

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE PARDUBICKÉHO KRAJE

2020

Regionální statistiky

Pardubice, 31. 8. 2021

Kód publikace: 330130-21

Č. j.: CSU-007989/2021-79

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Pardubicích

Ředitel odboru: Veronika Tichá

Autorský tým: Hedvika Fialová, Monika Mikanová, Aleš Trpík, Klára Vávrová

Kontaktní osoba: Hedvika Fialová, e-mail: hedvika.fialova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislb@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservisvk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Obsah

Úvod.....	4
Shrnutí hlavních poznatků	5
1. Demografický vývoj.....	10
2. Sociální vývoj.....	24
3. Ekonomický vývoj	51
4. Životní prostředí.....	77
Tabulková příloha.....	84
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj.....	84
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj	85
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj	86
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí	87
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Pardubického kraje v letech 2001–2020.....	88
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – demografický vývoj	90
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj.....	91
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj.....	94
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – životní prostředí	96
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v roce 2019 a 2020	97
Zkratky krajů a okresů	100

Úvod

Nové zpracování tradiční analytické publikace přináší kvantifikovaný obraz vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Pardubického kraje v roce 2020, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2015). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu uvádíme nejen vývoj na území kraje, ale i srovnání s ostatními kraji České republiky. Vzhledem k systému postupného zpracování ročních dat, v době uzávěrky v některých oblastech nebyly ještě k dispozici kompletní údaje za rok 2020. Proto v některých tématech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) uvádíme časový pohled pouze do roku 2019, v některých dalších oblastech jsou údaje za rok 2020 pouze předběžné a budou se ještě zpřesňovat.

Z územního hlediska jsme analýzu neomezili na kraj jako celek, ale snažili jsme se postihnout i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností nebo velikostních skupin obcí.

Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Širší rozsah informací v podrobnějším územním členění můžete najít ve veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz>, případně můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetové adrese www.pardubice.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji a jeho dílčích územních celcích poskytuje Statistická ročenka Pardubického kraje, kterou pravidelně vydáváme ve druhé polovině měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o vývoji regionu v průběhu roku nabízí Statistický bulletin Pardubického kraje, který vždy vychází 95. kalendářní den po skončení příslušného čtvrtletí.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 25. 8. 2021. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Pardubický kraj je rozlohou 4 519 km² pátým nejmenším krajem republiky; počtem obyvatel (522,9 tis. ke konci roku 2020) je v mezikrajském srovnání čtvrtým nejmenším krajem. Podíl obyvatel žijících v menších obcích do 2 tisíc obyvatel je v kraji ve srovnání s republikovým průměrem vyšší. Ve 38 městech žily ke konci roku 2020 tři pětiny obyvatel kraje.
- Počet obyvatel Pardubického kraje vzrostl v průběhu roku 2020 o 194 osob, k 31. prosinci 2020 žilo na území kraje celkem 522 856 osob. Přírůstek počtu obyvatel byl ve srovnání s předchozími lety výrazně nižší a podílelo se na něm pouze zahraniční stěhování. Přirozenou měnou kraj obyvatele výrazně ztratil, když počet zemřelých o více než 900 osob převýšil počet živě narozených dětí.
- Ke konci roku 2020 žilo na území Pardubického kraje 20,6 tis. cizinců (o 1,3 tis. osob více ve srovnání s předchozím rokem), nejvíce od vzniku kraje. Cizinci pobývající na území kraje tvořili 3,9 % krajské populace (osmý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání) a 3,2 % z celkového počtu cizinců žijících v České republice.
- V průběhu roku 2020 se v kraji živě narodilo 5 454 dětí, to je o 218 dětí méně než v předchozím roce. Téměř polovina (48,6 % při 48,5% republikovém průměru) dětí se narodila neprovdaným matkám.
- V roce 2020 zemřelo v kraji 6 383 osob, což bylo téměř o 15 % více oproti předchozímu roku. Obdobně vysoký počet zemřelých přesahující 6,3 tis. osob byl na území kraje naposledy zaznamenán v roce 1990 (6 375 zemřelých). Za vysokým meziročním nárůstem počtu zemřelých stály zhoršené úmrtnostní poměry způsobené pandemií onemocnění covid-19, pouze malou měrou se na zvýšeném počtu zemřelých podílely změny ve věkovém složení obyvatelstva a stárnutí populace. Covid-19 se stal v roce 2020 po nemocech oběhové soustavy a novotvarech třetí nejčastější příčinou úmrtí (7,9 % z celkového počtu zemřelých). Nepříznivá epidemická situace v roce 2020 se odrazila v poklesu střední délky života mužů (o 0,5 roku) i žen (o 0,3 roku).
- V průběhu roku 2020 bylo v kraji uzavřeno 2 184 manželství (o 368 méně než v roce předchozím). V celkově nízkém počtu sňatků se odrazila přijatá opatření proti šíření onemocnění covid-19. Rozvedeno bylo 1 012 manželství, o 105 méně než v předchozím roce a zároveň nejméně v celé časové řadě od roku 1990. Meziročně nižší počet rozvodů pravděpodobně souvisí i s omezením činnosti soudů v době nouzového stavu. Potratovost (1 222 potratů v roce 2020) v kraji patří v mezikrajském srovnání k nejnižším.
- Průměrný věk obyvatel kraje ke konci roku 2020 činil 42,7 let. Přestože obyvatelstvo kraje stárne, v mezikrajském srovnání zůstává šesté nejmladší. Podíl dětské složky na populaci kraje se zvyšuje již od roku 2009 (16,0 % v roce 2020), naopak počet i podíl obyvatel v produktivním věku dlouhodobě klesá (63,4 % v roce 2020). Osoby ve věku nad 65 let mají v kraji v současnosti nejvyšší absolutní i relativní zastoupení od roku 1991 a tvoří již jednu pětinu z celkového počtu obyvatel kraje.

Sociální vývoj

- Počet ekonomicky aktivních v roce 2020 meziročně klesl, a to díky snížení počtu zaměstnaných. Pokles počtu nezaměstnaných se zastavil. Míra zaměstnanosti v kraji v roce 2020 mírně klesla (na 58,4 %), přičemž byla čtvrtá nejvyšší v mezikrajském srovnání. Podíl podnikatelů mezi zaměstnanými osobami byl nejnižší, podíl osob s více zaměstnáními pak třetí nejvyšší v mezikrajském srovnání.
- Podíl nezaměstnaných osob v kraji dosahoval ke konci roku 2020 hodnoty 2,92 % a byl nejnižší v mezikrajském srovnání (do poloviny roku 2021 se snížil na 2,37 % a byl stále nejnižší mezi kraji). Oproti stavu z konce roku

2019 se nezaměstnanost v kraji zvýšila o 0,72 procentního bodu, což byl nižší nárůst než v celé ČR. Mezi okresy Pardubického kraje měl ke konci roku 2020 nejnižší podíl nezaměstnaných osob okres Ústí nad Orlicí (2,59 %), mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností Orlickoústecko (1,64 %), které mělo nejnižší nezaměstnanost také mezi všemi SO ORP v celé ČR.

- V roce 2020 se ve mzdovém vývoji značnou měrou odrazil vliv pandemie. Ve srovnání s rokem 2019 došlo k nominálnímu zvýšení průměrné hrubé mzdy v kraji o 3,4 % při 3,1% nárůstu v celé ČR; na krajské úrovni se přitom jednalo o nejnižší procentní nárůst mezd za posledních sedm let (v ČR za posledních šest let). Mzdy v kraji v roce 2020 (32 124 Kč) byly čtvrté nejnižší v mezikrajském srovnání.
- Počet dětí v mateřských školách mírně klesá, ve školním roce 2020/2021 byl v kraji nejnižší za posledních deset let. Počet žáků základních škol nadále zřetelně roste, i když meziroční přírůstky se v posledních čtyřech letech postupně zpomalují. Počet studentů středních škol roste, po osmi letech meziročního poklesu se zvýšil i počet vysokoškolských studentů.
- Objem vyplacených dávek nemocenského pojištění v kraji v roce 2020 meziročně vzrostl o 42 %. Opatření spojená s pandemií nového koronaviru se odrazila zejména v enormním nárůstu výdajů na ošetrovné – v kraji meziročně vzrostly sedminásobně (obdobně vysoký nárůst se dotkl všech krajů), v případě nemocenského došlo k nárůstu o pětinu.
- Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti se v kraji v roce 2020 meziročně zvýšil o více než čtvrtinu. Průměrné procento pracovní neschopnosti přitom vzrostlo největší měrou za posledních osm let (mezi kraji bylo však 4. nejnižší); výrazný nárůst se projevil především v kategorii nemocí (v případě úrazů se procento pracovní neschopnosti zvýšilo jen nepatrně). U mužů vzrostlo procento pracovní neschopnosti větší měrou než u žen. Průměrná doba trvání pracovní neschopnosti se zkrátila.
- Počet vyplacených dávek státní sociální podpory meziročně vzrostl, a to zejména díky rodičovskému příspěvku. Jeho navýšení přispělo také k výraznému meziročnímu nárůstu výdajů na dávky SSP v kraji. Oproti předchozímu roku vzrostl celkový počet držitelů průkazů osob se zdravotním postižením v kraji o 2,7 % – šlo o nejnižší přírůstek za poslední čtyři roky srovnatelných dat v časové řadě.
- Více než čtvrtina obyvatel kraje pobírá některý z důchodů. Starobní důchodci tvoří čtyři pětiny z příjemců důchodů v kraji. Mezi příjemci důchodů převažují ženy. V mezikrajském srovnání měl kraj v roce 2020 druhý nejvyšší podíl starobních důchodců v předčasném důchodu a výše průměrného starobního důchodu byla 4. nejnižší. Průměrná výše invalidních důchodů v Pardubickém kraji v roce 2020 byla ve srovnání s ČR mírně nadprůměrná pro všechny stupně invalidity. Invalidní důchody 3. stupně byly v mezikrajském průměru páté nejvyšší, třetí nejvyšší v ČR byly důchody pro invaliditu 2. stupně a šesté nejvyšší v republikovém srovnání byly průměrné důchody pro invaliditu 1. stupně.
- Mezi lety 2019 a 2020 poklesl počet registrovaných trestných činů v kraji o 15,2 %, což byl druhý nejvyšší meziroční pokles v kraji za dobu existence samostatné ČR. Z dlouhodobého pohledu se kriminalita snížila ve všech krajích ČR. V relativním ukazateli přepočtu trestné činnosti na 1 000 obyvatel středního stavu měl kraj dlouhodobě nejnižší hodnoty mezi kraji (v roce 2020 nejnižší hodnota).
- Počet dopravních nehod v regionu se od roku 2014 zvyšoval. V roce 2020 však došlo vlivem vyhlášení nouzového stavu v ČR k poklesu počtu hlášených dopravních nehod jak na krajské, tak i republikové úrovni. S poklesem událostí se snížil i počet dopravních nehod s následky na zdraví a životě.
- Počet požárů se meziročně snížil jak v kraji, tak i v celé České republice. Přímá škoda způsobená důsledkem požárů v kraji poklesla o třetinu. Nižší byly i škody na zdraví občanů vzniklé v důsledku požárů.

Ekonomický vývoj

- V letech 2014 až 2018 bylo patrné oživení ekonomiky, tempo růstu hrubého domácího produktu se však postupně zpomalovalo. Meziroční nárůst HDP v kraji v roce 2019 (poslední dostupný údaj) pouze o 0,1 % (v ČR o 2,3 %) byl nejnižší v mezikrajském srovnání (k nepatrnému poklesu došlo pouze v Moravskoslezském kraji). V roce 2019 se kraj objemem HDP na obyvatele řadil na 10. příčku mezi kraji.
- Po osmi letech trvalého růstu daňových příjmů místních rozpočtů došlo v roce 2020 v kraji z důvodu dopadů pandemie na ekonomiku k jejich poklesu o 4,4 %. Jednalo se však o nejnižší procentní snížení v mezikrajském srovnání (k poklesu přitom došlo ve všech krajích). Propad daňových příjmů byl nahrazován nárůstem transferů (v kraji meziročně o 17,2 %, což byl čtvrtý nejnižší procentní nárůst mezi kraji).
- Produkce zemědělského odvětví kraje v roce 2019 vzrostla na nejvyšší hodnotu v historii kraje. Nárůst produkce zemědělského odvětví byl zajištěn rostlinnou výrobou. V kraji od roku 2013 převažuje v objemu zemědělské produkce živočišná produkce nad rostlinnou. V přepočtu produkce zemědělského odvětví na 1 hektar obhospodařované půdy se hodnoty dosažené v krajích liší. Od roku 2012 se však na nejvyšší pozici umísťuje Pardubický kraj, na opačném konci ve srovnání krajů se dlouhodobě nachází Karlovarský kraj.
- V roce 2020 se osevní plochy v kraji meziročně zmenšily o 0,2 %, během uplynulých deseti let byl úbytek zřetelnější (-1,5 %). Ve struktuře osevních ploch klesl od roku 2010 podíl ploch obilovin (z 52,2 % na 50,0 %), především ubylo ječmene. Snížil se podíl řepky (z 16,3 % na 14,8 %), naproti tomu se ve větší míře pěstují pícniny na orné půdě (nárůst z 21,4 % na 25,6 %) a kukuřice na zeleno a siláž.
- V regionálním srovnání vykázal Pardubický kraj k datu soupisu hospodářských zvířat druhý nejvyšší počet kusů drůbeže v republikovém srovnání, po prvním Středočeském kraji spolu s Hlavním městem Prahou. V chovu prasat patří Pardubický kraj s 11% podílem mezi jejich nejvýznamnější chovatele. Stáda skotu v Pardubickém kraji byla pátá nejpočetnější.
- Počet zaměstnanců v průmyslových podnicích se 100 a více zaměstnanci v kraji v roce 2020 meziročně klesl; nárůst mezd ve velkých průmyslových podnicích se výrazně zpomalil. Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v kraji meziročně jen mírně vzrostly (ve většině krajů došlo k poklesu), po přepočtu na zaměstnance byly druhé nejvyšší mezi kraji. Podíl tržeb z přímého vývozu v kraji meziročně vzrostl a byl rovněž druhý nejvyšší v mezikrajském srovnání.
- Výroba elektřiny v roce 2020 v kraji meziročně klesla o 26 %, a to především z důvodu poklesu výroby v parních elektrárnách. Celková spotřeba elektřiny v kraji se snížila menší měrou (o necelá 2 %) než v celé ČR, přitom spotřeba v domácnostech se zvýšila o 4,6 %. Zatímco celková spotřeba zemního plynu v kraji meziročně klesla (díky poklesu mezi velkooběrateli i maloodběrateli), v domácnostech došlo k nárůstu spotřeby.
- Mezi lety 2019 až 2020 vzrostl objem základní stavební výroby podniků s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji o 11,9 % (2. nejvyšší nárůst mezi kraji). V roce 2020 připadaly na jednoho obyvatele kraje stavební práce provedené v kraji v hodnotě 31,4 tis. Kč, což byla nejvyšší hodnota za posledních deset let. Ve srovnání s republikovým průměrem byla krajská hodnota poprvé v posledních deseti letech mírně vyšší.
- V roce 2020 vydaly stavební úřady v Pardubickém kraji 4 981 stavebních povolení, což byl nejvyšší počet za posledních 8 let. Největší část stavebních povolení v kraji byla vydána na inženýrské stavby. Meziročně se počet vydaných stavebních povolení v kraji zvýšil o 0,7 %. Orientační hodnota povolených staveb v kraji se meziročně snížila o 15,3 %.
- V roce 2020 se zastavil trend předchozích tří let, ve kterých došlo k celorepublikovému oživení bytové výstavby. Zatímco v celé ČR meziročně poklesla zahájená i dokončená bytová výstavba, v Pardubickém kraji došlo k poklesu pouze u dokončené bytové výstavby, počet zahájených bytů v kraji nadále rostl.

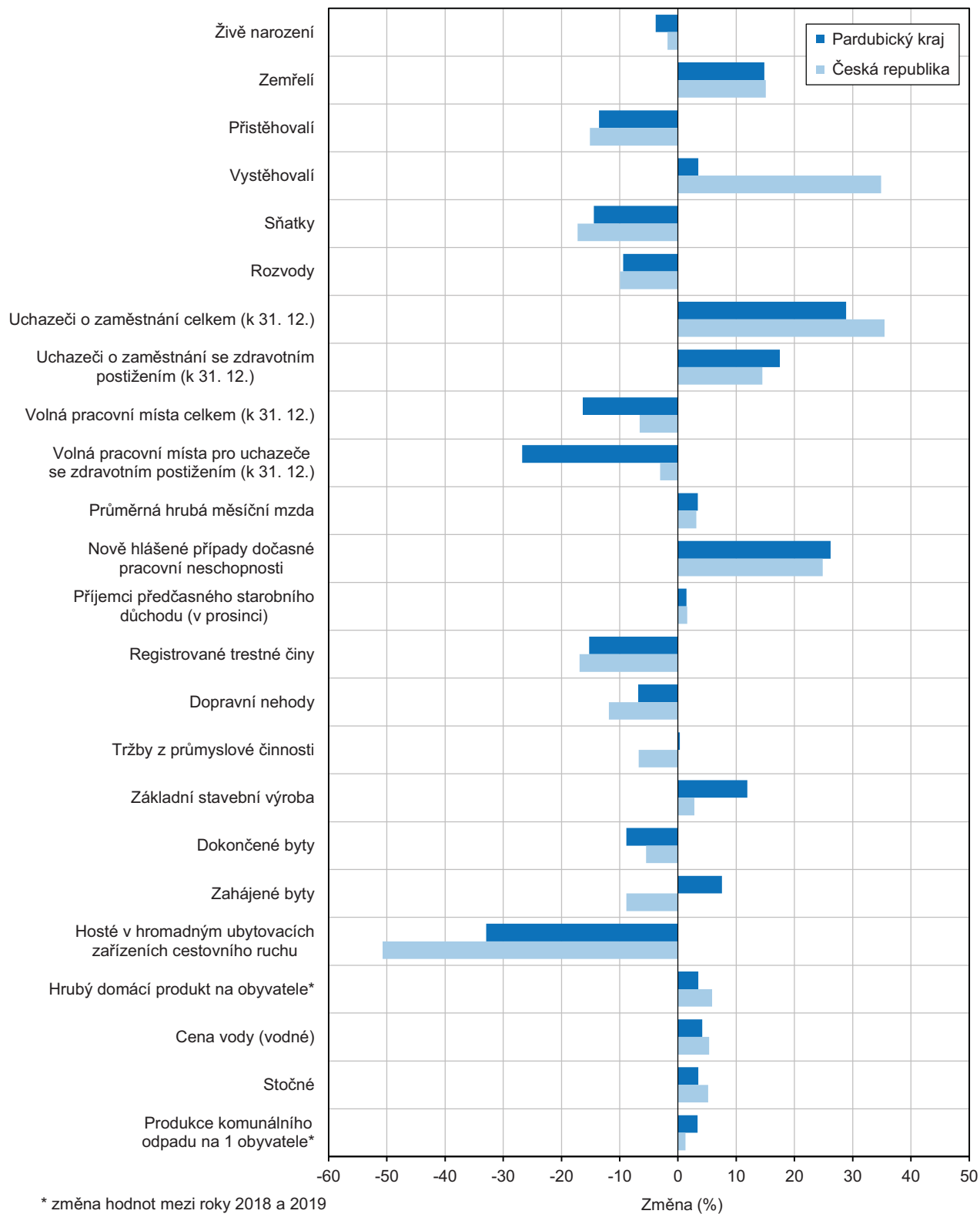
- Průměrná kupní cena rodinného domu v Pardubickém kraji, v tříletém průměru let 2017–2019, činila 1 985 Kč/m³. Cena kupovaných rodinných domů v kraji je v porovnání krajů ČR v letech 2017–2019 nejlevnější a jako v jediném z krajů nepřesáhla hranici 2 tis. Kč/m³. Průměrná jednotková cena metru čtverečního prodávaného bytu v Pardubickém kraji za tříleté období 2017–2019 činila 24,2 tis. Kč/m². V republikovém srovnání kupních cen se nejdražší byty v průměru let 2017–2019 prodávaly v Hlavním městě Praze (62,5 tis. Kč/m²) a v Jihomoravském kraji (36,6 tis. Kč/m²), Pardubický kraj obsadil 5. nejvyšší pozici. Nejlevnější byty se prodávaly v Ústeckém kraji (9,0 tis. Kč/m²).
- V oblasti cestovního ruchu se značnou měrou projevila protipandemická opatření. Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v kraji se v roce 2020 meziročně snížil o třetinu (při poklesu v celé ČR o polovinu), přičemž tento pokles byl v mezikrajském srovnání třetí nejnižší.

Životní prostředí

- Z celkové rozlohy Pardubického kraje 451 922 hektarů v roce 2020 připadlo 59,7 % na půdu zemědělskou, což je třetí nejvyšší podíl v republikovém srovnání za Středočeským krajem (60,2 %) a Krajem Vysočina (60,0 %). Mírný pokles podílu zemědělské půdy je trvalým a dlouhodobým jevem, který odpovídá celorepublikovému trendu. Během deseti let ubylo v kraji 2,3 tis. ha zemědělských ploch, výměra trvalých travních porostů se zvýšila o 2,4 tis. ha.
- V roce 2020 bylo v Pardubickém kraji zásobováno vodou z veřejných vodovodů celkem 505,4 tisíce obyvatel, od roku 2015 vzrostl jejich počet o více než 1,5 tisíce. Podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů v kraji v roce 2020 dosáhl 96,6 % a byl o 2,0 procentní body vyšší, než činil republikový průměr. Celková délka vodovodní sítě v kraji se od roku 2015 prodloužila o více než 100 km na 4 864 km.
- Dlouhodobé vývojové trendy byly pozitivní ve směru snižování emisní zátěže, kdy měrné emise základních znečišťujících látek v období od roku 2010 spíše klesaly. Pouze u oxidu uhelnatého došlo v posledním zveřejněném roce 2019 k mírnému zvýšení jeho koncentrace (především u stacionárních zdrojů REZZO 1–3). Měrné emise tuhých látek v kraji kolísají v čase, na začátku sledovaného období byly nižší než celostátní průměr, v posledních letech jsou mírně nad průměrem ČR. Nad celostátním průměrem se v kraji dlouhodobě drží emise oxidu siřičitého a oxidů dusíku, pod republikovým průměrem jsou emise oxidu uhelnatého.

Změna hodnot vybraných ukazatelů v Pardubickém kraji a ČR mezi roky 2019 a 2020

1. Demografický vývoj

Sídelní struktura

Pardubický kraj je čtvrtým nejméně lidnatým krajem republiky.

Pardubický kraj je pátým nejmenším krajem republiky, svojí rozlohou 4 519 km² zaujímá necelých 6 % území státu. V kraji žilo ke konci roku 2020 celkem 522 856 obyvatel (5 % z celkového počtu obyvatel ČR), což je čtvrtý nejnižší počet obyvatel mezi kraji republiky. Méně lidnaté jsou pouze kraje Karlovarský, Liberecký a Kraj Vysočina. Na 1 km² připadalo k 31. 12. 2020 v kraji 116 obyvatel, což je o 20 osob méně, než činil republikový průměr; v mezikrajském srovnání jde o pátou nejnižší hustotu zalidnění. Hustota zalidnění mezi kraji ČR se pohybuje v rozpětí od 2 691 osob na km² v Hl. městě Praze po 64 osob na km² v Jihočeském kraji.

Z administrativně-správního hlediska se Pardubický kraj člení na 4 okresy, 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (obce III. stupně), 26 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně) a 451 obcí (7 % z celkového počtu obcí v ČR). Ke konci roku 2020 mělo 38 obcí statut města a dalších 11 obcí statut městyse.

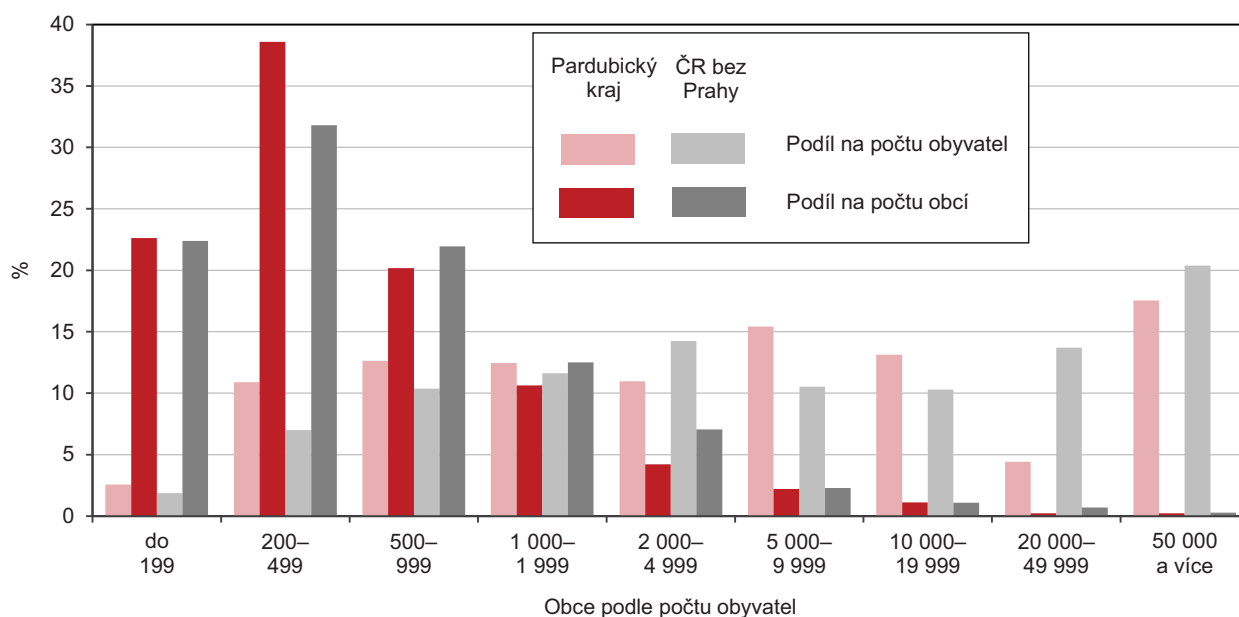
Více než polovina obyvatel okresu Pardubice žije v krajském městě.

Největším okresem Pardubického kraje z hlediska rozlohy je okres Svitavy. Celkovou výměrou 1 379 km² tvořil 31 % z rozlohy kraje a byl tak 14. největším okresem republiky. Nejmenším okresem kraje (a zároveň 27. nejmenším okresem v ČR) je okres Pardubice. Rozlohou 880 km² zaujímá necelou jednu pětinu výměry kraje, žije zde však celá třetina krajské populace a okres Pardubice je tak nejlidnatějším okresem kraje. Více než polovina (52 % v roce 2020) obyvatel okresu Pardubice žije v krajském městě. Pardubicko charakterizuje více než 2,5násobný počet obyvatel na km² oproti okresu Svitavy (200 proti 75). V okrese Ústí nad Orlicí připadá na 1 km² 109 obyvatel a v okrese Chrudim 105 obyvatel.

Výrazné rozdíly ve struktuře osídlení lze pozorovat také mezi správními obvody ORP v kraji. Nejvyšší koncentrací obyvatel na km² se vyznačují SO ORP Pardubice (323) a Česká Třebová (224 obyvatel na 1 km² v roce 2020). Mezi nejméně zalidněné správní obvody patří Králicko (54) a Moravskotřebovsko (62).

Graf 1.1 Sídelní struktura Pardubického kraje a České republiky (bez Prahy) k 31. 12. 2020

Zdroj: ČSÚ

Podíl obyvatel žijících v menších obcích je v kraji ve srovnání s republikovým průměrem vyšší.

Ve srovnání s republikovým průměrem je v Pardubickém kraji zřejmý vyšší podíl obyvatel žijících v menších obcích. Ke konci roku 2020 žilo v obcích do 2 000 obyvatel 39 % populace kraje, na úrovni ČR byl tento podíl 31 %. V mezikrajském srovnání šlo o třetí nejvyšší hodnotu za Krajem Vysočina (44 %) a Středočeským krajem (40 %). Nadprůměrný je v kraji také podíl obyvatel žijících v menších městech s pěti až deseti tisíci obyvateli (15,4 % při 10,5% republikovém průměru) a ve městech s deseti až dvaceti tis. obyvateli (13,1 % proti 10,3 % v ČR). Do zbývajících dvou největších velikostních skupin patří v kraji pouze města Chrudim a Pardubice a ve srovnání s republikovým průměrem je podíl obyvatel v nich žijících výrazně nižší (22,0 % oproti 34,1 %).

Tři pětiny obyvatel kraje žijí ve městech.

Ke konci roku 2020 žilo ve 38 městech Pardubického kraje 320,6 tisíce obyvatel. Meziročně se počet obyvatel měst (po předchozím čtyřletém období růstu) snížil o více než 900 osob. Podíl městského obyvatelstva v kraji se meziročně snížil o 0,2 procentního bodu na 61,3 % (pátý nejnižší podíl v mezikrajském srovnání), což je nejméně od roku 2007. Na úbytku počtu obyvatel měst se podílela převážně přirozená měna (převaha zemřelých nad živě narozenými dětmi). Nejlidnatějším městem bylo ke konci roku 2020 krajské město Pardubice s 91,8 tis. obyvateli (17,5 % obyvatel kraje), početně nejmenším městem zůstal Brandýs nad Orlicí s 1,3 tis. obyvateli. Mezi okresy Pardubického kraje se nejvyšším podílem městského obyvatelstva vyznačuje okres Pardubice (69,9 %), nejnižším okres Svitavy (49,4 %).

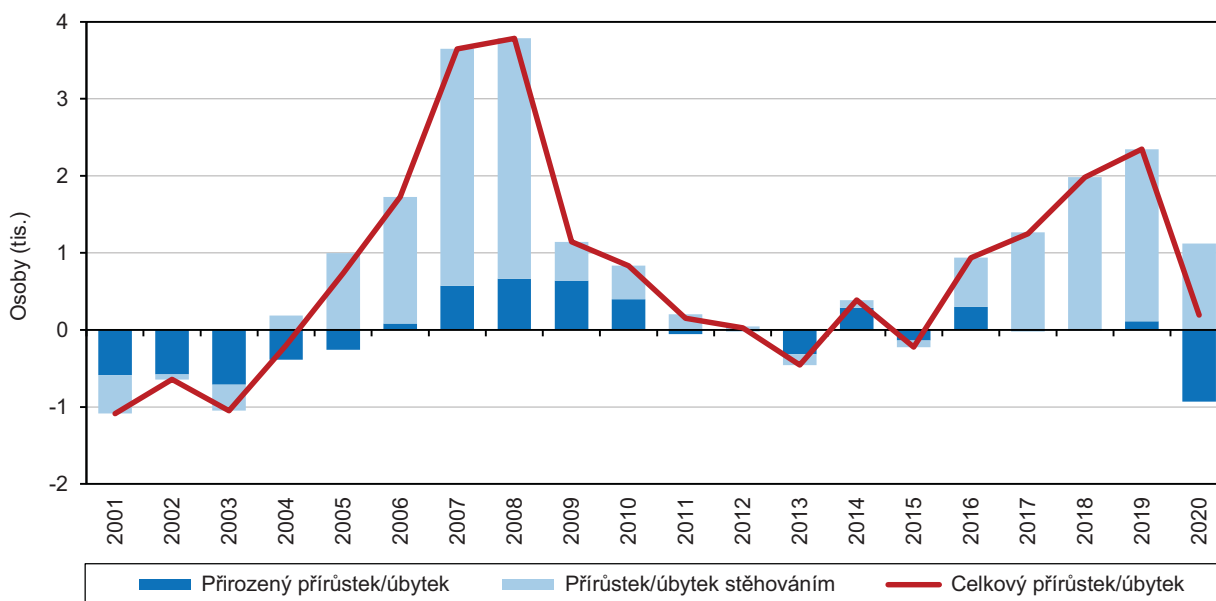
Vývoj počtu obyvatel

Meziroční přírůstek počtu obyvatel byl ve srovnání s předchozími lety výrazně nižší a podílelo se na něm pouze zahraniční stěhování.

K 31. 12. 2020 žilo na území Pardubického kraje 522 856 obyvatel (259 789 mužů a 263 067 žen). Oproti 1. lednu 2020 vzrostl celkový počet obyvatel kraje o 194 osob. Celkový přírůstek obyvatel byl o více než 2 tis. osob nižší než v roce 2019 a nejnižší za posledních pět let. Výrazně se snížil počet obyvatel přirozenou měnou, když počet zemřelých osob byl o 929 vyšší než počet živě narozených dětí (jde o nejvyšší přirozený úbytek v celé časové řadě dat od roku 1990). Stěhování přibýlo 1 123 osob, což je meziročně o 50 % méně.

Graf 1.2 Pohyb obyvatel v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Pardubický kraj byl jedním z pěti krajů republiky, které zaznamenaly v průběhu roku 2020 nárůst počtu obyvatel.

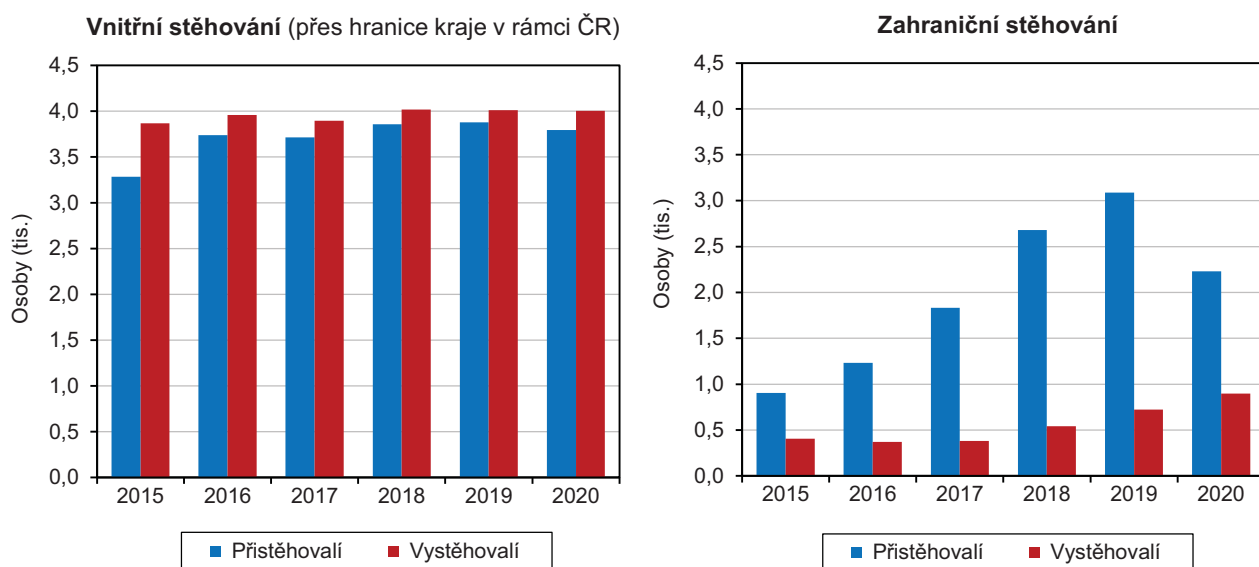
Počet obyvatel se v průběhu roku 2020 zvýšil celkem v pěti krajích České republiky. Nejvyšší celkový relativní (po přepočtu na 1 000 obyvatel) přírůstek počtu obyvatel zaznamenal Středočeský kraj a Hl. město Praha (9,2, resp. 8,1 ‰). Pardubický kraj se s hodnotou 0,4 ‰ zařadil na páté místo v mezikrajském srovnání za kraj Jihomoravský (2,8 ‰) a Plzeňský (1,9 ‰). K nejvyššímu relativnímu úbytku obyvatel došlo v Moravskoslezském kraji (-6,4 ‰) a s odstupem v krajích Ústeckém (-4,8 ‰), Karlovarském (-4,6 ‰) a Zlínském (-4,2 ‰).

Počet obyvatel kraje roste zásluhou stěhování.

Z dlouhodobého pohledu působí na růst počtu obyvatel Pardubického kraje především stěhování. Za posledních deset let vzrostl počet obyvatel kraje o 6,6 tis. osob, migrací přibylo 7,4 tis. osob, zatímco přirozenou měnou kraj v tomto období 0,8 tis. obyvatel ztratil. Stěhování přispívá k početnímu růstu populace kraje trvale od roku 2004, výjimkou byly pouze roky 2013 a 2015.

Graf 1.3 Migrace v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Saldo zahraničního stěhování bylo meziročně o více než 40 % nižší.

Na kladné hodnotě přírůstku stěhování v kraji se dlouhodobě podílí zejména zahraniční stěhování. Saldo zahraniční migrace dosahuje v kraji kladných hodnot již od roku 2004. Ze zahraničí se na území Pardubického kraje v průběhu roku 2020 přistěhovalo 2 231 osob, do zahraničí se vystěhovalo 898 osob. Zahraničním stěhováním tedy vzrostl počet obyvatel kraje o 1 333 osob (v roce 2019 byl přitom přírůstek zahraniční migrací o tisíc osob vyšší). Nejvyšší kladné saldo (939 osob) bylo zaznamenáno u občanů Ukrajiny, druhé nejvyšší u občanů Slovenska (120 osob).

Trend úbytku počtu obyvatel vnitřním stěhování pokračoval i v roce 2020.

Vnitřní migrací (přes hranici kraje v rámci ČR) se počet obyvatel kraje od roku 2011 snižuje. Stěhováním mezi kraji České republiky přišel Pardubický kraj v roce 2020 o 210 obyvatel (3 793 přistěhovalých a 4 003 vystěhovalých). Nejvyšší kladné saldo vnitřní migrace měl Pardubický kraj v posledních letech se sousedním Královéhradeckým krajem (+ 189 osob v roce 2020). Záporné saldo stěhování pak kraj zaznamenává především s Hlavním městem Prahou (-374 osob v roce 2020).

Meziroční nárůst počtu obyvatel zaznamenaly okresy Chrudim a Pardubice.

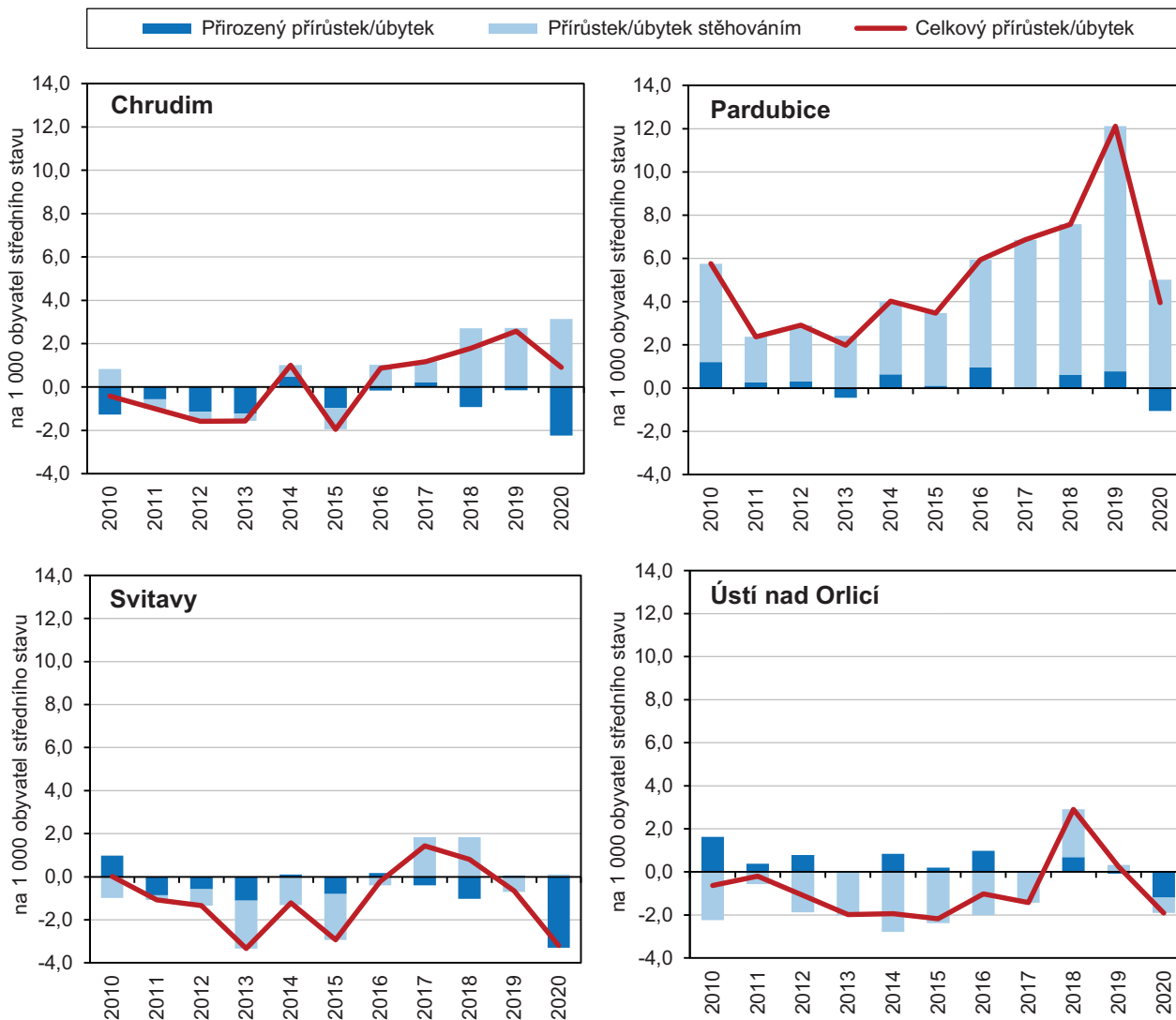
V průběhu roku 2020 vzrostl počet obyvatel v okresech Pardubice (+696 osob, 4,0 ‰) a Chrudim (+95 osob, 0,9 ‰), a to díky kladnému migračnímu saldu. Ve zbývajících okresech kraje se počet obyvatel oproti stavu na počátku roku snížil. Nejvyšší celkový úbytek (-333 osob, -3,2 ‰) obyvatelstva (a v rámci kraje také nejvýraznější ztrátu

obyvatel přirozenou měnou) zaznamenal okres Svitavy. Orlickoustecko bylo jediným okresem kraje, který ztratil obyvatele jak přirozenou měnou (-165 osob), tak stěhováním (-99 osob).

Jediným okresem kraje, kde jsou dlouhodobě (již od roku 2004) evidovány populační přírůstky, je okres Pardubice. Podílí se na nich zejména kladné saldo migrace, ale od roku 2007 (s výjimkou let 2013 a 2020) i převaha počtu narozených nad zemřelými.

Graf 1.4 Pohyb obyvatel v okresech Pardubického kraje

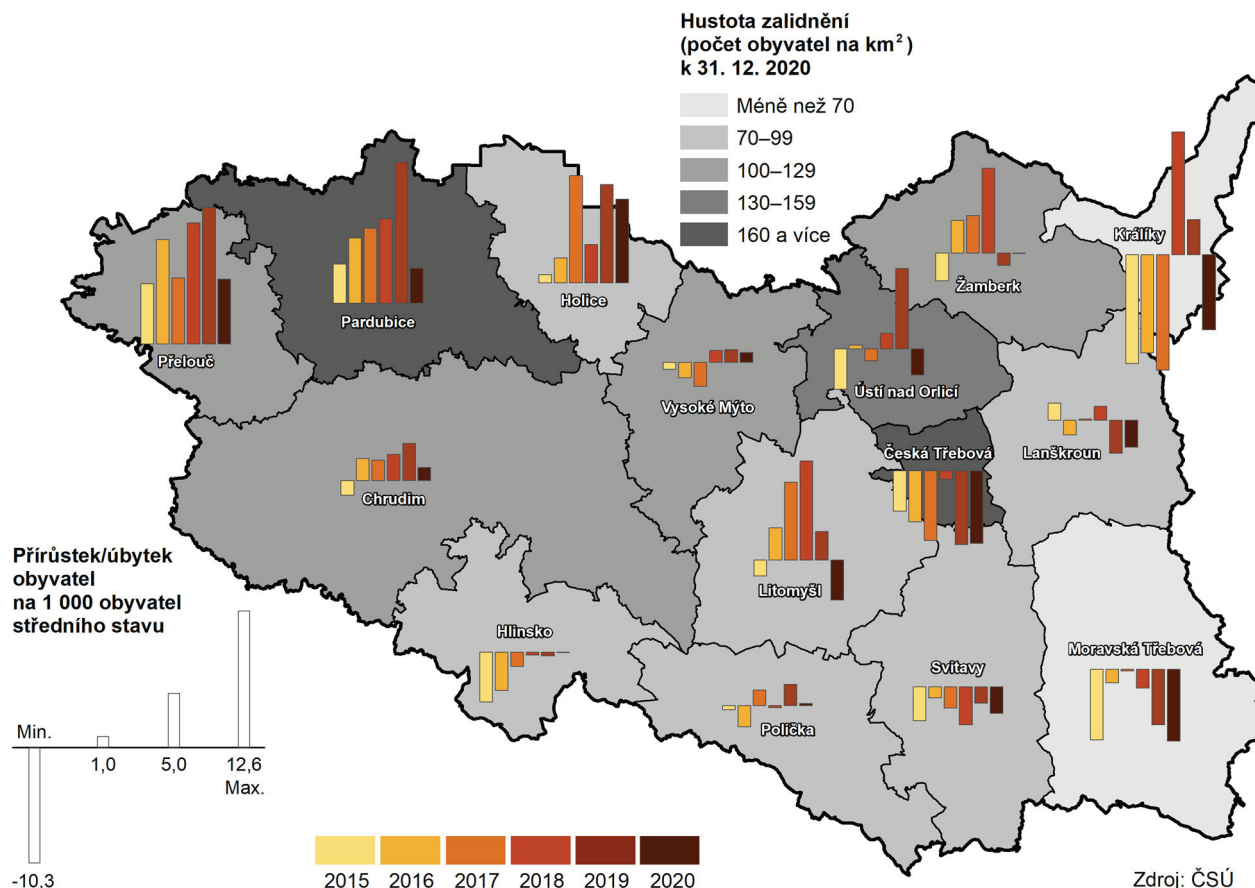

Nejvyšší celkový úbytek obyvatel zaznamenal v roce 2020 správní obvod ORP Králíky.

Na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností došlo v období let 2015–2020 k nejvyššímu průměrnému relativnímu přírůstku obyvatel ve správních obvodech Přelouč (8,2 osob na 1 000 obyvatel v průměru za rok), Pardubice (6,5 ‰) a Holice (5,4 ‰). Obyvatele získávaly tyto regiony zejména díky stěhováním.

Nejvyšší průměrný relativní úbytek obyvatel zaznamenaly v letech 2015–2020 správní obvody ORP Česká Třebová (-4,7 ‰), Králíky (-3,6 ‰) a Moravská Třebová (-3,4 ‰). Nejvyšší úbytky obyvatel jak stěhováním, tak přirozenou měnou dlouhodobě zaznamenávalo Králicko. Přírůstky z let 2018 a 2019 vystřídal v loňském roce opět celkový úbytek obyvatel, který byl mezi všemi SO ORP v kraji vůbec nevyšší (-6,7 ‰).

Pohyb obyvatel ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje v letech 2015 až 2020

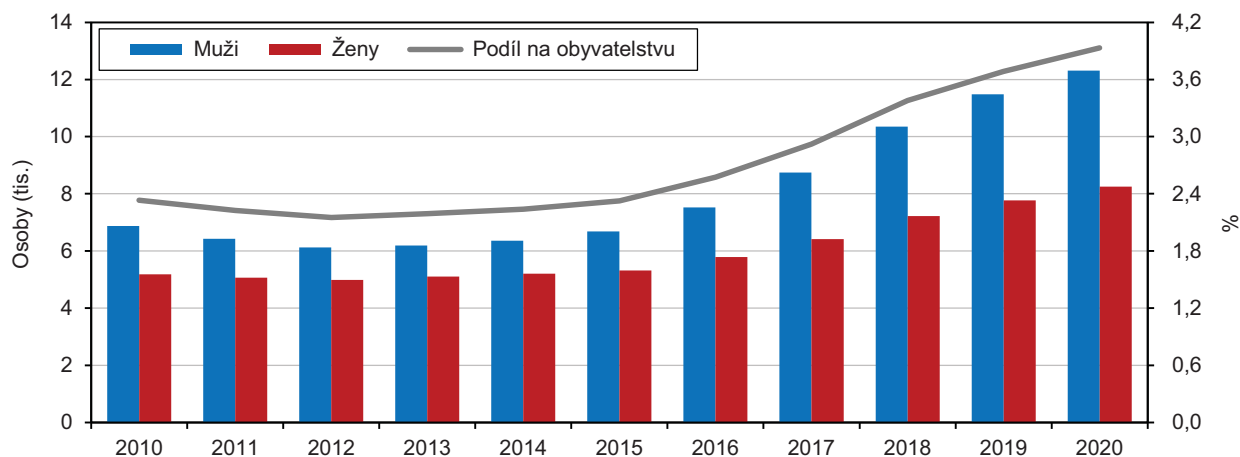

Ke konci roku 2020 měli cizinci v populaci kraje nejvyšší absolutní i relativní zastoupení za dobu existence kraje.

Ke konci roku 2020 žilo na území Pardubického kraje 20 551 cizinců (občané cizích zemí s povolením k trvalému nebo dlouhodobému pobytu, bez azylantů), nejvíce od vzniku kraje. Proti předchozímu roku vzrostl počet cizinců na území kraje o 1,3 tis. osob, tj. o 6,8 % (nejmenší procentní nárůst za posledních pět let). Cizinci pobývající na území kraje tvořili 3,9 % krajské populace (osmý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání při 5,9% republikovém průměru) a 3,2 % z celkového počtu cizinců žijících v České republice. Nejvyšší zastoupení mají cizinci v Hl. městě Praze (17,1 %), nejnižší v kraji Zlínském (2,0 %). Téměř tři pětiny všech cizinců v kraji pobývají na území okresu Pardubice, nejnižší zastoupení mají cizinci v okrese Svitavy (necelých 10 %).

Graf 1.5 Cizinci (bez osob s platným azylem) v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie, ČSÚ

Tři pětiny cizinců pobývajících na území Pardubického kraje tvoří muži.

Mezi cizinci převažují muži, v roce 2020 tvořili 59,9 %. Ze států Evropské unie v roce 2020 pocházelo 44,3 % cizinců žijících v Pardubickém kraji (průměr za ČR dosáhl 38,6 %). Podle státního občanství bylo nejvíce cizinců z Ukrajiny (6,2 tis.) a ze Slovenska (4,4 tis.). Ve srovnání s republikovým průměrem jsou v kraji více zastoupeni občané Ukrajiny, Mongolska, Rumunska a Bulharska; naopak nižší zastoupení mají mezi cizinci v Pardubickém kraji občané Ruska, Německa a Vietnamu.

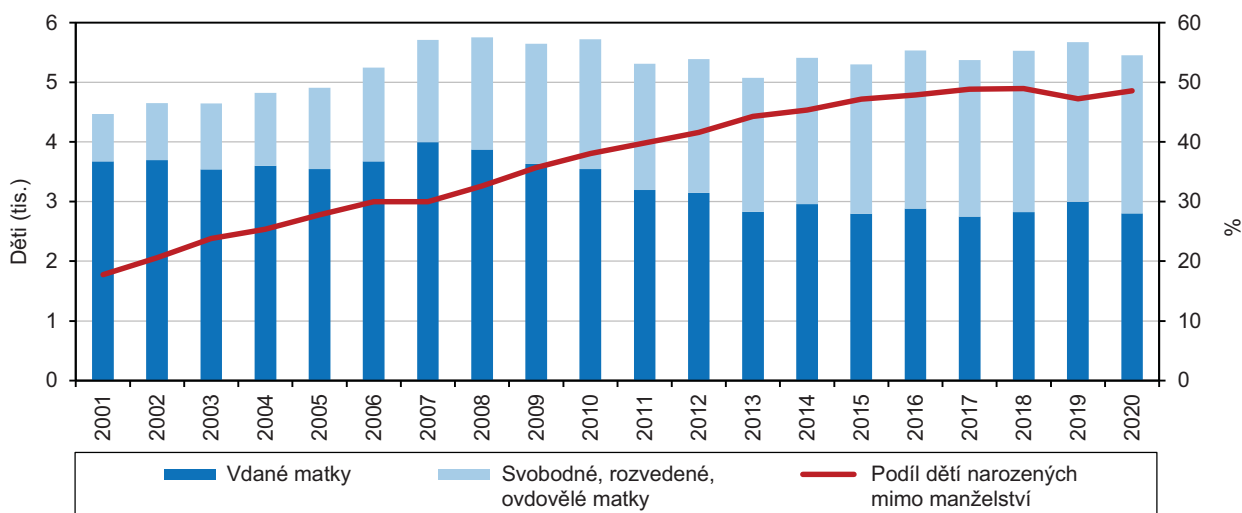
Demografické události

Počet živě narozených dětí se po dvouletém období růstu meziročně snížil.

Od ledna do prosince roku 2020 se v Pardubickém kraji živě narodilo 5 454 dětí, to je o 218 dětí méně než v předchozím roce. Meziročně ubylo narozených ve všech krajích ČR s výjimkou Olomouckého, Zlínského a Královéhradeckého kraje. Nejméně dětí za posledních 30 let se v kraji narodilo v roce 2001 (necelé 4,5 tis.). V následujících letech rostly počty narozených na maximální hodnotu téměř 5,8 tis. v roce 2008. Mezi roky 2010 a 2011 došlo v kraji k výraznému poklesu počtu živě narozených dětí (-409), od roku 2012 počty narozených meziročně kolísaly.

Graf 1.6 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Porodnost vyjádřená počtem živě narozených na tisíc obyvatel středního stavu byla v roce 2020 čtvrtá nejvyšší mezi kraji ČR.

Na 1 000 obyvatel středního stavu v roce 2020 připadalo 10,4 živě narozených, což představuje (spolu s Olomouckým krajem) čtvrtou nejvyšší porodnost mezi kraji při republikovém průměru 10,3 ‰. Relativně nejvíce dětí se v rámci kraje narodilo v okrese Chrudim (10,7 ‰), nejméně pak na Svitavsku (10,2 ‰), kde zjišťujeme nejnižší porodnost již od roku 2012. Struktura živě narozených dětí podle pořadí se v dlouhodobém pohledu příliš nemění. Prvorozené děti tvořily 47 % všech živě narozených, druhorozené 38 % a děti narozené ve třetím či vyšším pořadí 15 %.

Průměrný věk matky při narození prvního dítěte meziročně vzrostl o dvě desetiny na 28,8 let.

Průměrný věk matky při narození dítěte v roce 2020 činil v kraji 30,6 let (o 0,3 roku pod průměrem ČR) a jeho růst v posledních letech spíše stagnoval. Svě první dítě rodily ženy v Pardubickém kraji ve 28,8 letech (meziroční zvýšení o 0,2 roku), což je hodnota 0,5 roku pod průměrem ČR a zároveň sedmý nejnižší průměrný věk prvorodiček v mezikrajském srovnání. V průměru nejstarší jsou ženy při porodu prvního dítěte v Hl. městě Praze (31,4 roku), nejmladší pak v Ústeckém kraji (27,7 roku). Za posledních deset let vzrostl průměrný věk prvorodiček v kraji přibližně o jeden rok; ve srovnání s rokem 1991 jsou matky při prvním porodu starší o sedm roků.

Podíl dětí narozených mimo manželství meziročně vzrostl na 48,6 %.

Mimo manželství se v kraji v roce 2020 narodilo celkem 2 649 dětí, tj. 48,6 % ze všech živě narozených dětí (o 1,4 procentního bodu více než v předchozím roce). V mezikrajském srovnání jde o šestý nejnižší podíl při 48,5% republikovém průměru. Nejnižší zastoupení měly děti narozené mimo manželství v roce 2020 v Hl. městě Praze (40,5 %), nejvyšší v Ústeckém kraji (62,8 %). V rámci kraje byl evidován nejvyšší podíl dětí narozených neprovdaným matkám v okrese Chrudim (53,0 %), nejnižší pak v okrese Pardubice (46,0 %). Podíl dětí narozených neprovdaným matkám roste (s výjimkou meziročního poklesu v roce 2019) nepřetržitě již od počátku 90. let, kdy nedosahoval ani jedné desetiny.

Úhrnná plodnost v Pardubickém kraji byla v roce 2020 třetí nejvyšší mezi kraji ČR.

Úhrnná plodnost¹ žen v Pardubickém kraji se meziročně snížila na hodnotu 1,77 dítěte na jednu ženu, v mezikrajském srovnání však byla po krajích Vysočina a Olomouckém třetí nejvyšší při republikovém průměru 1,71. Po poklesu v 90. letech 20. století dosáhla úhrnná plodnost v kraji minima v roce 2001 (1,13 dítěte na jednu ženu), od té doby i přes drobné meziroční výkyvy zaznamenávala rostoucí trend.

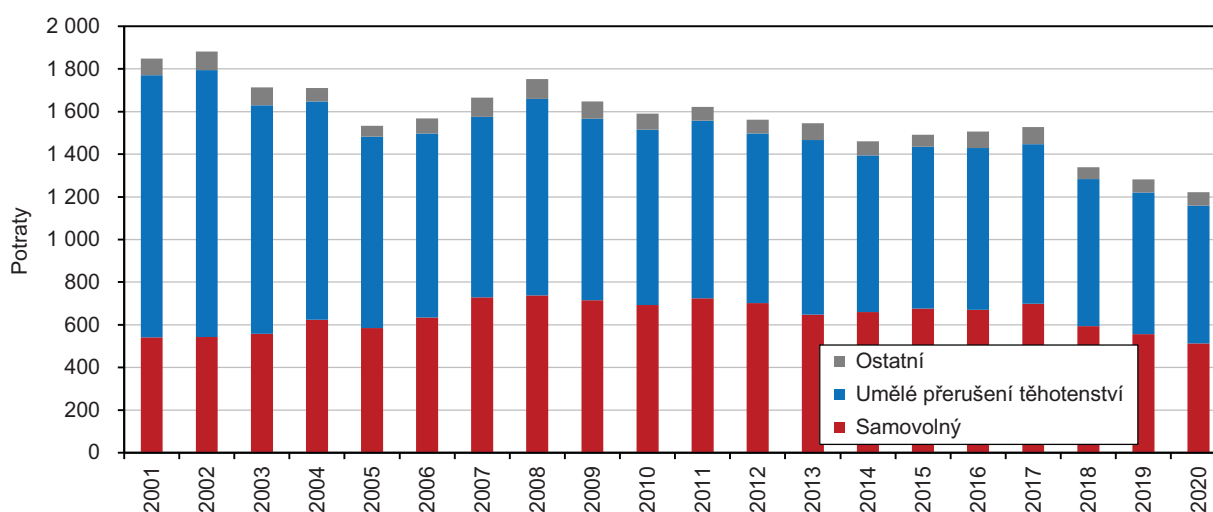
Potratovost v kraji dlouhodobě patří k nejnižším v mezikrajském srovnání.

Podle údajů Ústavu zdravotnických informací a statistiky bylo v kraji v roce 2020 evidováno 1 222 potratů (o 60 méně než v roce 2019), z nich 52,9 % představovala umělá přerušení těhotenství, 41,9 % samovolné potraty a zbývajících 5,2 % připadalo na ukončení mimoděložního těhotenství. V relativním vyjádření (po přepočtu na 1 000 obyvatel) byla celková potratovost v Pardubickém kraji (2,3 ‰) nejnižší v mezikrajském srovnání; v případě indukované potratovosti neboli umělých přerušení těhotenství obsadil kraj s hodnotou 1,2 ‰ (spolu s krajem Zlínským) druhou nejnižší příčku mezi kraji ČR. Potratovost v kraji v posledních letech kolísá (průměrné roční počty potratů se v posledních deseti letech pohybovaly okolo 1,5 tis.), celkově však vykazuje klesající trend, na němž se podílí především pokles počtu uměle přerušovaných těhotenství.

Ukazatel úhrnné potratovosti (průměrný počet potratů na jednu ženu během jejího reprodukčního období) dosáhl v roce 2020 v Pardubickém kraji dosud historicky nejnižší hodnoty 0,39 potratu na jednu ženu. V mezikrajském srovnání šlo (spolu s Jihomoravským krajem) o druhou nejnižší hodnotu za Hl. městem Prahou (0,38), nejvyšší potratovost vykazuje dlouhodobě Ústecký kraj (0,70 v roce 2020).

Graf 1.7 Potraty podle druhu v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

¹ Úhrnná plodnost udává průměrný počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během celého jejího reprodukčního období (15–49 let) neměnné. Hodnota úhrnné plodnosti 2,1 zajišťuje prostou reprodukci obyvatelstva.

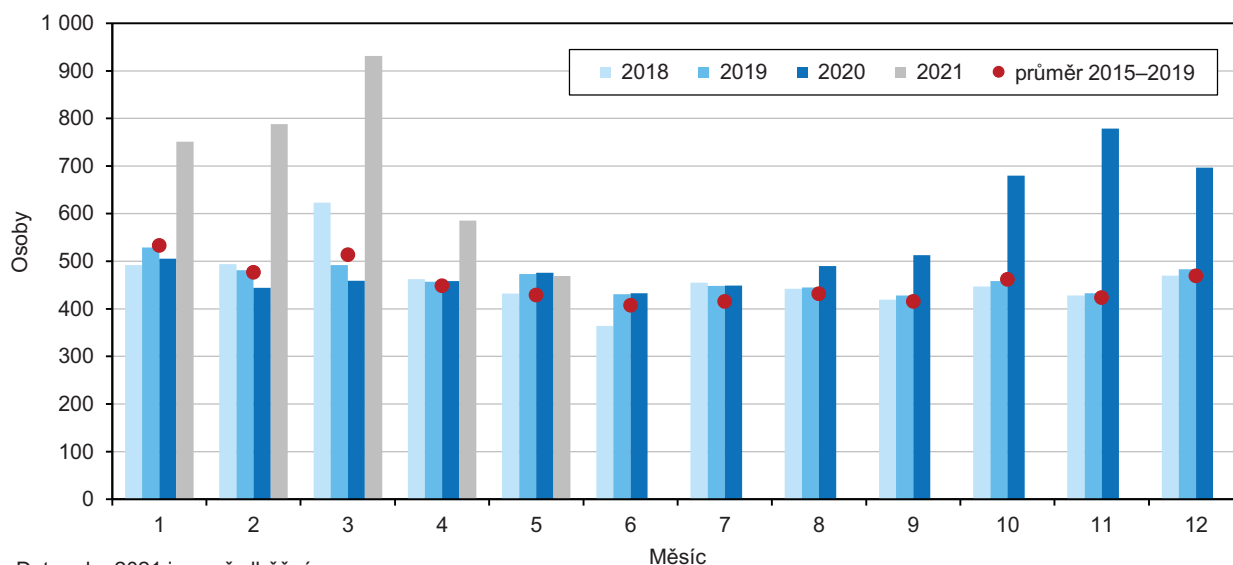
V roce 2020 zemřelo v kraji téměř 6,4 tis. osob, což bylo o 15 % více oproti předchozímu roku.

V průběhu roku 2020 v Pardubickém kraji zemřelo 6 383 osob (3 299 mužů a 3 084 žen). Obdobně vysoký počet zemřelých přesahující 6,3 tis. osob byl na území kraje naposledy zaznamenán v roce 1990 (6 375 zemřelých). Průměrný roční počet zemřelých se v posledních deseti letech pohyboval kolem 5,5 tis. osob.

Ve srovnání s rokem 2019 byl počet zemřelých v kraji vyšší o 825 osob, což představovalo téměř 15% meziroční nárůst (7. nejvyšší v mezikrajském srovnání). Meziroční přírůstek počtu zemřelých zaznamenaly všechny kraje republiky. Nejvíce, o 24 %, vzrostl počet zemřelých ve Zlínském kraji, nejméně v Plzeňském kraji (o 11 %). Za vysokým meziročním nárůstem počtu zemřelých stály zhoršené úmrtnostní poměry způsobené pandemií onemocnění covid-19, pouze malou měrou se na zvýšeném počtu zemřelých podílely změny ve věkovém složení obyvatelstva a stárnutí populace. V celé ČR byl počet zemřelých v loňském roce meziročně vyšší o bezmála 17 tis. osob (o 15 %), z toho pouze přibližně 2 tis. úmrtí lze spojit s dlouhodobě probíhajícím procesem stárnutí populace.

Graf 1.8 Zemřelí v Pardubickém kraji podle měsíců

Zdroj: ČSÚ

Data roku 2021 jsou předběžná.

V březnu 2021 byl v Pardubickém kraji (i celé ČR) evidován historicky nejvyšší měsíční počet zemřelých osob.

Z pohledu jednotlivých měsíců se počty zemřelých v kraji i celé ČR začaly meziročně oproti roku 2019 zřetelně zvyšovat od srpna 2020. Téměř veškerý přírůstek připadl na čtvrté čtvrtletí, kdy bylo zemřelých v kraji meziročně o 57 % více. Z pohledu jednotlivých měsíců zemřelo nejvíce osob v listopadu (779, meziroční nárůst o téměř 80 %), prosinci (697) a říjnu (680).

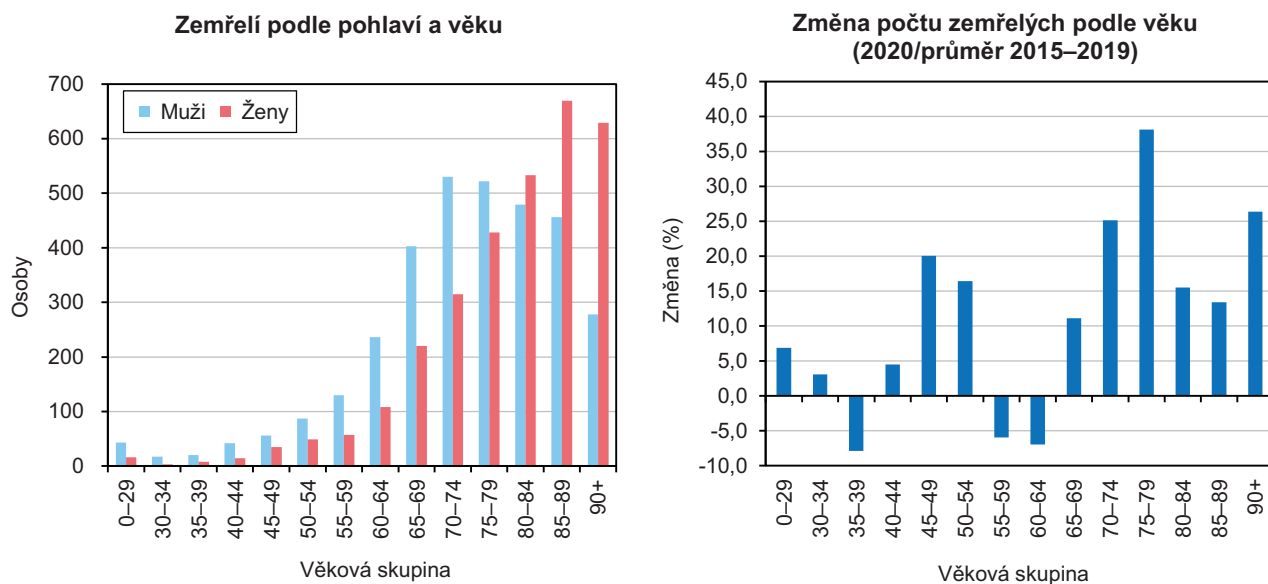
Výrazně nadprůměrné počty zemřelých byly evidovány i v průběhu prvního čtvrtletí roku 2021, kdy v Pardubickém kraji podle předběžných údajů zemřelo 2 470 osob (1 347 mužů a 1 123 žen), tedy o 75 % více než ve stejném období roku 2020. V mezikrajském srovnání je patrný nejvyšší meziroční procentní nárůst počtu zemřelých v 1. čtvrtletí 2021 v Karlovarském kraji, s odstupem následují kraje Královéhradecký a Pardubický. Rovněž ve srovnání s pětiletým průměrem počtu zemřelých v 1. čtvrtletí za roky 2015 až 2019 zjišťujeme v letošním prvním čtvrtletí nejvyšší (více než dvojnásobné) navýšení v Karlovarském kraji a s odstupem v Královéhradeckém kraji (o 84 %). Pardubický kraj je s necelými 62 % na pátém místě mezikrajského srovnání při 51% republikovém průměru.

Historicky nejvyšší měsíční počet zemřelých byl zaznamenán v březnu 2021, kdy v kraji zemřelo 931 osob (dvojnásobek oproti březnu 2020 a 81% nárůst oproti březnovému průměru z let 2015 až 2019). V celé ČR zemřelo v březnu téměř

16,7 tis. obyvatel (o 62 % více proti březnovému průměru let 2015–2019). Dubnový počet zemřelých v Pardubickém kraji převýšil pětiletý průměr z let 2015–2019 o 30 %, květnový úhrn 469 zemřelých osob představoval již „jen“ 9% nadúmrtnost.

Graf 1.9 Zemřelí v Pardubickém kraji v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

V kategorii osob 75–79letých vzrostl v roce 2020 počet zemřelých oproti průměru let 2015 až 2019 o 38 %.

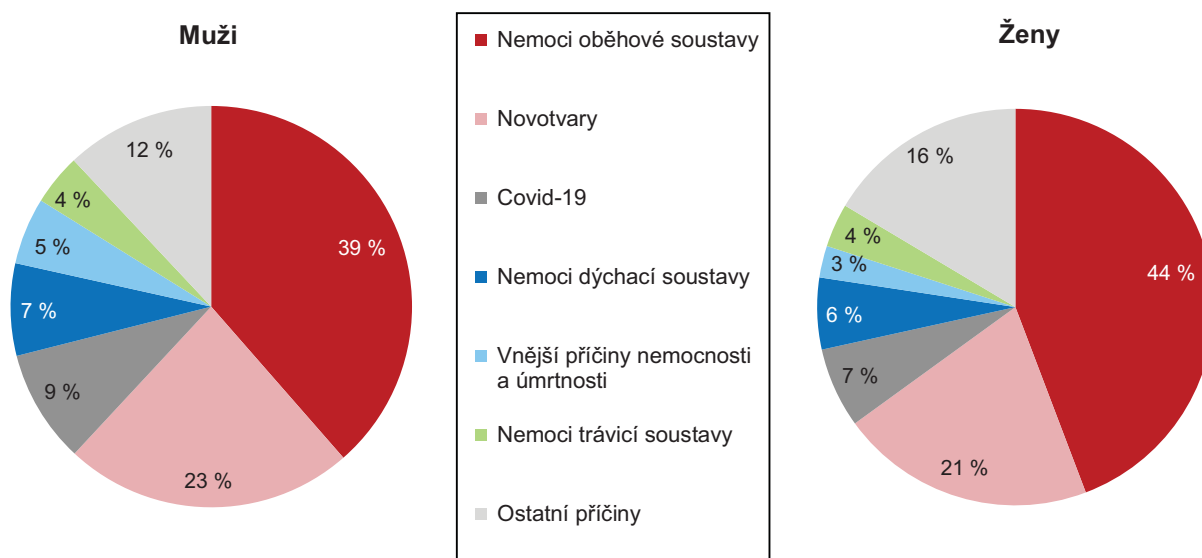
Z hlediska věkových skupin došlo v kraji v roce 2020 oproti běžným hodnotám z let 2015 až 2019 k nejvyššímu nárůstu počtu zemřelých v kategorii osob 75–79letých (o 38 %), zhruba o čtvrtinu vzrostly počty zemřelých ve skupinách 70–74letých a u osob nad 90 let.

Onemocnění covid-19 bylo v roce 2020 v kraji třetí nejčastější příčinou úmrtí.

Nejvíce úmrtí je dlouhodobě způsobeno nemocemi oběhové soustavy (v roce 2020 představovaly v kraji 41,3 % všech úmrtí při 39,7% podílu v celé ČR), přičemž zdaleka nejčastěji jde o ischemickou chorobu srdeční, která byla v loňském roce příčinou 15,5 % úmrtí v Pardubickém kraji. V dlouhodobém pohledu podíl zemřelých na nemoci oběhové soustavy v kraji i celé ČR klesá.

Graf 1.10 Zemřelí podle pohlaví a příčin smrti v Pardubickém kraji v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

Druhou nejčtenější příčinou smrti byly novotvary, které zapříčinily 22,1 % všech úmrtí v kraji (při téměř shodném republikovém průměru).

Třetí místo mezi nejčastějšími příčinami úmrtí patřilo v roce 2020 onemocnění covid-19, v jehož důsledku zemřelo v Pardubickém kraji 503 osob (301 mužů a 202 žen), což představuje 7,9 % z celkového počtu zemřelých (šestý nejnižší podíl v mezikrajském srovnání při 8,2% republikovém podílu). Největší podíl zemřelých na covid-19 na celkovém počtu úmrtí byl evidován v Kraji Vysočina (10,2 %) a v kraji Karlovarském (9,5 %), naopak nejmenší v kraji Plzeňském (7,2 %).

Nemoci dýchací soustavy v roce 2020 v Pardubickém kraji zapříčinily 425 úmrtí (6,7 % z celkového počtu zemřelých). V důsledku tzv. vnějších příčin zemřelo celkem 258 osob, tj. 4,0 %.

V roce 2020 zemřelo v kraji 19 dětí do 1 roku (o 10 více než v roce 2019), z toho 12 dětí do 28 dnů po narození (o 7 více oproti roku 2019). Kojenecká úmrtnost (zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených) dosáhla hodnoty 3,5 ‰ (v celé ČR 2,3 ‰), vyšší hodnota byla v kraji zaznamenána naposledy v roce 2008 (4,0 ‰).

Naděje dožití (střední nebo očekávaná délka života) vyjadřuje, kolik let (průměrně) má před sebou osoba v daném věku za předpokladu zachování aktuální intenzity úmrtnosti. Podle posledních dostupných údajů o naději dožití při narození by se chlapec narozený v období 2019–2020 v Pardubickém kraji mohl dožít 76,1 let, dívka narozená ve stejném období pak 81,9 let. Hodnoty naděje dožití při narození mužů i žen v Pardubickém kraji se nacházejí nad celorepublikovým průměrem. Střední délka života v Pardubickém kraji je v mezikrajském srovnání v případě mužů šestá nejvyšší, v případě žen pak osmá nejvyšší.

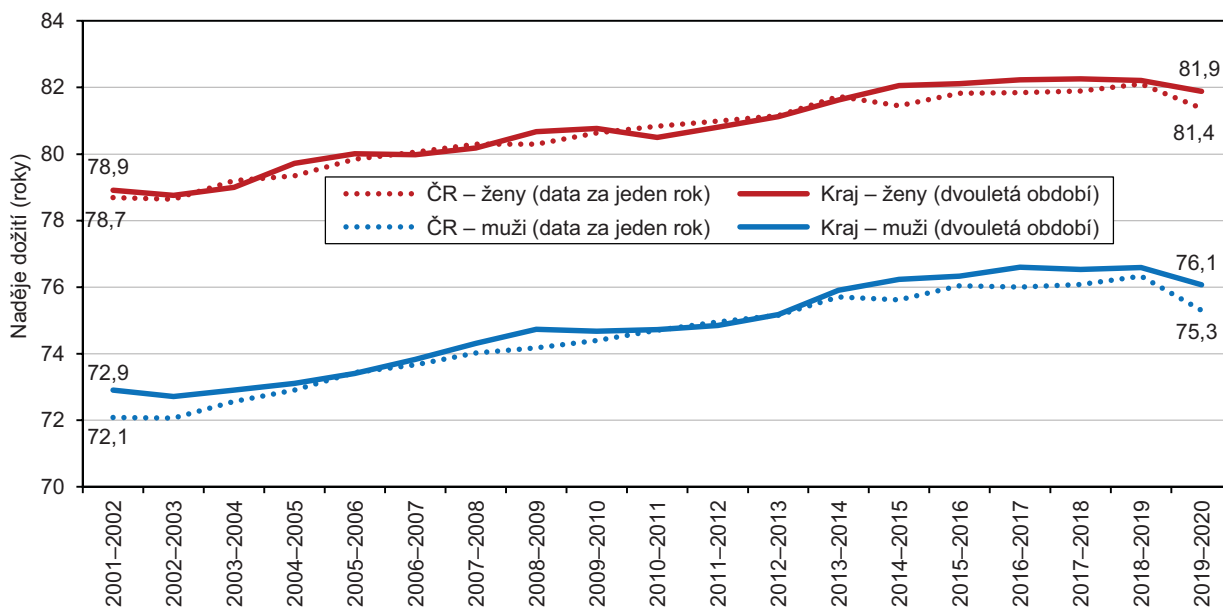
Z porovnání hodnot naděje dožití v období 2019–2020 mezi kraji České republiky zjišťujeme nejdelší očekávanou délku života mužů i žen v Hl. městě Praze (78,2 roku, resp. 82,9 roku). Oblastí s nejnižší nadějí dožití mužů zůstává Ústecký kraj spolu s krajem Moravskoslezským (73,9 roku), u žen je to kraj Ústecký (79,9 roku) a Karlovarský (80,0 let).

Kojenecká úmrtnost v kraji byla v roce 2020 nejvyšší za posledních dvanáct let.

Hodnoty naděje dožití při narození mužů i žen v Pardubickém kraji jsou nad celorepublikovým průměrem.

Graf 1.11 Naděje dožití při narození v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Nepříznivá epidemická situace v roce 2020 se odrazila v poklesu střední délky života mužů i žen.

Střední délka života se dlouhodobě prodlužovala, a to rychleji u mužů, čímž se postupně snižoval rozdíl v naději dožití mezi pohlavími (v období 2019–2020 činil tento rozdíl 5,8 roku, přitom před 15 lety to bylo o rok více). Od roku 2001 vzrostla v kraji naděje dožití při narození u mužů o 3,2 roku a u žen o 3,0 roku. Nepříznivá epidemická situace v roce 2020 se odrazila v meziročním poklesu střední délky života (počítané za období 2019–2020) u mužů o 0,5 roku a u žen o 0,3 roku. Naděje dožití může být počítána pro jakýkoliv věk. Muž, který v období let 2019–2020 v Pardubickém kraji dovršil 65 let, má pravděpodobně před sebou ještě 15,9 let života, stejně stará žena pak 19,5 let života.

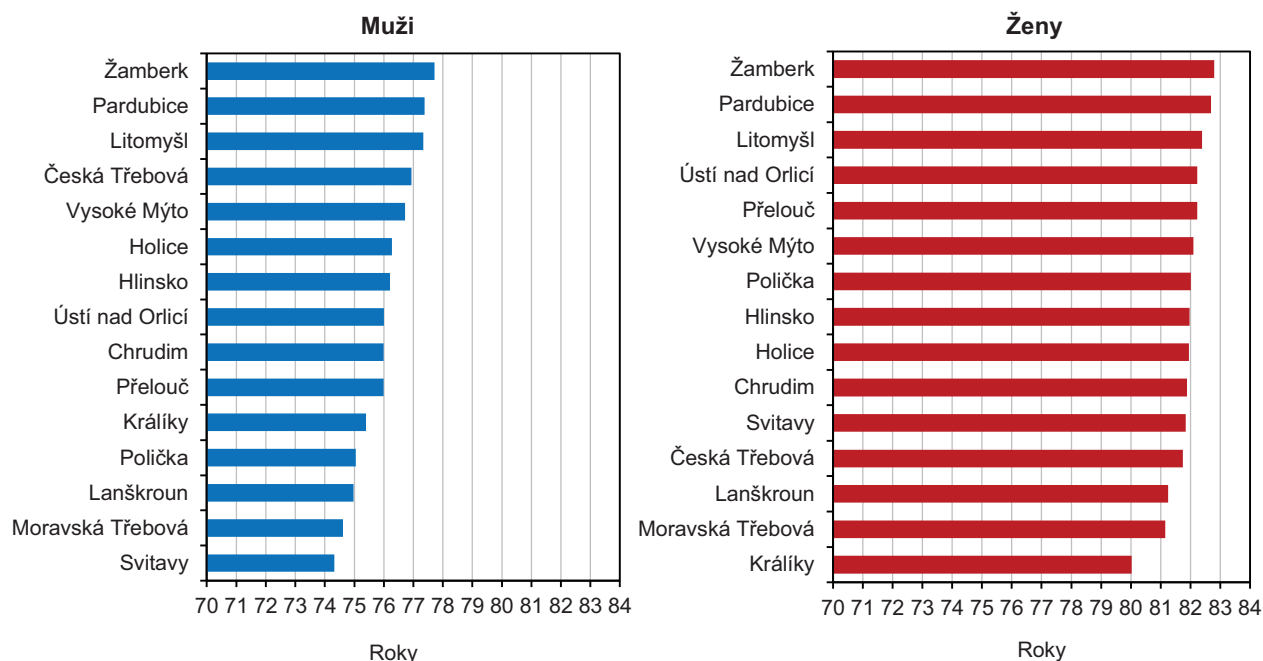
Podle posledních dostupných údajů mohou nejdelší střední délku života mezi správními obvody ORP očekávat muži i ženy na Žambersku.

V průměru nejdelší očekávanou délku života měli v období let 2016–2020 muži i ženy žijící na Žambersku (77,7 roku, resp. 82,8 roku). Nejméně příznivá hodnota střední délky života byla zjištěna u mužů na Svitavsku (74,3 roku) a u žen na Králicku (80,0 roku).

Ve srovnání s obdobím let 2003–2007 (nejzazší srovnatelné období) vzrostla naděje dožití mužů nejvíce v SO ORP Králíky – o 5,5 roku. Naopak na Lanškrounsku se střední délka života mužů prodloužila pouze o 0,3 roku. U žen došlo mezi obdobími let 2003–2007 a 2016–2020 k největšímu nárůstu naděje dožití při narození na Svitavsku (o 3,9 roku), nejmenší nárůst byl zaznamenán v SO ORP Králíky (o 1,7 roku).

Graf 1.12 Naděje dožití při narození podle pohlaví ve správních obvodech ORP Pardubického kraje v letech 2016 až 2020

Zdroj: ČSÚ

Mezi všemi 206 správními obvody ORP v ČR byla naděje dožití mužů při narození v SO ORP Žamberk ve sledovaném pětiletém období 9. nejvyšší (mezi prvních 15 správních obvodů s nejdelší očekávanou délkou života se z Pardubického kraje zařadilo ještě Pardubicko na 14. a Litomyšlsko na 15. místo). Naděje dožití žen v SO ORP Žamberk byla při srovnání všech obvodů ORP 27. nejvyšší. Nejdelší očekávaná délka života mužů i žen byla zjištěna v SO ORP Nové Město nad Metují v Královéhradeckém kraji (79,8 roku u mužů a 83,9 roku u žen).

V nízkém počtu sňatků se odrazila opatření přijatá proti šíření onemocnění covid-19.

V průběhu roku 2020 bylo v kraji uzavřeno 2 184 manželství, tj. o 368 méně než v roce 2019. V celkově nízkém počtu sňatků se odrazila přijatá opatření proti šíření

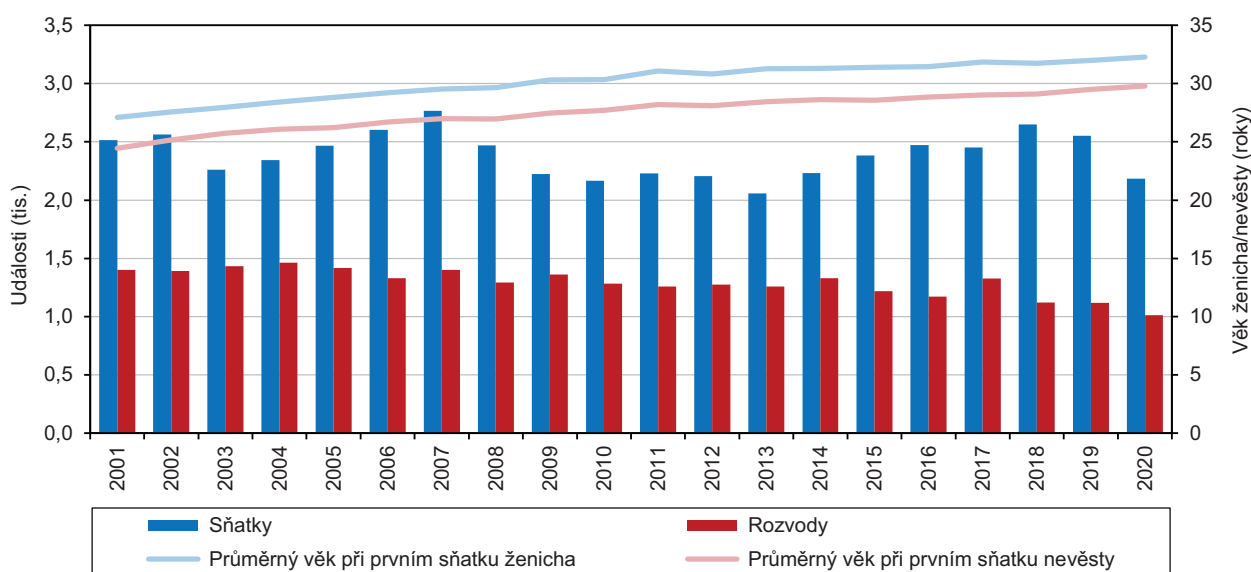

onemocnění covid-19. Vůbec nejméně sňatků bylo v kraji evidováno v roce 2013, a to 2 057. V relativním vyjádření (po přepočtu na 1 000 obyvatel) dosáhla sňatečnost v Pardubickém kraji hodnoty 4,2 ‰, což byla hodnota na úrovni republikového průměru a zároveň čtvrtá nejnižší v mezikrajském srovnání.

Ve většině případů vstupovali ženichové i nevěsty do manželství poprvé (76 % mužů i žen v kraji v roce 2020). Podíl sňatků, v nichž byli oba snoubenci svobodní, dosáhl v roce 2020 hodnoty 68 %. Svůj první sňatek uzavírali muži v Pardubickém kraji v průměru ve 32,3 letech, ženy pak ve 29,8 letech (v případě mužů šlo o druhý nejnižší průměrný věk v mezikrajském srovnání po Kraji Vysočina, u žen o třetí nejnižší věk po Kraji Vysočina a Zlínském kraji). Sňatky, v nichž byl v páru starší ženich, se na celkovém počtu uzavřených manželství v roce 2020 podílely 67 %, ve 22 % sňatků byla starší nevěsta a v 11 % byli snoubenci stejně staří. Nejvíce svateb se konalo v srpnu (520), nejméně v březnu (30).

Graf 1.13 Sňatky a rozvody v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet rozvodů byl nejnižší v časové řadě od roku 1990.

Podle údajů Ministerstva spravedlnosti ČR bylo v Pardubickém kraji v roce 2020 rozvedeno 1 012 manželství (ve srovnání s předchozím rokem o 105 méně a zároveň nejméně v časové řadě od roku 1990). Meziročně nižší počet rozvodů pravděpodobně souvisí i s omezením činnosti soudů v době nouzového stavu. Rozvodovost na 1 000 obyvatel dosáhla v kraji 1,9 ‰, v mezikrajském srovnání šlo o čtvrtou nejnižší hodnotu při republikovém průměru 2,0 ‰. Počty rozvodů v kraji vykazovaly v posledních deseti letech mírně klesající trend, úbytky však nebyly každoroční. Pardubický kraj se řadí ke krajům se spíše nižší intenzitou rozvodovosti.

Polovina rozvodových řízení ukončených v roce 2020 byla iniciována společným návrhem na rozvod. Přibližně ve čtyřech pětinach případů se muži i ženy rozváděli poprvé. Průměrný věk při prvním rozvodu dosáhl v roce 2020 u mužů 43,6 let, u žen pak 41,0 let. Téměř v polovině případů byla rozvedena manželství trávající déle než 15 let. Mezi rozvedenými manželstvími převažovala manželství s nezletilými dětmi (58,9 % v roce 2020), což byla šestá nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání. Podíl rozvodů s dětmi v kraji dlouhodobě převyšuje republikový průměr. Nejčastěji uváděnou příčinou rozvratu manželství je na straně mužů i žen rozdíl povah, názorů a zájmů.

Věková struktura, index stáří

Podíl dětské složky na obyvatelstvu kraje roste již od roku 2009.

V kraji žilo ke konci roku 2020 celkem 83 619 dětí do 15 let (nejvíce od roku 2001), které tvořily 16,0 % populace kraje. Oproti předchozímu roku vzrostl počet obyvatel v nejmladší věkové kategorii o více než 600 osob. Počet dětí do 15 let i jejich procentuální zastoupení v populaci kraje se meziročně zvyšuje již dvanáct let. Od roku 2008, kdy dosáhl svého minima (necelých 75 tis.), posílila tato skupina obyvatelstva o 8,6 tis. osob.

Počet osob v produktivním věku se snižuje již dvanáct let.

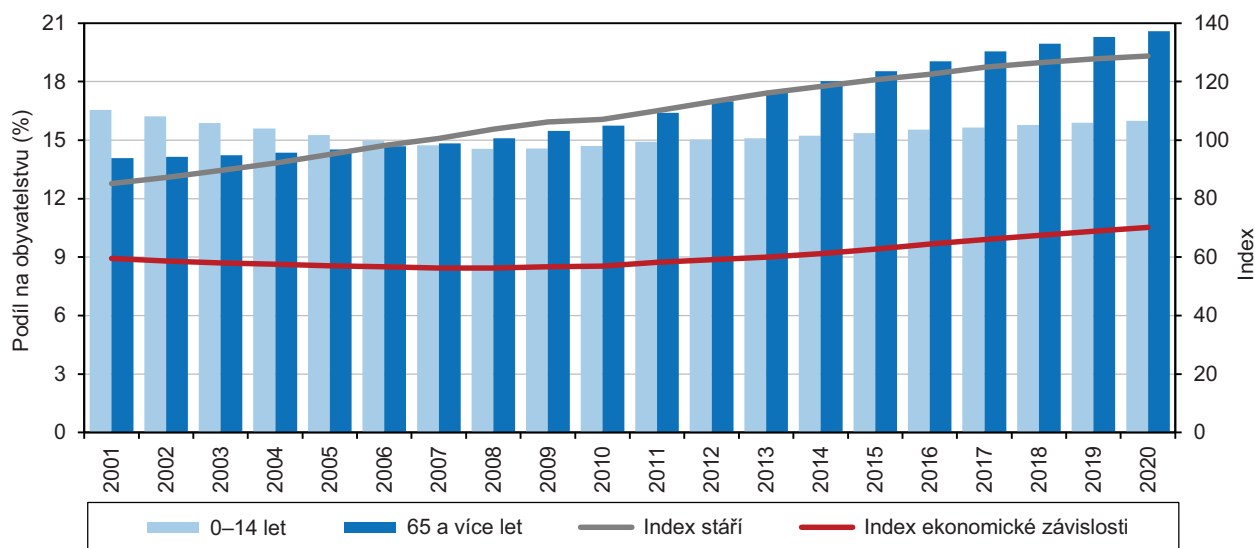
Osob v tzv. produktivním věku (15 až 64 let) žilo ke konci roku 2020 v kraji 331 606, tj. 63,4 % z celkového počtu obyvatel kraje. Ve srovnání s předchozím rokem se snížil počet osob v této věkové kategorii téměř o 2 tis. a byl to již dvanáctý meziroční úbytek v řadě. Od maxima 362,4 tis. v roce 2008 ubylo v kraji již více než 30 tis. obyvatel v produktivním věku. Za snižováním početnosti v uvedeném období stojí přesouvání jednotlivých generací do vyššího věku – do produktivního věku začaly přecházet populačně slabé ročníky 90. let 20. století a zároveň ho opouštěly početně silné generace narozených v době druhé světové války a krátce po jejím skončení.

Zastoupení seniorů nad 65 let v populaci kraje je nejvyšší od roku 1991.

Jednoznačně rostoucí trend zaznamenává dlouhodobě věková skupina osob starších 65 let. K 31. 12. 2020 žilo v Pardubickém kraji 107 631 seniorů, kteří se na populaci kraje podíleli 20,6 %. Jedná se o nejvyšší absolutní počet i relativní zastoupení od roku 1991. Meziročně vzrostl počet osob v nejstarší věkové skupině o 1,5 tisíce, ve srovnání s rokem 1991 žije nyní v kraji o 43 tisíc seniorů více.

Graf 1.14 Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Index stáří: počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

Index ekonomické závislosti: počet osob ve věku 0–19 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 20–64 let

Přestože obyvatelstvo kraje stárne, v mezikrajském srovnání zůstává šesté nejmladší.

Průměrný věk obyvatel Pardubického kraje meziročně vzrostl o jednu desetinu roku na 42,7 roku, ženám bylo v průměru 44,1 roku a mužům 41,3 let. Od roku 1991 se průměrný věk obyvatel kraje zvýšil o 6,5 roku; u žen došlo k nárůstu průměrného věku o 6,3 roku a u mužů o 6,7 roku. V průměru nejstarší obyvatele měl v roce 2020 Královéhradecký a Zlínský kraj (shodně 43,4 let), nejmladší populací se dlouhodobě (v posledních deseti letech) vyznačuje kraj Středočeský (41,4 roku). V mezikrajském srovnání bylo obyvatelstvo Pardubického kraje šesté nejmladší, republikový průměr činil v loňském roce 42,6 let.

Na 100 dětí do 15 let připadalo v roce 2020 v Pardubickém kraji již 128,7 seniorů nad 65 let.

Pokračující proces stárnutí populace dokumentuje také vývoj indexů popisujících vzájemný početní vztah jednotlivých věkových skupin. Stále vyšších hodnot nabývá index stáří, který vyjadřuje poměr počtu osob seniorské a dětské složky obyvatelstva. Početní převaha seniorů nad dětmi byla v kraji poprvé evidována v roce 2007, kdy index stáří dosáhl hodnoty 100,6. V roce 2020 připadalo na 100 dětí do 15 let již 128,7 seniorů starších 65 let; jedná se o šestou nejnižší hodnotu mezi kraji při republikovém průměru 125,5. Nejvyšší hodnoty dosáhl index stáří v Královéhradeckém kraji (140,7), nejnižší pak v kraji Středočeském (104,4). Index stáří žen v Pardubickém kraji v roce 2020 činil 151,3 a index stáří mužů 107,3.

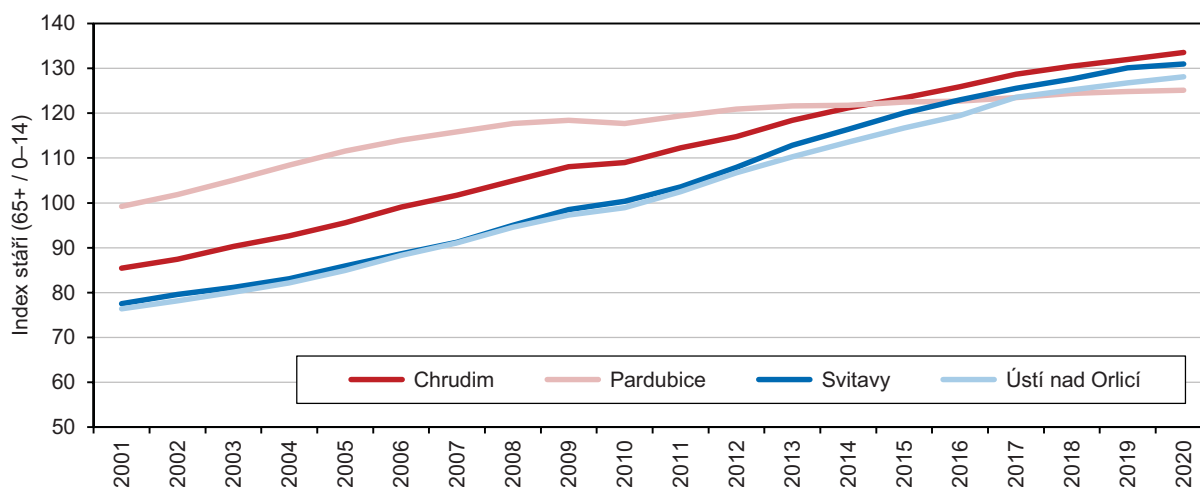
Hodnota indexu ekonomické závislosti (počet osob ve věku 0 až 19 let a 65 a více let připadající na 100 obyvatel ve věku 20 až 64 let) trvale roste již od roku 2008 (po předchozím poklesu) zejména vlivem oslabování produktivní kategorie a pokračujícím posilováním kategorie osob nad 65 let, v posledních šesti letech však mírně narůstá i počet 0–19letých. V roce 2020 dosáhl index ekonomické závislosti v Pardubickém kraji hodnoty 70 osob mimo produktivní věk na 100 osob v produktivním věku při republikovém průměru 69.

Nejstarší obyvatelstvo má okres Chrudim.

Nejstarším obyvatelstvem v rámci Pardubického kraje se vyznačuje okres Chrudim. V roce 2020 zde index stáří dosáhl hodnoty 133,6 (29. nejvyšší hodnota mezi 77 okresy ČR), průměrný věk činil 42,9 let. Nejpříznivější poměr mezi dětskou a seniorskou složkou populace byl zjištěn v okrese Pardubice, kde v loňském roce index stáří dosáhl hodnoty 125,1 (29. nejnižší hodnota v meziokresním srovnání). Od počátku 90. let minulého století byl přítom až do roku 2014 poměr mezi dětskou a seniorskou složkou populace v okrese Pardubice v rámci kraje nejméně příznivý.

Graf 1.15 Index stáří v okresech Pardubického kraje (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Nejpříznivější věkové složení obyvatelstva mezi SO ORP kraje je dlouhodobě na Holicku, Žambersku a Lanškrounsku.

Mezi patnácti správními obvody obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje byla nejpříznivější věková struktura v roce 2020 na Holicku, Žambersku a Lanškrounsku. Tyto správní obvody se vyznačují v rámci kraje nejvyšším zastoupením dětské složky populace na straně jedné a nízkými podíly nejstarší věkové kategorie na straně druhé, s čímž souvisí nejnižší zjištěné hodnoty indexu stáří (Holicko – 115, Žambersko – 118, Lanškrounsko – 119). Obyvatelům správních obvodů Žamberk a Holice bylo v roce 2020 v průměru 42,0 roku, průměrný věk obyvatel Lanškrounska činil 42,1 roku.

Méně příznivé věkové složení obyvatelstva nacházíme ve správních obvodech Česká Třebová, Hlinsko, Moravská Třebová a Králíky, kde na 100 dětí do 15 let připadalo již více než 140 seniorů nad 65 let. Průměrný věk obyvatel těchto čtyř správních obvodů ORP překročil hranici 43 let.

2. Sociální vývoj

Zaměstnanost vč. ekonomické aktivity

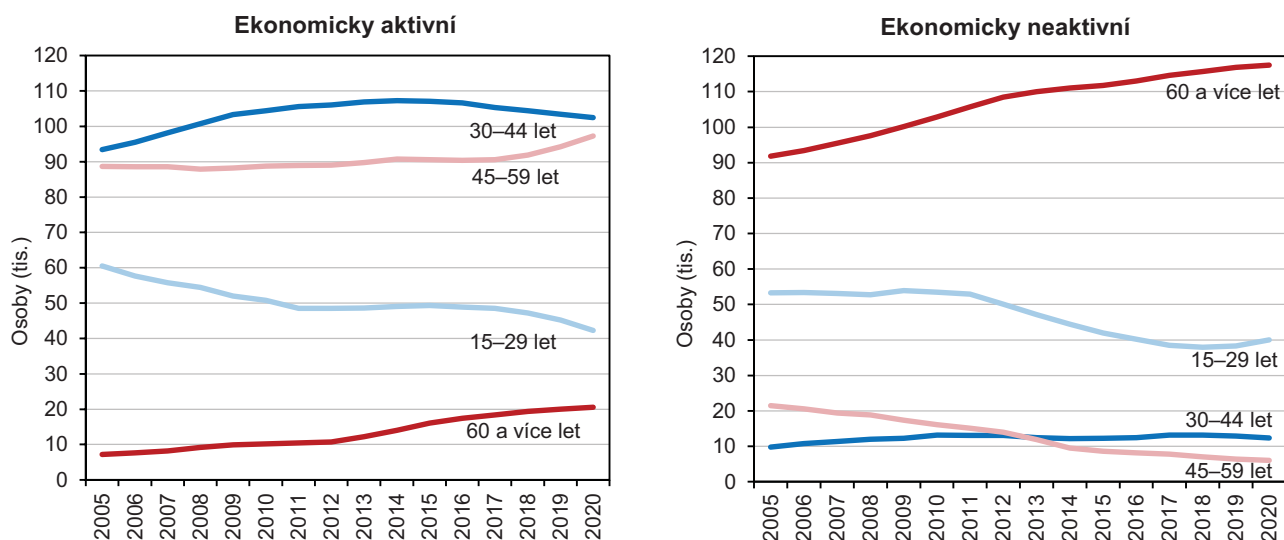
Počet ekonomicky aktivních meziročně klesl, a to díky poklesu počtu zaměstnaných osob. Pokles počtu nezaměstnaných se zastavil. Zvýšil se počet ekonomicky neaktivních.

Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) tvořilo v roce 2020 pracovní sílu² v kraji v průměru 260,9 tis. ekonomicky aktivních osob, tj. o 2,9 tis. osob méně ve srovnání s předchozím rokem a zároveň nejnižší počet za posledních osm let. Tento pokles byl způsoben snížením počtu zaměstnaných osob při téměř nezměněném počtu nezaměstnaných. Zatímco ve skupině zaměstnaných osob došlo v kraji k poklesu poprvé po sedmi letech, v kategorii nezaměstnaných po šesti letech neustálého poklesu nastala stagnace. Počet ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let dosahoval v kraji maximálních hodnot v letech 2009 až 2011 (více než 185 tis.), v následujícím období se ustálil na přibližně 174 tis. osob, přičemž v roce 2020 vzrostl o 4,1 tis. na 178,9 tis., což je nejvyšší hodnota za posledních osm let.

Na změny ve struktuře obyvatelstva podle ekonomické aktivity a věku působí celá řada vlivů – od demografického vývoje (zejména stárnutí populace) přes legislativní vlivy (např. prodlužování věku odchodu do důchodu), ekonomické aspekty (situace na trhu práce) až po vlastní preference obyvatelstva (např. studium, mateřství, předčasný důchod).

Graf 2.1 Obyvatelstvo 15leté a starší podle ekonomické aktivity a věku v Pardubickém kraji (tříleté průměry)

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil

Ekonomicky aktivních ve věku 15 až 29 let ubývá, počet ekonomicky neaktivních ve stejném věku naopak v posledních letech narůstá.

K výše zmíněnému meziročnímu úbytku celkového počtu ekonomicky aktivních obyvatel kraje došlo díky poklesu počtu osob ve věkové kategorii 15 až 29 let i ve skupině 30–44letých. Celkový pokles počtu ekonomicky aktivních byl brzděn rostoucím počtem osob ve věku 45–59 let i šedesátiletých a starších. Mezi ekonomicky neaktivními (téměř ze 66 % tvořenými osobami 60letými a staršími) se po předchozím poklesu začal zvyšovat počet juniorů ve věku 15 až 29 let.

Ve struktuře pracovní síly zůstal poměr zaměstnaných a nezaměstnaných stejný jako v roce 2019.

Ještě v roce 2013 se zaměstnaní na pracovní síle (tj. ekonomicky aktivních) v kraji podíleli 91,6 % a nezaměstnaní tvořili 8,4 %, do roku 2019 se tento poměr díky příznivému vývoji na trhu práce posunul na 98,4 % (zaměstnaní) a 1,6 % (nezaměstnaní), v roce 2020 zůstal v kraji (i přes dopady pandemie) tento poměr téměř stejný.

² Pracovní sílu tvoří osoby ekonomicky aktivní, a to jak zaměstnaní, tak nezaměstnaní. Zaměstnaní se podle postavení v zaměstnání člení na zaměstnance vč. členů produkčních družstev, zaměstnavatele, pracující na vlastní účet a pomáhající rodinní příslušníky.

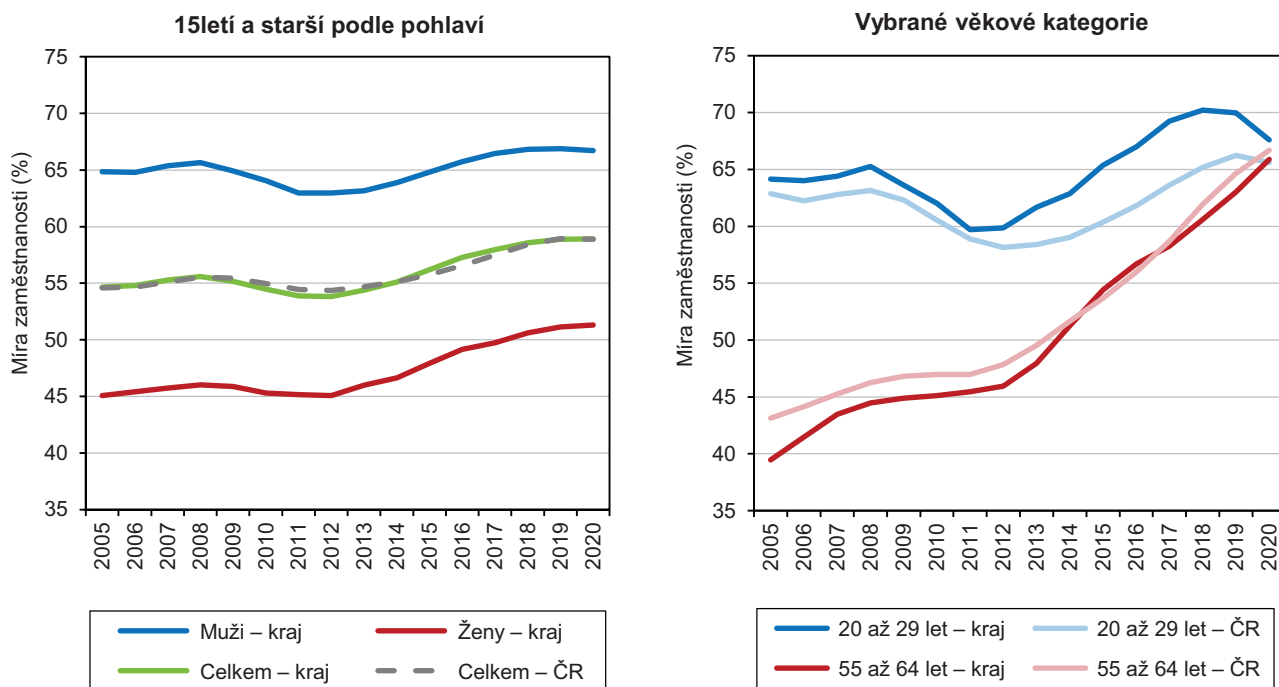

Míra zaměstnanosti v kraji byla čtvrtá nejvyšší v mezikrajském srovnání.

Míra zaměstnanosti³ osob patnáctiletých a starších dosahovala v kraji nejnižších hodnot kolem roku 2011, následovalo období postupného růstu, které v roce 2020 přešlo v meziroční snížení o 0,8 procentního bodu na 58,4 % (při celorepublikovém snížení o 0,9 p. b. na 58,3 %). V mezikrajském srovnání šlo o čtvrtou nejvyšší hodnotu (v roce předchozím přitom v kraji patřila pátá příčka). Míra zaměstnanosti žen dlouhodobě zaostává za muži, rozdíl se však z dlouhodobého pohledu postupně snižuje. Zatímco míra zaměstnanosti mužů v kraji v roce 2020 činila 66,7 %, u žen dosahovala 50,2 %.

Graf 2.2 Míra zaměstnanosti podle pohlaví a věku v Pardubickém kraji a ČR (tříleté průměry)

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil

Míra zaměstnanosti mladých osob vstupujících na trh práce a osob v předdůchodovém věku se v dlouhodobém pohledu postupně přibližuje.

Zatímco míra zaměstnanosti osob ve věku 20 až 29 let vstupujících na trh práce po předchozím poklesu a následném růstu (od roku 2011) přešla v posledních dvou letech v kraji opět v pokles (na 63,3 % v roce 2020), míra zaměstnanosti osob ve věku 55 až 64 let vykazuje dlouhodobě rostoucí trend (do roku 2020 vzrostla na 69,2 %). Obě hodnocené míry zaměstnanosti se svou hodnotou postupně přibližují a zároveň se snižují i rozdíly mezi mírou v kraji a celé ČR (především u juniorů).

Podíl středoškoláků s maturitou mezi zaměstnanými dosáhl v kraji dlouhodobého maxima, zastoupení vysokoškoláků nadále zaostává za celorepublikovým průměrem.

Ve struktuře zaměstnaných podle nejvyššího dokončeného vzdělání byl v kraji patrný pokles podílu osob se základním vzděláním a bez vzdělání (od roku 2010 nedosahoval 5 %), následovala stagnace a mírné zvýšení v roce 2019 na 5,1 %. V roce 2020 klesl v kraji tento podíl na 4,3 % (při 4,6% hodnotě v celé ČR). Zastoupení středoškoláků bez maturity zřetelně klesalo po roce 2008 na dlouhodobé minimum v roce 2017 – 36,3 %, obdobný podíl byl zaznamenán (po dvou letech vyšších hodnot) i v roce 2020 (a o 3,6 procentního bodu převyšoval celorepublikový průměr). Trend mírného růstu provázal podíl středoškoláků s maturitou – na 39,3 % v kraji v roce 2020 (1,6 p. b. nad průměrem ČR a zároveň nejvíce v dlouhodobém srovnání). Zastoupení vysokoškoláků (vč. absolventů VOŠ) mezi zaměstnanými v kraji rostlo na dlouhodobé maximum v roce 2017 (21,5 %), následoval mírný pokles

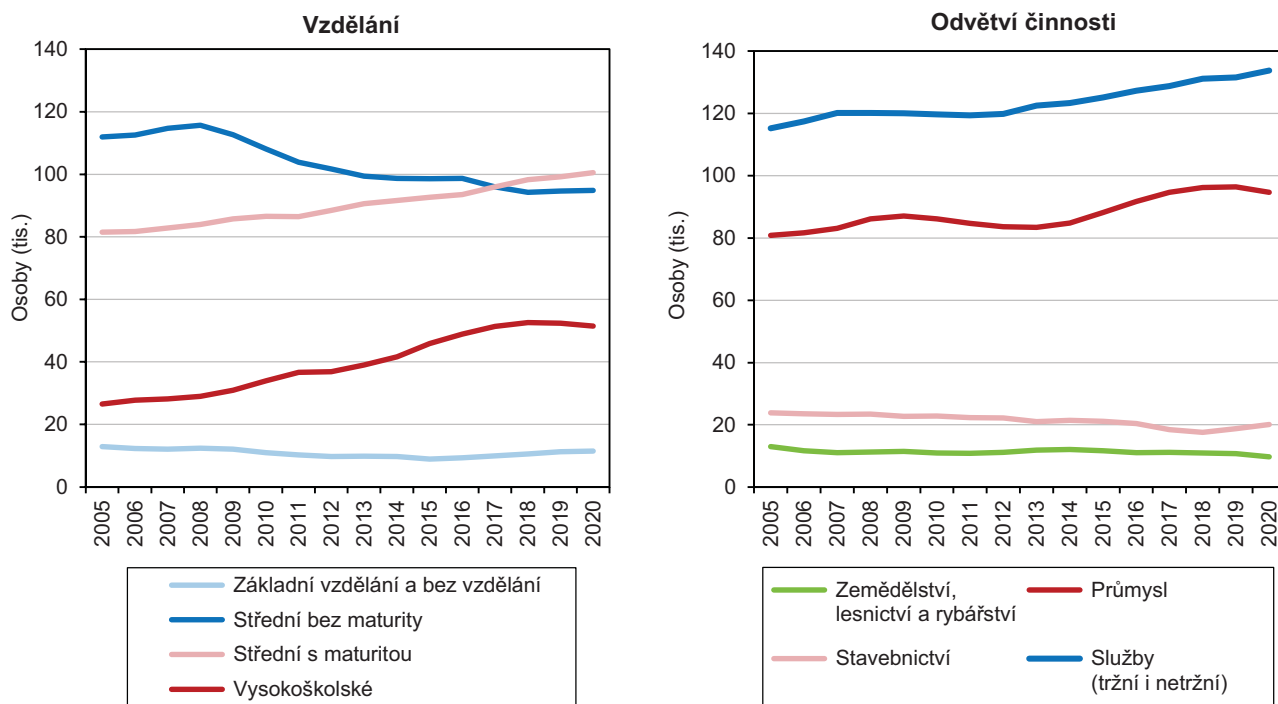
³ podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob patnáctiletých a starších, resp. podíl počtu zaměstnaných daného věku a pohlaví na počtu všech osob daného věku a pohlaví

na 20,2 % v roce 2020 (hodnota o 4,9 procentního bodu pod celorepublikovým podílem).

Mezi zaměstnanými ženami je patrný oproti mužům rychlejší nárůst podílu vysokoškolsky vzdělaných. Od roku 2008 je v kraji zastoupení vysokoškolaček mezi zaměstnanými ženami trvale vyšší než podíl vysokoškoláků mezi zaměstnanými muži.

Graf 2.3 Zaměstnaní podle vzdělání a odvětvových sektorů v Pardubickém kraji (tříleté průměry)

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil

Zaměstnanost v sekundárním sektoru nadále patří k nejvyšším v mezikrajském srovnání.

Zaměstnanost v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) v kraji nadále patří k nejvyšším v mezikrajském srovnání, a to zejména díky zpracovatelskému průmyslu. Podíl sekundárního sektoru na celkové zaměstnanosti (44,3 %) byl v roce 2020 mezi kraji 4. nejvyšší. V dlouhodobém pohledu (hodnoceno 15leté období) byl patrný rostoucí trend počtu zaměstnaných v sekundárním sektoru v kraji (s typickými cyklickými výkyvy danými aktuálním vývojem ekonomiky).

Dlouhodobě rostoucí trend lze sledovat v počtu zaměstnaných v terciárním sektoru – tržních i netržních službách. Podíl zaměstnaných ve službách v kraji (52,2 %) však zůstává v roce 2020 v mezikrajském srovnání 4. nejnižší. Mírně klesající trend je patrný v případě počtu zaměstnaných v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví a rybářství). V roce 2020 se podílem 3,5 % zaměstnaných v primárním sektoru kraj řadil na 5. místo.

Zatímco více než polovina mužů v kraji pracuje v sekundárním sektoru (56 % v roce 2020 při republikovém průměru 48 %), mezi ženami výrazně převládá uplatnění v terciární sféře (69 % v kraji při 75% podílu za celou ČR).

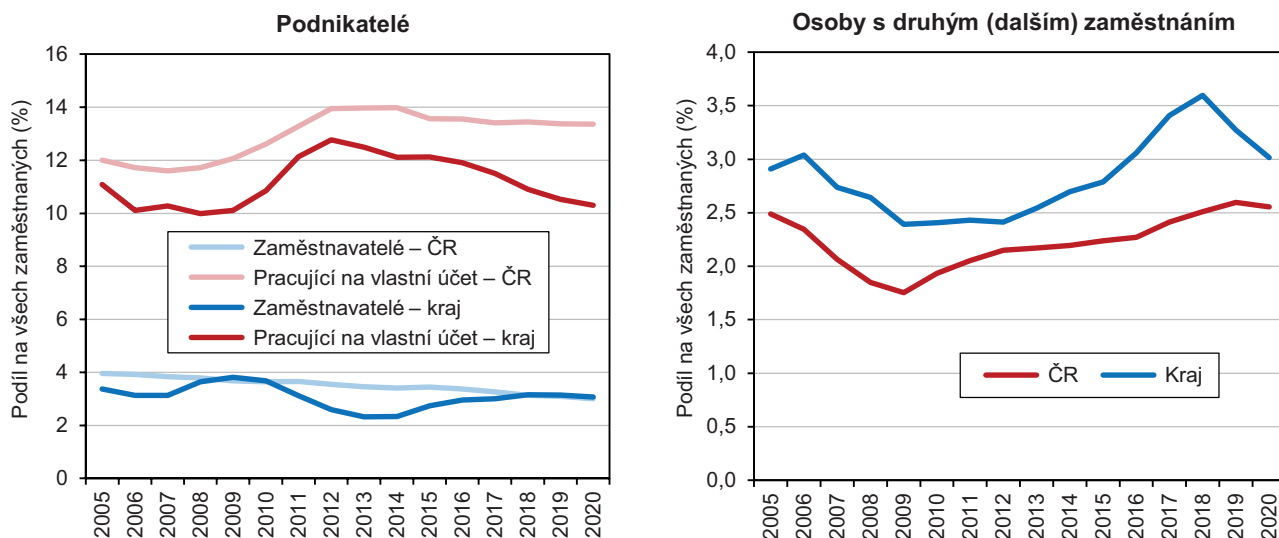
Intenzita podnikatelské aktivity v kraji patří v mezikrajském srovnání k nejnižším.

V postavení podnikatelů (tj. zaměstnavatelů a pracujících na vlastní účet) působilo v roce 2020 v kraji 13,0 % zaměstnaných osob (nepatrně nižší podíl oproti předchozímu roku) při republikovém podílu 16,3 %. Kraj zůstal (stejně jako v předchozím roce) v podílu podnikatelů na poslední příčce v mezikrajském srovnání. Pokles byl přitom v kraji patrný zejména v případě pracujících na vlastní účet, a to po roce 2012.

Graf 2.4 Podnikatelé a osoby s druhým (dalším) zaměstnáním v Pardubickém kraji a ČR (třileté průměry)

Zdroj: ČSÚ – Vyběrové šetření pracovních sil

Podíl osob s více zaměstnáními v kraji nadále patří k nejvyšším.

V roce 2020 mělo v kraji podle výsledků VŠPS 8,3 tis. osob více zaměstnání, přičemž na všech zaměstnaných se podílely 3,2 % při republikovém podílu 2,5 %. V mezikrajském srovnání se jednalo o třetí nejvyšší podíl.

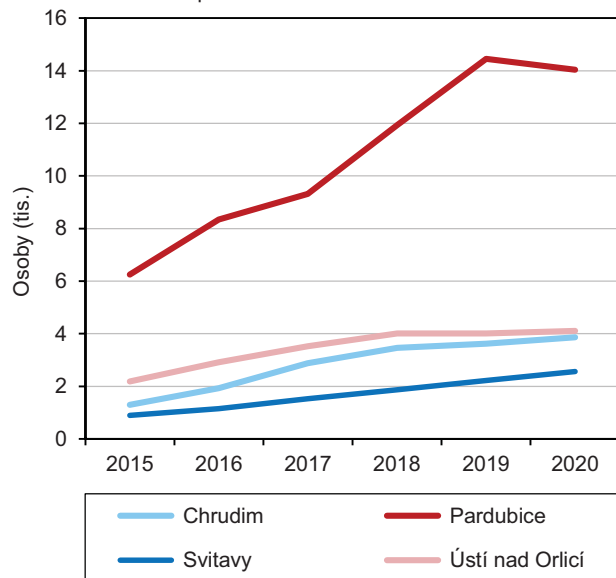
Zaměstnaní cizinci

Počet zaměstnaných cizinců v kraji se za posledních 10 let více než zdvojnásobil.

Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu bylo v Pardubickém kraji ke konci roku 2020 zaznamenáno celkem 26 874 zaměstnaných cizinců, z toho 2 297 mělo platné živnostenské oprávnění. Oproti stavu z konce roku 2011 se počet zaměstnaných cizinců v kraji více než zdvojnásobil (růst o 138,7 %), ve srovnání s koncem roku 2016 se jejich počet zvýšil o 62,9 %. Mezi lety 2019 až 2020 se pak tempo růstu výrazně zpomalilo, meziroční nárůst činil pouze 1,3 %, což byl ve srovnání s předchozími pěti lety suverénně nejnižší nárůst.

Graf 2.5 Cizinci evidovaní na úřadech práce v okresech Pardubického kraje (stav k 31. 12.)

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

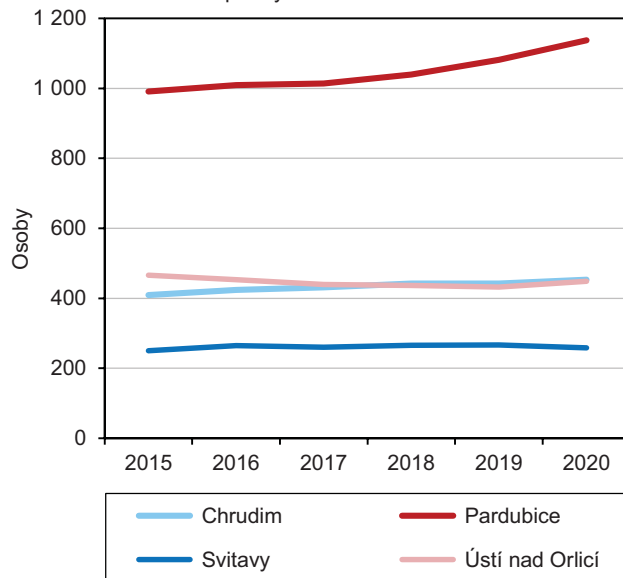

Počet zaměstnaných cizinců se meziročně zvýšil ve všech okresech v kraji s výjimkou Pardubicka.

Z okresů kraje se meziroční nárůst počtu zaměstnaných cizinců netýkal Pardubicka, kde došlo k poklesu o 2,3 %. V rámci kraje se tedy zvýšil počet zaměstnaných cizinců pouze na Svitavsku (o 13,3 %), Chrudimsku (o 6,5 %) a Orlickoústecku (o 2,4 %).

Graf 2.6 Cizinci s živnostenským oprávněním v okresech Pardubického kraje (stav k 31. 12.)

Pramen: Ministerstvo průmyslu a obchodu

Nezaměstnanost

Počet nezaměstnaných se v kraji meziročně zvýšil o 28,9 %, přičemž ještě vyšší byl nárůst uchazečů z řad absolventů a mladistvých, který činil 45,1 %.

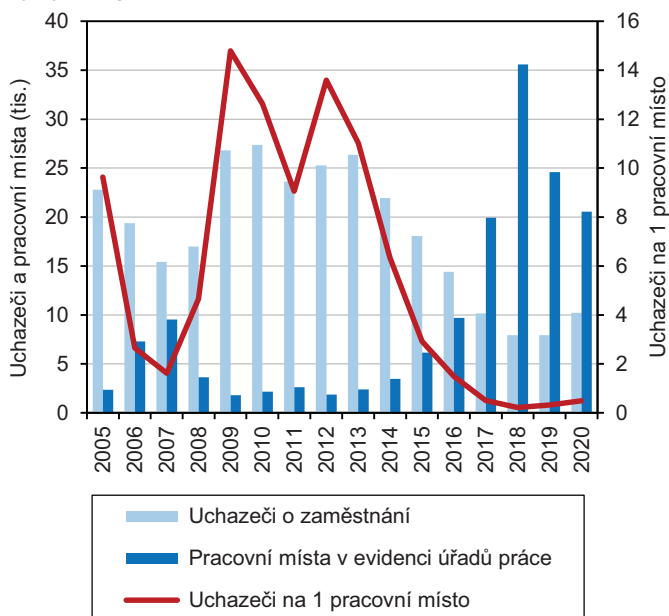
Podíl nezaměstnaných osob v kraji byl na konci roku 2020 nejnižší v mezikrajském srovnání.

Ke konci roku 2020 bylo na úřadech práce v kraji registrováno celkem 10 219 uchazečů o zaměstnání, tj. o 28,9 % více než v předchozím roce. Mezi dosažitelné uchazeče ve věku 15–64 let, kteří mohli bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, patřilo 9 685 osob. Situace rizikových skupin na trhu práce v kraji se též meziročně zhoršila. Počet uchazečů z řad absolventů a mladistvých se v kraji zvýšil o 45,1 % na 595 osob a počet uchazečů se zdravotním postižením vzrostl o 17,5 % na 1 620 osob.

Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji dosahoval ke konci roku 2020 výše 2,92 %, což bylo o 1,10 procentního bodu méně než v celé České republice. Ve srovnání s ostatními kraji měl Pardubický kraj nejnižší míru nezaměstnanosti a zároveň byl jediným krajem s nižším než tříprocentním podílem nezaměstnaných osob. Oproti stavu z konce roku 2019 se nezaměstnanost v kraji zvýšila o 0,72 procentního bodu, v celé ČR pak o 1,15 procentního bodu. Podíl nezaměstnaných žen v kraji meziročně vzrostl o 0,77 procentního bodu na 2,97 % a podíl nezaměstnaných mužů o 0,68 procentního bodu na 2,87 %.

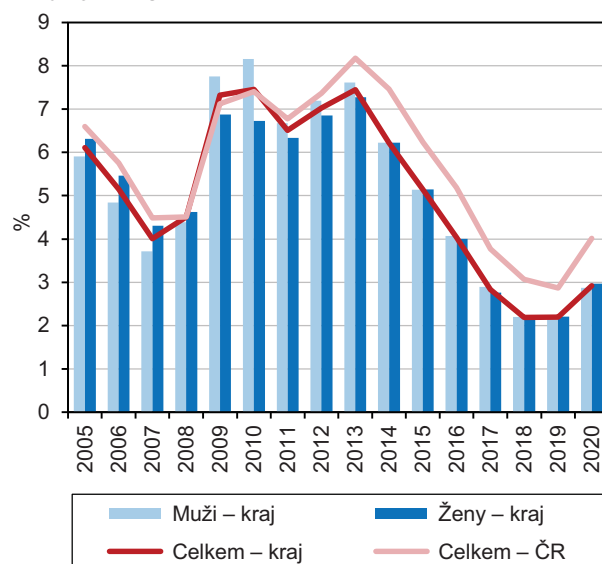
Graf 2.7 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Graf 2.8 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a ČR (stav k 31. 12.)^{*)}

Pramen: MPSV

^{*)} podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce v kraji meziročně poklesl.

Ke konci roku 2020 bylo v kraji evidováno 20 563 volných pracovních míst, přičemž více než polovina z těchto pracovních míst byla zaznamenána v pardubickém okrese (57,5 %). Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce se v kraji oproti předchozímu roku snížil o 4 019 míst, což byl pokles o 16,3 %. K nejvýraznějšímu poklesu nabídky volných pracovních míst došlo v okrese Ústí nad Orlicí (o 34,3 %). Nabídka pracovních míst se snížila také v okresech Pardubice a Svitavy (o 15,3 %, respektive o 4,5 %). Naopak okres Chrudim zaznamenal růst počtu pracovních míst o 2,3 %.

Ke konci roku 2020 připadala na jednoho uchazeče o zaměstnání v kraji dvě volná pracovní místa.

Zatímco ke konci roku 2013 připadalo v kraji na jedno pracovní místo v evidenci úřadů práce 11 uchazečů, během roku 2017 se situace obrátila a v kraji bylo více volných pracovních míst než uchazečů o zaměstnání. Nejnižší počet uchazečů na jedno pracovní místo od vzniku samostatné České republiky byl v kraji zaznamenán ke konci roku 2018 (téměř pět volných pracovních míst na jednoho uchazeče). Ke konci roku 2019 připadala na jednoho uchazeče o zaměstnání v kraji již pouze tři volná pracovní místa v evidenci úřadů práce, ke konci roku 2020 to bylo pak ještě méně (dvě volná pracovní místa na jednoho uchazeče).

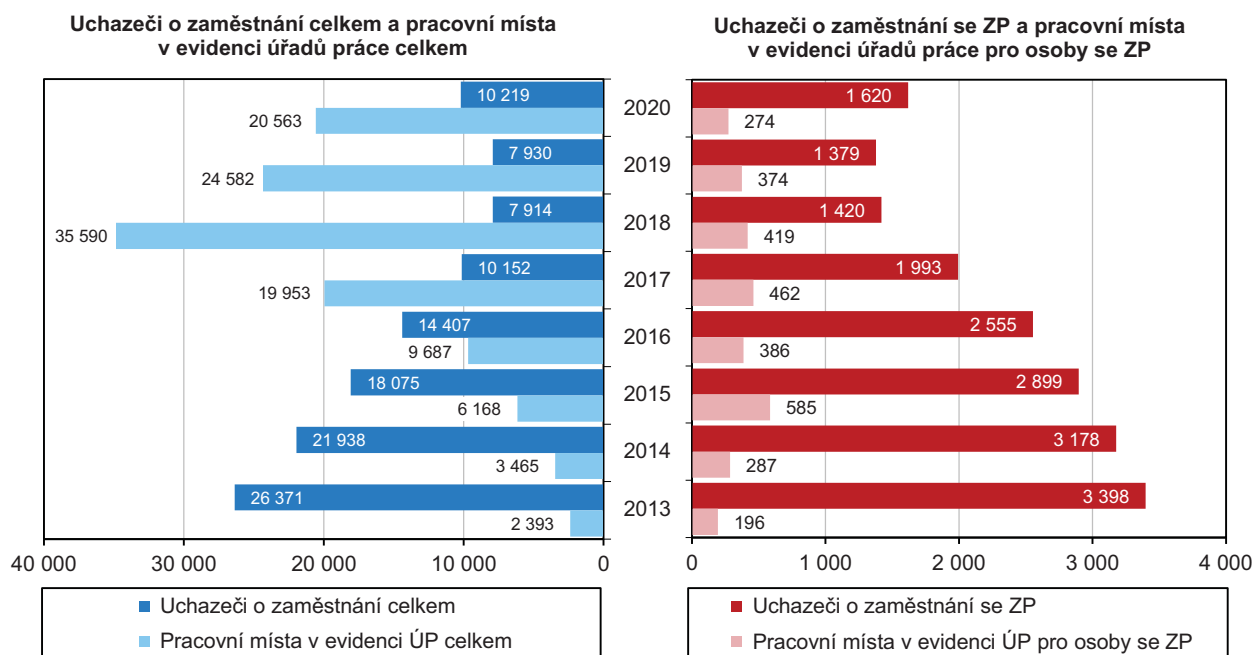

Nejpříznivější situace pro osoby se zdravotním postižením na trhu práce byla v roce 2018.

Pro uchazeče se zdravotním postižením byla situace na trhu práce podstatně horší. Na jedno pracovní místo pro osoby se zdravotním postižením v Pardubickém kraji ke konci roku 2013 připadalo 17 uchazečů se zdravotním postižením. V následujících letech se stejně jako na celém trhu práce situace pro osoby se ZP zlepšila. Také pro tuto skupinu osob byla nejpříznivější situace v roce 2018, kdy na jedno volné pracovní místo pro osoby se ZP v kraji připadalo 3,4 uchazeče. Na konci roku 2020 byla situace v kraji horší než v předchozích třech letech, neboť na jedno volné pracovní místo pro osoby se ZP připadlo 5,9 uchazeče se ZP (oproti tomu v celé ČR 3,4 uchazeče).

Graf 2.9 Uchazeči o zaměstnání celkem, se zdravotním postižením a pracovní místa v evidenci úřadů práce celkem a pro osoby se zdravotním postižením v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

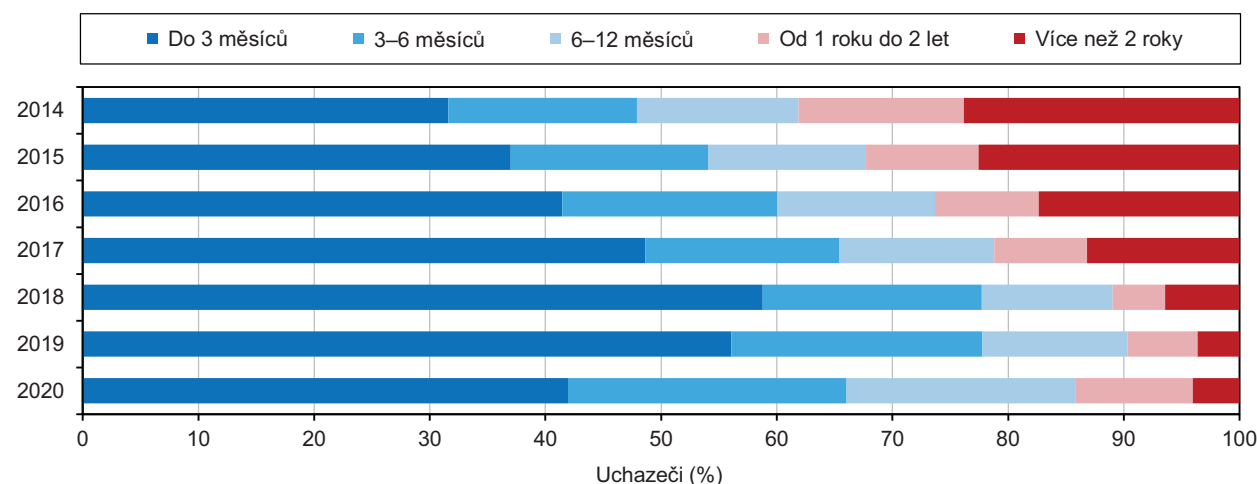

Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání se meziročně mírně zvýšila. Ve srovnání s předchozím obdobím zůstává stále nízká.

I přes meziroční zvýšení průměrné délky evidence uchazečů o zaměstnání na úřadech práce v Pardubickém kraji (nárůst o 26 dní) si můžeme na konci roku 2020 všimnout výrazně nižší průměrné délky evidence uchazečů o zaměstnání než v předchozích letech. Ve srovnání s rokem 2014 se průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání v kraji snížila z 19 měsíců na 7 a půl měsíce.

Graf 2.10 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadů práce podle délky evidence v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

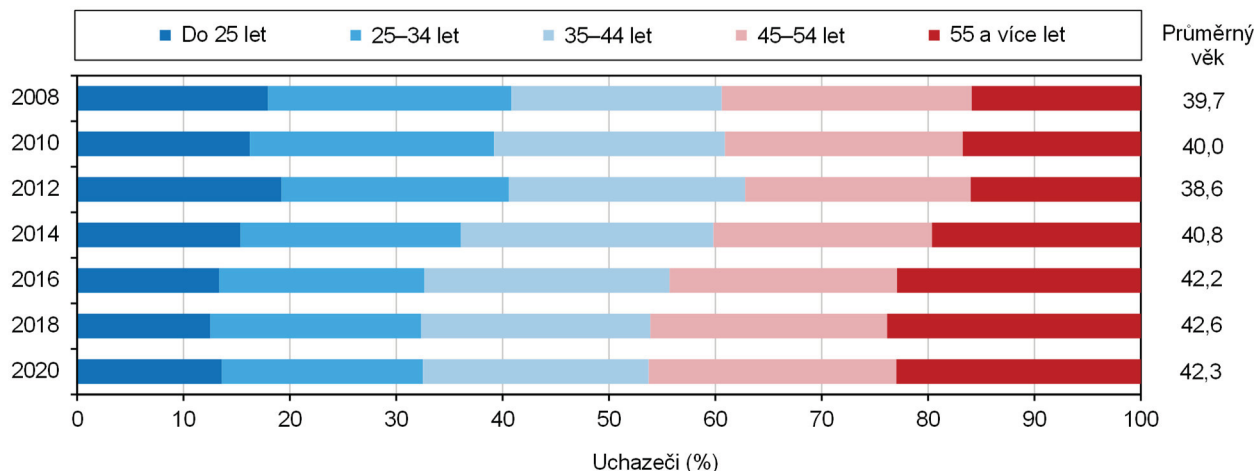

Průměrný věk uchazečů o zaměstnání roste. Podíl uchazečů do 35 let se snižuje.

V návaznosti na měnící se věkové složení populace a prodlužující se věk odchodu do starobního důchodu postupně dochází ke změnám ve struktuře uchazečů o zaměstnání podle věku. Průměrný věk uchazečů o zaměstnání v kraji se mezi koncem let 2008 až 2020 zvýšil z 39,7 roku na 42,3 roku. Během tohoto období se mezi všemi uchazeči o zaměstnání v kraji snížil podíl osob do 35 let (ze 40,8 % na 32,5 %) a zároveň vzrostl podíl uchazečů, kteří měli za sebou 55. narozeniny (z 15,9 % na 23,0 %).

Graf 2.11 Uchazeči o zaměstnání podle věkových skupin v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

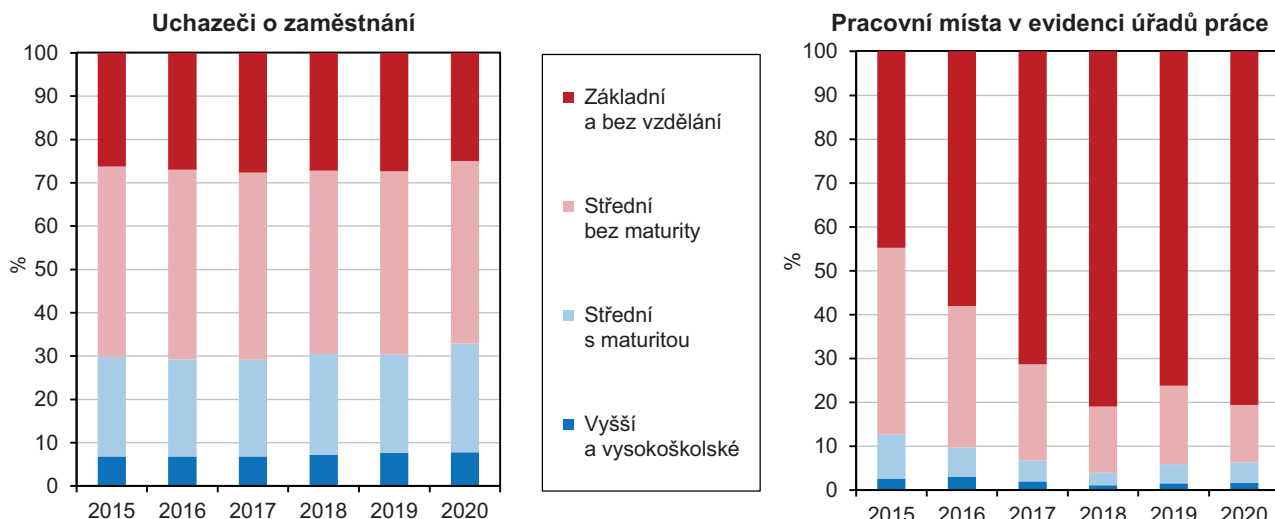

V posledních šesti letech se v kraji zvýšilo zastoupení pracovních míst v evidenci úřadů práce pro uchazeče se základním vzděláním a bez vzdělání.

Zatímco struktura uchazečů o zaměstnání podle nejvyššího dosaženého vzdělání se za posledních šest let téměř nezměnila, ve struktuře pracovních míst v evidenci úřadů práce se výrazně zvýšilo zastoupení míst pro uchazeče se základním vzděláním a bez vzdělání. Ke konci prosince 2020 evidovaly úřady práce v kraji v této skupině šest až sedmkrát více volných pracovních míst než uchazečů o zaměstnání. V ostatních skupinách osob již převažoval počet uchazečů nad volnými pracovními místy. Ve skupině osob se středoškolským vzděláním bez maturity byl počet uchazečů o zaměstnání o 1 609 vyšší než počet volných pracovních míst (2 697). U uchazečů se středoškolským vzděláním s maturitou úřady evidovaly 958 volných pracovních míst, což bylo oproti uchazečům o 1 603 méně. Rovněž ve skupině osob s vyšším odborným nebo vysokoškolským vzděláním bylo na úřadech práce v kraji hlášeno více uchazečů (797) než volných pracovních míst (333).

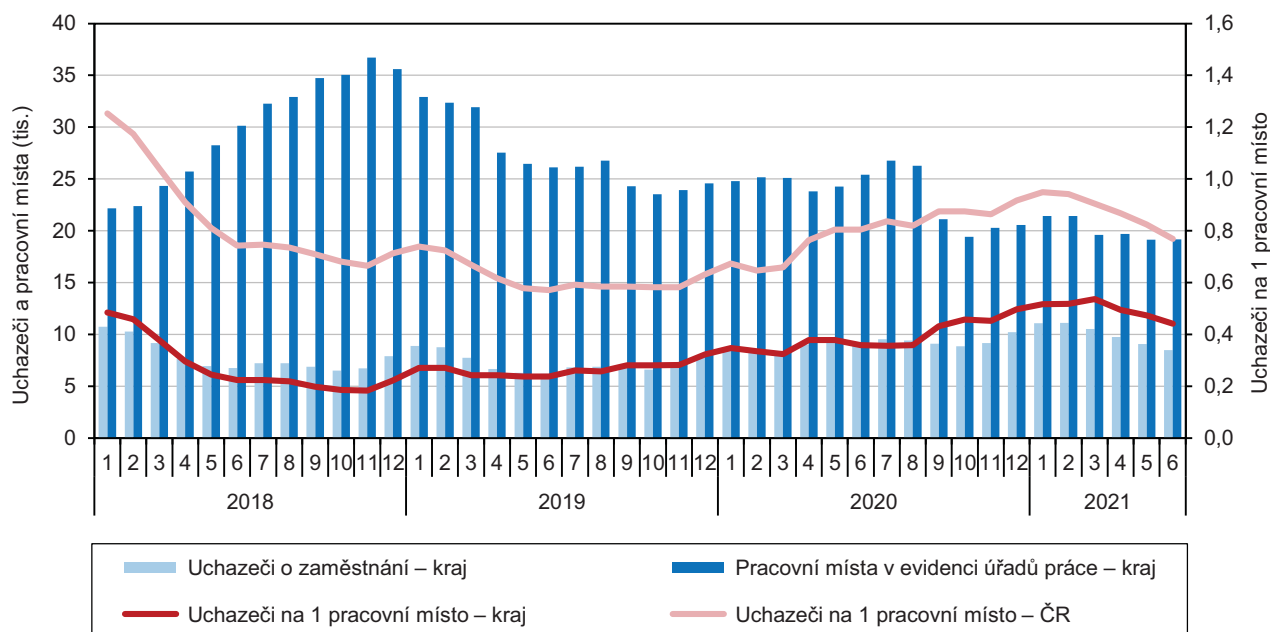
Graf 2.12 Uchazeči o zaměstnání podle nejvyššího dosaženého vzdělání a pracovní místa v evidenci úřadů práce podle požadovaného vzdělání v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Graf 2.13 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Pardubickém kraji (stav ke konci měsíce)

Pramen: MPSV

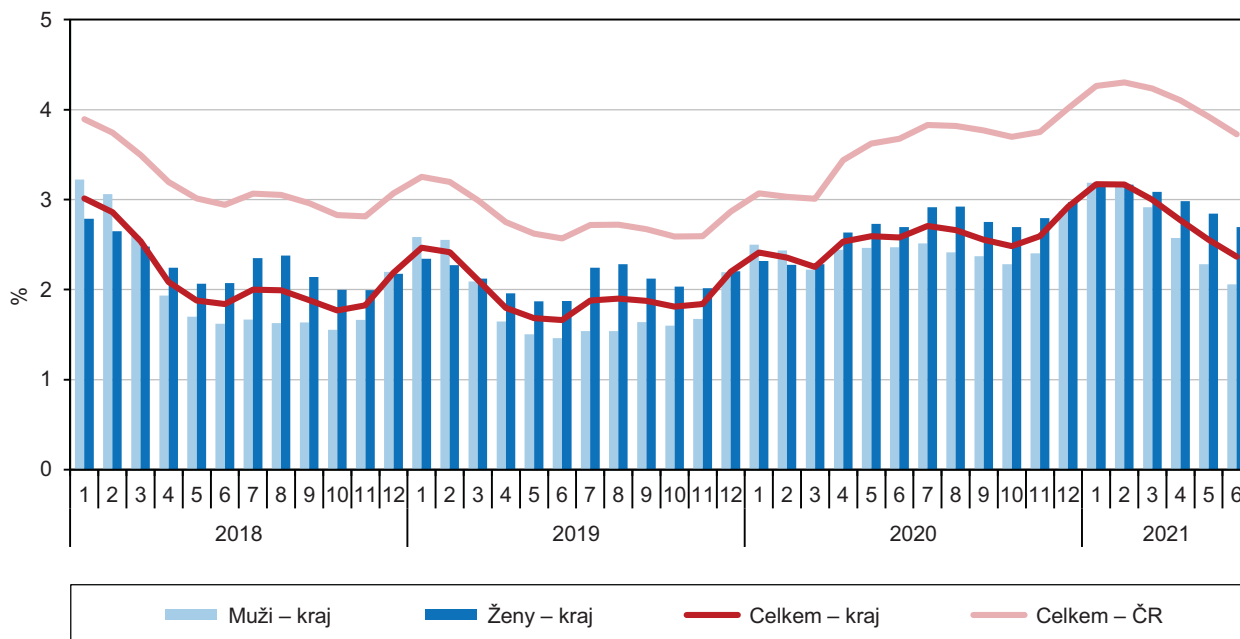

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce v kraji je od dubna 2017 vyšší než počet uchazečů o zaměstnání.

Ke konci prvního pololetí 2021 bylo na úřadech práce v kraji evidováno 19 185 volných pracovních míst. Oproti stejnému období předchozího roku se jejich počet snížil o čtvrtinu, ve srovnání s historickým maximem z listopadu 2018 (36,7 tis.) se jednalo o přibližně poloviční hodnotu. Od dubna 2017 v kraji převažuje počet pracovních míst v evidenci úřadů práce nad uchazeči o zaměstnání. Ke konci prvního pololetí 2021 připadalo na jednoho uchazeče o zaměstnání v kraji 2,3 volného pracovního místa, což byla třetí nejvyšší hodnota mezi kraji (při průměru za celou ČR 1,3). V opačném pohledu připadalo v kraji na konci června 2021 na jedno pracovní místo 0,4 uchazeče (při republikovém průměru 0,8).

Graf 2.14 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a ČR (stav ke konci měsíce)^{*)}

Pramen: MPSV

^{*)} podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Podíl nezaměstnaných osob v kraji je dlouhodobě nízký, z pohledu měsíční statistiky má kraj od konce května 2020 nejnižší nezaměstnanost v mezikrajském srovnání.

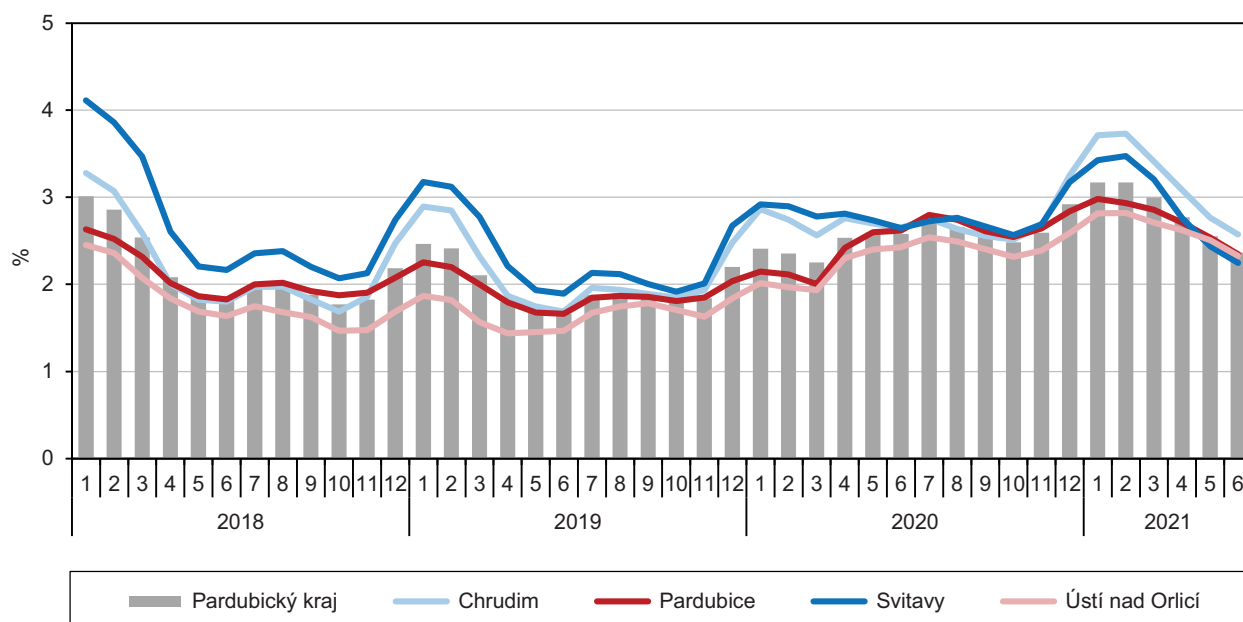
Pardubický kraj vykazuje dlouhodobě nízký podíl nezaměstnaných osob. V rámci měsíční statistiky dosahuje kraj již od konce března 2011 nižších hodnot podílu nezaměstnaných osob, než činí republikový průměr. V období od konce dubna 2018 (stav do konce června 2021) patří kraj každoměsíčně mezi tři kraje s nejnižším podílem nezaměstnaných osob, přičemž ve 28 z 39 sledovaných měsíců měl kraj dokonce nejnižší míru nezaměstnanosti mezi kraji. Od konce května 2020 neměl již žádný jiný kraj nižší nezaměstnanost. Ke konci června 2021 pak dosahoval podíl nezaměstnaných osob v kraji hodnoty 2,37 %.

Podíl nezaměstnaných žen je v letních měsících každoročně vyšší než podíl nezaměstnaných mužů.

U podílu nezaměstnaných osob můžeme vidět v letních měsících každoročně vyšší podíl nezaměstnaných žen. Ke konci června 2021 činil podíl nezaměstnaných žen v kraji 2,69 %, což byla ve srovnání s podílem nezaměstnaných mužů v kraji (2,06 %) hodnota o 0,64 procentního bodu vyšší. Naopak v zimních měsících můžeme obvykle sledovat vyšší podíl nezaměstnaných mužů. V průběhu poslední zimy se ovšem situace mužů a žen na trhu práce v kraji vyrovnala. Ke konci prosince 2020 byl v kraji zaznamenán dokonce o 0,10 procentního bodu vyšší podíl nezaměstnaných žen (2,97 %) než podíl nezaměstnaných mužů (2,87 %).

Graf 2.15 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a jeho okresech (stav ke konci měsíce)^{*)}

Pramen: MPSV

^{*)} podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Okres Chrudim s nejvyšší nezaměstnaností v kraji měl ke konci června 2021 20. nejnižší nezaměstnanost mezi všemi okresy v ČR.

V meziokresním srovnání v rámci Pardubického kraje se podíl nezaměstnaných osob ke konci června 2021 pohyboval v rozmezí od 2,25 % v okrese Svitavy po 2,57 % v okrese Chrudim. Ke konci května (a také června) 2021 již neměl nejnižší podíl nezaměstnaných osob okres Ústí nad Orlicí, který ho držel po dobu předchozích 48 měsíců v řadě. Mezi všemi 77 okresy ČR (vč. Prahy) se nezaměstnanost ke konci června 2021 pohybovala v rozmezí od 1,58 % v okrese Pelhřimov po 8,99 % v okrese Karviná. Všechny okresy Pardubického kraje patřily do první dvacítky okresů s nejnižší nezaměstnaností, na 9. místě evidujeme okres Svitavy, na 10. místě okres Ústí nad Orlicí (2,33 %), na 12. pozici okres Pardubice (2,34 %) a na 20. pozici okres Chrudim.

Na Orlickoústecku byl ke konci roku 2020 nejnižší podíl nezaměstnaných osob ze všech SO ORP v celé České republice.

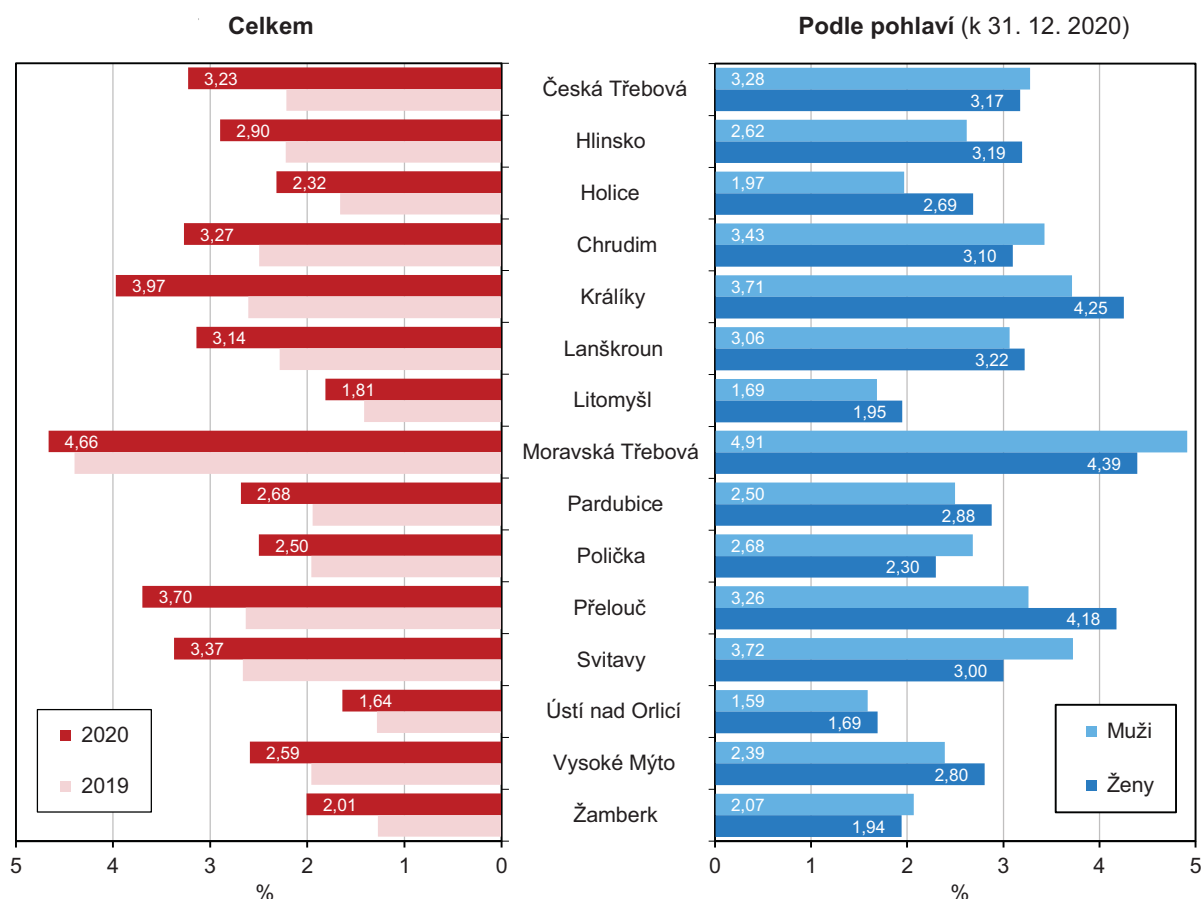
Dlouhodobě nejvyšší podíl nezaměstnaných osob v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje mělo Moravskotřebovsko. Ke konci roku 2020 dosahovala nezaměstnanost v SO ORP Moravská Třebová hodnoty 4,66 %, což bylo o 1,74 procentního bodu více, než činil krajský průměr. Naopak nejnižší

nezaměstnanost měl ke konci roku 2020 SO ORP Ústí nad Orlicí (1,64 %), a to nejen v rámci Pardubického kraje, ale také ve srovnání se všemi 206 správními obvody obcí s rozšířenou působností v rámci České republiky. V celorepublikovém srovnání SO ORP se v první desítku nejnižších hodnot podílu nezaměstnaných osob objevil ještě SO ORP Litomyšl (1,81 %) a SO ORP Žamberk (2,01 %). Největší rozdíl mezi podílem nezaměstnaných mužů a žen v kraji byl ke konci roku 2020 zaznamenán v SO ORP Přelouč (o 0,91 procentního bodu více u žen oproti mužům).

Graf 2.16 Podíl nezaměstnaných osob ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje (stav k 31. 12.)^{*)}

Pramen: MPSV

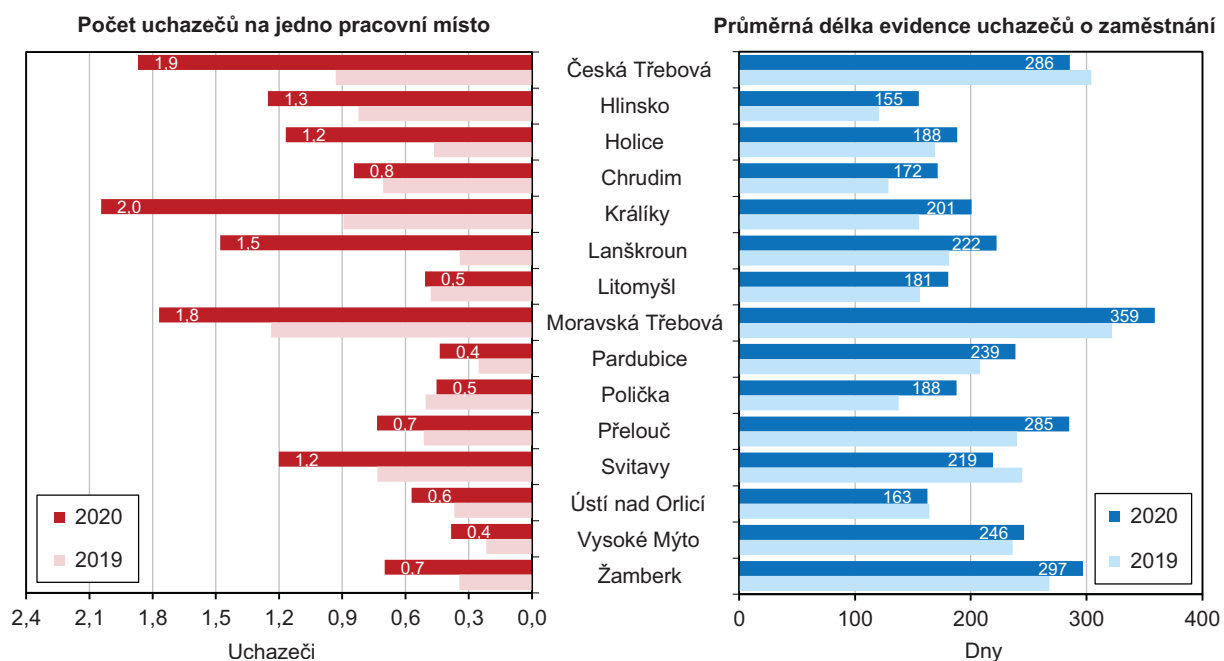
^{*)} podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Počet uchazečů o zaměstnání se meziročně zvýšil ve všech SO ORP v kraji. Nejdelší průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání na úřadech práce v kraji byla na Moravskotřebovsku.

Mezi koncem roku 2019 a 2020 se zvýšil počet uchazečů o zaměstnání na úřadech práce ve všech SO ORP v České republice. V rámci kraje se nejvíce zvýšily počty uchazečů v SO ORP Králíky (o 51,0 %) a v SO ORP Žamberk (o 49,8 %). Naopak jeden z nejmenších nárůstů mezi všemi SO ORP v ČR zaznamenal správní obvod Moravská Třebová (o 3,7 %, třetí nejnižší). Při přepočtu uchazečů na volná pracovní místa mělo nejpříznivější hodnotu v kraji ke konci roku 2020 Vysokomýtsko. Zatímco v SO ORP Vysoké Mýto připadalo na jedno pracovní místo pouze 0,38 uchazeče, na Králicku to bylo 2,04 uchazeče, což byla nejméně příznivá hodnota v kraji. Druhá nejméně příznivá hodnota byla evidována na Českotřebovsku (1,87 uchazeče) a třetí na Moravskotřebovsku (1,77 uchazeče). SO ORP Moravská Třebová se v posledních dvou letech vyznačoval také nejdelší průměrnou dobou evidence uchazečů o zaměstnání v kraji (359 dní ke konci roku 2020, respektive 322 dní ke konci předchozího roku).

Graf 2.17 Počet uchazečů na jedno pracovní místo a průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje (stav k 31. 12.)

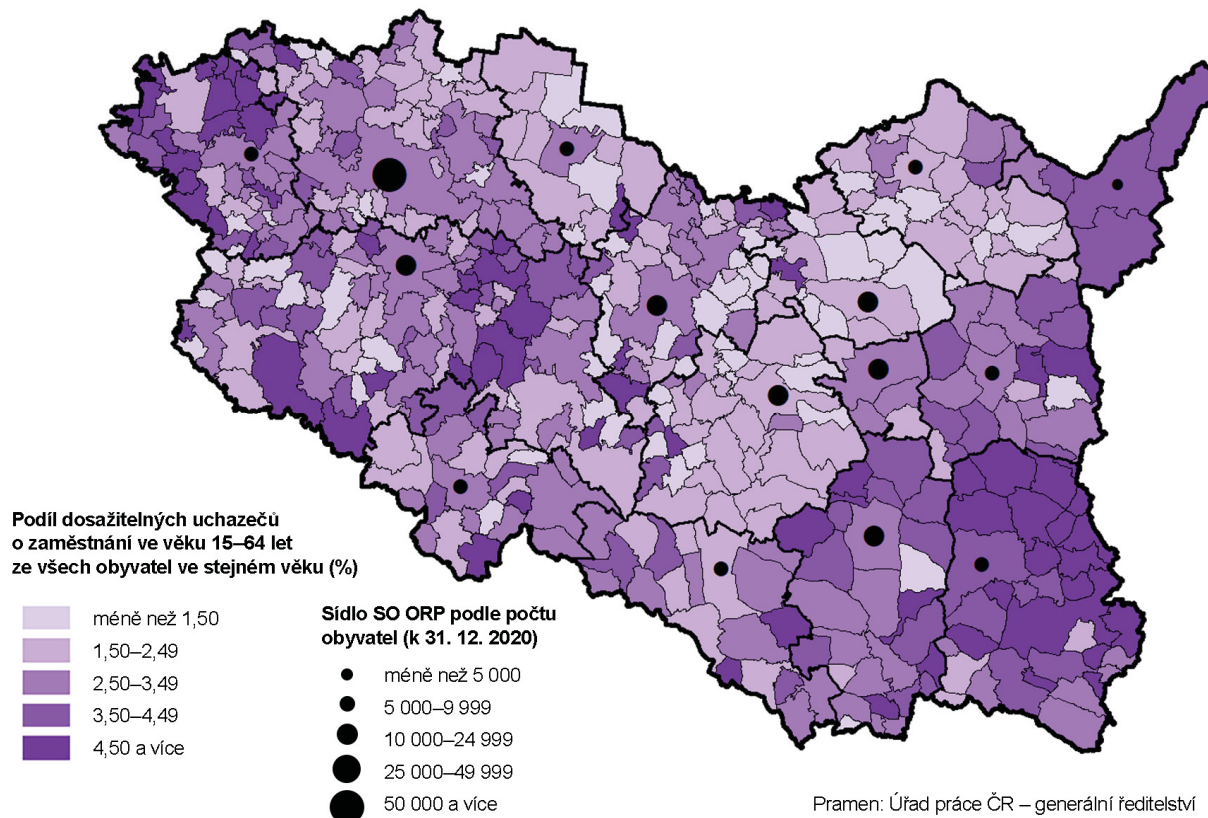
Pramen: MPSV

Nezaměstnanost meziročně vzrostla téměř ve třech čtvrtinách obcí v kraji.

Mezi koncem let 2019 a 2020 se zvýšil podíl nezaměstnaných osob ve většině obcí Pardubického kraje. Nárůst nezaměstnanosti hlásilo 319 ze 451 obcí v kraji. Ke konci roku 2020 mělo vyšší než 5% podíl nezaměstnaných osob 57 obcí v kraji, což bylo o 24 obcí více než v předchozím roce. V rámci sídel SO ORP v kraji se nejnižším podílem nezaměstnaných osob ke konci roku 2020 prezentovalo město Ústí nad Orlicí (1,80 %) a nejvyšším město Moravská Třebová (4,21 %).

Podíl nezaměstnaných osob v obcích Pardubického kraje k 31. 12. 2020

Příjmy a životní podmínky domácností

Meziroční tempo růstu ČDDD v kraji v roce 2019 bylo třetí nejpomalejší mezi kraji.

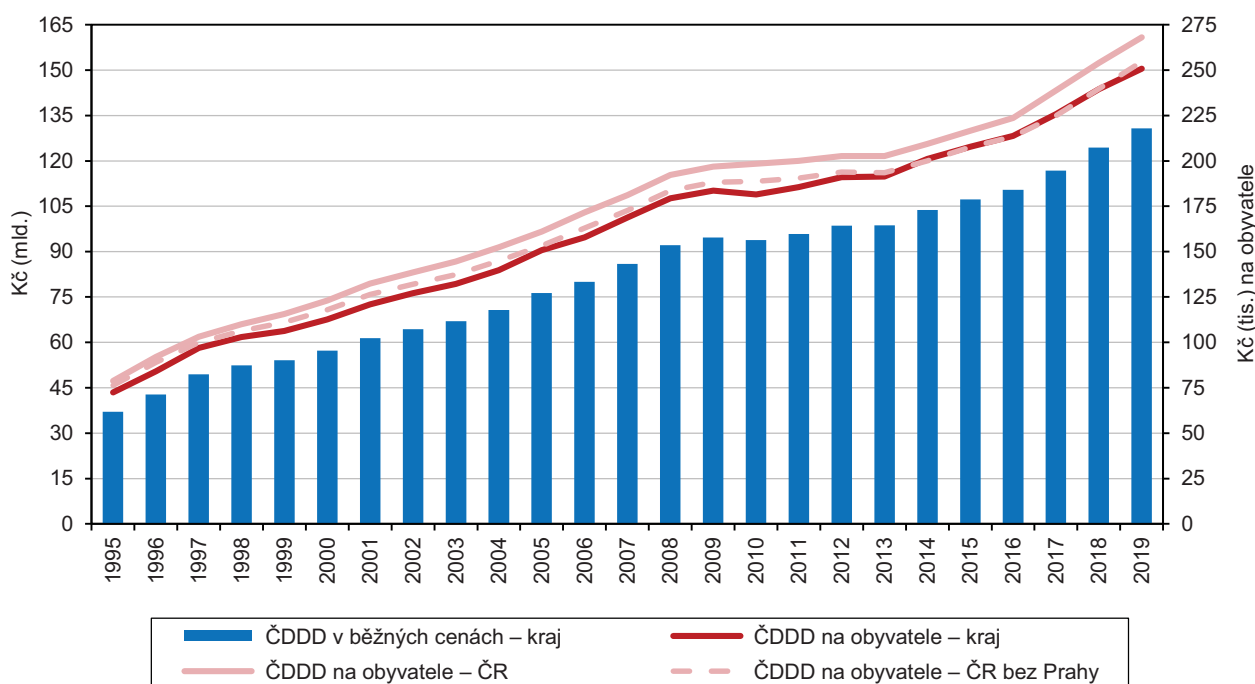
Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD)⁴ je částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu a úspory. Jeho objem v běžných cenách dlouhodobě postupně narůstal, s výjimkou let 2009 až 2013, kdy vlivem ekonomického útlumu růst výrazně zpomalil, resp. přešel v roce 2010 v kraji v meziroční snížení. Poté nastává oživení a ČDDD v kraji se začal zvyšovat; v letech 2014 až 2018 meziročně o 3 až 6 %, v roce 2019 pak následoval 5,1% růst (třetí nejnižší za Prahou a Jihočeským krajem) při republikovém navýšení o 6,0 %. ČDDD kraje se na republikovém objemu dlouhodobě podílí v průměru 4,6 % a jedná se nejčastěji o třetí nejnižší podíl v mezikrajském srovnání.

Hodnotou ČDDD na obyvatele se kraj řadí doprostřed mezikrajského žebříčku.

V hodnotě ČDDD na obyvatele se kraj od roku 2012 střídavě řadí na šestou a sedmou pozici mezi kraji (v roce 2019 mu s 250,8 tis. Kč patřila sedmá příčka), když do roku 2003 obsazoval nejčastěji 12. pořadí. Za celorepublikovým ČDDD na obyvatele (výrazně ovlivněným vysokými hodnotami za Hlavní město Prahu) důchod v kraji dlouhodobě zaostává – v roce 2019 o 6,5 % (nejméně v roce 2014 – o 3,9 %), počátkem tisíciletí pak o více než 8 %. Hodnotě ČDDD na obyvatele v ČR bez Prahy se krajský důchod postupně přibližoval, když v letech 2014 až 2017 jej (v řádech stokorun) dokonce převýšil, v roce 2019 za ním pak o 1,5 % zaostával.

Graf 2.18 Čistý disponibilní důchod domácností v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

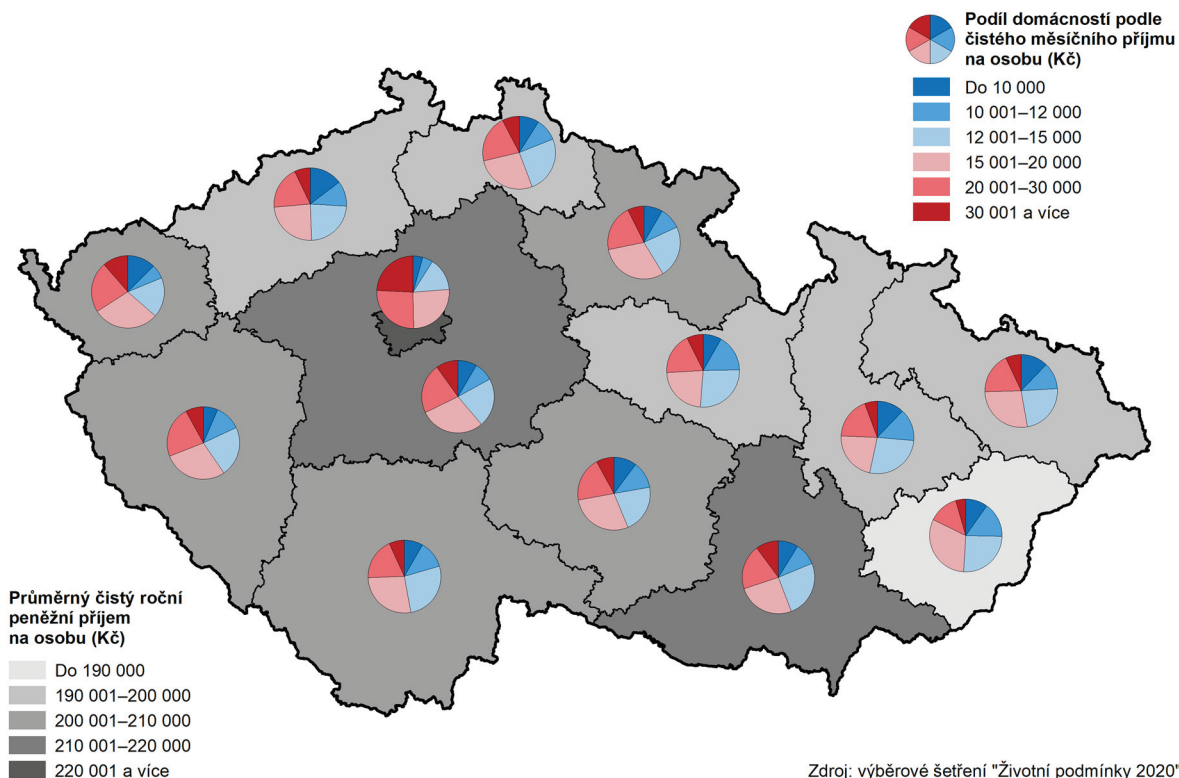

Průměrné čisté peněžní příjmy na člena domácnosti v kraji nadále patří k nejnižším.

Podle výsledků výběrového šetření ČSÚ v domácnostech „Životní podmínky 2020“ dosáhl čistý peněžní příjem v přepočtu na jednoho člena domácnosti 192,9 tis. Kč ročně (sledováno za rok 2019, tedy ještě před vypuknutím pandemie) a kraj se touto hodnotou zařadil na 11. místo mezikrajského žebříčku; nižší příjmy zaznamenaly pouze kraje Ústecký, Olomoucký a Zlínský.

⁴ Čistý disponibilní důchod domácností – ČDDD (makroekonomický agregát) je ve zjednodušeném vyjádření tvořen čistými mzdami a platy, sociálními dávkami a ostatními důchody, provozním přebytkem drobných podnikatelů a klasických domácností, snížený o běžné daně. Data za rok 2020 budou k dispozici v lednu 2022.

Příjmy domácností v krajích v roce 2019

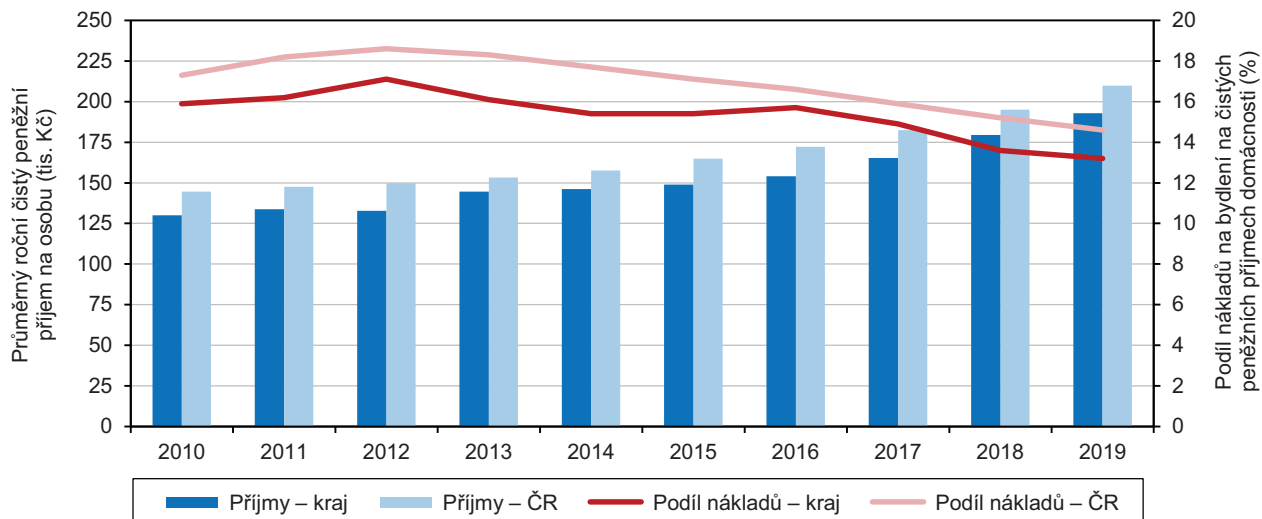

Příjmy domácností v kraji v roce 2019 meziročně rostly obdobným tempem jako v celé republice.

Ve srovnání s výsledky šetření v předchozím roce se čisté roční peněžní příjmy na člena domácnosti v kraji v roce 2019 zvýšily o 13,6 tis. Kč, tj. nominálně o 7,6 % (obdobně jako v předchozích dvou letech nadprůměrným tempem), tedy téměř stejně jako v průměru za ČR (o 7,5 %). Za posledních pět let vzrostly průměrné roční příjmy v kraji téměř o třetinu (o 46,8 tis. Kč). V kraji byl patrný neustálý nárůst podílu domácností s průměrným čistým měsíčním příjmem na osobu nad 15 tis. Kč – z 23,7 % podle šetření před pěti lety na 48,9 % (zjišťováno za rok 2019). Přesto zůstal tento podíl o 8,8 procentního bodu pod republikovým průměrem a byl zároveň druhý nejnižší za Olomouckým krajem. Přibližně každá osmnáctá domácnost v kraji (5,6 %) vycházela podle výsledků šetření z počátku roku 2020 s příjmem s velkými obtížemi, což je (stejně jako v předchozím roce) nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání, a každá sedmá domácnost (14,4 %) s obtížemi (druhý nejvyšší podíl).

Graf 2.19 Příjmy domácností a náklady na bydlení v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

Podíl nákladů na bydlení na příjmech domácností byl čtvrtý nejnižší v mezikrajském srovnání.

Na čistých měsíčních peněžních příjmech domácností v kraji se 13,2 % podílely náklady na bydlení (v celé ČR 14,6 %). V mezikrajském žebříčku se kraj podílem nákladů na bydlení na příjmech zařadil na čtvrtou nejnižší pozici (s minimem v Kraji Vysočina a Středočeském kraji a maximem v Praze a v kraji Ústeckém). Náklady na bydlení domácností v kraji patří dlouhodobě k nejnižším v mezikrajském srovnání; projevuje se zde mimo jiné i nadprůměrné zastoupení domácností žijících v rodinných (tedy nejčastěji vlastních) domech; měsíční náklady na bydlení dosáhly podle šetření z jara roku 2020 v kraji 5 117 Kč, což představuje 85,6 % republikového průměru a současně třetí nejnižší měsíční náklady mezi kraji ČR za Krajem Vysočina a Jihočeským krajem. Téměř 28 % domácností Pardubického kraje (nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání) však subjektivně považuje tyto náklady za velkou zátěž.

Úplné náklady práce, mzdy

Náklady práce na zaměstnance v kraji rostly meziročně pomalejším tempem než v celé ČR; nadále zůstávají čtvrté nejnižší v mezikrajském srovnání.

Úplné náklady práce (ÚNP)⁵ na jednoho zaměstnance v kraji dle dostupných údajů v roce 2019 činily 42 381 Kč měsíčně (298 Kč na hodinu) a v mezikrajském srovnání byly (stejně jako v předchozích letech) 4. nejnižší (s maximem v Praze a Středočeském kraji a minimem na Karlovarsku a Olomoucku).

Oproti roku 2018 vzrostly měsíční ÚNP v kraji o 7,7 % (v celé ČR o 8,1 %), oproti roku 2015 byly vyšší o 30,8 % (v celé ČR o 29,9 %).

Nejnižší náklady práce jsou dlouhodobě v odvětví zaměřeném na ubytování, stravování a pohostinství.

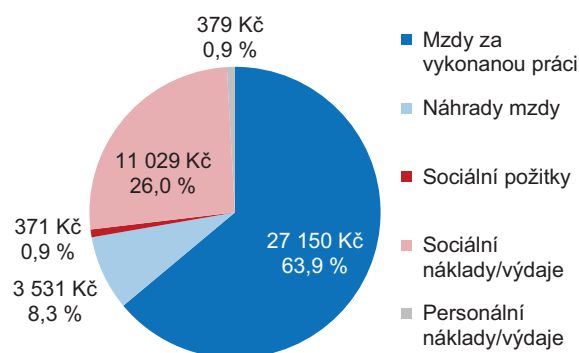
Ve struktuře ÚNP v kraji zjišťujeme ve srovnání s celorepublikovými hodnotami mírně nadprůměrný podíl náhrad mezd a naopak nepatrně menší zastoupení sociálních požitků i personálních nákladů. Podle dostupných republikových údajů z hlediska odvětví se ÚNP v roce 2019 pohybovaly od 81,7 tis. Kč měsíčně v informačních a komunikačních činnostech po 28,7 tis. Kč v ubytování, stravování a pohostinství (průměr za všechna odvětví v ČR přitom činil 48 tis. Kč měsíčně na zaměstnance).

Tempo růstu mezd v roce 2020 se značně zpomalilo, ve 2. čtvrtletí došlo k meziročnímu poklesu.

V roce 2020 se ve mzdovém vývoji značnou měrou odrazil vliv pandemie, a to především ve 2. čtvrtletí, kdy průměrné mzdy v kraji i celé ČR (podle předběžných údajů) meziročně mírně klesly (podprůměrný růst byl zaznamenán již v 1. čtvrtletí). Ve druhé polovině roku následovalo navýšení mezd (v kraji mzdy rostly rychlejším tempem než v celé ČR).

Graf 2.20 Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance v Pardubickém kraji v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: bez započtení záporné částky (-79 Kč) daní a dotací

⁵ Náklady práce je možné definovat jako výdaje zaměstnavatele související se zaměstnáváním pracovníků, tj. cena, za kterou nakupuje pracovní sílu na trhu práce. Kromě přímých nákladů zahrnujících mzdy za vykonanou práci (mzdy a platy) a náhrady mezd (např. za dovolenou, za svátky atd.) tvoří úplné náklady také nepřímé náklady, které nesouvisí přímo se mzdou. Tyto výdaje zaměstnavatelů lze rozdělit na sociální požitky (např. příspěvky na bydlení, stravování, příspěvky do sociálních fondů), sociální náklady (např. platba zákonného pojistného), personální náklady (např. výdaje spojené s náborem zaměstnanců a jejich zaškolením nebo ošatné), ale také daně a dotace související se zaměstnáváním lidí. Pro účely výpočtu se používá průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plně zaměstnané (s plnou pracovní dobou).

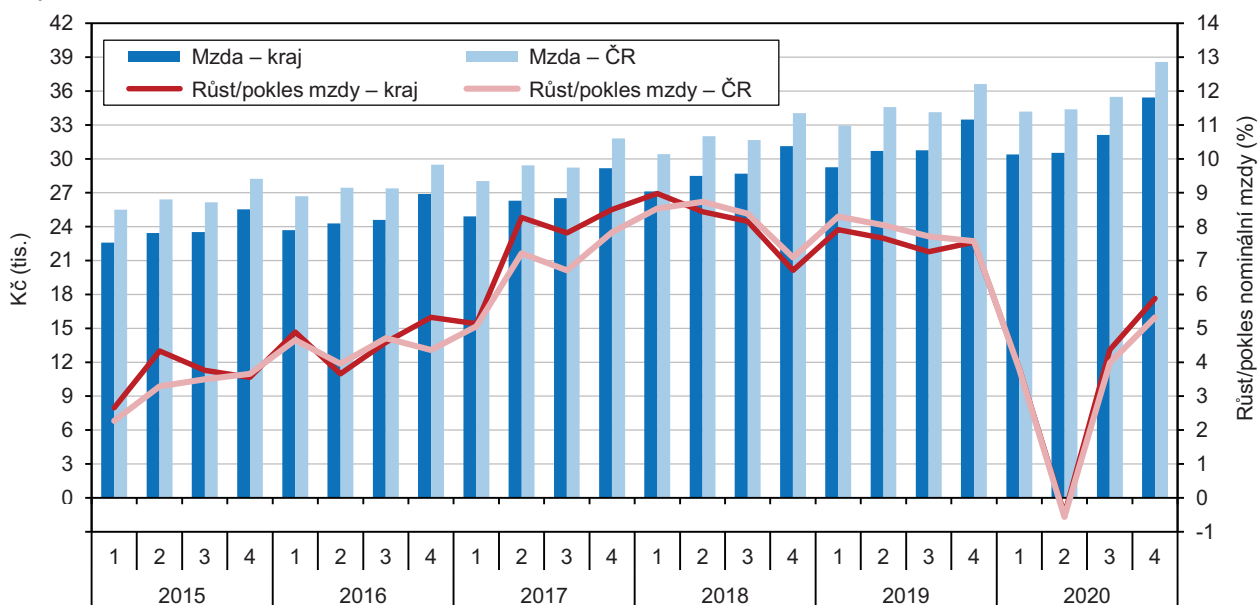
V kraji byly čtvrté nejnižší průměrné mzdy v mezikrajském srovnání.

V 1. až 4. čtvrtletí 2020 činila průměrná hrubá měsíční mzda⁶ v kraji 32 124 Kč a byla téměř o 1 065 Kč vyšší oproti předchozímu roku a zároveň o 3 538 Kč zaostávala za průměrem ČR. V mezikrajském srovnání se kraj zařadil průměrnou mzdou v roce 2020 na 11. místo (stejně umístění jako v roce předchozím); nižší mzdy byly v krajích Karlovarském, Zlínském a Moravskoslezském.

Ve srovnání s rokem 2019 došlo k nominálnímu zvýšení hrubé mzdy v kraji o 3,4 % při 3,1% růstu v celé ČR (vypočteno ze zpřesněných údajů roku 2019); na krajské úrovni šlo o nejnižší procentní nárůst mezd za posledních sedm let (v ČR za posledních šest let). Vlivem meziročního nárůstu spotřebitelských cen (míra inflace v roce 2020 v ČR⁷ činila 3,2 %) vzrostla průměrná mzda v kraji reálně pouze o 0,2 %.

Graf 2.21 Průměrná hrubá měsíční mzda^{a)} a její meziroční změny podle čtvrtletí v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

^{a)} podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2020 předběžné údaje

Tempo růstu mediánu mezd v kraji se mírně zpomalilo; ve všech krajích rostl medián mezd rychleji u žen než u mužů.

Medián hrubých měsíčních mezd⁸ činil v roce 2020 v kraji 31 679 Kč (4. nejnižší hodnota mezi kraji), u mužů dosahoval 33 471 Kč a u žen byl o 4 335 Kč nižší. Oproti roku 2019 medián mezd v kraji vzrostl o 1 918 Kč, tj. o 6,4 % (při celorepublikovém nárůstu o 5,8 %). Tempo růstu mzdového mediánu se zde obdobně jako ve většině krajů zpomalilo (mezi roky 2018 a 2019 byl zaznamenán jeho nárůst v kraji o 6,9 % Kč). Medián mezd meziročně rostl ve všech krajích rychleji u žen (v Pardubickém kraji o 7,0 %) než u mužů (v kraji o 5,2 %), čímž došlo k dalšímu sblížení mzdové úrovně mezi oběma pohlavími. Vliv na rychlejší růst mezd u žen mělo jejich častější uplatnění v oborech zatížených pandemií (především zdravotnictví či sociální služby). Ve všech krajích leží medián pod úrovní průměrných mezd; největší rozdíl je v Praze (region s nadprůměrným podílem osob s vysokými příjmy). Nejvíce se v roce 2020 blížil medián mezd průměru v Karlovarském kraji, za ním následoval Pardubický kraj. Medián mezd tvořil 91,1 % průměrných mezd v kraji, více se odchyloval od průměru u mužů (o 9,6 %) než u žen (o 8,2 %).

⁶ Průměrná hrubá měsíční mzda počítaná podle skutečného místa pracoviště zaměstnanců – tzv. pracovištní metodou (nikoli podle sídla podniku); za osoby přepočtené na plně zaměstnané.

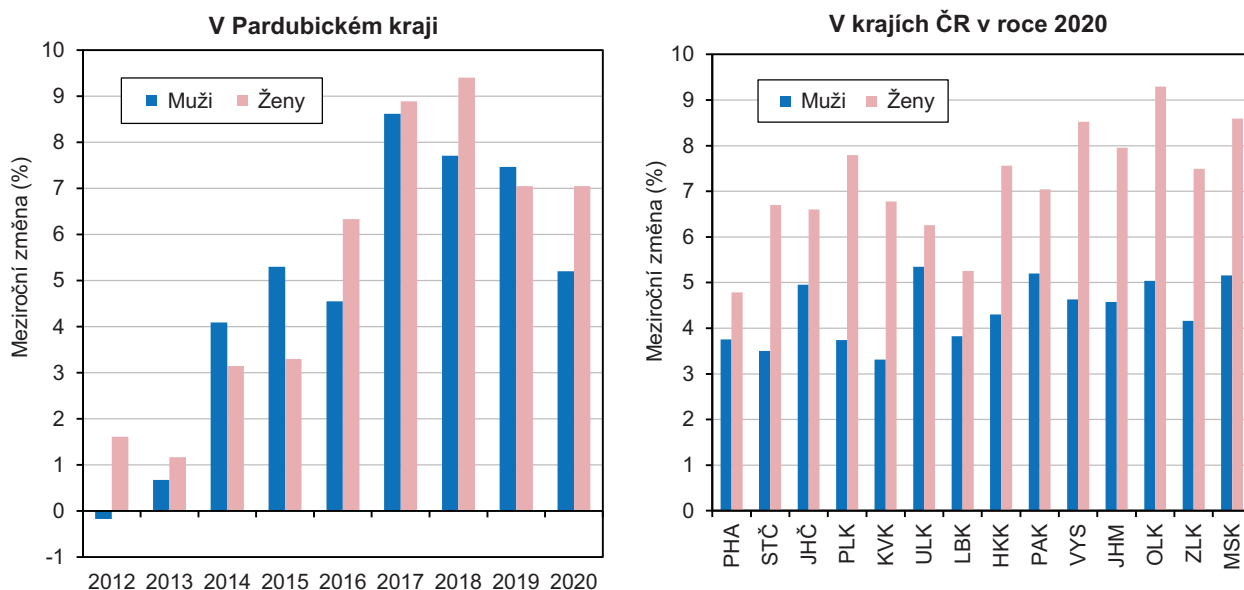
⁷ Souhrnný index nárůstu spotřebitelských cen za jednotlivé kraje není k dispozici.

⁸ Hodnota mzdy, která rozdělí zaměstnance na dvě stejně velké skupiny – se mzdou pod a nad mediánem; na rozdíl od průměrných mezd lépe vypovídá o skutečné mzdové úrovni. Medián mezd je zjišťován strukturálním šetřením. S ohledem k metodickým změnám ve výpočtu nelze provádět srovnání údajů za roky 2011 až 2020 s roky předchozími.

Graf 2.22 Medián mezd podle pohlaví v krajích ČR (meziroční změny)

Pramen: MPSV, MF

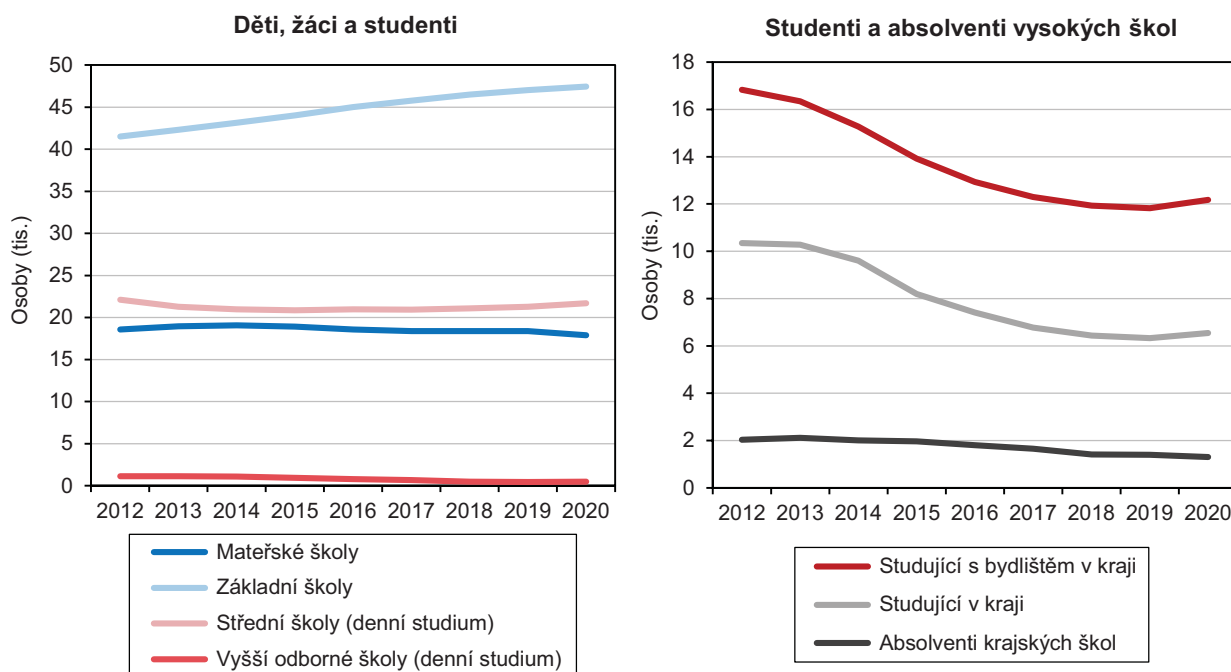
Vzdělávání

Počet dětí v mateřských školách klesá; žáků základních škol nadále přibývá, tempo růstu mírně klesá.

Počet dětí navštěvujících mateřskou školu v kraji od školního roku 2006/2007 trvale rostl (o 3,7 tis. dětí do školního roku 2014/2015), meziroční přírůstky se však postupně snižovaly a od školního roku 2015/2016 počet dětí v MŠ po dobu tří let klesal. Pokles byl vystřídán stagnací na 18,4 tis. žáků, následovalo snížení na 17,9 tis. ve školním roce 2020/2021, což je nejnižší počet za posledních 10 let. Počet žáků základních škol nadále zřetelně roste, i když meziroční přírůstky se v posledních čtyřech letech postupně zpomalují. Jestliže do školního roku 2010/2011 žáků základních škol ubývalo, v následujícím období vzrostl jejich počet v úhrnu o 6,5 tis. na 47,5 tis. v roce 2020/2021 (s meziročním nárůstem o 426 žáků).

Graf 2.23 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Pardubickém kraji

Pramen: MŠMT

Počet studentů středních škol roste, tempo růstu se zvyšuje.

Počet žáků denního studia středních škol v kraji od roku 2010/2011 do roku 2015/2016 v kraji klesl o 4,2 tis. na 20,9 tis. Pokles se však postupně zpomaloval a v roce 2016/2017 byl již (po více než deseti letech) zaznamenán meziroční přírůstek počtu žáků SŠ. V následujícím roce se počet středoškoláků téměř nezměnil (úbytek o 38 osob), v dalších třech letech již počet žáků SŠ rostl, a to stále rychlejším tempem. V roce 2020/2021 pak počet žáků denního studia středních škol v kraji (včetně konzervatoře) vzrostl o 435 na 21,7 tis.

V rámci středoškolského vzdělávání mají dlouhodobě nejvyšší podíl odborné obory zakončené maturitní zkouškou (47 % žáků SŠ v kraji ve školním roce 2020/2021 s tendencí růstu podílu v posledních šesti letech), následují všeobecné obory (gymnaziálního typu) s maturitní zkouškou (26 % ve školním roce 2020/2021 s klesajícím trendem) a střední vzdělávání s výučním listem (23 % ve školním roce 2020/2021 s převážně klesajícím trendem po roce 2015).

Počet studentů vysokých škol začal růst.

Počet studentů vysokých škol začal po předchozím nárůstu a následné stagnaci od akademického roku 2011/2012 klesat, následně se však úbytky postupně snižovaly a v roce 2020/2021 byl již zaznamenán meziroční nárůst. V roce 2020/2021 studovalo VŠ 12,2 tis. osob s trvalým bydlištěm v Pardubickém kraji, tj. o 356 osob více oproti předchozímu akademickému roku. Počet absolventů vysokých škol s bydlištěm v Pardubickém kraji dosáhl maxima v akademickém roce 2012/2013 (mírně přes 4 tis. osob), následoval trvalý pokles na 2,7 tis. v roce 2020/2021. Počet studujících VŠ v kraji se v roce 2020/2021 rovněž po osmi letech meziročně zvýšil (nyní představuje přibližně 7 tis. osob), počet absolventů v posledních sedmi letech klesal (na 1,4 tis. osob v roce 2020/2021).

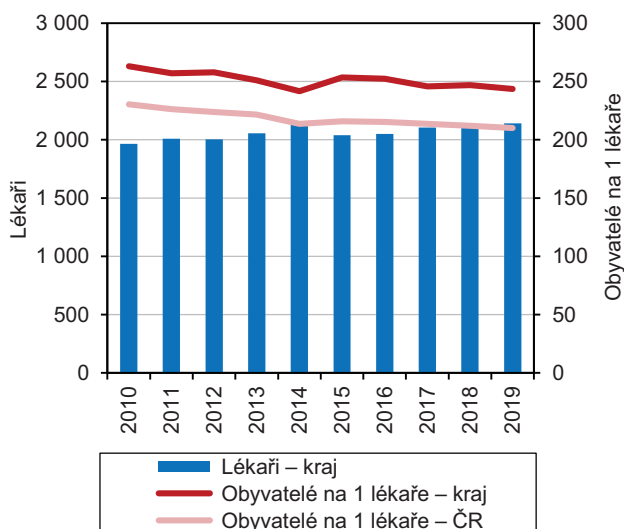
Zdravotnictví, nemocenské pojištění

Počet obyvatel připadajících na jednoho lékaře nadále mírně klesá.

V roce 2019 (poslední dostupné údaje) působilo ve zdravotnických zařízeních v Pardubickém kraji celkem 2 139 lékařů (přepočtené počty). Oproti předchozímu roku byl celkový počet lékařů vyšší o 36 a zároveň nejvyšší za posledních deset let. Nadále pokračoval trend poklesu počtu obyvatel připadajících na jednoho lékaře – v kraji meziročně klesl o 3 osoby na 244 (v celé ČR se snížil o 2 osoby na 210). V mezikrajském srovnání šlo (stejně jako v předchozích třech letech) o 6. nejvyšší hodnotu.

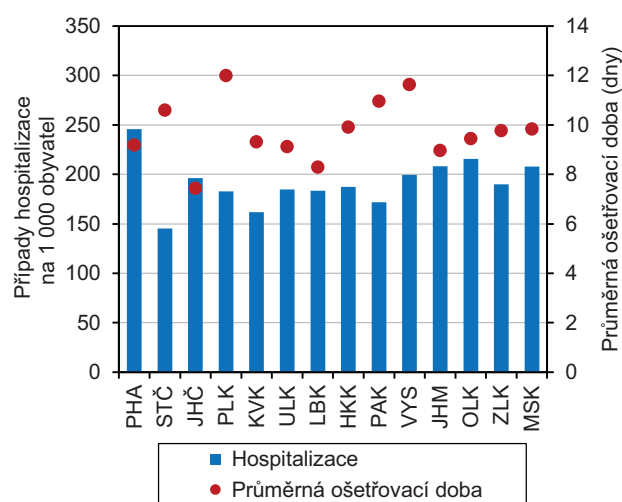
Graf 2.24 Lékaři a obyvatelé na 1 lékaře v Pardubickém kraji a ČR

Pramen: ÚZIS

Graf 2.25 Hospitalizace a průměrná ošetřovací doba v nemocnicích^{*)} v krajích ČR v roce 2019

Pramen: ÚZIS

^{*)} nemocnice akutní a následné péče

Průměrná ošetrovací doba v nemocnicích v kraji je třetí nejdelší v mezikrajském srovnání.

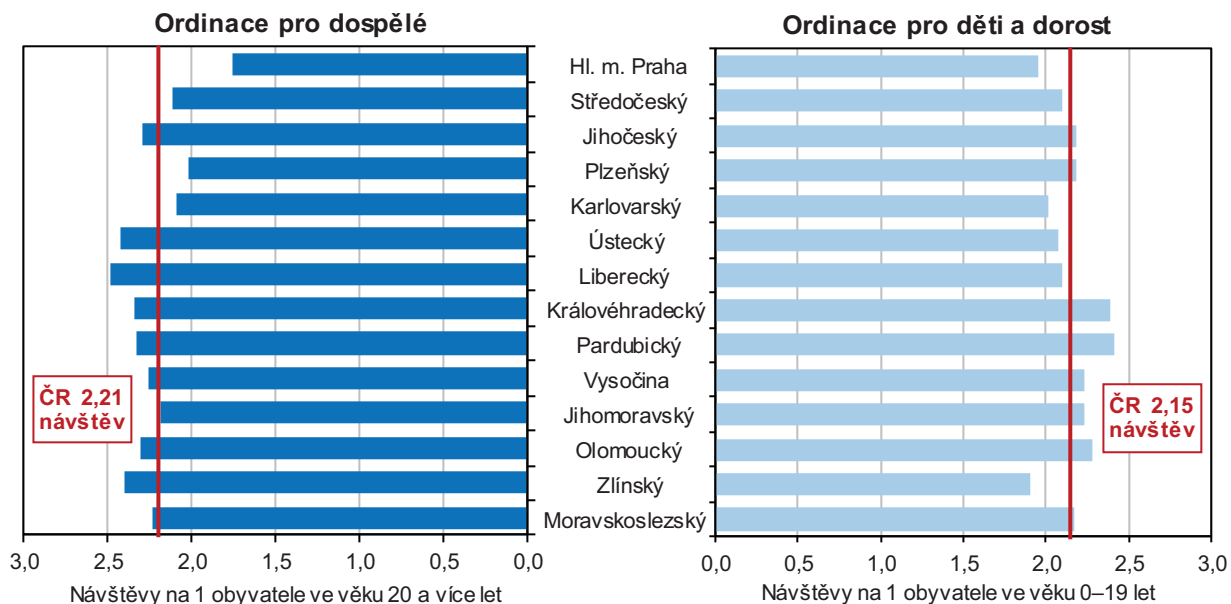
Počet nemocničních lůžek v kraji po přepočtu na tisíc obyvatel klesl po roce 2012 pod hodnotu 5,0. V roce 2019 na tisíc obyvatel kraje připadalo 4,80 nemocničního lůžka (při republikové hodnotě 5,67). V celorepublikovém navýšení počtu lůžek se odrazila skutečnost, že některé LDN se od roku 2016 staly součástí nemocnic a nevykazují se jako samostatná zařízení (v Pardubickém kraji změny nenastaly). V roce 2019 připadalo v kraji na tisíc obyvatel 172 případů hospitalizace v nemocnicích akutní a následné péče (o 9 méně než v roce předchozím), což byl v mezikrajském srovnání třetí nejnižší počet po Středočeském a Karlovarským kraji. Průměrná ošetrovací doba v nemocnicích v kraji v roce 2019 (11,0 dne) byla mezi kraji naopak třetí nejdelší, a to za Plzeňským krajem a Krajem Vysočina. Oproti předchozímu roku se zvýšila o 0,2 dne.

V kraji je nadprůměrná návštěvnost ordinací praktických lékařů pro dospělé i děti a dorost.

Podle posledních dostupných údajů NRHZS⁹ zjišťujeme v kraji nadprůměrnou návštěvnost ordinací praktických lékařů pro dospělé (5. nejvyšší mezi kraji v průměru let 2017 až 2019) i pro děti a dorost (nejvyšší mezi kraji) v přepočtu na obyvatele dle věku – viz graf. Ženy přitom dlouhodobě vyhledávají ambulantní péči (včetně zubních lékařů, ambulantních specialistů i rehabilitačních zařízení) častěji než muži.

Graf 2.26 Ambulantní péče v ordinacích praktických lékařů v krajích (průměr let 2017–2019)

Pramen: ÚZIS (NRHZS)

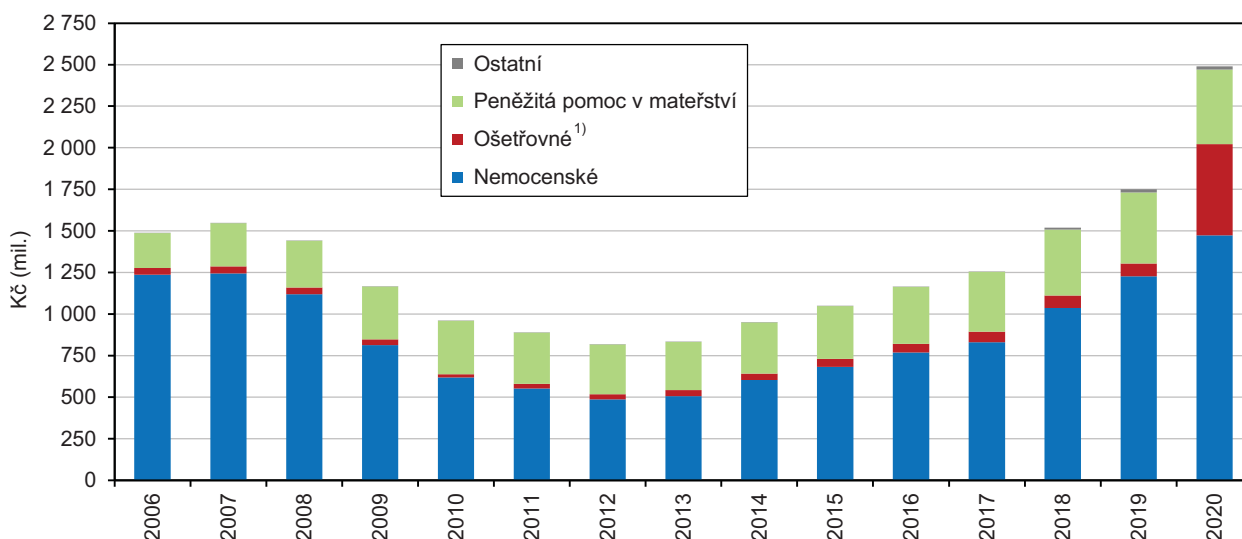
Výdaje na dávky nemocenského pojištění výrazně vzrostly, nárůst se týkal především ošetrovného.

V roce 2020 bylo v kraji podle údajů ČSSZ vyplaceno 2,5 mld. Kč na dávkách nemocenského pojištění, což je o 42 % více než v roce předchozím a jedná se zároveň o dlouhodobě nejvyšší meziroční nárůst. Opatření spojená s pandemií nového koronaviru se odrazila zejména v enormním nárůstu výdajů na ošetrovné – v kraji meziročně vzrostly sedminásobně (obdobně vysoký nárůst se dotkl všech krajů). Podíl výdajů na ošetrovné na všech dávkách nemocenského pojištění v kraji se zvýšil z dosavadních čtyř až pěti procent dosahovaných v předchozích pěti letech na 22 %. V případě nemocenského došlo v kraji k meziročnímu nárůstu výdajů o pětinu a jejich zastoupení na všech výdajích kleslo o 11 procentních bodů na 59 %. Přibližně 18 % byla zastoupena peněžitou pomocí v mateřství, zbývajících 0,8 % tvoří v úhrnu vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, otcovská a dlouhodobé ošetrovné.

⁹ Národní registr hrazených zdravotních služeb zřízený s účinností od 1. 7. 2016 naplňovaný daty zdravotních pojištěných.

Graf 2.27 Výdaje na dávky nemocenského pojištění v Pardubickém kraji

Pramen: ČSSZ

¹⁾ na růst výdajů na ošetřovné v roce 2020 mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covid-19 vč. souvisejících legislativních úprav

Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti v kraji meziročně vzrostl o více než čtvrtinu.

V roce 2020 bylo v kraji evidováno 203,8 tis. nemocensky pojištěných osob, (o 182 osob méně než v roce předchozím), což byl druhý nejvyšší počet od roku 2012¹⁰. Koronavirová pandemie se v roce 2020 významnou měrou odrazila ve výrazném nárůstu počtu nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti (PN) – v kraji o 26,2 % na 110,3 tis. (při celorepublikovém meziročním nárůstu o 24,9 %). V průměru denně bylo v pracovní neschopnosti v roce 2020 v kraji 11,6 tis. osob (tj. o 1,5 tis. osob více než v roce předchozím a zároveň nejvíce ve srovnatelné časové řadě od roku 2012).

Průměrné procento pracovní neschopnosti vzrostlo největší měrou za posledních osm let.

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti meziročně vzrostlo největší měrou za posledních osm let – v kraji o 0,73 procentního bodu na 5,68 % při republikovém růstu o 0,79 p. b. na 5,49 %. V mezikrajském srovnání se kraj posunul z 5. nejnižší na 4. nejnižší pozici (minimum nadále zůstalo v Praze, nejvyšší procento PN pak bylo zaznamenáno ve Zlínském kraji). Jestliže v případě úrazů se procento PN meziročně zvýšilo jen nepatrně, v kategorii nemocí se projevil výrazný nárůst. Zatímco u mužů v kraji v roce 2020 průměrné procento PN meziročně vzrostlo o 0,76 procentního bodu na 5,14 %, u žen byl nárůst pozvolnější – o 0,69 p. b. na 6,25 %.

Procento pracovní neschopnosti se zvýšilo nejvíce v okrese Chrudim a Ústí nad Orlicí.

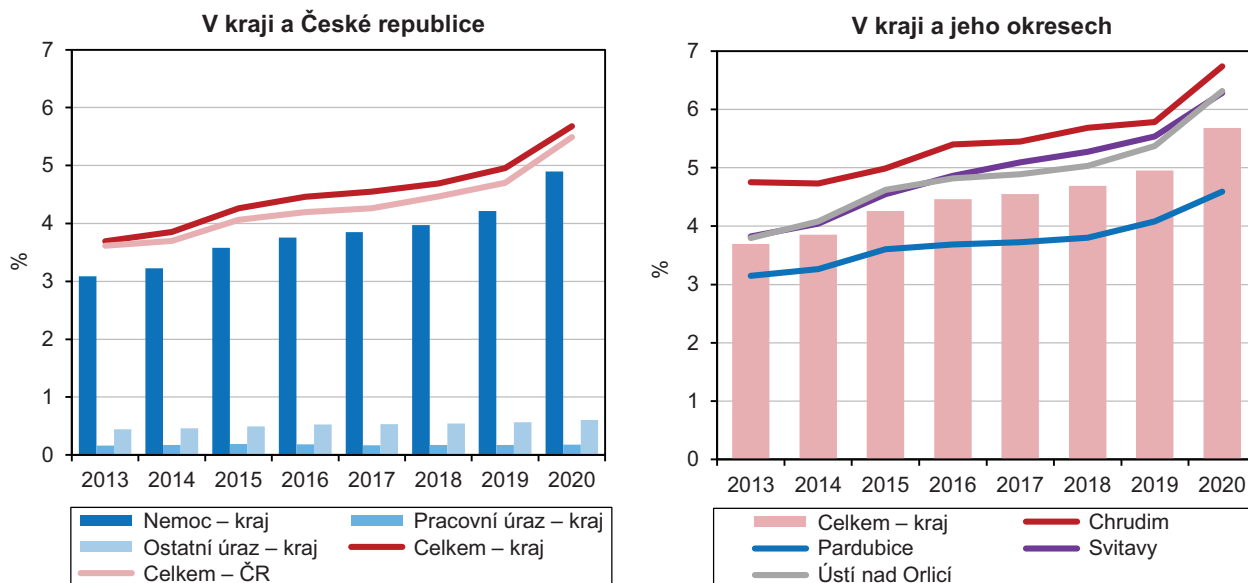
V rámci kraje se průměrné procento PN v roce 2020 zvýšilo nejvíce v okresech Chrudim a Ústí nad Orlicí (o 0,96 procentního bodu, resp. o 0,95 p. b.). Na Svitavsku a zejména Pardubicku byl meziroční nárůst pomalejší (o 0,74, resp. 0,51 p. b.). Nejvyšší procento PN bylo nadále v okrese Chrudim (6,74 % představuje 20. nejvyšší hodnotu mezi všemi okresy ČR), nejnižší zůstalo na Pardubicku (4,59 % je 4. nejnižší hodnota v celorepublikovém meziokresním žebříčku).

¹⁰ Od roku 2012 je zdrojem dat pro statistiku dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz Informační systém ČSSZ. Tato změna neumožňuje plnohodnotné porovnávání dat do roku 2011 s daty od roku 2012. V letech 2011–2013 poskytoval zaměstnavatel po dobu prvních 21 dní dočasné pracovní neschopnosti náhradu mzdy a OSSZ vyplácely nemocenské až od 22. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti; od 1. 1. 2014 vyplácejí zaměstnavatelé náhradu mzdy za prvních 14 dnů pracovní neschopnosti (tzv. karenční doba, tzn. nevyplácení náhrady mzdy během prvních tří pracovních dnů dočasné pracovní neschopnosti, byla zrušena s účinností od 1. 7. 2019) a od 15. kalendářního dne nemocenské vyplácí mzdu OSSZ.

Graf 2.28 Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v Pardubickém kraji, jeho okresech a ČR

Pramen: ČSÚ, ČSSZ

Průměrná doba trvání pracovní neschopnosti se meziročně snížila.

Pokračoval trend zkracování průměrné doby trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti projevující se v posledních deseti letech – v kraji se meziročně snížila o 3,8 na 38,4 dne (6. nejdelší doba mezi kraji) při celorepublikovém poklesu o 3,0 na 39,4 dne. Jestliže u mužů v kraji v roce 2020 trvala pracovní neschopnost v průměru 36,3 dne (o 3,6 méně než v roce předchozím), u žen to bylo 40,4 dne (zkrácení o 3,9 dne).

Státní sociální podpora a pěstounská péče

Počet vyplacených dávek státní sociální podpory meziročně vzrostl, a to zejména díky rodičovskému příspěvku....

V roce 2020 bylo v Pardubickém kraji vyplaceno 387,8 tis. dávek státní sociální podpory a pěstounské péče (dávky SSP a PP)¹¹ v celkové výši 2,2 mld. Kč (nejvyšší hodnota za posledních deset let). Oproti roku 2019 počet vyplacených dávek SSP a PP v kraji vzrostl o 7,3 tis. (o 1,9 %), a to především díky rodičovskému příspěvku (nárůst o 11,9 %) a menší měrou díky dávkám PP (nárůst o 1,0 %). U ostatních dávek došlo k meziročnímu poklesu jejich počtu. Ve srovnání s rokem 2013 se počet vyplacených dávek SSP (hodnoceno podle místa trvalého bydliště příjemce) snížil o třetinu (zejména díky poklesu počtu vyplácených přídatků na dítě), u dávek PP naopak zaznamenáváme 43% nárůst.

...navýšení rodičovského příspěvku přispělo také k výraznému meziročnímu nárůstu výdajů na dávky SSP v kraji.

Na výrazném meziročním růstu výdajů na dávky SSP a PP v kraji (v úhrnu o 40,8 %) se rozhodující měrou podílelo navýšení výdajů na rodičovský příspěvek (o 60,3 %) a nepatrně i zvýšení výdajů na dávky PP (o 0,9 %). U ostatních typů dávek došlo oproti roku 2019 k poklesu výdajů. Ve srovnání s rokem 2013 se objem vyplacených dávek SSP zvýšil o 36,2 %, avšak v případě dávek PP došlo k navýšení téměř dvojnásobnému.

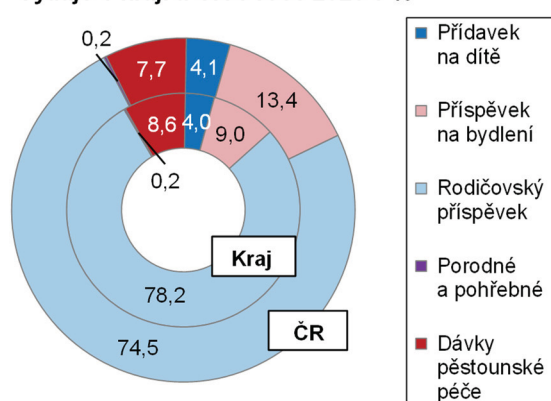
Nadále v kraji zjišťujeme oproti celorepublikové struktuře nadprůměrné zastoupení výdajů na dávky spojené s dětmi (zejména rodičovský příspěvek a dávky pěstounské péče) a výrazně nižší podíl výdajů týkajících se příspěvku na bydlení.

¹¹ Systém státní sociální podpory je legislativně upraven zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Některé dávky státní sociální podpory se poskytují v závislosti na výši příjmu žadatele a společně posuzovaných osob (přídatek na dítě, příspěvek na bydlení, porodné), u ostatních dávek (rodičovský příspěvek, pohřebné) není nárok výši příjmu limitován. Dávky pěstounské péče jsou od počátku roku 2013 samostatně právně upraveny (přešly pod zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů) a mezi dávky státní sociální podpory se již nezahrnují.

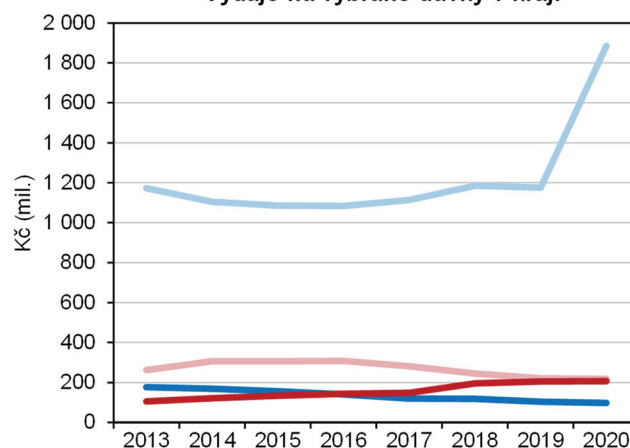
Graf 2.29 Výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské péče v Pardubickém kraji a ČR

Pramen: MPSV

Výdaje v kraji a ČR v roce 2020 v %

Výdaje na vybrané dávky v kraji^{*)}

^{*)} podle místa trvalého bydliště příjemce

Výdaje na dávky SSP a PP v přepočtu na obyvatele v kraji meziročně rostly rychleji než v průměru za celou ČR.

Výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské péče v přepočtu na 1 obyvatele činily v roce 2020 na republikové úrovni 4 833 Kč, v Pardubickém kraji byly o 225 Kč nižší (4 609 Kč). V mezikrajském srovnání měly výdaje na dávky SSP a PP na obyvatele nejvyšší hodnotu v Moravskoslezském kraji (5 565 Kč) a nejnižší v kraji Plzeňském (4 240 Kč); Pardubický kraj se umístil uprostřed žebříčku krajů. Po mírném nárůstu výdajů na dávky SSP a PP na obyvatele mezi lety 2017 a 2018 a následném poklesu v roce 2019 se v roce 2020 výdaje na obyvatele meziročně zvýšily značnou měrou – v kraji o 1 321 Kč (o 40 %), což byl čtvrtý nejvyšší nárůst mezi kraji při celorepublikovém růstu o 1 281 Kč (tj. o 36 %).

Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

Počet lůžek v domovech pro seniory v kraji dlouhodobě stagnuje s tendencí mírného poklesu.

V roce 2020 bylo v Pardubickém kraji provozováno celkem 173 zařízení sociálních služeb¹², z toho v 79 zařízeních bylo k dispozici 4 323 lůžek pro zajištění pobytových služeb. Téměř polovina této lůžkové kapacity (2 053 lůžek v roce 2020, tj. o 39 méně než v roce předchozím) je k dispozici v domovech pro seniory (zařízení poskytují pobytové služby osobám se sníženou soběstačností zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby). Počet lůžek v těchto zařízeních pro seniory poskytujících celoroční pobytové služby v kraji dlouhodobě stagnuje s tendencí mírného poklesu.

Nárůst počtu lůžek v domovech se zvláštním režimem se zpomalil.

Do roku 2015 v kraji významně narůstal počet lůžek v domovech se zvláštním režimem poskytujících celoroční pobytové služby osobám trpícím duševním onemocněním, závislostí na návykových látkách, Alzheimerovou chorobou či jinou formou demence. V roce 2020 bylo v těchto zařízeních v kraji k dispozici 1 170 lůžek (tj. 27 % veškeré lůžkové kapacity sociálních služeb v kraji a zároveň o 53 lůžek více než v roce předchozím). V posledních pěti letech se růst počtu lůžek v těchto zařízeních zpomalil.

V domovech pro osoby se zdravotním postižením se lůžková kapacita neustále snižuje.

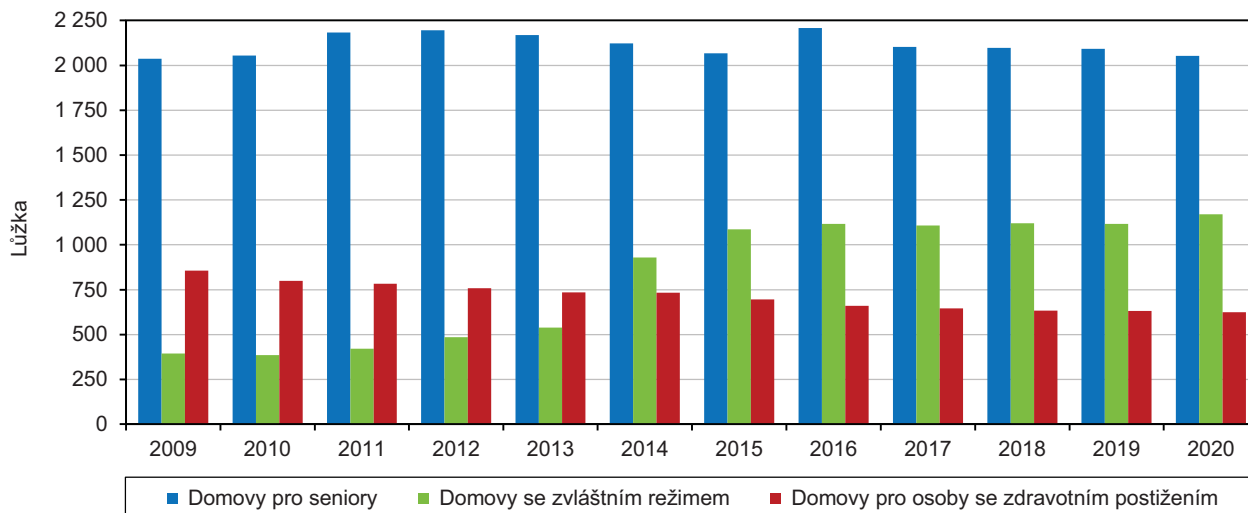
V domovech pro osoby se zdravotním postižením v kraji se počet lůžek každoročně snižuje. V těchto zařízeních poskytujících pobytové služby s celoročním provozem osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení bylo v roce 2020 v kraji k dispozici 625 lůžek (o 6 méně než v roce předchozím, avšak o pětinu méně než před deseti lety).

¹² Podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci upravuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Základní druhy a formy sociálních služeb tvoří sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence.

Graf 2.30 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Zvýšení výdajů na příspěvek na péči bylo v mezikrajském srovnání nejnižší.

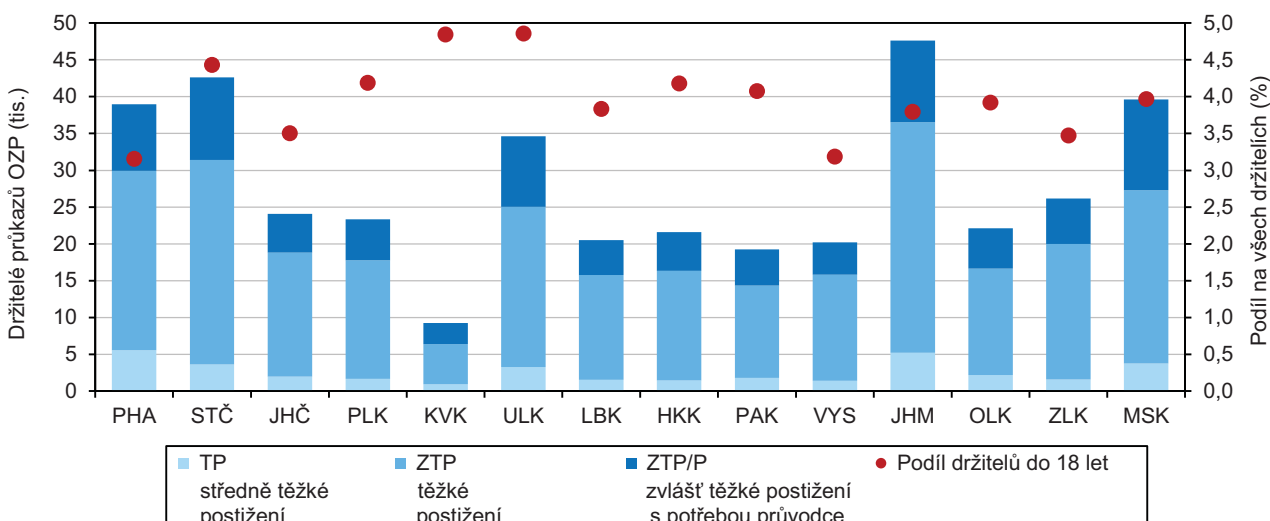
V prosinci 2020 bylo v kraji v průměru 19,2 tis. příjemců příspěvku na péči (osob závislých na pomoci jiné osoby), z toho 13,2 tis. příjemců bylo starších 65 let (4,2 tis. mužů a 9,0 tis. žen). Oproti roku 2019 byly celkové výdaje na příspěvek na péči v kraji vyšší o 140 mil. Kč, tj. o 8,5 % a jejich úhrnná hodnota v roce 2020 činila 1 787,3 mil. Kč. Procentní meziroční nárůst celkových výdajů na příspěvek na péči v kraji byl nejnižší v porovnání všech krajů ČR.

Nárůst počtu držitelů průkazů OZP v kraji se zpomalil.

Ke konci roku 2020 bylo v kraji evidováno 19,3 tis. držitelů průkazů osob se zdravotním postižením (OZP), kteří tvořili 3,7 % obyvatel kraje (v ČR 3,6 %). Oproti předchozímu roku vzrostl celkový počet držitelů průkazů v kraji o 2,7 % – šlo o nejnižší přírůstek za poslední čtyři roky srovnatelných dat v časové řadě. Zatímco počet držitelů průkazů pro středně těžké postižení (TP) se v kraji meziročně zvýšil o 3,1 % a pro těžké postižení (ZTP) o 4,0 %, v případě průkazů ZTP/P došlo k poklesu o 0,7 %.

Graf 2.31 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením v krajích ČR k 31. 12. 2020

Pramen: MPSV

Podíl držitelů průkazů OZP mladších 18 let je v kraji mírně nadprůměrný.

Z celkového počtu držitelů průkazů OZP bylo na konci roku 2020 v kraji 4,1 % osob mladších 18 let (při celorepublikovém podílu 3,9 %). V mezikrajském srovnání se jednalo o 6. nejvyšší hodnotu, přičemž maximální (téměř 5%) zastoupení měly mladé osoby mezi držiteli průkazů OZP v Ústeckém a Karlovarském kraji a nejnižší podíly (mírně přesahující 3% hranici) byly zjištěny v Praze a v Kraji Vysočina.

Důchodci, důchody

Více než čtvrtina obyvatel kraje pobírá důchod.

Podle údajů České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) a metodiky Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) pobírala v Pardubickém kraji ke konci roku 2020 některý z důchodů více než čtvrtina populace (146,9 tis. osob). Celkový počet příjemců důchodů dlouhodobě stoupal, v posledních dvou letech došlo k mírnému poklesu. V roce 2020 bylo z celkového počtu příjemců některého z důchodů v kraji 62,2 % (91,3 tis.) osob pobírajících starobní důchod sólo. Osob, které pobíraly starobní důchod plný a poměrný sólo i v souběhu s důchodem vdovským nebo vdoveckým, bylo dokonce 82,5 % (121,4 tis.).

Mezi příjemci důchodů převažují ženy.

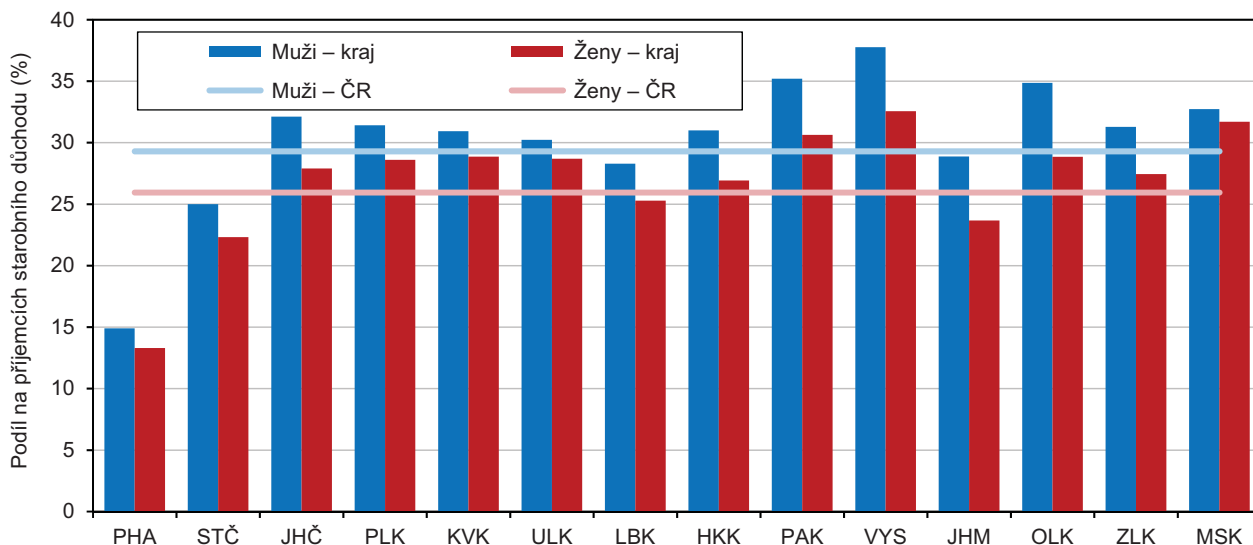
Mezi příjemci důchodů převažovaly ženy z 58,3 % (85,7 tis. osob). Poměr osob pobírajících některý z důchodů podle pohlaví není stabilní, podíl mužů se v porovnání se ženami plynule zvyšuje a jedním z důvodů je rychleji se prodlužující střední délka života mužů. Zatímco v roce 2006 činil podíl mužů 38,4 % (52,0 tis. osob), v roce 2020 tvořil podíl již 41,7 % (61,2 tis. osob).

Od roku 2010 se počet osob pobírajících předčasný starobní důchod zvýšil o polovinu.

V souvislosti se zvyšováním věkové hranice pro odchod do důchodu a též kvůli obtížnému uplatňování osob předdůchodového věku na trhu práce přistupují občané stále častěji k odchodu do předčasného starobního důchodu. Od roku 2010 vzrostl počet příjemců předčasných starobních důchodů v kraji o 54 % na 39,4 tisíce osob v roce 2020. Podíl mužů v předčasném starobním důchodu ze všech mužů, kteří pobírají starobní důchod v porovnání se ženami ve starobním důchodu je vyšší ve všech krajích republiky, a to znamená, že muži volí odchod do předčasného starobního důchodu častěji než ženy.

Graf 2.32 Příjemci předčasného starobního důchodu podle pohlaví v krajích v prosinci 2020

Pramen: ČSSZ

Nejčastěji odcházejí do předčasného starobního důchodu lidé v Kraji Vysočina, druzí v pořadí jsou důchodci z Pardubického kraje.

V mezikrajském srovnání podílu příjemců předčasných starobních důchodů ze starobních důchodců celkem se Pardubický kraj (32,5 % v prosinci 2020) zařadil na 2. nejvyšší příčku za Kraj Vysočina (34,7 %). Pod republikovým průměrem, který na konci roku 2020 činil 27,3 %, se umístily čtyři kraje: s nejnižším podílem Hlavní město Praha (13,9 %) a s odstupem Středočeský (23,4 %), Jihomoravský (25,7 %) a Liberecký kraj (26,5 %). Mezi muži i ženami, jak naznačuje výše umístěný graf, tvoří nejvyšší podíly důchodci a důchodkyně v předčasném starobním důchodu z Kraje Vysočina. Muži z Pardubického kraje jsou na druhé příčce a ženy obsadily v roce 2020 třetí pozici za ženami z Moravskoslezského kraje. Z dlouhodobého pohledu odcházejí do předčasného starobního důchodu nejméně často muži i ženy z Hlavního města Prahy.

Nejvíce příjemců předčasných starobních důchodů žije v okrese Ústí nad Orlicí.

V regionálním pohledu na Pardubický kraj bylo v prosinci 2020 nejvyšší zastoupení příjemců předčasných starobních důchodů v okrese Ústí nad Orlicí, ve kterém možnosti dřívějšího odchodu do důchodu využilo 35,0 % starobních důchodců. Nejnižší zastoupení měli starobní důchodci v předčasném důchodu na Pardubicku (30,3 %).

Výše průměrného starobního důchodu je v mezikrajském srovnání 4. nejnižší.

Průměrný starobní důchod (sólo) dosáhl v prosinci roku 2020 v Pardubickém kraji částky 14 250 Kč a meziročně se zvýšil o 7,6 %. V mezikrajském srovnání výše starobních důchodů obsadil kraj 4. nejnižší místo, důchod byl o 252 Kč nižší, než činil republikový průměr. Nejvyšší důchody pobírají dlouhodobě senioři v Praze (15 439 Kč v roce 2020), nejnižší pak důchodci v Karlovarském kraji (14 030 Kč).

Již druhým rokem roste podíl průměrného starobního důchodu na mzdovém mediánu.

Průměrný starobní důchod dlouhodobě stoupá, jeho podíl na mzdovém mediánu měl však v kraji od roku 2013 opačný trend. Změna nastala v roce 2019, od kterého podíl starobního důchodu (sólo bez souběhu s pozůstalostním) na mzdovém mediánu (hrubé měsíční mzdy) roste. Meziročně se v kraji v roce 2020 zvýšil podíl starobního důchodu na mzdovém mediánu o 0,5 procentního bodu na 45,0 %.

Vdovy početně 5krát převyšují vdovce, jejich počet se však na rozdíl od mužů snižuje.

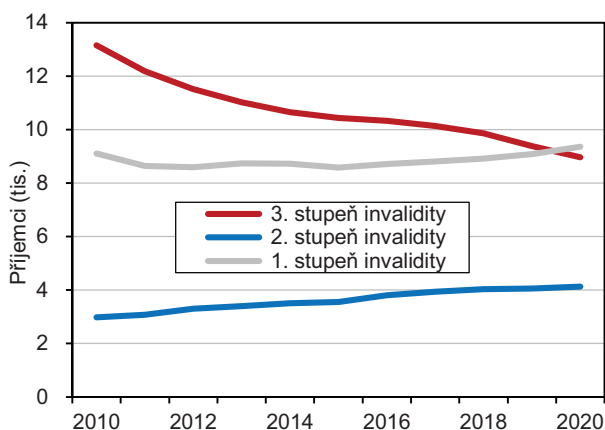
Pozůstalostní důchod (vdovský nebo vdovecký sólo a v kombinaci s přímým důchodem) pobírala na konci roku 2020 více než pětina ze všech příjemců důchodů v Pardubickém kraji (31,5 tis. osob). Žen pobírajících vdovský důchod bylo v prosinci 2020 v Pardubickém kraji celkem 26,4 tis., a to bylo 5krát více, než činil počet mužů (5,1 tis. osob). Z porovnání počtu příjemkyň vdovských důchodů od roku 2010 je patrný klesající trend (-8,9 %), u mužů vdovců je vidět trend rostoucí (+3,0 %).

Pozůstalostní důchody v kraji se pohybují pod republikovým průměrem.

Výše pozůstalostních důchodů vyplácených sólo nebo v kombinaci s přímým důchodem se v kraji pohybuje pod republikovým průměrem s výjimkou vdoveckých důchodů sólo, které byly v roce 2020 v mezikrajském srovnání čtvrté nejvyšší (8 649 Kč). Naopak třetí nejnižší hodnotu mezi kraji ČR měl v kraji vyplácený vdovecký důchod kombinovaný s přímým důchodem (17 278 Kč). Vdovské důchody kombinované s přímým důchodem byly v roce 2020 v Pardubickém kraji páté nejvyšší (15 264 Kč) a vdovské důchody sólo byly v mezikrajském srovnání šesté nejvyšší (9 348 Kč).

Graf 2.33 Příjemci invalidních důchodů podle stupně invalidity v Pardubickém kraji (stav v prosinci)

Pramen: ČSSZ

Celkem 22,4 tis. osob (15,3 % z celkového počtu příjemců důchodů) pobíralo v Pardubickém kraji v roce 2020 invalidní důchod. Příjemci důchodů pro invaliditu 1. stupně v roce 2020 představovali 41,7 % (9,4 tis. osob) ze všech invalidních důchodců, tedy poprvé od roku 2010 nejvyšší podíl ze všech tří stupňů invalidity. Oproti roku 2010 byl jejich počet vyšší o 2,7 %. Druhý nejvyšší podíl osob (z počtu příjemců invalidních důchodů), a to 39,9 % (9,0 tis. osob) pobíral v roce 2020 důchod pro invaliditu 3. stupně a ve srovnání s rokem 2010 se jejich počet snížil o 31,8 %. Počet příjemců důchodů pro invaliditu 2. stupně tvořil na konci roku 2020 téměř pětinu ze všech invalidních důchodců (4,1 tis. osob) a jejich počet od roku 2010 vzrostl o 38,8 %.

Výše invalidních důchodů je nad průměrem ČR.

Průměrná výše invalidních důchodů vyplácených sólo v Pardubickém kraji v roce 2020 byla ve srovnání s ČR mírně nadprůměrná pro všechny stupně invalidity. Invalidní důchody 3. stupně byly v mezikrajském průměru páté nejvyšší a jejich průměrná výše činila 12 810 Kč. Třetí nejvyšší v ČR byly důchody pro invaliditu 2. stupně (8 597 Kč) a šesté nejvyšší v republikovém srovnání byly průměrné důchody pro invaliditu 1. stupně (7 395 Kč).

Kriminalita

Mezi lety 2019 a 2020 výrazně poklesl počet registrovaných trestných činů.

V průběhu roku 2020 bylo v Pardubickém kraji podle údajů Policejního prezidia ČR registrováno 4 778 trestných činů. Z dlouhodobého pohledu klesá počet registrovaných trestných činů ve všech krajích ČR. Kriminalita výrazně poklesla zejména ve srovnání s předchozím rokem. Lze předpokládat, že na pokles kriminality měl částečně vliv i nouzový stav vyhlášený v souvislosti s pandemickou situací. V Pardubickém kraji se trestná činnost snížila o 15,2 %, což byl druhý nejvyšší meziroční pokles za dobu existence samostatné ČR. Na území celé České republiky byl zaznamenán dokonce nejvyšší meziroční pokles kriminality za dobu existence samostatného státu (o 16,9 %).

Násilné činy tvořily 7,2 % z celkového počtu registrovaných trestných činů v kraji.

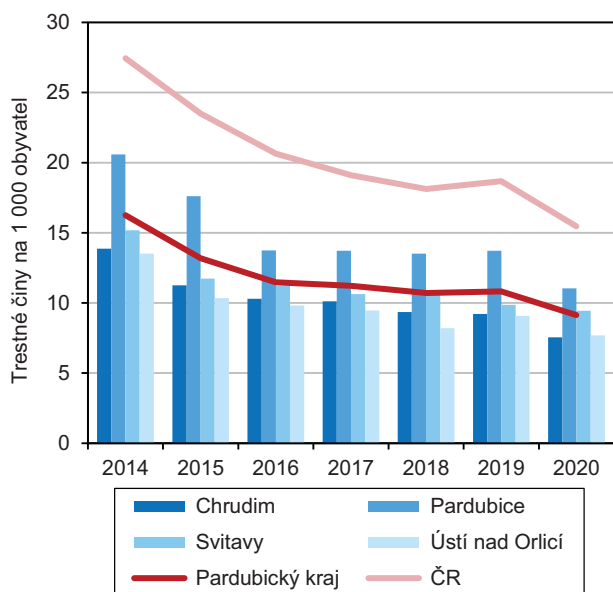
Z hlediska klasifikace trestných činů, které byly registrovány v Pardubickém kraji v roce 2020, tvořily 19,8 % krádeže prosté, 12,2 % hospodářská kriminalita, která zahrnuje především trestné činy v obchodních a finančních vztazích, 9,2 % ostatní majetkové činy (podvod, zpronevěra, neoprávněné užívání cizí věci, zatajení věci, poškozování cizí věci a pytláctví), 7,5 % krádeže vloupáním a 7,2 % násilné činy.

Ve srovnání s ostatními krajemi je kriminalita v Pardubickém kraji nízká.

V mezikrajském srovnání měl Pardubický kraj v roce 2020 druhý nejnižší počet registrovaných trestných činů po Karlovarském kraji. V relativním ukazateli přepočtu trestné činnosti na 1 000 obyvatel středního stavu na tom byl kraj ještě lépe. Hodnoty tohoto ukazatele se v jednotlivých krajích se pohybovaly mezi 9,1 až 28,7, přičemž nejnižší hodnota byla zaznamenána právě v Pardubickém kraji (nejvyšší v Praze).

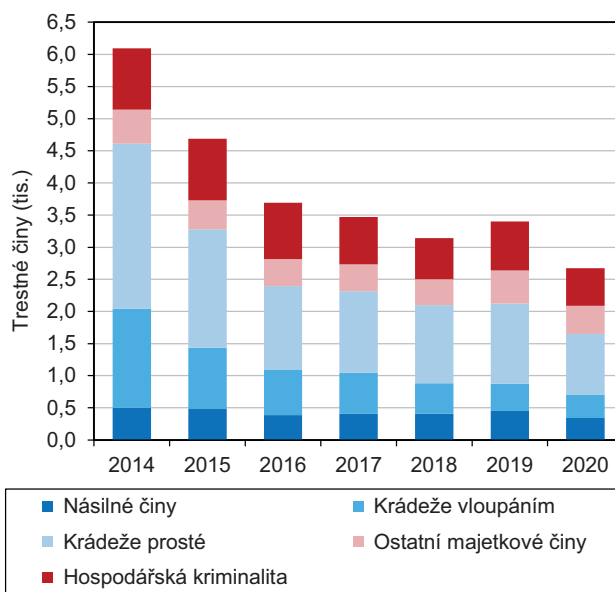
Graf 2.34 Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel středního stavu v ČR, Pardubickém kraji a jeho okresech

Pramen: Policejní prezidium ČR

Graf 2.35 Registrované trestné činy podle klasifikace v Pardubickém kraji (vybrané kategorie)

Pramen: Policejní prezidium ČR

Nejméně registrovaných trestných činů na tisíc obyvatel v kraji vykazoval okres Chrudim.

V meziokresním srovnání měl v roce 2020 nejméně registrovaných trestných činů na tis. obyvatel v rámci Pardubického kraje okres Chrudim. V tomto okrese bylo registrováno 7,5 trestných činů na tis. obyvatel, což byla ve srovnání s ostatními okresy ČR (77 okresů) 2. nejnižší hodnota po okrese Žďár nad Sázavou. Také další okresy v kraji měly ve srovnání s ostatními okresy ČR nízké počty registrovaných trestných činů na tis. obyvatel. V okrese Ústí nad Orlicí byla zaznamenána čtvrtá nejnižší hodnota mezi všemi okresy ČR (7,7), v okrese Svitavy čtrnáctá nejnižší hodnota (9,4) a v okrese Pardubice dvacátá čtvrtá nejnižší hodnota (11,0).

Přibližně polovinu z objasněných trestných činů v kraji spáchaly opakovaně trestané osoby.

V roce 2020 bylo v Pardubickém kraji zaznamenáno 3 004 objasněných trestných činů, z nichž 50,7 % bylo spácháno opakovaně trestanými osobami, 17,6 % osobami pod vlivem alkoholu a 7,6 % cizinci. Dodatečně objasněno bylo 427 trestných činů registrovaných v předchozích letech.

Dopravní nehody

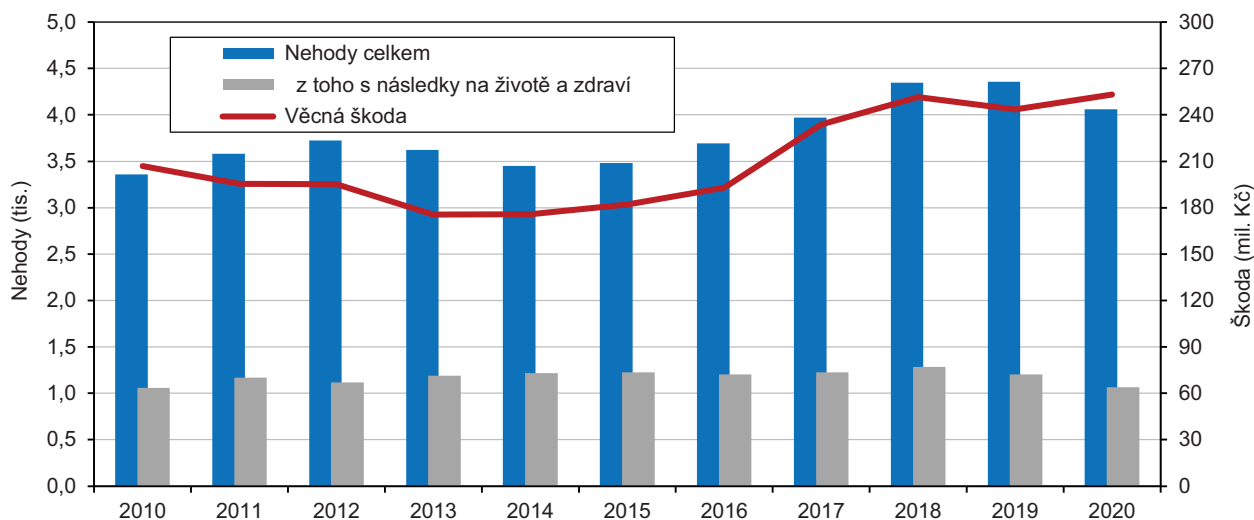
Na situaci na silnicích v ČR během roku 2020 měl významný vliv fakt, že v souvislosti s pandemií SARS-CoV-2 byl na území České republiky v průběhu pěti měsíců vládou ČR vyhlášen nouzový stav.

Snížila se nehodovost na krajské i republikové úrovni.

Policie ČR evidovala na území Pardubického kraje v roce 2020 celkem 4 061 dopravních nehod, což představovalo 4,3 % z celkového počtu 94,8 tis. dopravních nehod v ČR. Od roku 2014 se nehodovost v kraji zvyšovala. V roce 2020 došlo vlivem vyhlášení nouzového stavu v ČR k poklesu počtu hlášených dopravních nehod. Na krajské úrovni se meziročně nehodovost snížila o 6,8 % (-11,9 % v ČR). Proti předchozímu roku se snížil počet nehod ve všech krajích ČR s maximem v Hlavním městě Praze (-21,1 %) a Karlovarském kraji (-15,0 %). Nejméně klesla nehodovost v Jihočeském (-4,6 %) a Libereckém kraji (-4,9 %). Mezi okresy Pardubického kraje se počet dopravních nehod meziročně snížil největší měrou na Svitavsku (-16,8 %), v okrese Pardubice byl přitom zaznamenán mírný nárůst (+1,7 %).

Graf 2.36 Dopravní nehody a způsobená věcná škoda při dopravních nehodách v Pardubickém kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

Významně poklesl počet dopravních nehod s následky na životě a zdraví.

Počet dopravních nehod s následky na životě a zdraví v Pardubickém kraji v roce 2020 meziročně klesl o 11,2 % (-11,5 % v ČR) na 1 067, což byl nejnižší počet za posledních 10 let. K meziročnímu poklesu přitom došlo ve všech krajích s výjimkou kraje Karlovarského (+12,5 %).

Během roku 2020 v důsledku dopravních nehod zemřelo v Pardubickém kraji dvacet šest osob, což znamená snížení o 5 osob (-16,1 %) proti roku 2019. Jedná se zároveň o nejnižší počet zemřelých do 24 hodin po dopravní nehodě v kraji za posledních 25 let. Meziročně se snížil i počet těžce (o 31 osob, -25,2 %) a lehce zraněných osob (o 168 osob, -12,1 %).

Celková věcná škoda způsobená při dopravních nehodách mírně vzrostla.

Celková věcná škoda způsobená při dopravních nehodách (výše škody odhadnutá policisty na místě dopravní nehody) na území Pardubického kraje v roce 2020 dosáhla hodnoty 253 mil. Kč. Proti roku 2019 se hodnota věcných škod v kraji zvýšila o 9,62 mil. Kč, tj. o 4,0 %. V republikovém srovnání tvořila výše škod způsobená při dopravních nehodách v Pardubickém kraji 4% podíl a čtvrtou nejnižší hodnotu mezi krajemi.

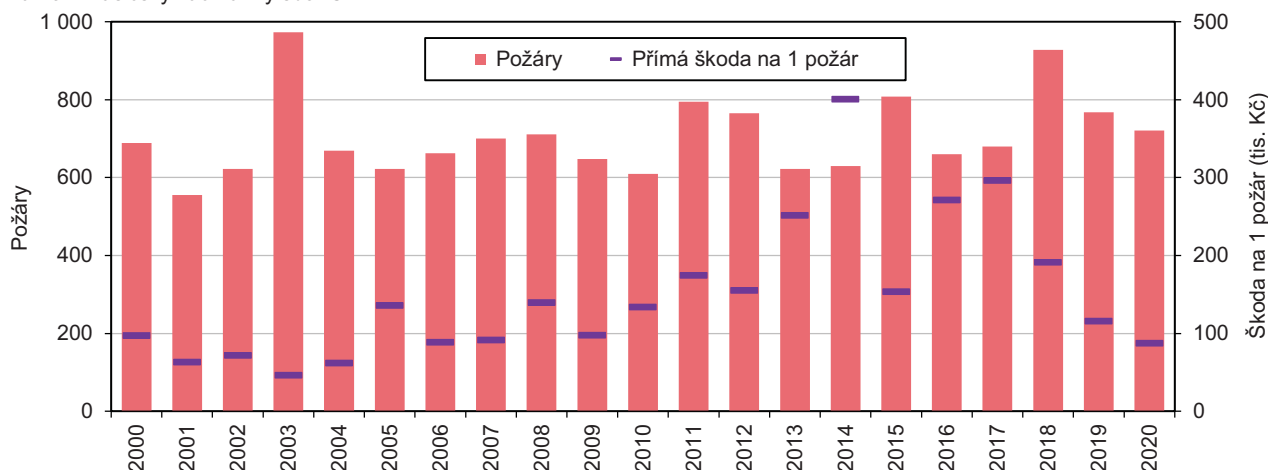
Požáry

Počet požárů v Pardubickém kraji meziročně poklesl obdobně jako ve většině krajů ČR.

V roce 2020 bylo na území Pardubického kraje evidováno 721 požárů, jejich počet se meziročně snížil o 6,1 % (-47). Obdobně byl zaznamenán pokles počtu požárů i ve většině krajů ČR, pouze ve Zlínském kraji, na Vysočině a v Plzeňském kraji se jejich počet zvýšil. Na území Pardubického kraje nejčastěji vyjížděli hasiči k požárům v okrese Pardubice (202 událostí) a nejméně často na Chrudimsku (170 událostí). V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo evidováno nejvíce požárů v okrese Svitavy (1,7 požárů na 1 000 obyvatel), naopak nejméně v okrese Pardubice (1,1 událostí na 1 000 obyvatel).

Graf 2.37 Požáry v Pardubickém kraji

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

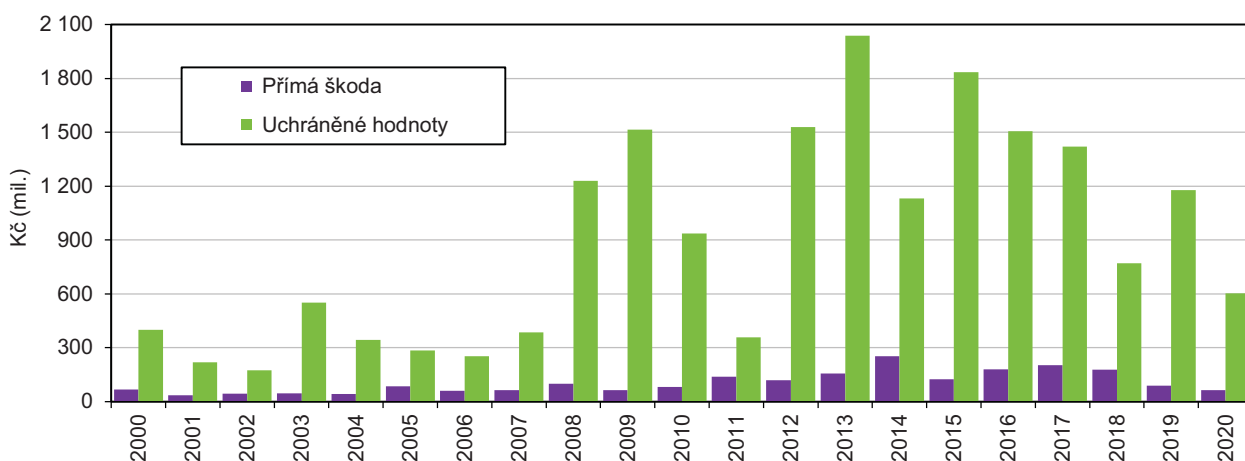

Přímá škoda způsobená požáry se snížila téměř ve všech okresech kraje.

S počtem požárů se snížila i přímá škoda způsobená požáry. V kraji činila v roce 2020 přímá škoda 63,1 mil. Kč a byla o třetinu nižší než v předešlém roce. Podařilo se uchránit hodnoty ve výši 602,2 mil. Kč. V rámci okresů kraje se zvýšila přímá škoda pouze v okrese Svitavy. Nejvyšší přímá škoda byla zaznamenána v okrese Pardubice, nejvyšší škoda v přepočtu na 1 požár však byla evidována v okrese Svitavy. Nejnižší škody byly registrovány v okresech Chrudim a Ústí nad Orlicí.

Graf 2.38 Přímá škoda a uchráněné hodnoty při požárech v Pardubickém kraji

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

Nízké byly i škody na zdraví občanů v důsledku požárů.

Při požárech vznikají nejen škody na majetku, ale i na zdraví lidí. Celkem byly v kraji v roce 2020 v důsledku požáru usmrceny 3 osoby (2 v okrese Ústí nad Orlicí, 1 v okrese Svitavy), což je třetí nejnižší počet od roku 1997. Při požárech v kraji v roce 2020 bylo zraněno celkem 54 osob, z toho nejvíce v okrese Chrudim (18 osob) a Svitavy (16 osob).

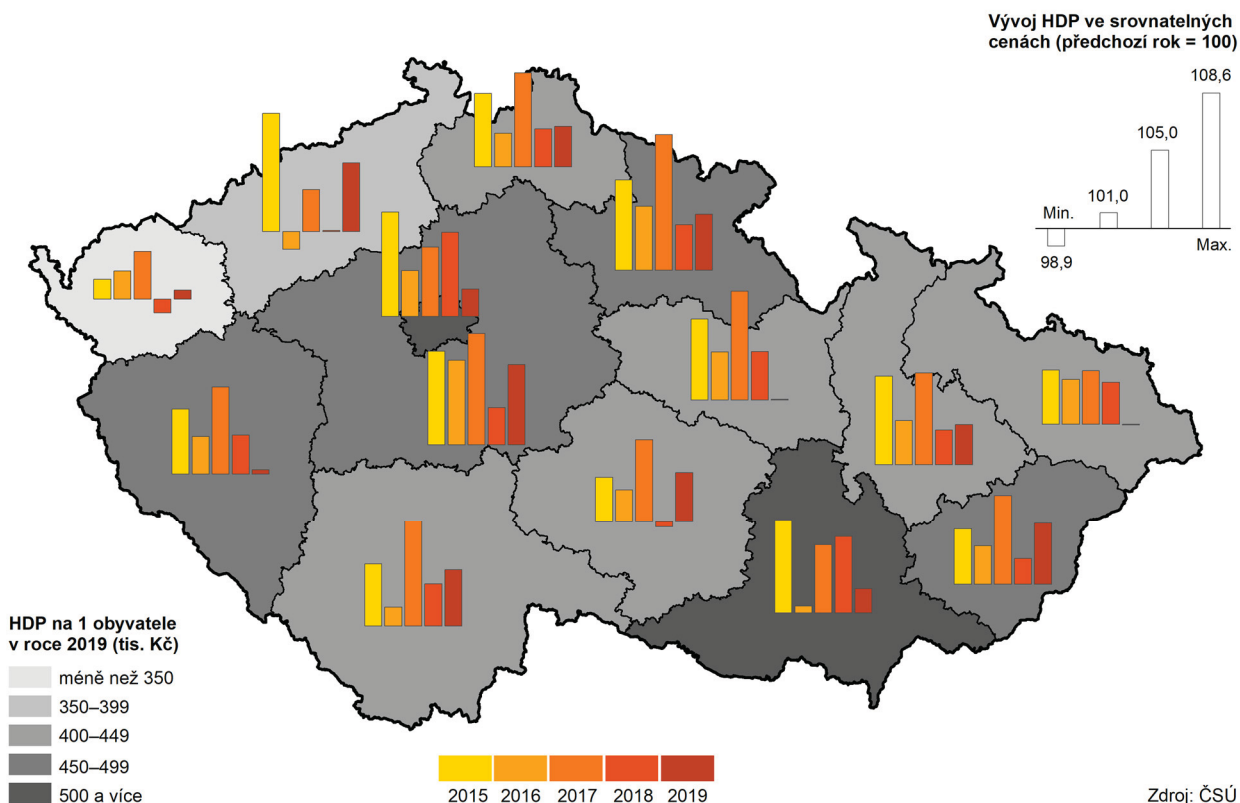
3. Ekonomický vývoj

Makroekonomický rámec

Ekonomická výkonnost kraje je podprůměrná.

Pardubický kraj se nadále řadí mezi regiony se spíše podprůměrnou ekonomickou výkonností. Objem hrubého domácího produktu (HDP) v roce 2019¹³ v kraji činil 220,3 mld. Kč, což představuje 3,8 % republikové hodnoty, tj. o 0,1 procentního bodu méně než v předchozích pěti letech. Dlouhodobě se podíl HDP kraje na celostátním úhrnu (přes meziroční výkyvy) zvolna snižoval – v období vzniku kraje v roce 2000 činil 4,2 % (v roce 1995 byl přítom ještě 4,4 %).

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2015 až 2019

HDP na obyvatele v kraji je na desáté příčce mezikrajského žebříčku.

Hodnotou HDP na obyvatele se kraj od svého vzniku v roce 2000 na mezikrajském žebříčku umístil nejlépe na sedmém místě (v letech 2003 a 2004) a nejhůře na jedenácté pozici (v letech 2005 a 2009). V roce 2019 se kraj hodnotou HDP na obyvatele 422,7 tis. Kč (v běžných cenách) řadil na desátou příčku mezi kraji. Zaostávání kraje za republikovou hodnotou HDP na obyvatele se dlouhodobě prohlubovalo do roku 2012 (na 77,3 %), následovalo postupné mírné zlepšení (na 80,6 % v roce 2017) vystřídané poklesem na 78,4 % v roce 2019. HDP na obyvatele v kraji rovněž dlouhodobě nedosahuje ani republikového průměru bez Hlavního města Prahy (94,5 % v roce 2019) – nejvíce se mu přiblížil v roce 2011 (97,9 %), nejvíce pak zaostával v roce 2012 (92,3 %).

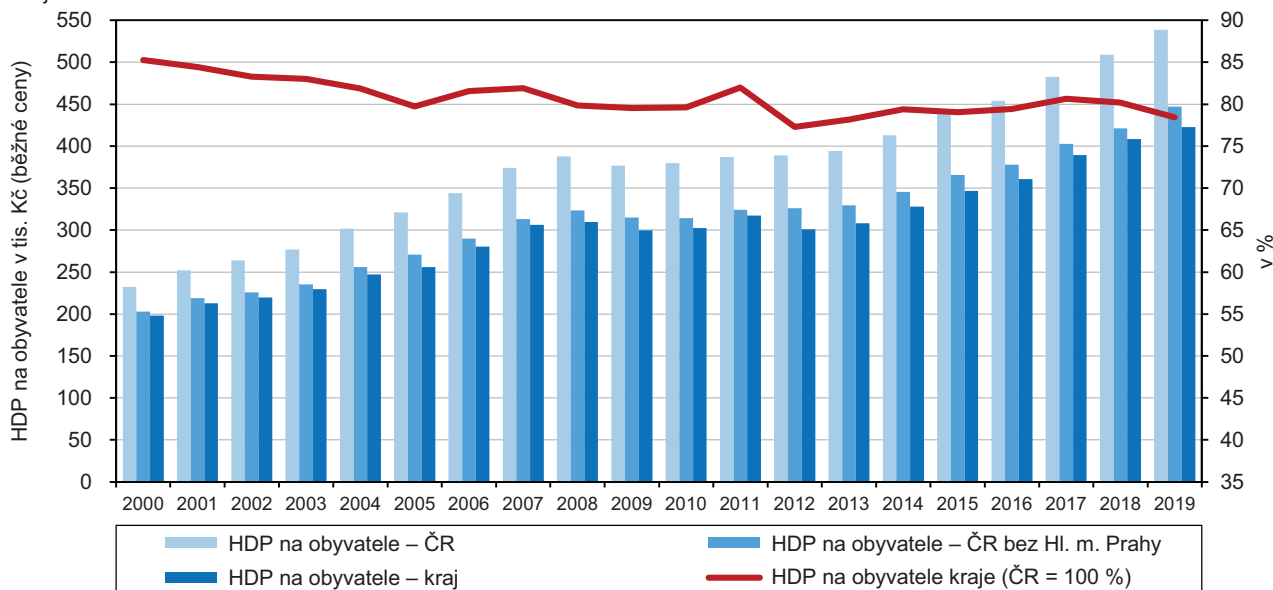
HDP na obyvatele v PPS je v kraji na úrovni 72 % průměru EU.

HDP na obyvatele v PPS (Standardu kupní síly) byl v porovnání s EU (28 států) za posledních dvacet let v kraji nejnižší v roce 2000, kdy dosahoval 61,0 % průměru EU. Poté rostl až na úroveň 73,5 % v roce 2018, následoval mírný pokles na 72,3 % průměru EU v roce 2019, což byla v mezikrajském srovnání 5. nejnižší hodnota. Průměr EU28 převyšuje z jednotlivých krajů dlouhodobě pouze Hlavní město Praha (v roce 2019 o 103,7 %).

¹³ Data roku 2020 budou dostupná v lednu 2022.

Graf 3.1 Hrubý domácí produkt na obyvatele v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

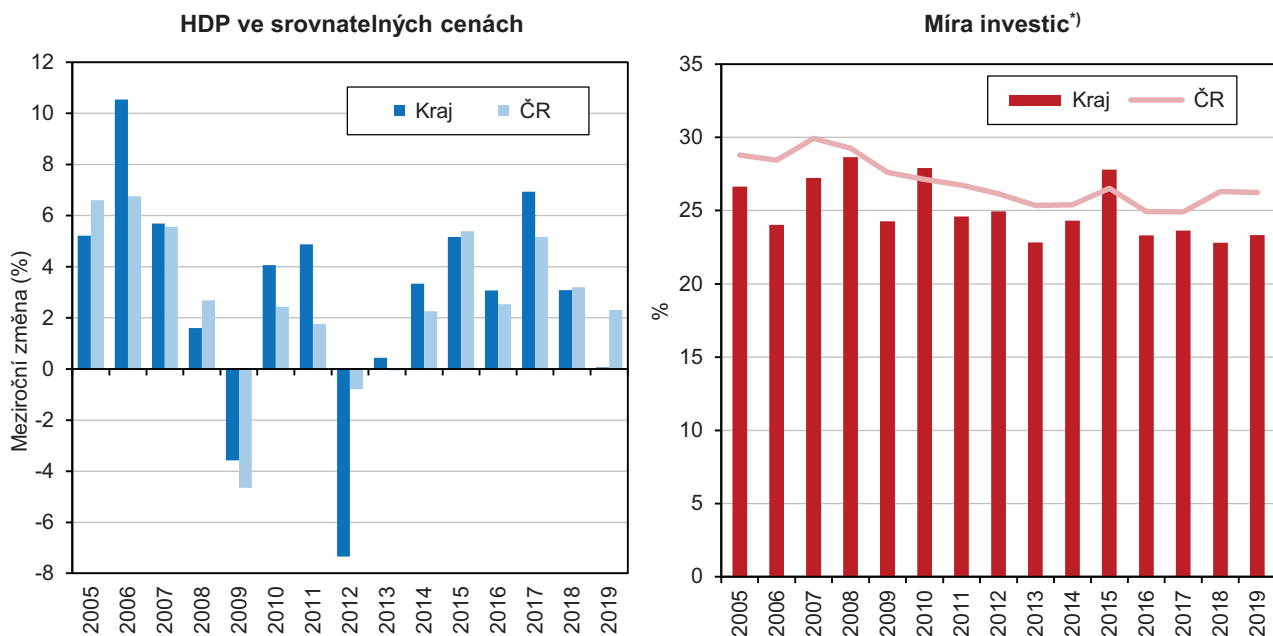

Hrubý domácí produkt v kraji v roce 2019 meziročně vzrostl pouze o 0,1 %.

Meziroční růst HDP ve srovnatelných cenách po roce 2000 v kraji dosáhl maximální hodnoty v roce 2006, následovalo zpomalování růstu vlivem nastupující ekonomické recese, které přešlo v roce 2009 na krajské i celorepublikové úrovni v meziroční pokles. Výrazné meziroční snížení HDP v kraji bylo též zaznamenáno v roce 2012. V letech 2014 až 2018 sledujeme oživení ekonomiky, tempo růstu se však postupně zpomalovalo. Meziroční nárůst HDP v kraji v roce 2019 o 0,1 % (při republikovém růstu o 2,3 % a maximum 5,1 % ve Středočeském kraji) byl nejnižší v mezikrajském srovnání (k nepatrnému poklesu o 0,04 % došlo přitom pouze v Moravskoslezském kraji).

Graf 3.2 Hrubý domácí produkt a míra investic v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Objem tvorby hrubého fixního kapitálu v kraji byl v roce 2019 dlouhodobě nejvyšší.

Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK = ukazatel charakterizující investiční aktivitu v regionu) dosáhla v roce 2019 v kraji hodnoty 51,4 mld. Kč v běžných cenách. Jednalo se o nejvyšší hodnotu za posledních 25 let představující 3,4% podíl na celorepublikové THFK (tj. pátý nejnižší podíl v mezikrajském srovnání).

¹⁾ podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

Míra investic byla v kraji devátá v mezikrajském srovnání.

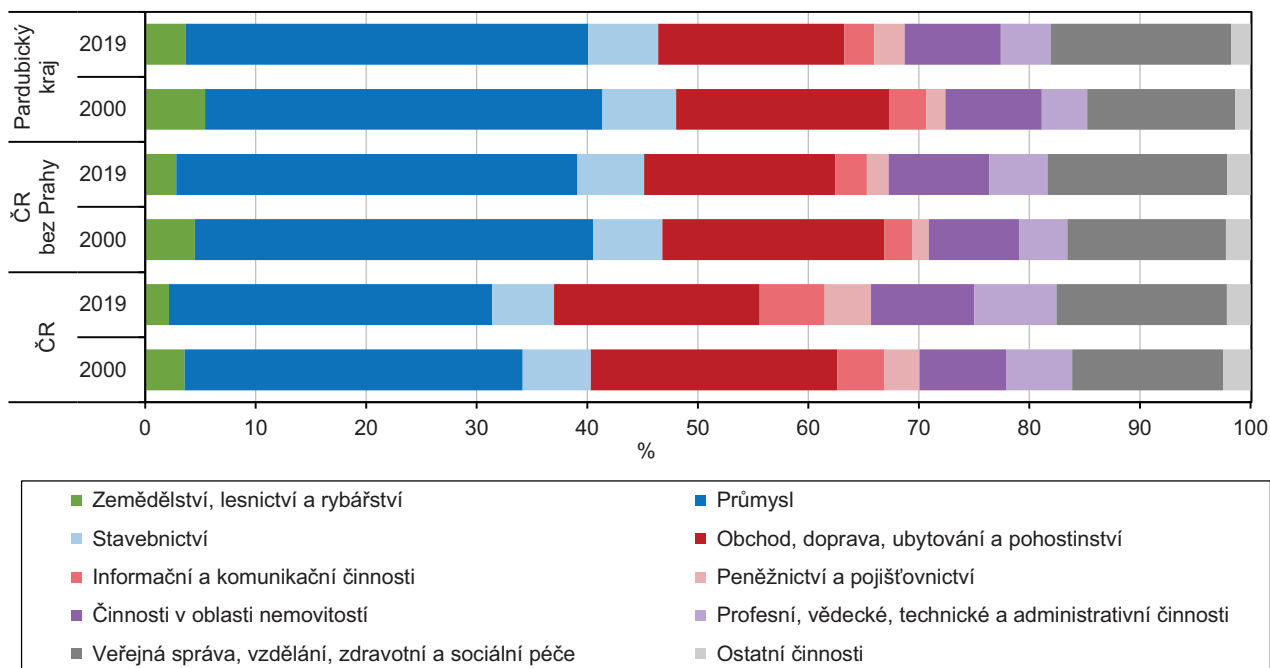
THFK po přepočtu na obyvatele činil v roce 2019 v kraji 98,7 tis. Kč a jednalo se o devátou hodnotu mezi kraji (dlouhodobě nejlepší umístění – páté nejvyšší – kraj zaznamenal v roce 2015, ve zbývajících letech však patřil k regionům s podprůměrnou úrovní THFK na obyvatele). Míra investic (podíl THFK na HDP) se v kraji s výjimkou let 2002, 2004, 2010 a 2015 pohybovala pod průměrem ČR a měla v dlouhodobém pohledu (obdobně jako na celorepublikové úrovni) klesající tendenci. V roce 2019 dosáhla míra investic v kraji 23,3 % a jednalo se o devátý podíl mezi kraji. Nejlepší umístění (třetí nejvyšší) kraj získal v roce 2015, v ostatních letech postavení kraje v míře investic tak příznivé nebylo.

Podíl primárního sektoru na hrubé přidané hodnotě kraje nadále patří k nejvyšším mezi kraji.

Na tvorbě HDP se rozhodující měrou dlouhodobě podílí sekundární (průmysl a stavebnictví) a terciární sektor (tržní a netržní služby). Zastoupení primárního sektoru (zemědělství, lesnictví, rybářství) na hrubé přidané hodnotě (HPH)¹⁴ v čase dlouhodobě klesá. Mezi roky 2000 až 2019 se v kraji snížilo z 5,4 % na 3,7 %. V mezikrajském srovnání však patří podíl primárního sektoru na HPH v kraji nadále k nejvyšším – v roce 2019 mu patřila třetí nejvyšší příčka za Krajem Vysočinou a Jihočeským.

Graf 3.3 Hrubá přidaná hodnota podle odvětví v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Zastoupení terciárního sektoru na hrubé přidané hodnotě kraje nedosahuje republikového podílu ani po abstrahování od vlivu Prahy.

Podíl sekundárního sektoru na HPH v kraji se od roku 2016 řadí na osmé místo mezikrajského srovnání, přičemž v roce 2019 činil 42,8 % (s tendencí mírného poklesu po roce 2015 ve prospěch terciární sféry). Zastoupení terciární sféry na HPH po roce 2000 v kraji většinou mírně převyšuje padesátiprocentní hranici (53,6 % v roce 2019 představuje osmý podíl mezi kraji) a za celorepublikovou hodnotou zaostává v posledních letech o 9 až 10 procentních bodů. Ve srovnání se strukturou HPH ČR bez Hlavního města Prahy (jejíž HPH je službami tvořena z 85 %) je podíl služeb v Pardubickém kraji nižší pouze o 1,3 procentního bodu.

¹⁴ Nově vytvořená hodnota, kterou získávají institucionální jednotky z používání svých výrobních kapacit; je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí (oceněnou v základních cenách) a mezispotřebou (oceněnou v kupních cenách).

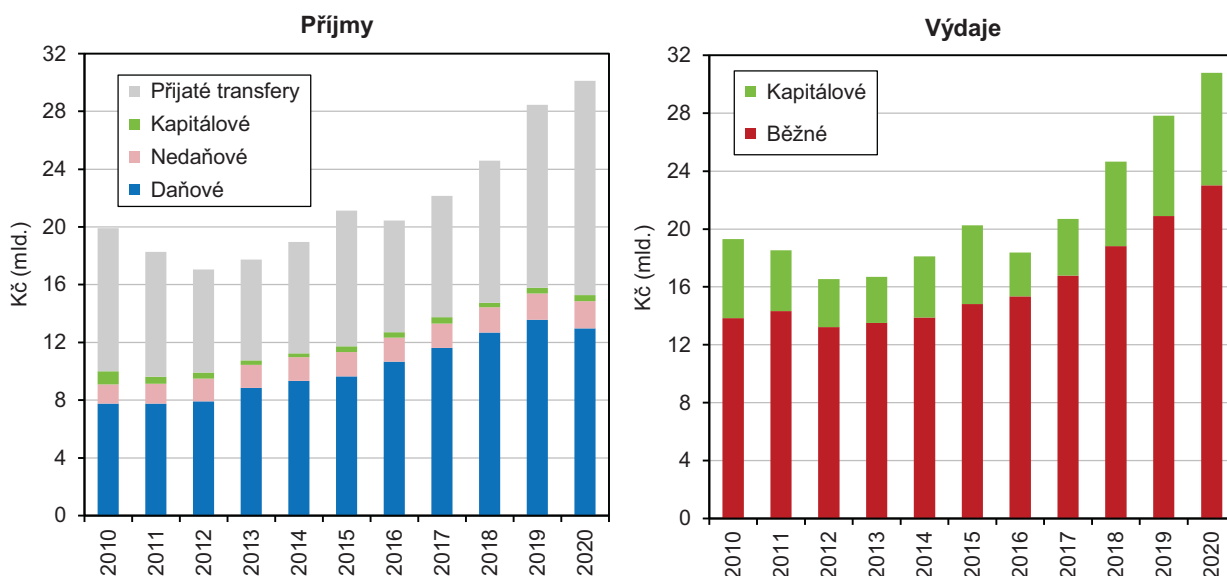
Místní rozpočty

Na příjmové straně místních rozpočtů došlo po osmi letech růstu k meziročnímu poklesu daňových příjmů.

Příjmy kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí dosáhly v Pardubickém kraji v roce 2020 částky 30,1 mld. Kč (po konsolidaci). V porovnání s rokem 2019 vzrostly příjmy o 5,9 %; ve srovnání s předchozími třemi lety šlo však o podprůměrné navýšení (při nepatrně nižším celorepublikovém růstu). Po osmi letech trvalého růstu daňových příjmů, které dosud tvořily největší část příjmů místních rozpočtů, došlo v roce 2020 v kraji z důvodu dopadů pandemie na ekonomiku k jejich poklesu o 4,4 %. Jednalo se však o nejnižší procentní snížení v mezikrajském srovnání (k poklesu přitom došlo ve všech krajích). Daňové příjmy tak v roce 2020 tvořily 43,1 % všech příjmů místních rozpočtů v kraji a po osmi letech se nejobemnější složkou celkových příjmů staly opět transfery se 49,2% podílem. Nárůstem transferů (v kraji meziročně o 17,2 %, což byl čtvrtý nejvyšší procentní nárůst mezi kraji) byl nahrazován propad daňových příjmů. Nedaňové příjmy pak tvořily 6,3 % všech příjmů místních rozpočtů v kraji v roce 2020 a kapitálové příjmy 1,4 % (obdobné podíly jako v roce předchozím s mírným meziročním růstem úhrnné hodnoty v obou kategoriích).

Graf 3.4 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Pardubickém kraji

Pramen: Ministerstvo financí

Výdaje místních rozpočtů rostly v kraji v roce 2020 rychleji než příjmy.

Výdaje místních rozpočtů vzrostly v kraji v roce 2020 meziročně o 10,7 % (mírně nižší procentní navýšení oproti předchozím třem letům růstu) a dosáhly 30,8 mld. Kč. Téměř tři čtvrtiny celkových výdajů v kraji tvoří běžné výdaje (hodnota pod průměrem ČR); největší část z nich připadá na transfery příspěvkovým organizacím. Zatímco běžné výdaje vzrostly v kraji v roce 2020 meziročně o 10,2 %, kapitálové výdaje, jejichž rozhodující složku tvoří investiční nákupy, se zvýšily o 12,2 %.

Výdaje místních rozpočtů jsou směřovány především do vzdělávání či dopravy.

Z hlediska odvětvového členění připadal v roce 2019 (poslední dostupný údaj) největší podíl běžných výdajů na vzdělávání (41,5 %), všeobecnou veřejnou správu (16,6 %) a dopravu (11,6 %). Mezi kapitálovými výdaji měla největší zastoupení doprava (24,5 %), vzdělávání (17,7 %) a vodní hospodářství (16,1 %).

Výdaje místních rozpočtů byly v kraji v roce 2020 vyšší oproti příjmům o 670,6 mil. Kč.

Po období let 2012 až 2017, kdy příjmy místních rozpočtů v kraji v úhrnu převažovaly nad výdaji o půl až dvě miliardy Kč, se v roce 2018 saldo téměř vyrovnalo; v roce 2019 pak bylo zaznamenáno kladné saldo ve výši 632 mil. Kč. Díky rychlejšímu nárůstu výdajů než příjmů v roce 2020 činilo záporné saldo v kraji 670,6 mil. Kč. Vyšší výdaje než příjmy místních rozpočtů zaznamenaly další tři kraje (Jihomoravský, Královéhradecký a Ústecký).

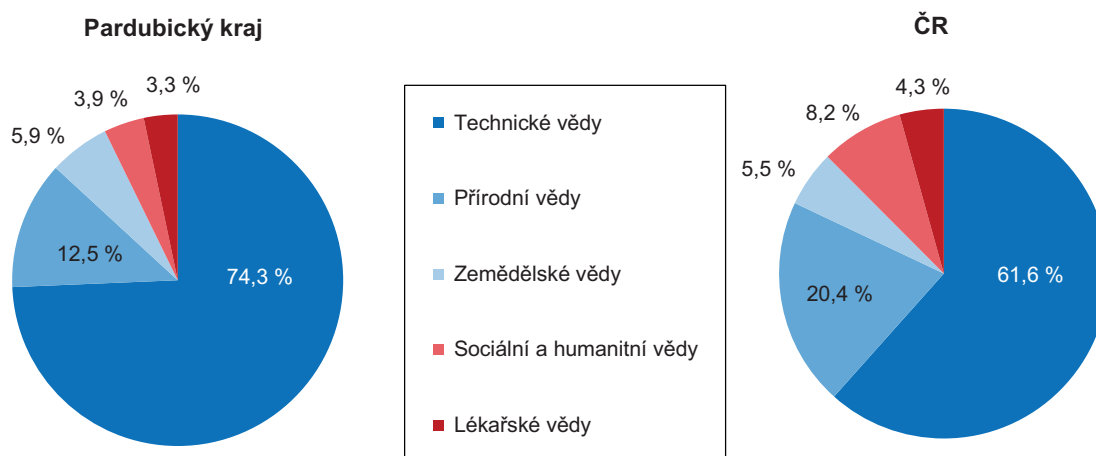
Výzkum a vývoj

V kraji jsou nadprůměrně zastoupena pracoviště VaV v podnikatelském sektoru.

Počet pracovišť, která se v kraji zabývají VaV dlouhodobě roste (i přes meziroční výkyvy). Mezi lety 2018 až 2019 se počet těchto pracovišť zvýšil o 12. Z celkového počtu 152 pracovišť v kraji (poslední dostupný údaj z roku 2019) jich 139 působilo v podnikatelském sektoru. Na vysokoškolský sektor připadalo 8 pracovišť, 4 pracoviště na vládní sektor a 1 pracoviště na soukromý neziskový sektor. Zastoupení pracovišť podnikatelského sektoru v kraji (91,4 %) výrazně převyšovalo republikový průměr (84,1 %). Z hlediska klasifikace pracovišť podle vědních oblastí měl kraj nadprůměrné zastoupení pracovišť v oblasti technických věd (74,3 % v kraji oproti 61,6 % v ČR).

Graf 3.5 Pracoviště VaV podle vědních oblastí v Pardubickém kraji a ČR v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

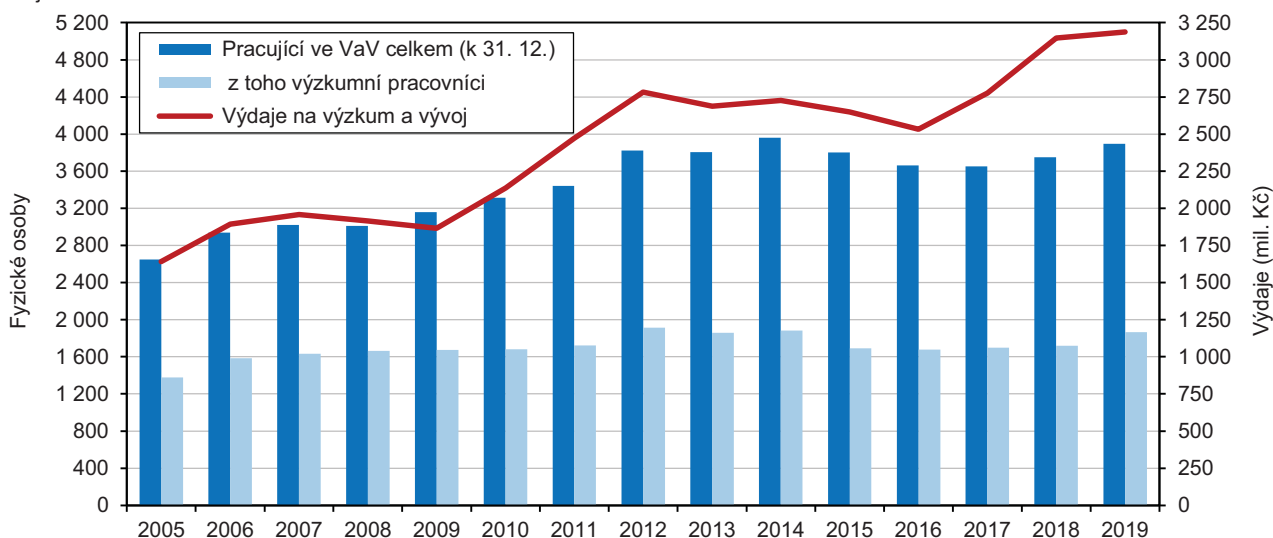

Ve srovnání s republikovou strukturou je v kraji podprůměrné zastoupení žen působících ve výzkumu a vývoji a také výzkumníků mezi všemi zaměstnanci ve VaV.

V roce 2019 působilo v kraji 3 897 pracovníků ve výzkumu a vývoji (fyzické osoby), což bylo oproti předchozímu roku o 146 více. Ve srovnání s předchozími deseti lety se pak jednalo o druhou nejvyšší hodnotu. Ženy tvořily téměř čtvrtinu pracovníků VaV v kraji (24,8 %, oproti republikovému podílu 30,2 %). Po přepočtu na plnou pracovní dobu věnovanou výzkumným a vývojovým činnostem zjišťujeme v kraji v roce 2019 celkem 2 711 osob pracujících ve VaV (tj. o 5,2 % více než v roce 2018). Na tisíc zaměstnaných v kraji připadalo 10,7 osob pracujících ve VaV (v celé ČR 14,6). Téměř polovinu všech zaměstnanců VaV pracovišť v kraji tvořili výzkumníci (47,9 %, oproti celorepublikové hodnotě 54,4 %). Techničtí pracovníci tvořili téměř třetinu (32,0 % v kraji, 31,4 % v ČR).

Graf 3.6 Výzkum a vývoj v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

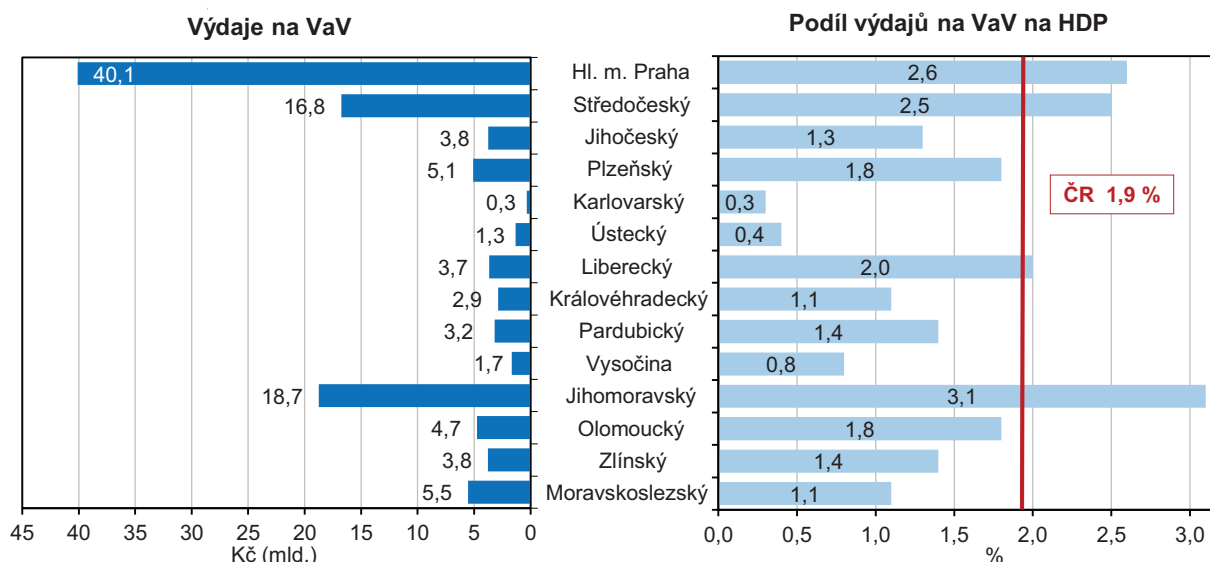

Objem výdajů na VaV v kraji dosáhl dlouhodobého maxima.

Na výzkum a vývoj bylo v Pardubickém kraji v roce 2019 vynaloženo 3,2 miliardy Kč, což byla o 1,3 % vyšší hodnota než v roce 2018 a zároveň nejvyšší zaznamenaná hodnota od roku 2005. Tento meziroční nárůst byl mezi kraji nejnižší a jen díky poklesu výdajů na výzkum a vývoj v Moravskoslezském kraji (o 0,9 %) nebyl Pardubický kraj poslední. Celkové výdaje na výzkum a vývoj v kraji tvořily 1,4 % regionálního hrubého domácího produktu vytvořeného v kraji. Tato hodnota byla 0,5 procentního bodu pod průměrem ČR a ve srovnání s ostatními kraji se řadí na sedmou nejvyšší příčku.

Graf 3.7 Výdaje na výzkum a vývoj v krajích v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

V kraji jsou nadprůměrně zastoupené výdaje na VaV v oblasti technických věd.

V krajské struktuře výdajů na VaV podle vědních oblastí si můžeme oproti republikové struktuře všimnout nadprůměrného zastoupení výdajů v oblasti technických věd. Zatímco v kraji jde 63,5 % ze všech výdajů na VaV do oblasti technických věd, v celé ČR je to pouze polovina (50,2 %). Zastoupení přírodních, lékařských, zemědělských, sociálních a humanitních věd na výdajích na VaV v kraji je naopak podprůměrné.

Informační technologie

V kraji jsou v posledních letech vybaveny počítačem přibližně tři čtvrtiny domácností.

Více než tři čtvrtiny domácností v Pardubickém kraji byly v roce 2019 vybaveny počítačem (76,0 %, počítáno jako tříletý klouzavý průměr let 2018 až 2020). Tento podíl se v posledních letech již výrazně nemění. Ve srovnání s ostatními kraji se jedná spíše o podprůměrnou hodnotu (pátá nejnižší), na což poukazuje také republikový průměr, který je o 2,3 procentního bodu vyšší.

Počítač nemají zejména domácnosti seniorů.

Vybavenost počítačem dlouhodobě chyběla zejména domácnostem seniorů (osoby ve věku 65 let a více). V roce 2019 mělo v Pardubickém kraji počítač pouze 32,1 % domácností seniorů (čtvrtá nejnižší hodnota ve srovnání s ostatními kraji, oproti republikovému průměru o 6,5 procentního bodu nižší). Poměrně velké rozdíly můžeme zaznamenat i mezi jednotlivými kraji. Zatímco v Praze byla vybavena počítačem téměř polovina domácností seniorů (48,0 %), v Olomouckém kraji to nebyla ani třetina (27,2 %).

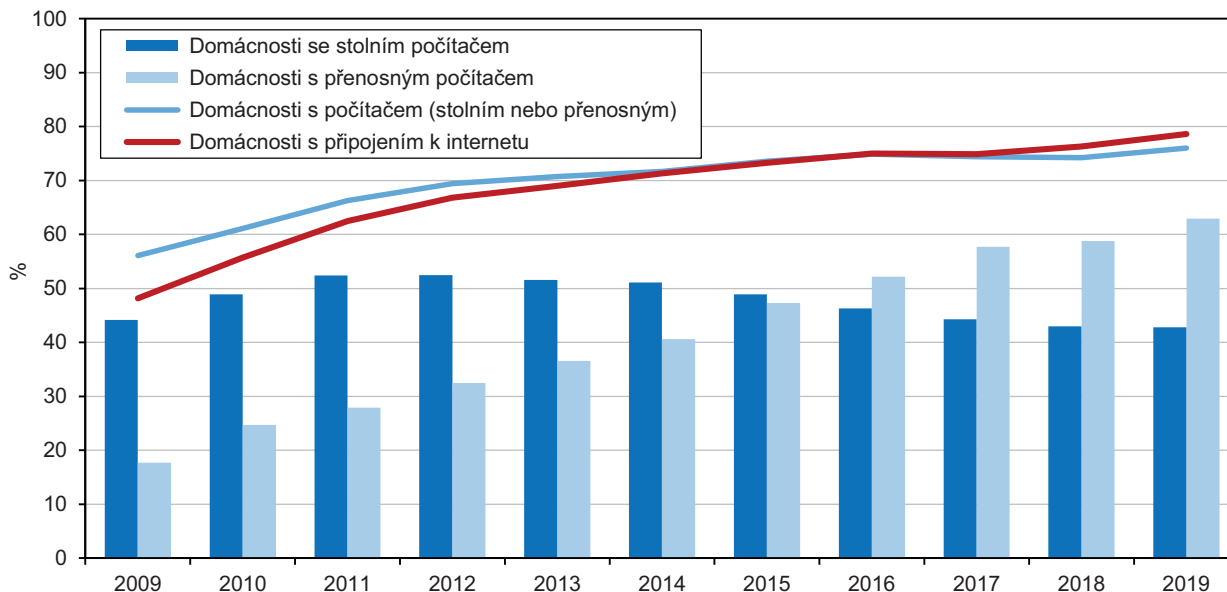
Připojení k internetu mají více než tři čtvrtiny domácností v kraji, přičemž jsou připojeny téměř všechny domácnosti s dětmi.

Připojení k internetu neměla v kraji v roce 2019 téměř čtvrtina domácností (21,4 %). Ve srovnání s republikovým průměrem se jednalo o nadprůměrný podíl domácností, neboť podíl za ČR byl o 2,5 procentního bodu nižší. Pokud ovšem vezmeme v úvahu pouze domácnosti s dětmi, v rámci kterých nemělo připojení k internetu pouze 0,1 % domácností v kraji, nebyl na tom žádný jiný kraj lépe (republikový průměr 2,1 %).

Graf 3.8 Domácnosti vybavené počítačem a připojením k internetu v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ – Vyběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

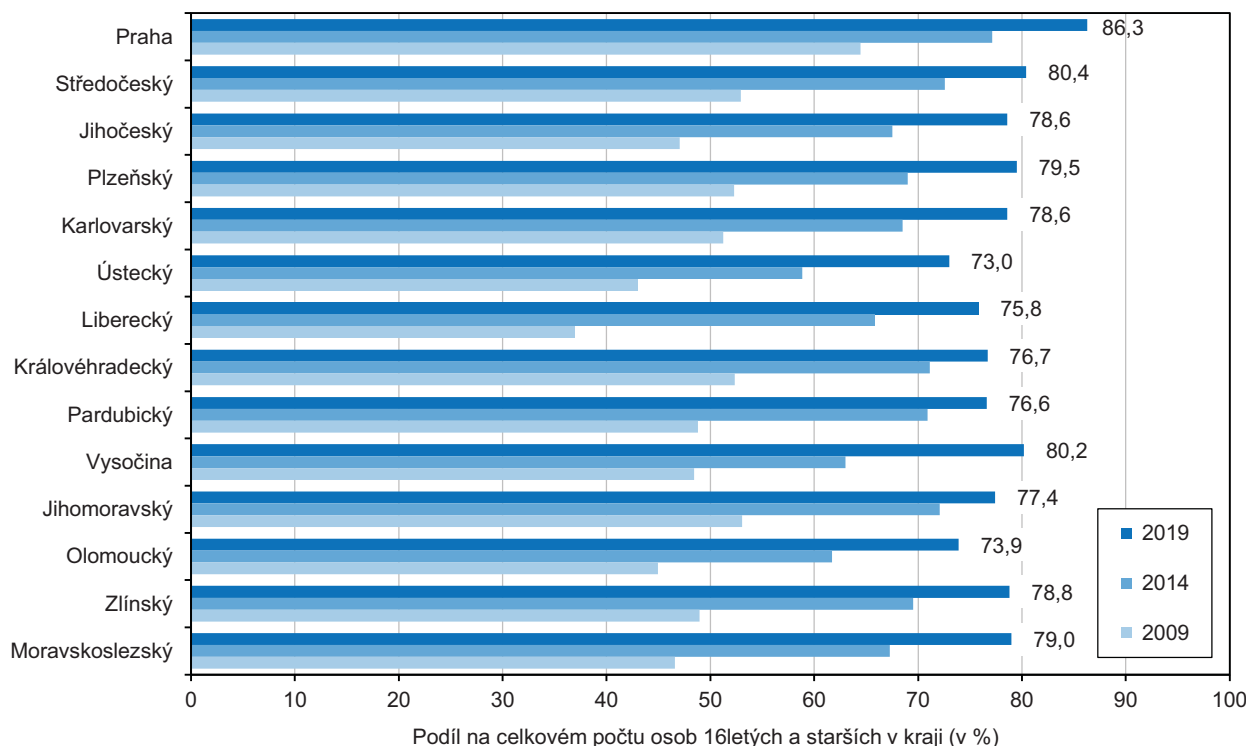
Internet v kraji využívají čtyři pětiny osob starších 16 let. Roste podíl osob využívajících internet v mobilním telefonu i zastoupení uživatelů sociálních sítí.

Z obyvatelstva Pardubického kraje ve věku 16 let a více využívalo internet v roce 2019 celkem 80,5 % obyvatel, přičemž 76,6 % obyvatel kraje můžeme zároveň zařadit do skupiny pravidelných uživatelů internetu (těch, kteří využívali internet alespoň jednou týdně). V posledních letech vzrostl zejména podíl uživatelů sociálních sítí a podíl osob využívajících internet v mobilním telefonu (na obyvatelstvu ve věku 16 let a více). Zatímco podíl uživatelů internetu v mobilním telefonu se v kraji od roku 2014 zvýšil o 41,1 procentního bodu na 62,7 %, podíl uživatelů sociálních sítí vzrostl ve stejném období o 25,8 procentního bodu na 54,2 %.

Graf 3.9 Podíl pravidelných uživatelů internetu v populaci*) podle krajů

(osoby ve věku 16 let a více, tříleté průměry)

Zdroj: ČSÚ – Vyběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

*) osoby, které používají internet alespoň jednou týdně

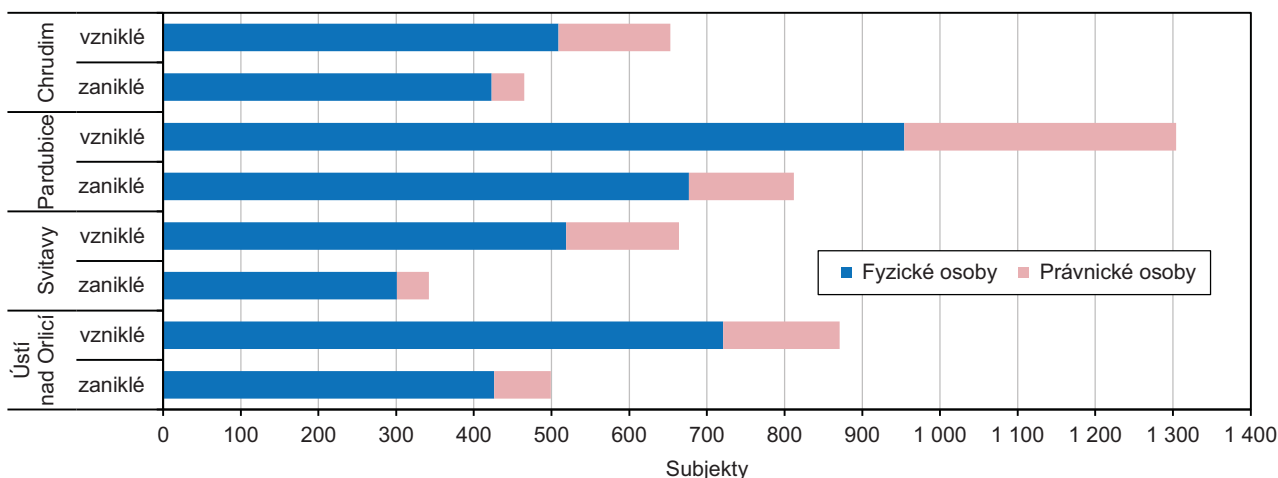
Organizační struktura

V roce 2020 v kraji pokračoval růst počtu živnostníků, zvýšil se i počet společností s ručením omezeným.

Ke konci roku 2020 mělo v Pardubickém kraji své sídlo 122,9 tis. ekonomických subjektů, z nichž 65,6 tis. vykazovalo dle statistických zjišťování nebo administrativních zdrojů ekonomickou aktivitu. Oproti stavu v předchozím roce se celkový počet subjektů v kraji zvýšil o 1 682, tj. o 1,4 % (v případě subjektů se zjištěnou aktivitou došlo k nárůstu o 1 040, tj. o 1,6 %, přičemž přírůstek se týkal všech krajů). Mezi fyzickými osobami se od roku 2013 (první srovnatelné údaje od zpřesnění dat v Registru ekonomických subjektů podle Registru osob) v kraji každoročně zvyšuje počet živnostníků i zemědělských podnikatelů. Ve skupině právnických osob zaznamenáváme v kraji dlouhodobě rostoucí počet společností s ručením omezeným, postupně klesající počet družstev a (i přes mírný meziroční růst v roce 2020) trend poklesu počtu akciových společností.

Graf 3.10 Vzniklé a zaniklé ekonomické subjekty v okresech Pardubického kraje v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

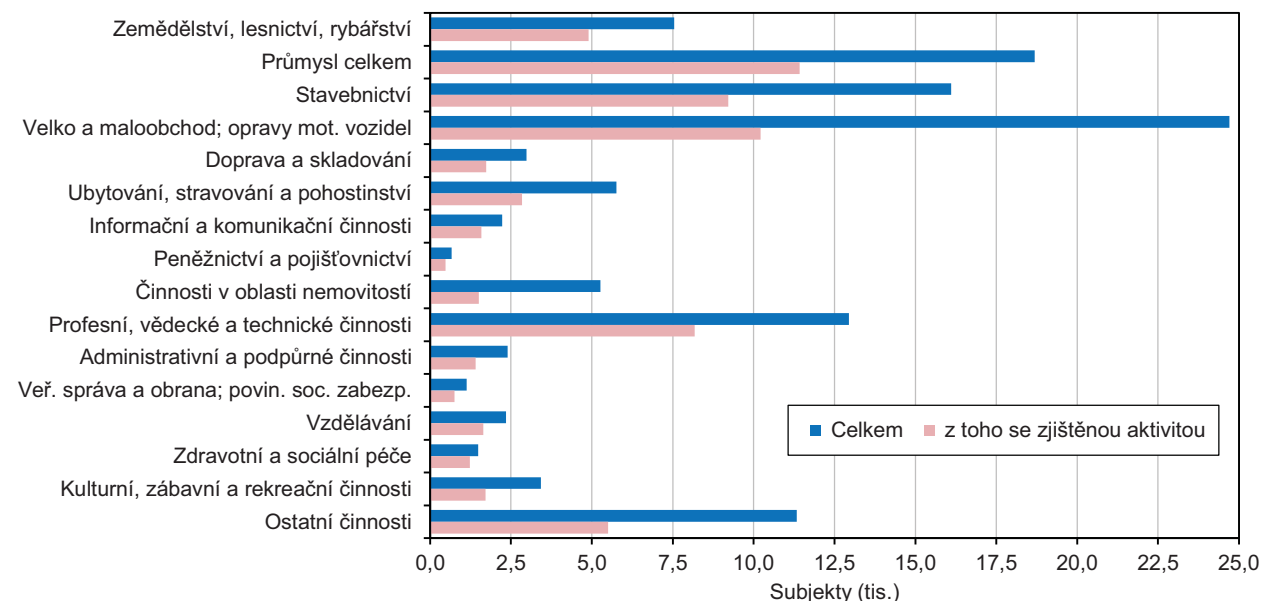

Počet ekonomických subjektů vzrostl relativně nejvíce v okrese Svitavy.

Celkový počet subjektů oproti konci roku 2019 vzrostl největší měrou v okrese Svitavy (o 1,7 %), k nejmenšímu navýšení naopak došlo na Chrudimsku (o 0,9 %). V okrese Pardubice sídlí 37 % všech subjektů kraje (35 % všech fyzických a 41 % všech právnických osob). Subjekty bez zaměstnanců jsou nejčastěji zastoupené v okrese Chrudim, naopak podniky s 250 a více zaměstnanci v okrese Pardubice a Ústí nad Orlicí.

Graf 3.11 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti a aktivity v Pardubickém kraji k 31. 12. 2020

Zdroj: ČSÚ

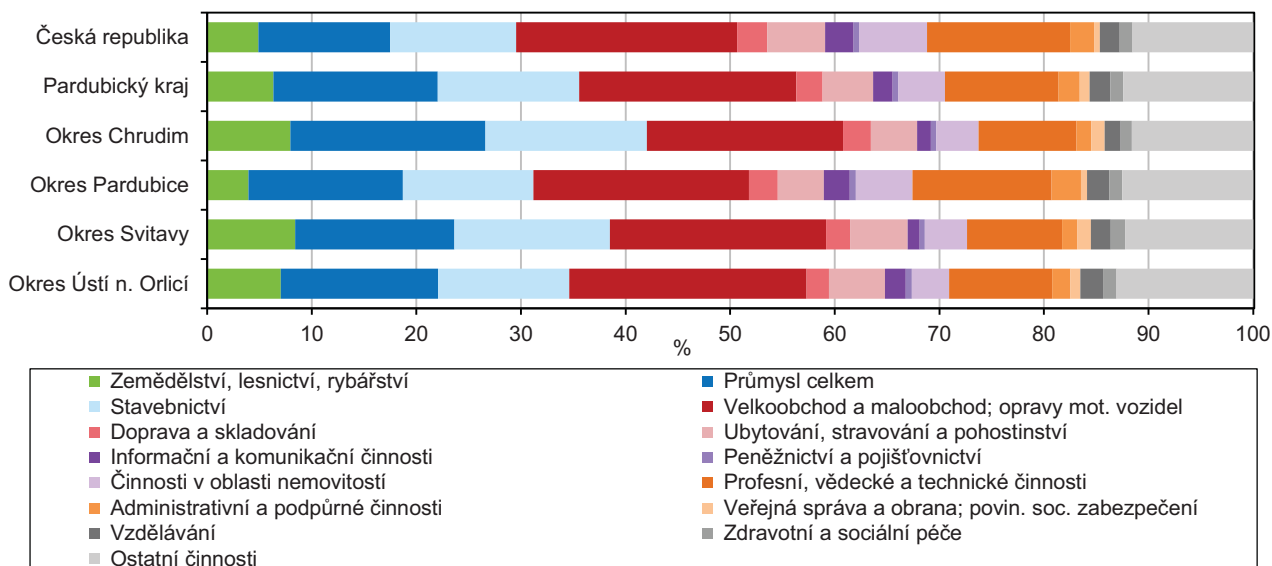

Ekonomické subjekty v kraji se častěji zaměřují na výrobní odvětví.

Subjekty se zjištěnou aktivitou jsou na všech subjektech největší měrou (více než 70 %) zastoupené v odvětví zdravotní a sociální péče, peněžnictví a pojišťovnictví, informační a komunikační činnosti či v oblasti vzdělávání; naopak v činnostech v oblasti nemovitostí, obchodu či ubytování, stravování a pohostinství je jejich podíl méně než poloviční – viz předchozí graf. V odvětvové struktuře ekonomických subjektů v kraji je oproti celorepublikové nadprůměrně zastoupeno zemědělství (s nejvyšším podílem v okrese Svitavy), průmysl i stavebnictví (nejvíce na Chrudimsku) – viz následující graf.

Graf 3.12 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti v ČR, Pardubickém kraji a jeho okresech k 31. 12. 2020 (subjekty s uvedenou činností)

Zdroj: ČSÚ

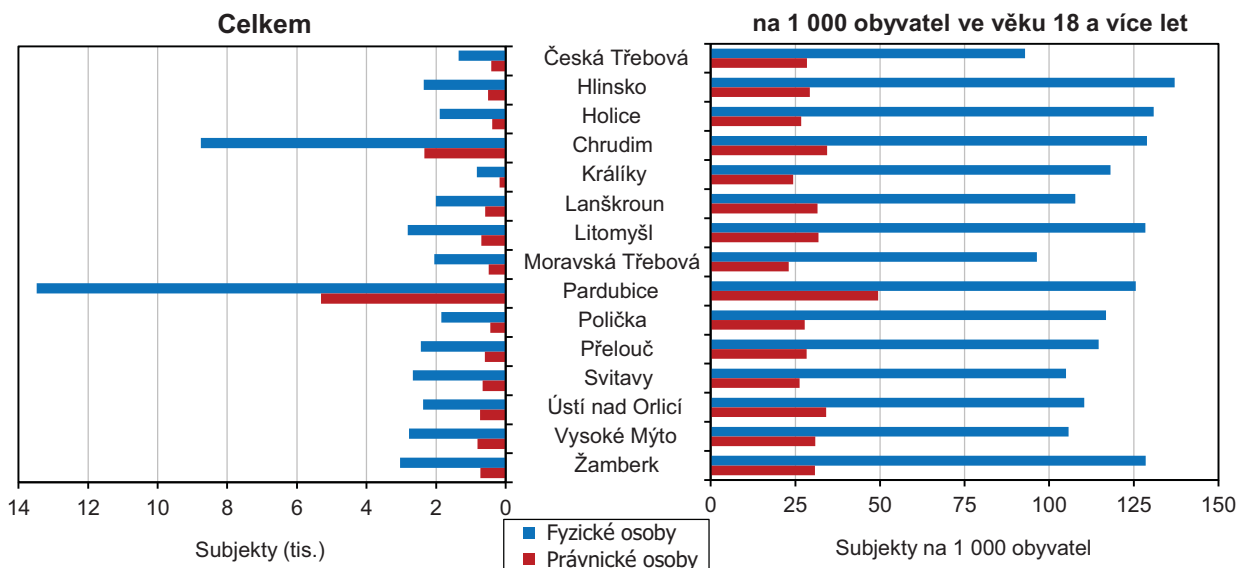

Podnikatelská aktivita v kraji je nejnižší na Českořebevsku a Moravskotřebovsku.

Nejvyšší počet soukromých podnikatelů (živnostníci a zemědělní podnikatelé – fyzické osoby) se zjištěnou aktivitou na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let připadá na Hlinceku a Holickou. Nejnižší intenzita podnikatelské aktivity je nadále patrná na Českořebevsku a Moravskotřebovsku. Nejvíce právnických osob na tisíc obyvatel osmnáctiletých a starších připadá ve správním obvodu Pardubice a s odstupem na Chrudimsku, nejméně naopak na Moravskotřebovsku a Králícku.

Graf 3.13 Ekonomické subjekty se zjištěnou aktivitou ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje k 31. 12. 2020

Zdroj: ČSÚ

Zemědělství

Produkce zemědělského odvětví v roce 2019 meziročně vzrostla a dosáhla nejvyšší hodnoty v historii kraje.

Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách (b. c.) v Pardubickém kraji od roku 2010 meziročně většinou rostla. Maximální nárůst byl zaznamenán již na začátku sledovaného období, kdy v roce 2011 vzrostla zemědělská produkce meziročně o 22,1 %. V roce 2014 díky rekordní sklizni dosáhla produkce zemědělského odvětví v Pardubickém kraji do té doby nejvyšších hodnot a meziročního přírůstku 14,9 %. Pokles produkce zemědělského odvětví o 8,0 % nastal v roce 2015. Podle posledních dostupných semidefinitivních výsledků roku 2019 vzrostla zemědělská produkce (o 1,4 %) na nejvyšší hodnotu v historii kraje.

Nárůst produkce zemědělského odvětví v kraji byl zajištěn zejména rostlinnou produkcí.

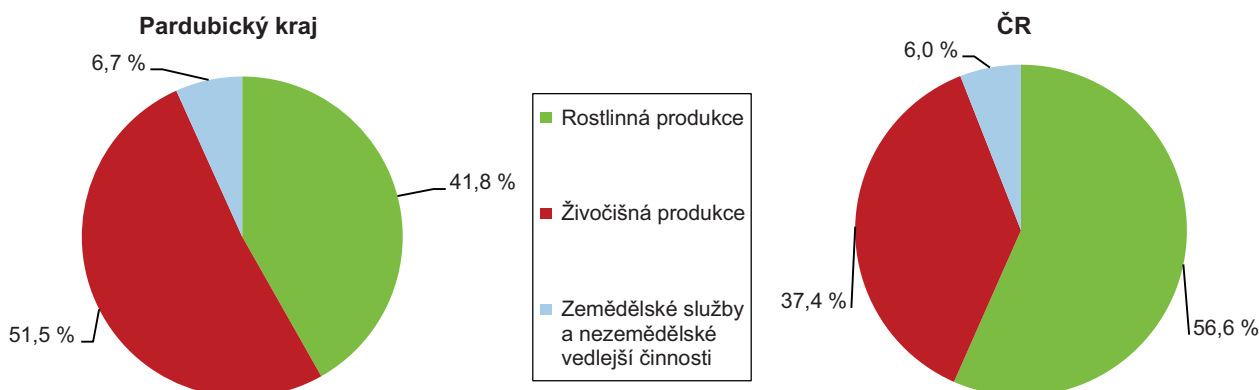
Meziroční nárůst produkce zemědělského odvětví v Pardubickém kraji v roce 2019 (semidefinitivní údaje) byl zajištěn rostlinnou produkcí, která meziročně vzrostla o 5,5 %, živočišná produkce ve sledovaném období zaznamenala pokles o 2,0 %. V roce 2019 v ČR meziročně vzrostla výrazněji rostlinná výroba (+5,1 %) než živočišná výroba (+2,2 %).

V kraji dlouhodobě převažuje živočišná výroba nad rostlinnou.

V letech 2010 až 2012 převažovala v produkci zemědělského odvětví Pardubického kraje rostlinná výroba. Po roce 2013 již převažuje živočišná výroba. V roce 2019 podle semidefinitivních výsledků tvořila produkci zemědělského odvětví kraje z 51,5 % živočišná výroba, ze 41,8 % rostlinná výroba a z 6,7 % produkce zemědělských služeb a nezemědělských vedlejších činností.

Graf 3.14 Produkce zemědělského odvětví v Pardubickém kraji a ČR v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

Objemem zemědělské produkce se kraj umístil na páté nejvyšší pozici, porovnáním objemu živočišné produkce je kraj dokonce na třetí nejvyšší příčce.

Zemědělský sektor Pardubického kraje se v roce 2019 podílel na produkci zemědělského odvětví ČR 8,4 % a byl v mezikrajském srovnání již čtvrtým rokem pátý nejvyšší. Objemem rostlinné výroby se kraj v regionálním srovnání dlouhodobě řadí na pátou nejnižší pozici (6,2 % rostlinné výroby ČR v roce 2019). Živočišná produkce v Pardubickém kraji byla od roku 2012 čtvrtá a od roku 2016 dokonce třetí nejvyšší v mezikrajském srovnání (11,5 % živočišné výroby ČR v roce 2019).

V přepočtu produkce zemědělského odvětví na hektar obhospodařované půdy je kraj nejlepší.

V přepočtu produkce zemědělského odvětví na 1 hektar obhospodařované půdy se hodnoty dosažené v krajích liší. Od roku 2012 se však na nejvyšší pozici umísťuje Pardubický kraj (50,8 tis. Kč/ha v roce 2019). Na opačném konci ve srovnání krajů se dlouhodobě umísťuje Karlovarský kraj (21,3 tis. Kč/ha).

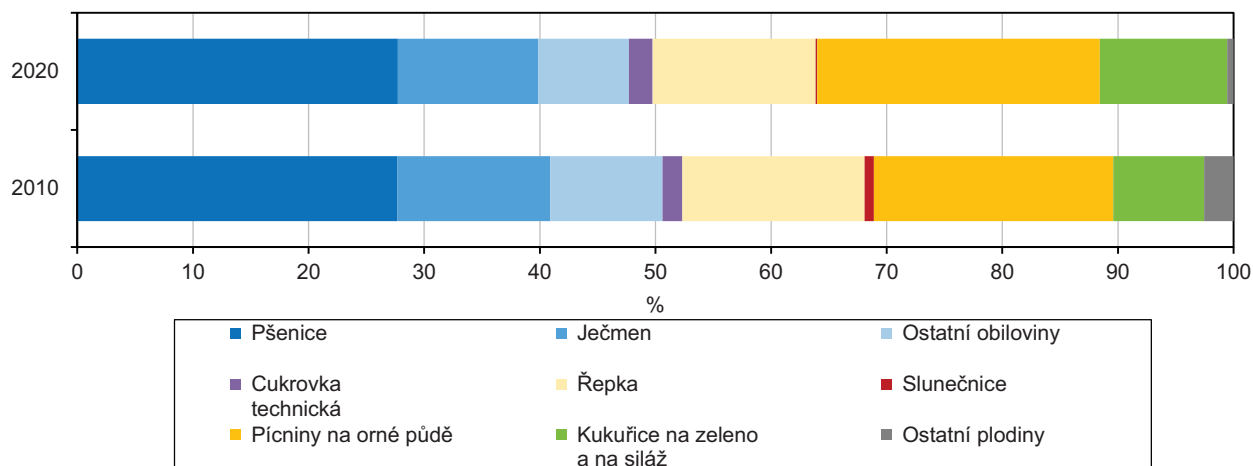
Dlouhodobě ubývá orné půdy ve prospěch trvalých travních porostů.

Výměra obhospodařované zemědělské půdy v Pardubickém kraji se od roku 2001 snížila o necelá 2 %. Výraznější pokles byl zaznamenán u orné půdy, jejíž plocha byla před deseti lety větší o 2,6 % a před dvaceti lety dokonce o více než 4 %. Naopak nárůst výměry zaznamenáváme u trvalých travních porostů, jichž plochy se za deset let rozšířily o 4,5 %, od roku 2001 vzrostly o 5,6 %.

Graf 3.15 Osevní plochy vybraných zemědělských plodin v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

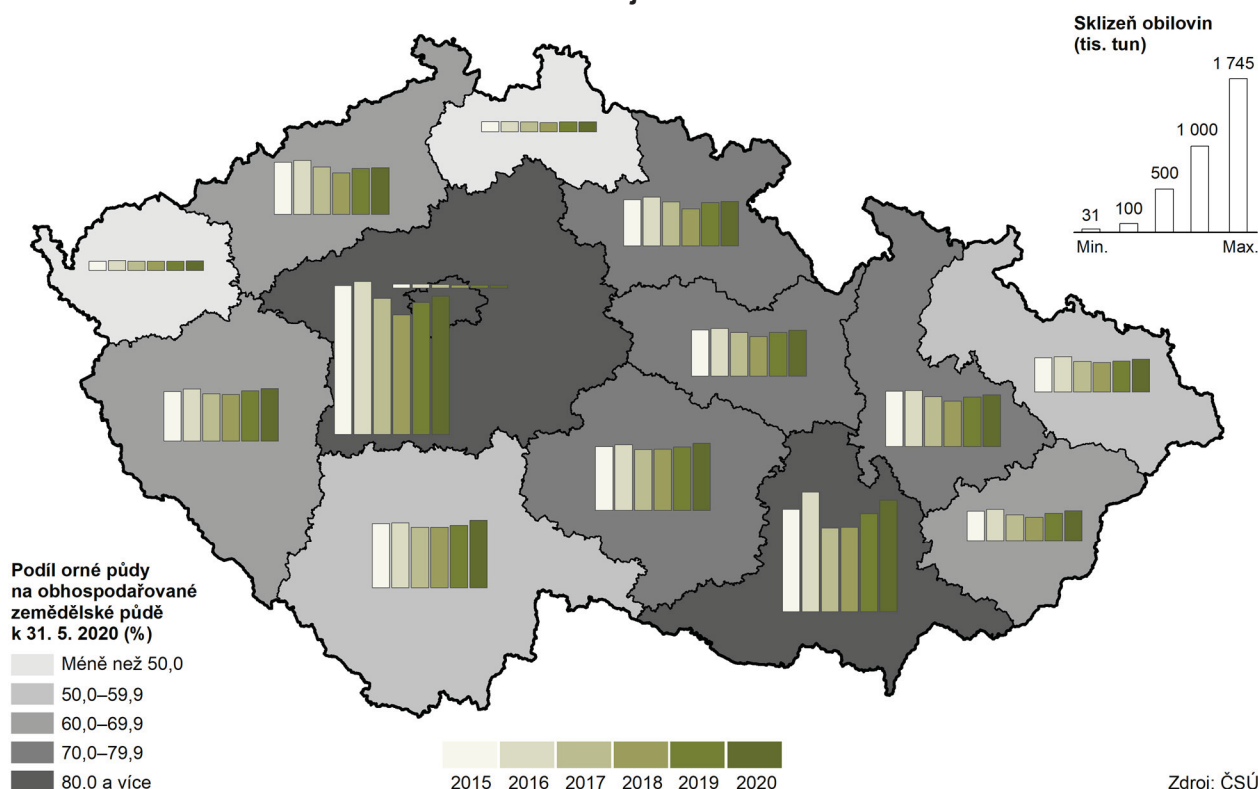
Ve struktuře osevních ploch ubývaly plochy obilovin a řepky ve prospěch pícnin na orné půdě a kukuřice na zeleno.

V roce 2020 se osevní plochy meziročně zmenšily o 0,2 %, během uplynulých deseti let byl úbytek zřetelnější (-1,5 %). Ve struktuře osevních ploch klesl od roku 2010 podíl ploch obilovin (z 52,2 % na 50,0 %), především ubylo ječmene. Snížil se podíl řepky (z 16,3 % na 14,8 %), naproti tomu se ve větší míře pěstují pícniny na orné půdě (nárůst z 21,4 % na 25,6 %) a kukuřice na zeleno a siláž.

Úrodný rok 2020 znamenal v kraji vyšší sklizeň u většiny pěstovaných plodin.

Sklizeň zemědělských plodin v Pardubickém kraji byla v klimaticky příznivém roce 2020 vyšší u většiny pěstovaných plodin. Podle dat zemědělských podniků se sídlem na území Pardubického kraje činila celková sklizeň obilovin 527,7 tis. tun z výměry 87,3 tis. ha při průměrném výnosu 6,04 t/ha. Ve srovnání s předchozím rokem došlo ke zvýšení sklizně o 5,3 % díky vyššímu hektarovému výnosu, neboť sklizňová plocha obilovin se zvýšila pouze o 0,4 %. Sklizeň obilovin v kraji představovala 6,5 % z celkového objemu sklizně obilovin v České republice.

Sklizeň obilovin v krajích v letech 2015–2020

Zdroj: ČSÚ

Pšenice ozimá je v kraji nejčastěji pěstovanou obilovinou.

Pšenice ozimá, která je dlouhodobě nejčastěji pěstovanou plodinou v kraji (57,7 % ze sklizňové plochy obilovin v roce 2020), byla sklizena v roce 2020 z menší plochy (50,4 tis. ha) než v roce předchozím. Přesto byl hektarový výnos (6,22 t/ha) i celková produkce (313,7 tis. t) pšenice ozimé meziročně vyšší. Podíl sklizně pšenice ozimé v kraji činil 6,5 % z celkové sklizně v republice.

Ječmen jarní byl pěstován na pětinu výměry obilovin.

Další významnou obilovinou, která byla v roce 2020 pěstována na téměř pětinu z výměry obilovin v kraji (18,4 % ze sklizňové plochy obilovin), je ječmen jarní. Díky větší rozloze sklizňové plochy o 2,6 % (celková plocha – 16,1 tis. ha) a mírnému růstu průměrného výnosu o 0,7 %, (hektarový výnos – 5,11 t/ha) byla dosažená sklizeň (82,1 tis. tun) meziročně vyšší o 3,3 %. Na celkové sklizni ječmene jarního v roce 2020 v ČR se krajská produkce podílela 7,3 %.

Hektarový výnos tritikale byl třetí nejvyšší v republikovém srovnání.

Dlouhodobě nejvyšší podíl na republikovém úhrnu mezi plodinami pěstovanými v Pardubickém kraji dosahuje hybridní obilovina tritikale. Sklizňová plocha tritikale v kraji se meziročně zvýšila o 10,1 % na 4,1 tis. ha a sklizeň v roce 2020 vzrostla o 10,8 % na 21,0 tis. tun a tvořila téměř 10 % republikového úhrnu. Hektarový výnos 5,09 t/ha byl v mezikrajském srovnání třetí nejvyšší.

Sklizeň řepky byla pátá nejvyšší od roku 2000.

Sklizňová plocha řepky v Pardubickém kraji byla proti předchozímu roku 2019 zmenšena o více než 200 ha (-0,8 %) na 25,7 tis. ha, přesto byla šestá nejvyšší ve srovnání krajů. Obdobně šestý nejvyšší v mezikrajském srovnání byl i hektarový výnos řepky (3,41 t/ha) a celková sklizeň (87,5 tis. tun). Sklizeň řepky v Pardubickém kraji v roce 2020 tvořila 7,0 % republikového úhrnu, byla v kraji pátá nejvyšší od roku 2000 s maximem 111 tisíc tun, dosaženým v roce 2014.

Sklizňová plocha kukuřice na zrno byla rozšířena, výrazně se zvýšila i sklizeň.

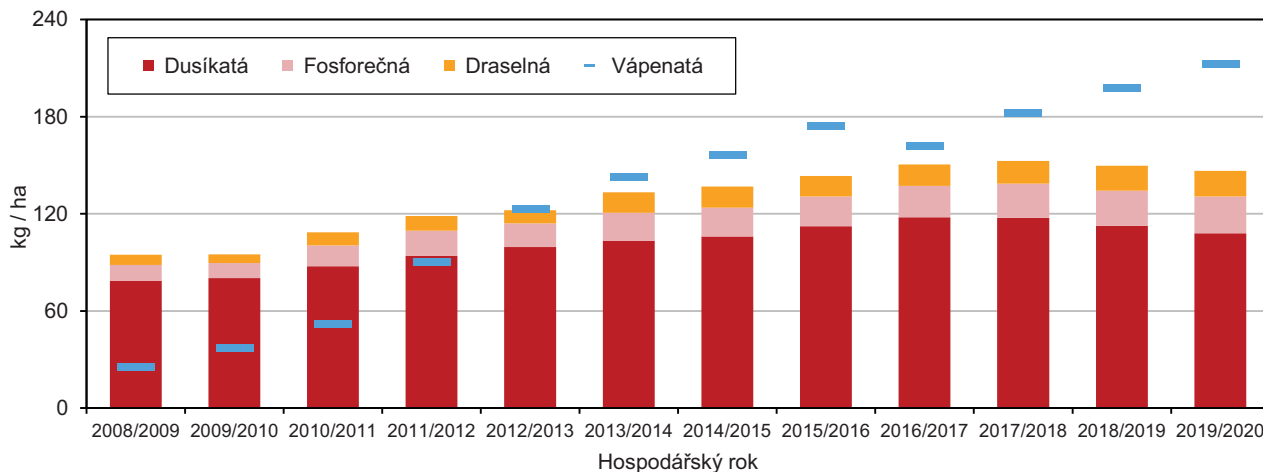
Po výrazném meziročním snížení sklizňové plochy kukuřice na zrno v roce 2019 (-8 %), byla její plocha v roce následujícím rozšířena o 15 %. Sklizeň 52,6 tis. tun v roce 2020 představovala zvýšení o 31,2 % proti roku předchozímu.

Snížila se spotřeba minerálních a statkových hnojiv. Využití organických hnojiv během pěti let vzrostlo o čtvrtinu.

Spotřeba minerálních hnojiv v kraji se již druhým rokem snižuje. V hospodářském roce 2019/2020 v kraji meziročně poklesla o 2,2 % (na 146,5 kg/ha). Naopak spotřeba hnojiv vápenatých již třetím rokem roste. V hospodářském roce 2019/2020 dosáhla v kraji spotřeba vápenatých hnojiv hodnoty 212 kg/ha a byla druhá nejvyšší v mezikrajském srovnání. Využití statkových hnojiv v kraji proti předchozímu hospodářskému roku mírně pokleslo, více se využívala pouze kejda. V průběhu pěti let vzrostlo v kraji využití organických hnojiv o čtvrtinu.

Graf 3.16 Spotřeba hnojiv v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: množství dusíkatých, fosforečných a draselných hnojiv je uvedeno v čistých živinách

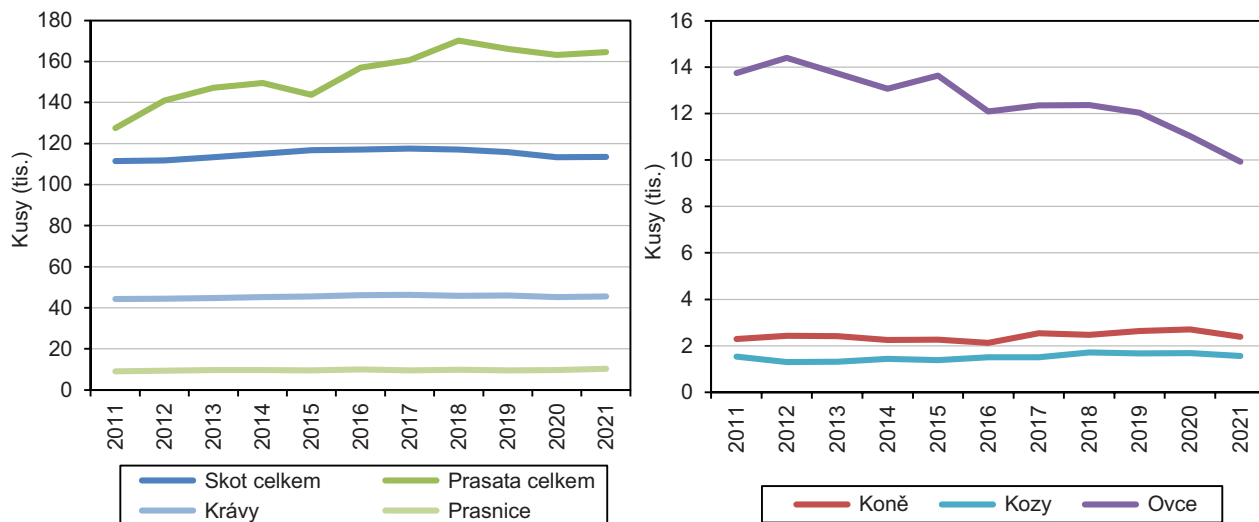

Stavy prasat, skotu i drůbeže se nemění, snižují se chovy ovcí.

Soupis hospodářských zvířat (k 1. dubnu 2021) potvrdil v pardubickém zemědělském sektoru u většiny druhů zvířat pokračování trendů z minulých let – stavy prasat i skotu se významně nemění, snižují se chovy ovcí. Po dlouhodobém rozšiřování chovů drůbeže, které dosáhly maxima v roce 2018 (4,4 mil. kusů) se s výjimkou roku 2019 (3,7 mil. kusů) udržují stavy drůbeže v kraji nad 4 miliony zvířat.

Graf 3.17 Stavy hospodářských zvířat v Pardubickém kraji (podle soupisu k 1. 4.)

Zdroj: ČSÚ

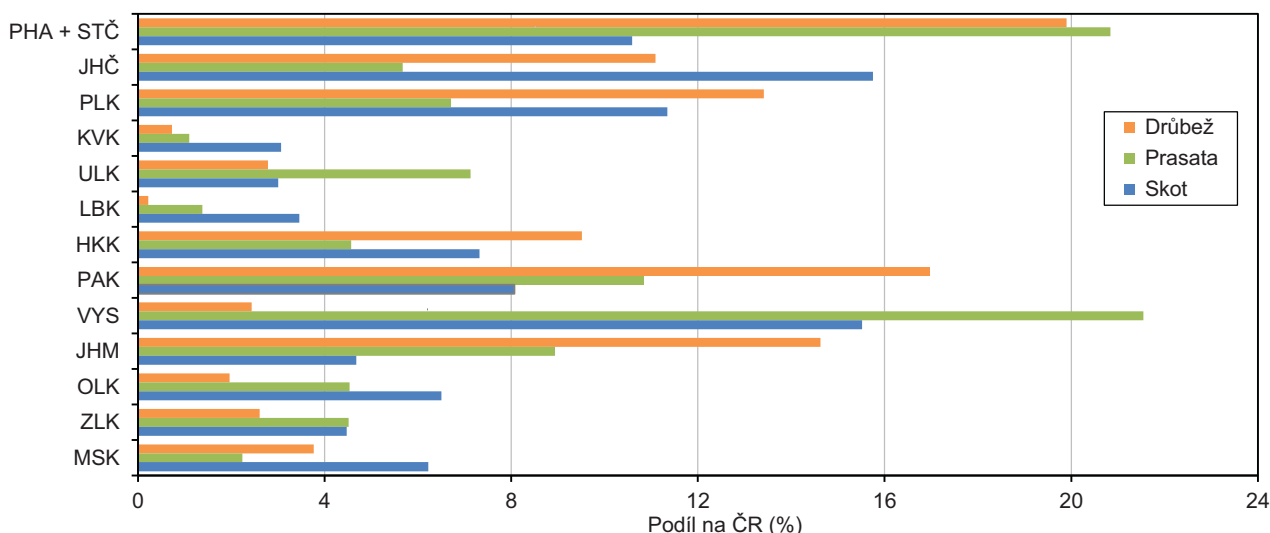

V kraji se chová druhý nejvyšší počet kusů drůbeže, třetí nejvyšší počet prasat, na pátém místě jsou stavy skotu.

V regionálním srovnání vykázal Pardubický kraj k datu soupisu hospodářských zvířat (k 1. dubnu 2021) druhý nejvyšší počet kusů drůbeže (4,0 mil.) v republikovém srovnání, po prvním Středočeském kraji spolu s Hlavním městem Prahou. V chovu prasat patří Pardubický kraj s 11% podílem mezi jejich nejvýznamnější chovatele (164,5 tisíce kusů). Stáda skotu v Pardubickém kraji byla pátá nejpočetnější (113,4 tis. kusů).

Graf 3.18 Podíl krajů na stavech skotu, prasat a drůbeže (podle soupisu k 1. 4. 2021)

Zdroj: ČSÚ

Produkce jatečného skotu byla nejnižší od roku 2007, produkce jatečných prasat byla čtvrtá nejvyšší.

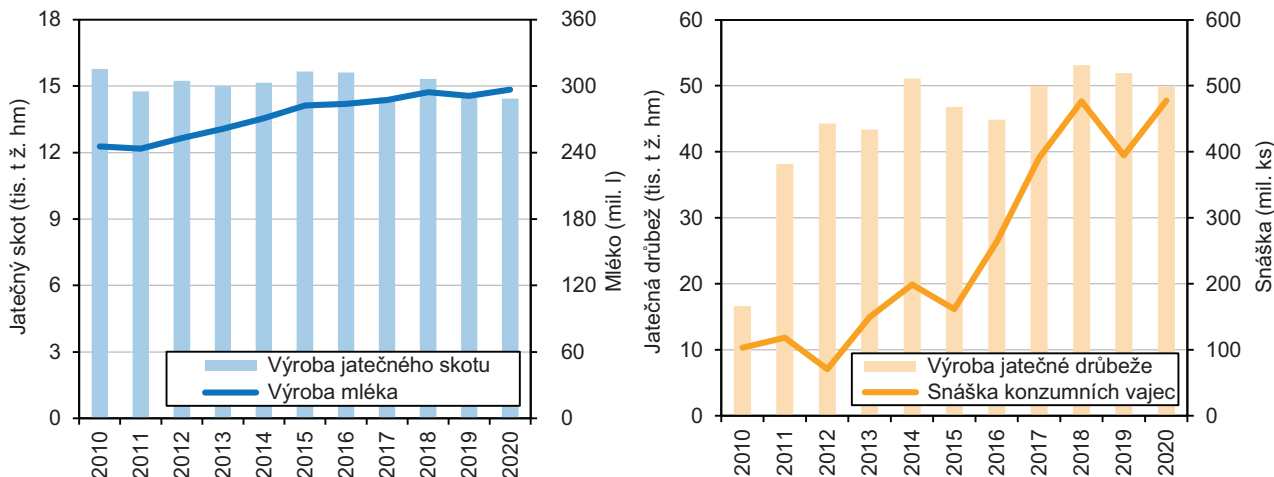
Výroba jatečného skotu v Pardubickém kraji v roce 2020 činila 14 434 tun živé hmotnosti (t ž. hm.) a byla nejnižší od roku 2007. Výroba jatečných prasat dosáhla v roce 2020 v kraji 30 250 t ž. hm a v posledních pěti letech setrvává kolem hodnoty 30 tis. t, od roku 2007 byla čtvrtá nejvyšší.

Průměrná roční dojivost krav byla o 20 l vyšší, než činil celostátní průměr.

Výroba mléka v kraji se plynule zvyšuje, především zásluhou rostoucí průměrné dojivosti. V roce 2020 byla v kraji výroba mléka ve srovnání s rokem 2010 vyšší o pětinu, průměrná dojivost vzrostla za stejné období o 27,8 % na 8,9 tis. l na dojnici. Průměrná roční dojivost krav v ČR v roce 2020 byla o 20 l nižší než v kraji.

Graf 3.19 Výroba jatečného skotu a výroba mléka, výroba jatečné drůbeže a celková snáška konzumních vajec v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Výroba jatečné drůbeže tvořila pětinu republikové produkce, snáška konzumních vajec představovala téměř třetinu úhmu ČR.

Výroba jatečné drůbeže v kraji v roce 2020 meziročně poklesla o 4,0 % na 49,9 tis. tun živé hmotnosti. Od roku 2010 se výroba jatečné drůbeže v kraji zvýšila třikrát a tvoří pětinu republikové produkce. Snáška konzumních vajec v Pardubickém kraji v roce 2020 proti předchozímu roku vzrostla o 21,0 % a představovala 477,6 mil. kusů vajec, což tvořilo téměř třetinu republikové produkce vajec. Od roku 2010 se celková snáška vajec v kraji zvýšila čtyři a půl krát.

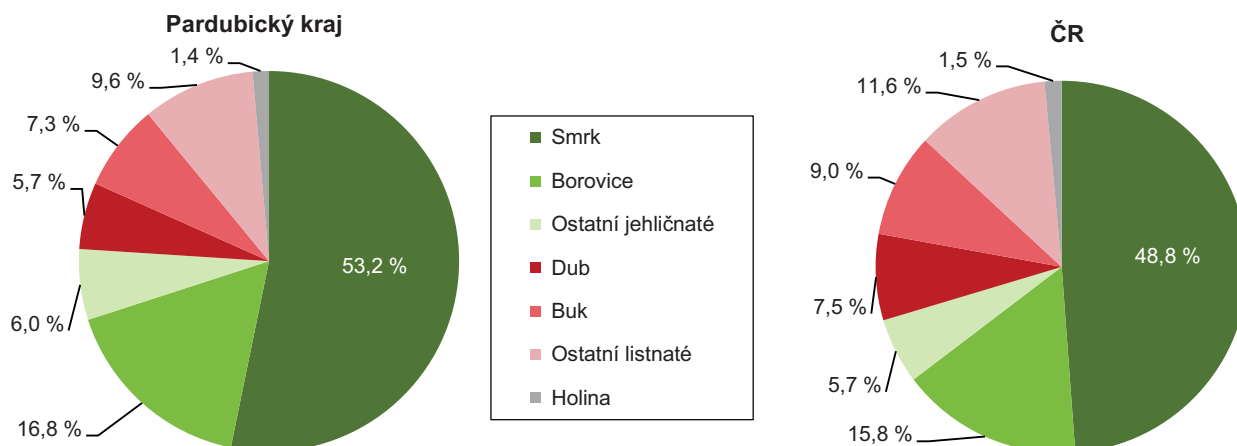
Lesnictví

V kraji mají jehličnaté dřeviny vyšší zastoupení, než činí republikový průměr.

Podle Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů bylo ke konci roku 2020 v Pardubickém kraji 131,5 tis. ha lesních pozemků a z toho 1,8 ha tvořily holiny. Jehličnaté dřeviny pokrývaly plochu téměř 100 tis. ha a reprezentovaly 76,0 % lesních pozemků. Nejvyšší zastoupení mezi jehličnany má smrk ztepilý (70 tis. ha), borovice (22 tis. ha) a modřín (5,8 tis. ha). Listnaté dřeviny pokrývaly plochu 29,7 tis. ha, tvořily 22,6 % lesních pozemků. Nejčastěji v lesích rosou buky (9,7 tis. ha), duby (6,8 tis. ha) a břízy (3,3 tis. ha).

Graf 3.20 Druhá skladba dřevin lesních porostů v Pardubickém kraji a ČR k 31. 12. 2020

Pramen: ÚHÚL

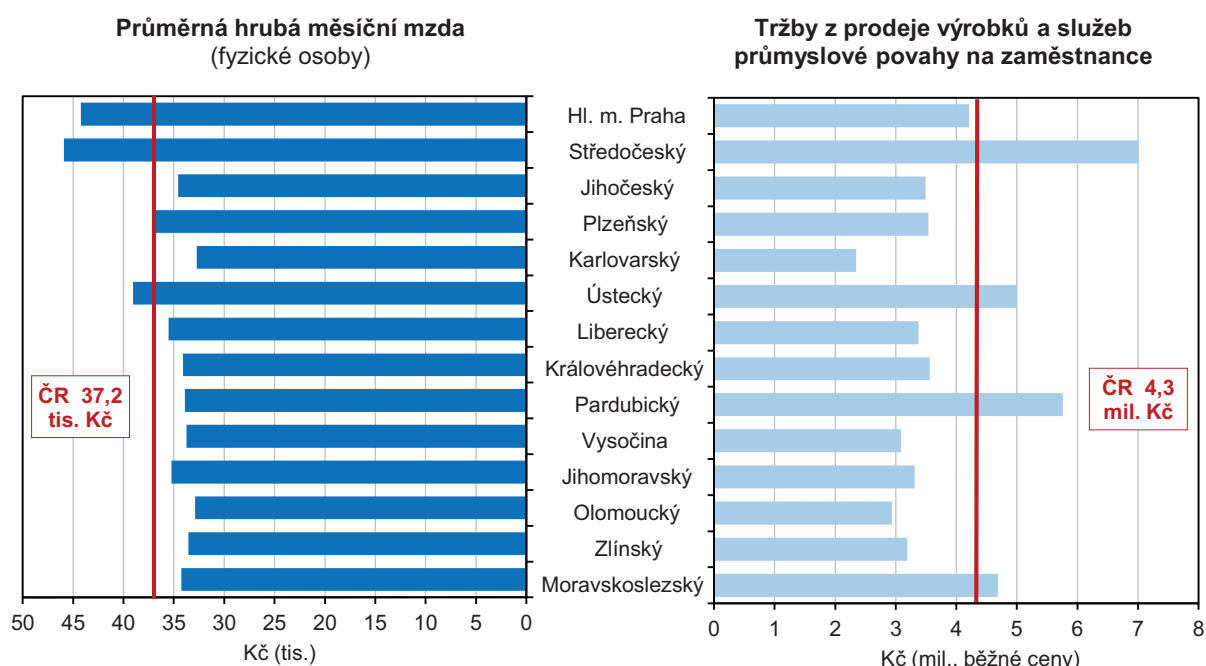
Průmysl

Počet zaměstnanců v průmyslu v kraji meziročně klesl; nárůst mezd ve velkých průmyslových podnicích se výrazně zpomalil.

V roce 2020 mělo v Pardubickém kraji své sídlo 140 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci, což je o 5 podniků více než v předchozím roce. Po období zřetelného růstu počtu zaměstnanců těchto podniků v letech 2014 až 2018 se v roce 2019 jejich počet v kraji meziročně snížil o 543 osob. Následoval pokles o 1 089 zaměstnanců v roce 2020, tj. o 2,2 % při celorepublikovém poklesu o 2,8 %. Zaměstnanost ve velkých průmyslových podnicích přitom meziročně klesla ve všech krajích kromě Královéhradeckého. Průměrná hrubá měsíční mzda v podnicích se sídlem v kraji během roku 2020 vzrostla o 2,5 % (v celé ČR o 1,7 %) a částka 33 917 Kč představovala 91,1 % úrovně průměrné republikové mzdy v průmyslu; mezi kraji ČR byla 5. nejnižší. Meziroční procentní nárůst mezd ve velkých průmyslových podnicích byl jedním z nejnižších v dlouhodobém srovnání (v letech 2016 až 2019 rostly mzdy v kraji v průměru šesti procenty ročně).

Graf 3.21 Mzdy a tržby v průmyslu v krajích v roce 2020^{*)}

Zdroj: ČSÚ

^{*)} podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v kraji meziročně vzrostly o 0,3 %.

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v podnicích se 100 a více zaměstnanci vzrostly v kraji oproti roku 2019 pouze o 0,3 % při celorepublikovém poklesu o 6,7 % (tržby se přitom snížily ve všech krajích s výjimkou Královéhradeckého a Pardubického). Objem tržeb v přepočtu na zaměstnance patří v kraji dlouhodobě k nejvyšším v mezikrajším srovnání, v posledních jedenácti letech se nacházely na druhé až třetí pozici, v roce 2020 byly druhé nejvyšší za Středočeským krajem. Dominantní postavení má v kraji nadále výroba elektroniky a výpočetní techniky – z celkových tržeb podniků zpracovatelského průmyslu tvoří více než polovinu.

V mezikrajším srovnání má kraj druhý nejvyšší podíl tržeb z přímého vývozu.

Tržby z přímého vývozu se na celkových tržbách z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v podnicích se sídlem v kraji v roce 2020 podílely 68,9 %. Mezi kraji šlo o druhou nejvyšší hodnotu za Středočeským krajem (v roce 2019 kraji přitom patřila 5. příčka). V porovnání s rokem 2019 vzrostl tento podíl o 3,0 procentního bodu (v osmi krajích došlo k poklesu), celorepublikový průměr byl překročen o 7,8 p. b. Mezi podniky zpracovatelského průmyslu v kraji má nejvyšší podíl tržeb za přímý vývoz výroba elektrických zařízení (91 %), výroba strojů a zařízení (88 %) či chemická výroba (84 %). Naproti tomu v potravinářských podnicích tvoří přímý vývoz pouze necelou sedminu tržeb.

Energetika

Výroba elektřiny v kraji v roce 2020 meziročně zřetelně poklesla.

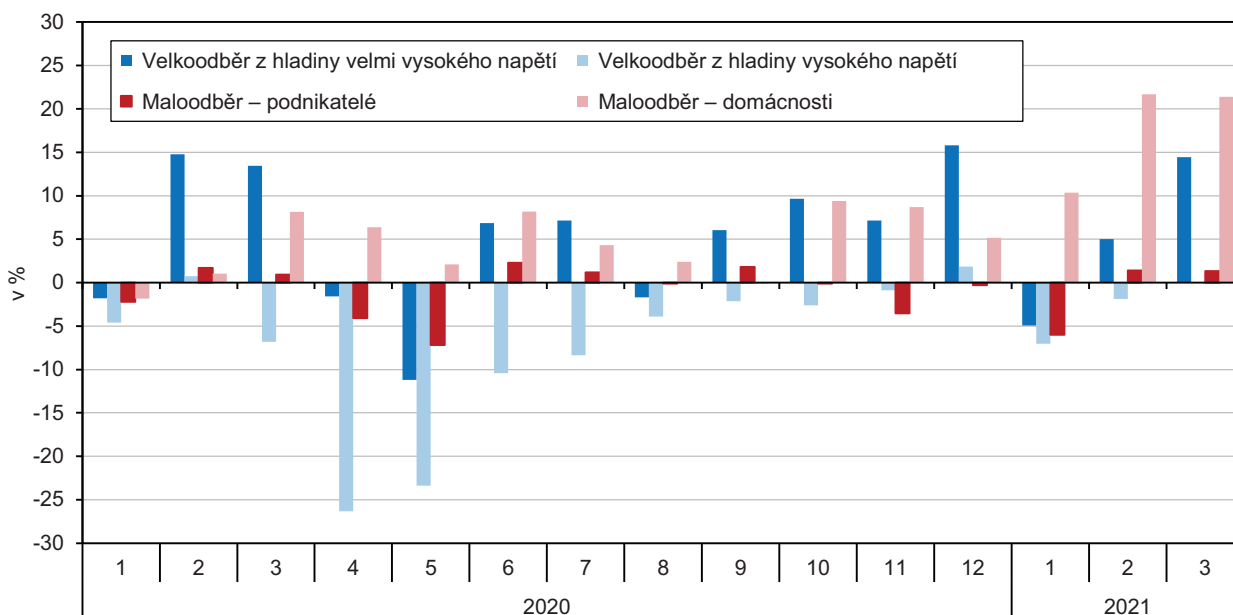
V roce 2020 bylo v Pardubickém kraji vyrobeno celkem 4 208 GWh elektrické energie, což je o 26 % méně než v roce 2019 (šlo o nejvyšší procentní pokles mezi kraji; výroba přitom vzrostla pouze v pěti krajích). Snížila se především výroba v parních elektrárnách (o 29 %), které se na celkové výrobě elektřiny v kraji podílejí rozhodující měrou (87 %). Výroba elektřiny z vodních elektráren v roce 2020 v kraji meziročně vzrostla o 43 %. O 16 % poklesla produkce větrných elektráren a fotovoltaické elektrárny v kraji vyprodukovaly meziročně o 7 % elektřiny méně.

Celková spotřeba elektřiny v kraji se meziročně mírně snížila, v domácnostech byl zaznamenán nárůst spotřeby.

V kraji se v roce 2020 spotřebovalo 2 430 GWh elektřiny (netto), přitom meziročně klesla čistá spotřeba elektřiny o 1,6 % při celorepublikovém poklesu o 3,4 % (nárůst spotřeby nastal pouze ve dvou krajích – Vysočina a Jihočeském). Na celkové spotřebě elektřiny se největší měrou v kraji podílí průmysl (v roce 2020 téměř 40 %), následují domácnosti (s 31 %) a odvětví obchodu vč. služeb, školství a zdravotnictví (přibližně 20 %). Spotřeba v domácnostech v kraji meziročně vzrostla o 4,6 % při 4,7% celorepublikovém růstu.

Graf 3.22 Změna spotřeby elektřiny v Pardubickém kraji oproti měsícům roku 2019

Pramen: Energetický regulační úřad (čtvrtletní zprávy o provozu elektrizační soustavy)

Celková spotřeba zemního plynu v kraji meziročně klesla, v případě spotřeby v domácnostech byl zaznamenán nárůst.

V Pardubickém kraji se v roce 2020 spotřebovalo 371 mil. m³ zemního plynu, což je v přepočtu 3 965 GWh. Meziročně klesla spotřeba plynu v kraji o 2,1 % při 1,6% celorepublikovém navýšení ovlivněném zejména růstem spotřeby v Karlovarském kraji. Zatímco spotřeba plynu v kraji meziročně klesla u velkoodběratelů (o 5,4 %) i maloodběratelů (o 6,8 %), v případě domácností došlo k nárůstu spotřeby (o 3,8 %). Lze předpokládat, že na vývoji spotřeby (elektřiny i plynu) se v roce 2020 a v následujícím období odrazila i protipandemická opatření.

Spotřeba elektřiny v domácnostech podléhá ve srovnání se spotřebou plynu menším sezónním výkyvům.

Změny spotřeby plynu ve skupině domácností bezprostředně souvisejí také s klimatickými podmínkami v jednotlivých měsících a letech. V roce 2010 byla průměrná teplota mírně pod dlouhodobým normálem, naproti tomu v letech 2014, 2015 a zejména 2018 i 2019 byla nad dlouhodobou úroveň teplot (v roce 2020 mírně nad normálem). Sezonnost ve spotřebě elektřiny je ve srovnání se spotřebou zemního plynu poměrně malá. Podíl jednotlivých měsíců se v kraji v roce 2020 pohyboval od 6 % ročního úhrnu spotřeby elektřiny v domácnostech v červnu, červenci, srpnu i září po téměř 12 % prosinci, či 11 % v lednu.

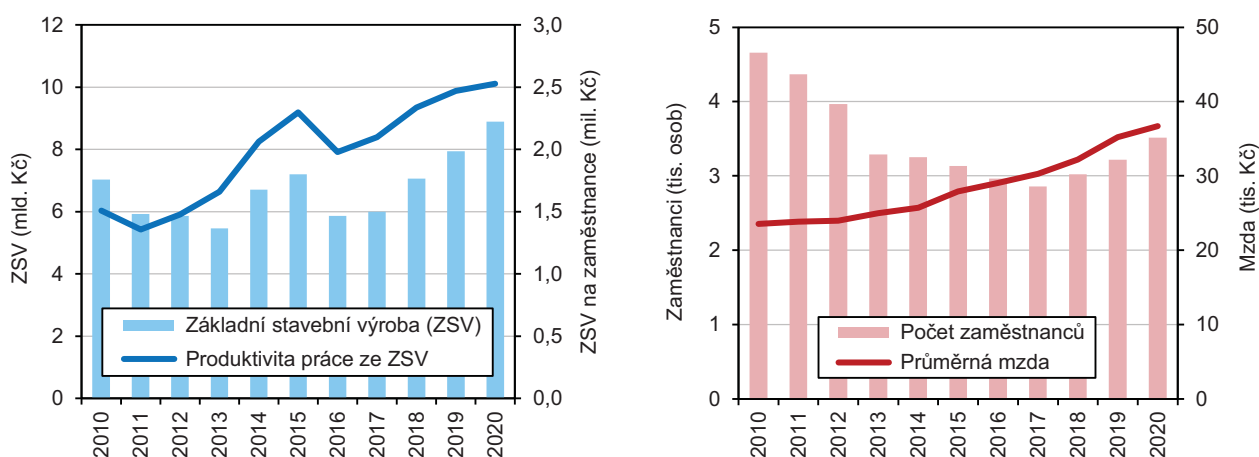
Stavebnictví

Po dlouhodobém poklesu se počet stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci v kraji mírně zvyšuje.

V roce 2020 mělo na území kraje sídlo 28 stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci, ve kterých bylo zaměstnáno 3,5 tis. osob. Ve srovnání s předchozím rokem se počet stavebních podniků v kraji zvýšil o dva, ve srovnání se stavem před dvěma lety o čtyři. Období předcházející roku 2018 se vyznačovalo úbytkem stavebních podniků v kraji. Také počet zaměstnanců stavebních podniků v kraji se po několikaletém poklesu mírně zvyšoval až v posledních letech, od roku 2017 ovšem nedošlo k růstu ani o sedm set osob. Průměrná hrubá měsíční mzda ve stavebních podnicích v kraji byla v roce 2020 osmá nejvyšší v mezikrajském srovnání a dosáhla částky 36 691 Kč, což bylo o 4,2 % více než v předchozím roce.

Graf 3.23 Stavebnictví v Pardubickém kraji – podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

Zdroj: ČSÚ

Objem ZSV podniků s 50 a více zaměstnanci se sídlem kraji i produktivita práce dosáhla v roce 2020 maximálních hodnot v dlouhodobém pohledu.

Základní stavební výroba (ZSV) dosáhla v roce 2020 hodnoty 8,9 mld. Kč v běžných cenách (nejvíce v dlouhodobém pohledu) a ve srovnání s rokem 2019 byla o 11,9 % vyšší (2. nejvyšší nárůst mezi kraji, přičemž ve čtyřech krajích došlo k poklesu). Zatímco v případě pozemního stavitelství nedosahoval meziroční růst ZSV v kraji ani deseti procent (8,6 %), v případě inženýrského stavitelství byl růst vyšší než desetiprocentní (13,8 %). Nejen celkový objem, ale i produktivita práce (ZSV na zaměstnance) dosáhla v kraji v roce 2020 dlouhodobého maxima (2,5 mil. Kč znamenalo 2. nejvyšší hodnotu mezi kraji za hlavním městem Prahou).

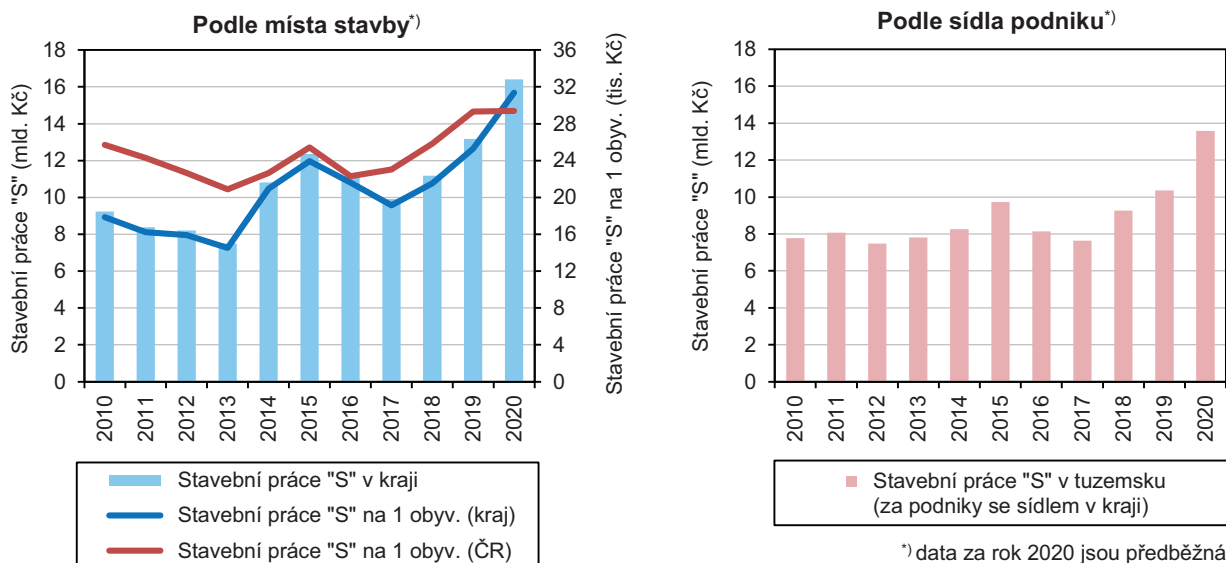
Objem stavební výroby realizované podniky s 20 a více zaměstnanci na území kraje se mezi lety 2019 až 2020 zvýšil téměř o čtvrtinu.

Dosud byla v textu hodnocena stavební výroba podniků s 50 a více zaměstnanci z hlediska jejich sídla (firmy se sídlem v kraji však mohou stavět i v jiných krajích ČR či v zahraničí). Za podniky s 20 a více zaměstnanci jsou ovšem některá data dostupná nejen podle sídla podniku, ale také podle místa stavby (bez ohledu na sídlo firem). Z hlediska místa stavby realizovaly stavební podniky s 20 a více zaměstnanci na území kraje v roce 2020 stavební práce v hodnotě 16,4 mld. Kč, což bylo téměř o čtvrtinu více než v předchozím roce (o 24,6 %). K meziročnímu růstu objemu stavebních prací došlo pouze v 7 krajích, přičemž nejvyšší nárůst byl právě v Pardubickém kraji. Hodnota stavebních prací 16,4 mld. Kč pak znamenala také maximální dosaženou hodnotu v kraji v posledních deseti letech.

Hodnota stavebních prací provedených v kraji v roce 2020 v přepočtu na obyvatele poprvé v posledních deseti letech převyšovala republikový průměr.

Na jednoho obyvatele kraje připadaly v roce 2020 stavební práce provedené v kraji v hodnotě 31,4 tis. Kč (nejvyšší hodnota v kraji za posledních deset let). V mezikrajském srovnání se jednalo o 4. nejvyšší hodnotu a zároveň o nejvyšší umístění v posledních deseti letech (4. nejvyšší umístění měl kraj také v roce 2015). Ve srovnání s republikovým průměrem byla krajská hodnota poprvé v posledních deseti letech mírně vyšší, celorepublikový průměr dosahoval v roce 2020 hodnoty 29,4 tis. Kč.

Graf 3.24 Stavební práce "S" – podniky s 20 a více zaměstnanci v Pardubickém kraji a ČR

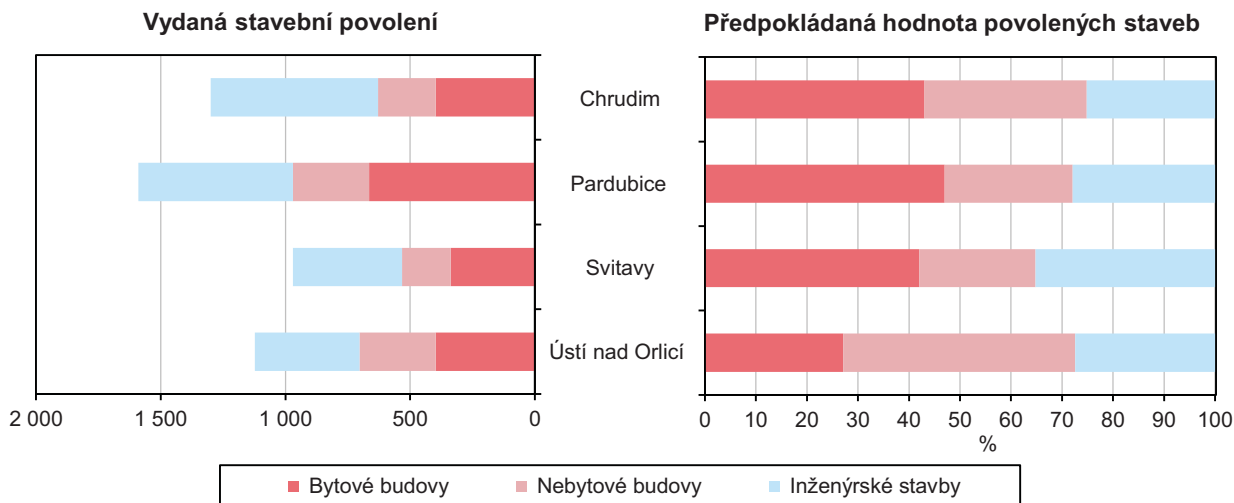
Stavební povolení

Počet vydaných stavebních povolení v kraji byl v roce 2020 nejvyšší za posledních 8 let.

V roce 2020 vydaly stavební úřady v Pardubickém kraji 4 981 stavebních povolení, což bylo nejvíce za posledních 8 let. Ve srovnání s rokem 2019 se počet vydaných stavebních povolení v kraji zvýšil o 0,7 %. Nárůst počtu vydaných povolení byl evidován ve všech okresech kraje s výjimkou okresu Ústí nad Orlicí, kde došlo k poklesu o 2,9 %. Nejvyšší nárůst můžeme zaznamenat v okrese Svitavy (o 3,0 %), dále následoval okres Chrudim (o 2,9 %) a poté okres Pardubice (o 0,3 %).

Graf 3.25 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v okresech Pardubického kraje v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

V roce 2020 připadla největší část vydaných stavebních povolení v kraji na inženýrské stavby.

Stejně jako ve většině ostatních krajů České republiky převažovaly ve struktuře vydaných stavebních povolení podle druhu stavby v Pardubickém kraji v roce 2020 inženýrské stavby. Ty se na všech vydaných stavebních povoleních v kraji podílely 43,1 %. Stavební povolení na bytové budovy tvořily 36,1 % ze všech vydaných stavebních povolení v kraji a stavební povolení na nebytové budovy 20,8 %. Výjimku tvořilo Hlavní město Praha, Jihomoravský kraj a Ústecký kraj, kde převažovaly ve struktuře vydaných stavebních povolení podle druhu stavby bytové budovy.

Orientační hodnota povolených staveb v kraji se mezi lety 2019 až 2020 snížila o 15,3 %.

Orientační hodnota staveb, na které byla vydána stavební povolení, a která představuje odhad celkových nákladů staveb včetně technologie vynaložené na přípravu, realizaci a uvedení stavby do provozu (nejedná se o konečné náklady stavby), dosáhla v Pardubickém kraji v roce 2020 výše 15,1 mld. Kč. Šlo o čtvrtou

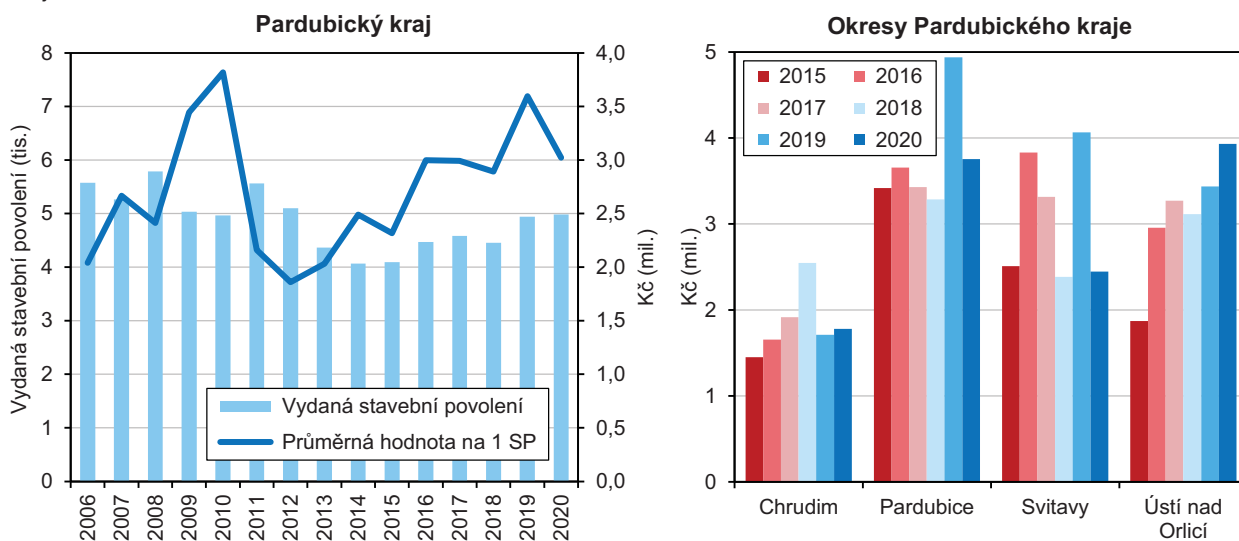
nejvyšší hodnotu za uplynulých 25 let (maxima 19,0 mld. Kč bylo dosaženo v roce 2010). Ve srovnání s rokem 2019 se orientační hodnota povolených staveb v kraji snížila o 15,3 % (o 2,7 mld. Kč), a to především díky výraznému poklesu u nebytových budov v okresech Pardubice a Svitavy. V mezikrajském srovnání se jednalo o čtvrtý nejvyšší procentní pokles po Libereckém kraji, Vysočině a Karlovarském kraji.

Největší podíl na celkové orientační hodnotě povolených staveb v kraji v roce 2020 měly bytové budovy.

Na celkové orientační hodnotě povolených staveb v kraji se v roce 2020 podílely největší měrou bytové budovy (39,8 %). Zastoupení nebytových budov na celkové orientační hodnotě povolených staveb bylo 31,7% a zastoupení inženýrských staveb 28,5% (např. mosty, komunikace, dráhy, podzemní stavby, vedení trubní a elektrická).

Graf 3.26 Průměrná hodnota na jedno stavební povolení v Pardubickém kraji a jeho okresech

Zdroj: ČSÚ

Průměrná hodnota na jedno vydané stavební povolení v kraji se mezi lety 2019 až 2020 snížila o 15,9 %.

V roce 2020 bylo v Pardubickém v kraji dosaženo druhé nejvyšší průměrné hodnoty na jedno vydané stavební povolení za posledních deset let (3,0 mil. Kč). Tato hodnota byla pátá nejnižší mezi kraji a zároveň byla o 0,8 mil. Kč nižší než průměrná hodnota v celé ČR. Ve srovnání s předchozím rokem, ve kterém bylo dosaženo nejvyšší průměrné hodnoty na jedno vydané stavební povolení v kraji od roku 2011, se průměrná hodnota na jedno vydané SP v kraji snížila o 15,9 % (o 0,6 mil. Kč).

Okres Chrudim má šestou nejnižší průměrnou hodnotu na jedno vydané stavební povolení mezi všemi 77 okresy v ČR.

Nejvyšší průměrné hodnoty na jedno stavební povolení má v rámci kraje dlouhodobě nejčastěji okres Pardubice. V roce 2020 se okres výjimečně zařadil s hodnotou 3,8 mil. Kč na druhé místo v kraji za okres Ústí nad Orlicí (3,9 mil. Kč). Naopak nejnižší průměrná hodnota na jedno vydané SP v rámci kraje připadá v dlouhodobém pohledu nejčastěji Chrudimsku. V roce 2020 obsadil tento region s hodnotou 1,8 mil. Kč šestou nejnižší příčku mezi všemi 77 okresy v ČR a zároveň nejnižší příčku mezi okresy kraje.

Bytová výstavba

Zatímco v celé ČR došlo mezi lety 2019 až 2020 k poklesu zahájené i dokončené bytové výstavby, v kraji se snížil pouze počet dokončených bytů.

V období od vzniku kraje v roce 2000 byly maximální počty bytů zahajovány v letech 2006 a 2007 (přes 2,2 tis. ročně) a dokončovány v období let 2007 a 2008 (více než 1,8 tis.). Následoval útlum bytové výstavby na minimum zahájených i dokončených bytů v letech 2013 až 2015 (kolem 1,0 tis. ročně, přesto více než dvojnásobný počet oproti historickému minimu z poloviny 90. let minulého století). V letech 2016 až 2019 došlo v kraji v souladu s celorepublikovým trendem k oživení bytové výstavby. V roce 2020 se tento trend v ČR zastavil a byl vystřídán poklesem zahájené i dokončené bytové výstavby, v Pardubickém kraji ovšem došlo pouze k poklesu dokončené bytové výstavby, počet zahájených bytů nadále rostl.

Mezi lety 2019 až 2020 můžeme v kraji zaznamenat 7,6% nárůst zahájené bytové výstavby.

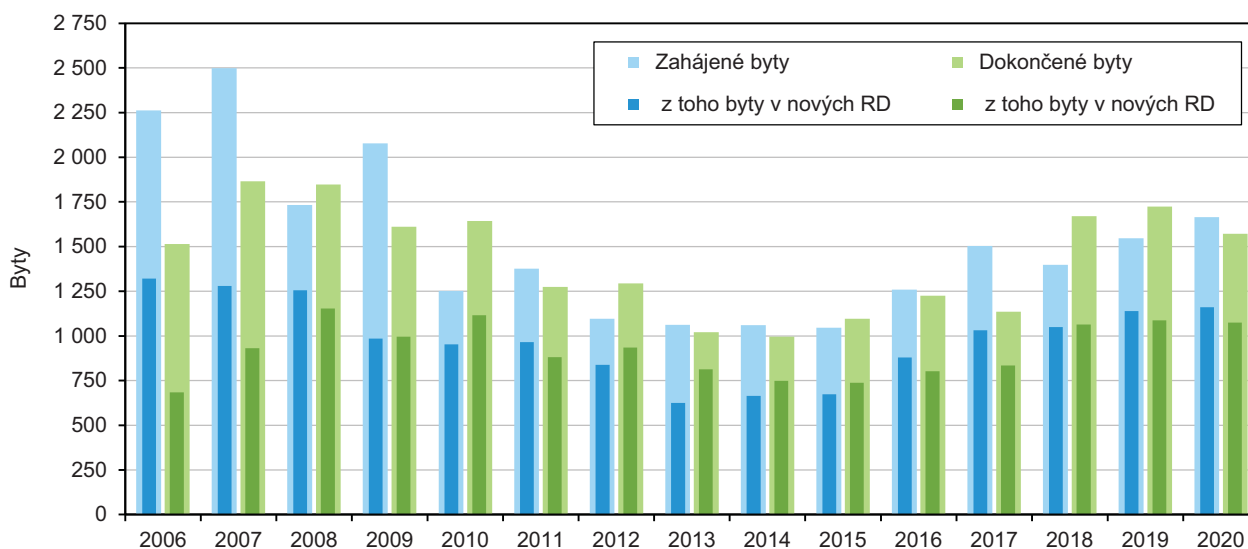
V Pardubickém kraji byla v roce 2020 zahájena výstavba 1 664 bytů, což bylo oproti předchozímu roku o 7,6 % více. Jednalo se o čtvrtý nejvyšší procentuální nárůst v mezikrajském srovnání při meziročním poklesu v devíti krajích. Většina ze zahájené bytové výstavby v kraji v roce 2020 spadala do kategorie nové výstavby bytů (85,9 %), zbývající část patřila ke změně již dokončených staveb (14,1 %).

Počet dokončených bytů v kraji se mezi lety 2019 až 2020 snížil o 8,9 %.

Dokončených bytů bylo v Pardubickém kraji v roce 2020 evidováno 1 571, což bylo o 8,9 % méně než v předchozím roce. V porovnání s ostatními krajemi se jednalo o šestý nejvyšší procentuální pokles při meziročním růstu ve třech krajích. Většina bytů v kraji byla dokončena v rámci nové bytové výstavby (89,2 %), ostatní dokončené byty v kraji spadaly do kategorie změny již dokončených staveb (10,8 %).

Graf 3.27 Bytová výstavba v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Nejčastěji se v kraji staví byty v nových rodinných domech.

Ve struktuře bytové výstavby mají v kraji dlouhodobě nadpoloviční zastoupení byty v nových rodinných domech (v případě zahájených bytů trvale od roku 2010, u dokončených bytů pak trvale od roku 2008). V úhrnu za posledních deset let se byty v nových rodinných domech na zahájené bytové výstavbě v kraji podílely 69,4 % (druhý nejvyšší podíl po Středočeském kraji se 75,9 % a s minimem 11,7 % v Praze) a na dokončených bytech 69,0 % (šestý nejvyšší podíl mezi krajemi). Mezi okresy v kraji byl v úhrnu od roku 2011 zaznamenán nejvyšší podíl zahájených i dokončených bytů v nových rodinných domech na Svitavsku (75,8 %, respektive 78,7 %). Nejnižší zastoupení měly byty v nových rodinných domech mezi zahájenými byty na Chrudimsku (66,3 %) a mezi dokončenými byty na Pardubicku (65,0 %).

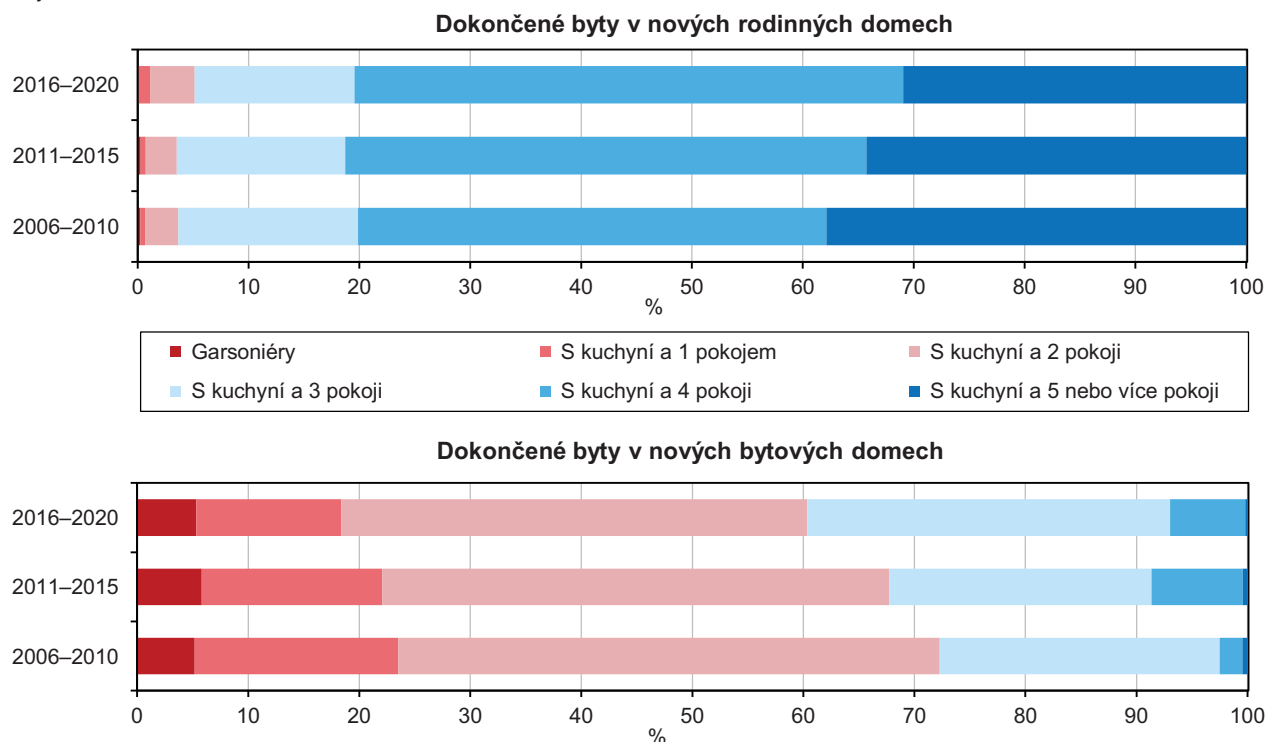
Mezi dokončenými byty v nových rodinných domech v kraji byly nejpočetněji zastoupeny byty s kuchyní a 4 pokoji, mezi dokončenými byty v nových bytových domech byty s kuchyní a 2 pokoji.

Zatímco ve struktuře dokončených bytů v nových rodinných domech se dlouhodobě snižuje zastoupení větších bytů (s kuchyní a 5 nebo více pokoji), mezi dokončenými byty v nových bytových domech se naopak dlouhodobě snižuje zastoupení menších bytů (zejména byty s kuchyní a 1 nebo 2 pokoji). V úhrnu let 2016–2020 bylo v Pardubickém kraji dokončeno 4 861 bytů v nových rodinných domech, z čehož 0,1 % spadalo do kategorie garsoniér. Byty s kuchyní a 1 pokojem se na dokončené bytové výstavbě v nových rodinných domech podílely 1,1 %, byty s kuchyní a 2 pokoji 4,0 %, byty s kuchyní a 3 pokoji 14,4 %, byty s kuchyní a 4 pokoji 49,5 % a byty s kuchyní a 5 nebo více pokoji 30,9 %. V nových bytových domech v kraji bylo ve stejném období dokončeno 1 523 bytů, z čehož 5,3 % tvořily garsoniéry, 13,1 % byty s kuchyní a 1 pokojem, 42,0 % byty s kuchyní a 2 pokoji, 32,7 % byty s kuchyní a 3 pokoji, 6,8 % byty s kuchyní a 4 pokoji a 0,2 % byty s kuchyní a 5 nebo více pokoji.

Graf 3.28 Dokončené byty podle velikosti v Pardubickém kraji v letech 2006 až 2020

Zdroj: ČSÚ

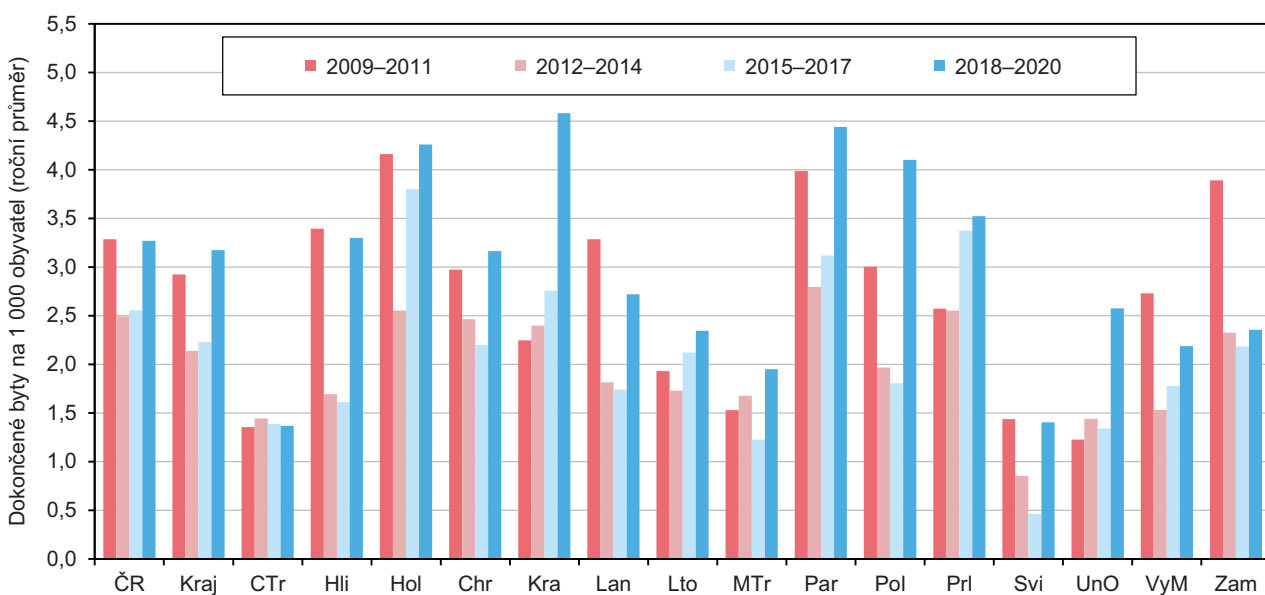

Počet dokončených bytů na tisíc obyvatel byl mezi kraji 5. nejvyšší.

Intenzitou bytové výstavby se Pardubický kraj zařadil v letech 2018 až 2020 průměrnou roční hodnotou 2,95 zahájených bytů na tis. obyvatel na 10. místo mezikrajského žebříčku a počtem 3,18 dokončených bytů na tis. obyvatel na 5. místo mezi kraji. Nejvyšší intenzitu bytové výstavby měl v tomto období Středočeský kraj (4,50 zahájených a 5,11 dokončených bytů na tis. obyvatel), nejnižší naopak Ústecký kraj (1,79 zahájených a 1,46 dokončených bytů na tis. obyvatel).

Graf 3.29 Dokončené byty ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje

Zdroj: ČSÚ

V posledních letech došlo k zintenzivnění bytové výstavby na Králícku.

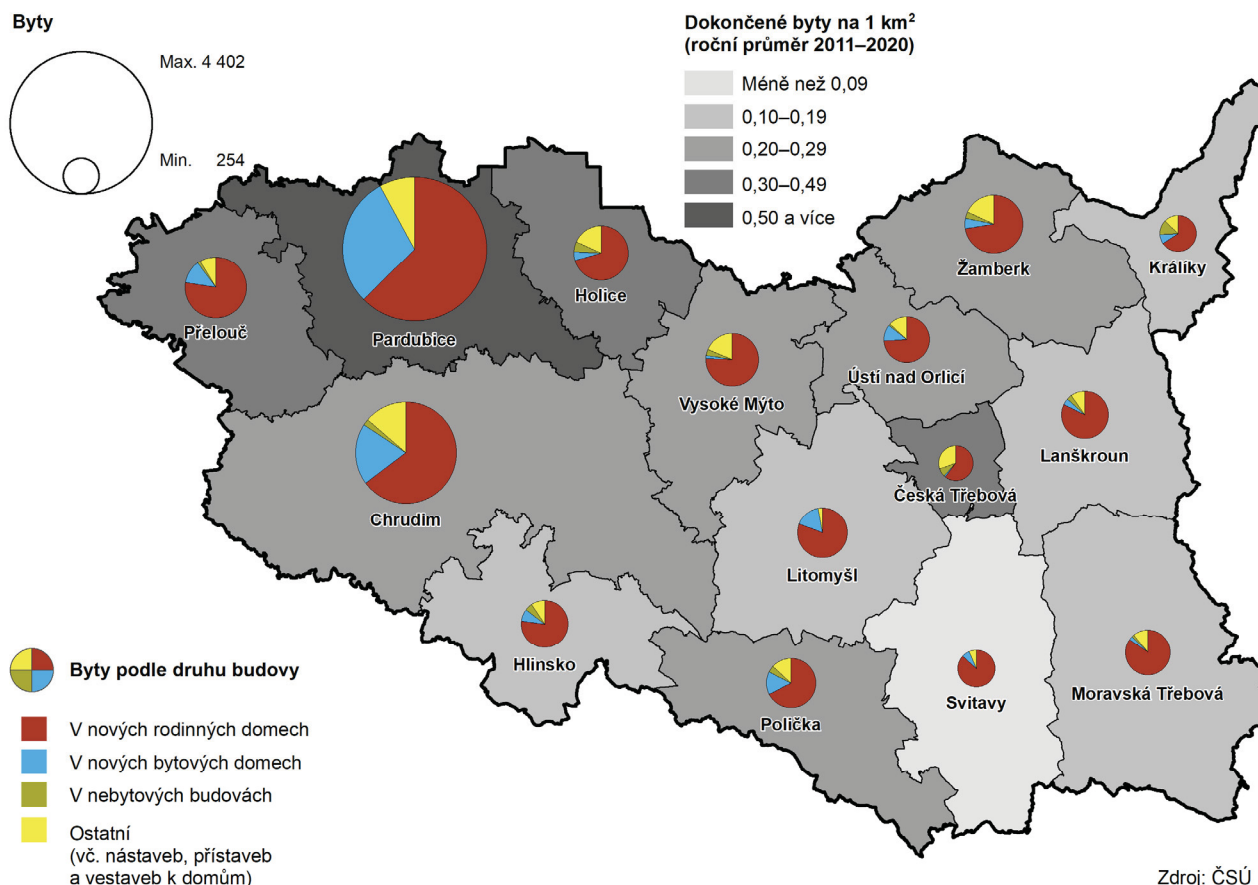
Při podrobnějším pohledu dovnitř kraje zjišťujeme nejvyšší intenzitu bytové výstavby mezi správními obvody ORP v kraji na Králícku (4,58 dokončených bytů na 1 000 obyvatel v průměru let 2018 až 2020), kde došlo v posledních letech k výraznému zintenzivnění bytové výstavby. Ještě v průměru let 2009 až 2011 mělo Králícko

2,25 dokončených bytů na tis. obyvatel, což byla šestá nejnižší hodnota mezi všemi patnácti SO ORP v kraji. Průměr za roky 2012 až 2014 a 2015 až 2017 na Králicku nepřesáhl hodnotu 2,76 dokončených bytů na tis. obyvatel a stačil nejlépe na čtvrté místo mezi SO ORP v kraji (průměr let 2015 až 2017). Naopak Pardubicko a Holicko drží jedny z prvních pozic v tomto směru dlouhodobě. V průměru let 2018 až 2020 mělo Pardubicko druhou nejvyšší hodnotu mezi všemi správními obvody v kraji (4,44 dokončených bytů na tis. obyv.) a Holicko třetí nejvyšší hodnotu (4,26 dokončených bytů na tis. obyv.).

Dlouhodobě nízkou intenzitu bytové výstavby v kraji má Českořebovsko, Moravskořebovsko a Svitavsko.

Dlouhodobě nízkou intenzitu bytové výstavby mělo mezi správními obvody ORP v kraji Českořebovsko, Moravskořebovsko a Svitavsko. V průměru let 2018 až 2020 měl nejnižší intenzitu bytové výstavby mezi všemi SO ORP v kraji správní obvod Česká Třebová, kde bylo dokončeno 1,37 bytu na tisíc obyvatel. Dále následovaly správní obvody obcí s rozšířenou působností Svitavy (1,40 dokončených bytů na tis. obyv.) a Moravská Třebová (1,95 dokončených bytů na tis. obyv.).

Dokončené byty podle druhu budovy v SO ORP Pardubického kraje v letech 2011–2020

V posledních deseti letech bylo dokončeno nejvíce bytů na Pardubicku, nejméně na Českořebovsku.

V úhrnu let 2011 až 2020 bylo nejvíce bytů dokončeno v SO ORP Pardubice (celkem 4 402 bytů, z toho 62,0 % v nových rodinných domech). Dále následovaly správní obvody Chrudim (2 168 bytů, z toho 64,7 % v nových rodinných domech), Přelouč (798 bytů, z toho 77,4 % v nových rodinných domech) a Žamberk (717 bytů, z toho 72,4 % v nových rodinných domech). Naopak nejméně bytů bylo v úhrnu za posledních deset let zkolaudováno na Českořebovsku (254 bytů, z toho 60,2 % v nových rodinných domech), Králicku (283 bytů, z toho 65,7 % v nových rodinných domech) a Svitavsku (293 bytů, z toho 86,7 % v nových rodinných domech (nejvyšší podíl mezi všemi SO ORP v kraji)).

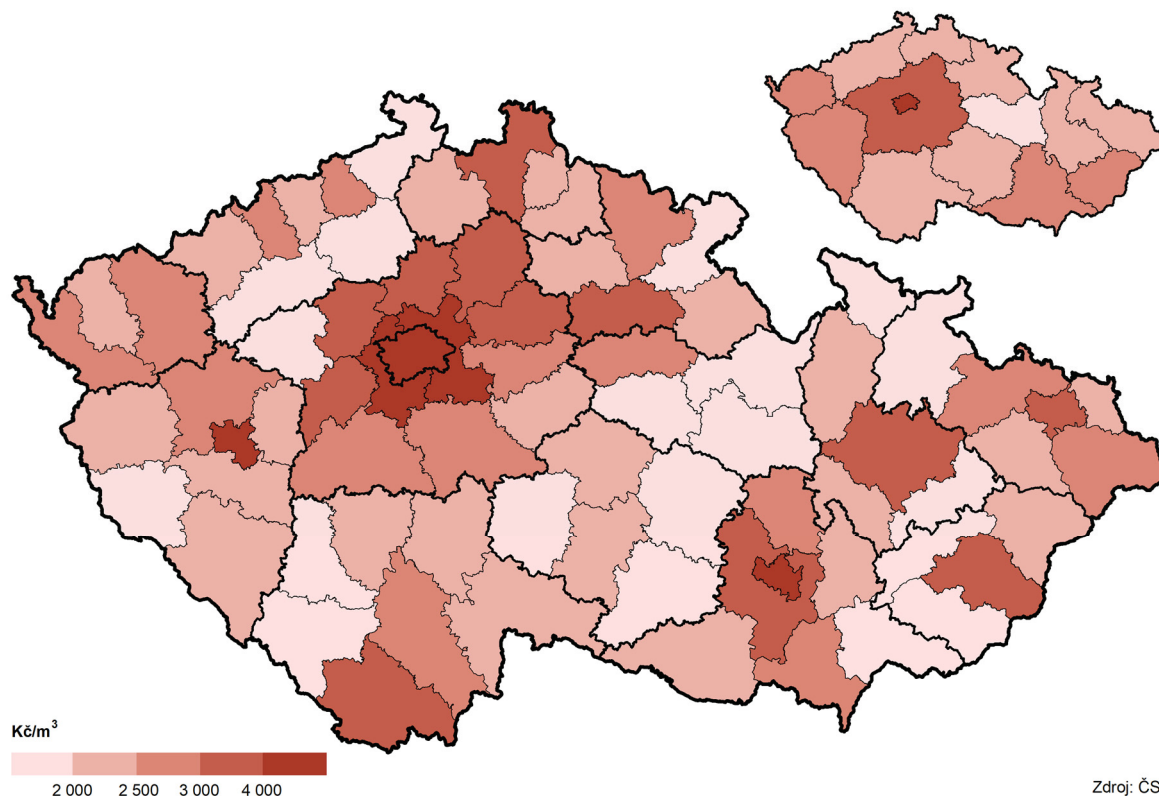

Ceny nemovitostí

ČSÚ monitoruje ceny nemovitostí v České republice, nejedná se však o novostavby.

Český statistický úřad ve spolupráci s MF monitoruje ceny nemovitostí v ČR a každoročně vydává publikaci o rozložení cenové hladiny dle druhů nemovitostí, jakož i vývoj tohoto rozložení v čase. Prvotním zdrojem dat jsou anonymizovaná přiznání k dani z převodu nemovitostí z databáze finančních úřadů, tzn., že v publikaci se nejedná o ceny nově postavených nemovitostí.

Průměrné kupní ceny rodinných domů podle okresů a krajů, 2017–2019

Zdroj: ČSÚ

Průměrná kupní cena rodinných domů v kraji je v mezikrajském srovnání nejlevnější.

Průměrná kupní cena rodinného domu v Pardubickém kraji podle předběžných údajů v roce 2019 dosáhla výše 2 162 Kč/m³, v tříletém průměru let 2017–2019 činila 1 985 Kč/m³. Cena kupovaných rodinných domů v kraji je v porovnání krajů ČR v letech 2017–2019 nejlevnější a jako v jediném z krajů nepřesáhla hranici 2 tis. Kč/m³.

Nejdražší domy v kraji se prodávaly v okrese Pardubice, nejlevnější na Svitavsku.

Na území kraje se v tříletém období 2017–2019 prodávaly nejdražší rodinné domy v okrese Pardubice (2 873 Kč/m³), jejich cena přesáhla republikový průměr i v každém roce sledovaného období. V průměru nejlevněji se v rámci kraje prodávaly rodinné domy v okrese Svitavy (1 735 Kč/m³) a Ústí nad Orlicí (1 872 Kč/m³).

Byty v kraji jsou páté nejdražší v republikovém srovnání.

Průměrná jednotková cena metru čtverečního prodávaného bytu v Pardubickém kraji podle předběžných údajů v roce 2019 dosáhla výše 25,8 tis. Kč, průměrná hodnota za tříleté období 2017–2019 byla nižší a činila 24,2 tis. Kč/m². V republikovém srovnání kupních cen se nejdražší byty v průměru let 2017–2019 prodávaly v Hlavním městě Praze (62,5 tis. Kč/m²) a v Jihomoravském kraji (36,6 tis. Kč/m²), Pardubický kraj obsadil 5. nejvyšší pozici. Nejlevnější byty se prodávaly v Ústeckém kraji (9,0 tis. Kč/m²).

Kupní ceny bytů převyšují krajský průměr v pouze v pardubickém okrese.

Za ceny nad krajským průměrem se prodávaly byty v okrese Pardubice (21 % nad průměrem kraje). V ostatních okresech Pardubického kraje jsou ceny prodávaných bytů nižší, než činí krajský průměr. V okrese Chrudim se prodávají byty za ceny v průměru o 19 % nižší, v okrese Svitavy o 32 % a v okrese Ústí nad Orlicí jsou ceny o 38 % pod krajským průměrem.

Doprava

Silniční síť v kraji tvořila 6,4 % dopravních cest ČR, největší část komunikací prochází okresem Chrudim.

Podle údajů Ředitelství silnic a dálnic České republiky¹⁵ činila celková délka pozemních komunikací k 1. 1. 2021 na území Pardubického kraje 3 590,0 km a tvořila 6,4 % republikového úhrnu. Největší část komunikací kraje procházela okresem Chrudim, a to 27,7 % (993,7 km silnic). Území okresu Svitavy protínalo 25,6 % silnic (917,7 km), okres Ústí nad Orlicí 24,9 % (894,4 km) a okresem Pardubice procházelo 21,8 % komunikací kraje (784,2 km).

Téměř dvě třetiny silnic v kraji jsou silnice III. třídy sloužící k propojení obcí.

Ve struktuře silniční sítě kraje z 61,4 % převažovaly silnice III. třídy (2 206 km), které slouží především k propojení obcí. Nejvyšší podíl komunikací tohoto typu je evidován v okrese Chrudim (65,8 %, tj. 653,9 km). Ke spojení okresů jsou určeny zejména silnice II. třídy, ty v roce 2020 tvořily 25,9 % (929 km) veškerých komunikací v kraji a nejvyšší podíl tvoří v okrese Ústí nad Orlicí (30,1 % ze všech silnic okresu, tj. 269,4 km). Pro dálkovou a mezinárodní dopravu slouží především silnice I. třídy; jejich podíl v kraji dosáhl 12,3 % (442 km), přitom v okrese Ústí nad Orlicí tvořily nejvyšší (14,2%) podíl silniční sítě (127,1 km). Ve struktuře komunikací kraje nechybí ani dálnice. Dálnice D11, označená jako dálnice I. třídy, měřila na území kraje 9,2 km a celou délkou prochází pardubickým okresem. Dálnice D35 (v provozu prozatím pouze úsek Sedlice – Opatovice nad Labem) je označena jako dálnice II. třídy, na začátku roku 2021 měla na území Pardubického kraje délku 4,2 km.

Železnice na území kraje tvoří 5,6 % železniční sítě v ČR.

Územím Pardubického kraje v roce 2020 procházelo 539,1 km provozní délky železničních tratí. Železnice v kraji tvoří 5,6 % železniční sítě České republiky a délka procházející územím kraje je v mezikrajském srovnání čtvrtá nejkratší. Nejdelší železniční tratě prochází územím Středočeského kraje (13,6 %) a Ústeckého kraje (10,7 %), nejkratší železniční spojení vede přes Hlavní město Prahu (2,5 %) a Zlínský kraj (3,8 %). Délka splavných vodních cest využitelných pro vodní dopravu činila v roce 2020 v Pardubickém kraji 52,2 km a byla v krajském srovnání čtvrtá nejdelší. Nejdelší splavné vodní cesty pro pravidelnou dopravu mají ve Středočeském (237,2 km), Jihočeském (145,0 km) a Ústeckém kraji (99,4 km).

Počet osobních automobilů v kraji se během deseti let zvýšil o třetinu.

Podle stavu Centrálního registru vozidel k 31. 12. 2020 bylo v Pardubickém kraji evidováno 287,9 tisíce osobních vozidel, které tvořily necelých 5 % všech osobních aut zapsaných v centrálním registru. Ve srovnání s rokem 2010 se počet osobních aut v kraji zvýšil o více než 71 tisíc. Počet evidovaných osobních automobilů v Pardubickém kraji se během deseti let zvýšil o třetinu, v Hlavním městě Praze byl ve sledovaném období nárůst počtu vozidel v mezikrajském srovnání nejvyšší a blížil se 50 %.

Nejvyšší nárůst vozidel byl zaznamenán u nákladních automobilů.

Počet nákladních automobilů evidovaných v roce 2020 v Pardubickém kraji se přibližuje k 35 tisícům (4,7 % republikového úhrnu), od roku 2010 se jejich počet v kraji zvýšil o 40 %, což je nejvyšší nárůst v republikovém srovnání. Nejvyšší podíl na republikovém úhrnu jednotlivých typů vozidel tvoří v kraji evidované motocykly, jejichž počet se v roce 2020 blížil 74 tisícům (6,2 % republikového úhrnu). Během deseti let vzrostl počet motocyklů evidovaných v Pardubickém kraji téměř o 14 tisíc.

¹⁵ Od 1. 1. 2016 došlo ke změně zákona č. 13/1997, o pozemních komunikacích, změnila se zejména kategorizace pozemních komunikací (transformace rychlostních silnic v dálnice, rozdělení dálnic do dvou tříd); délky dálnic a silnic I. třídy nejsou srovnatelné s předchozími roky.

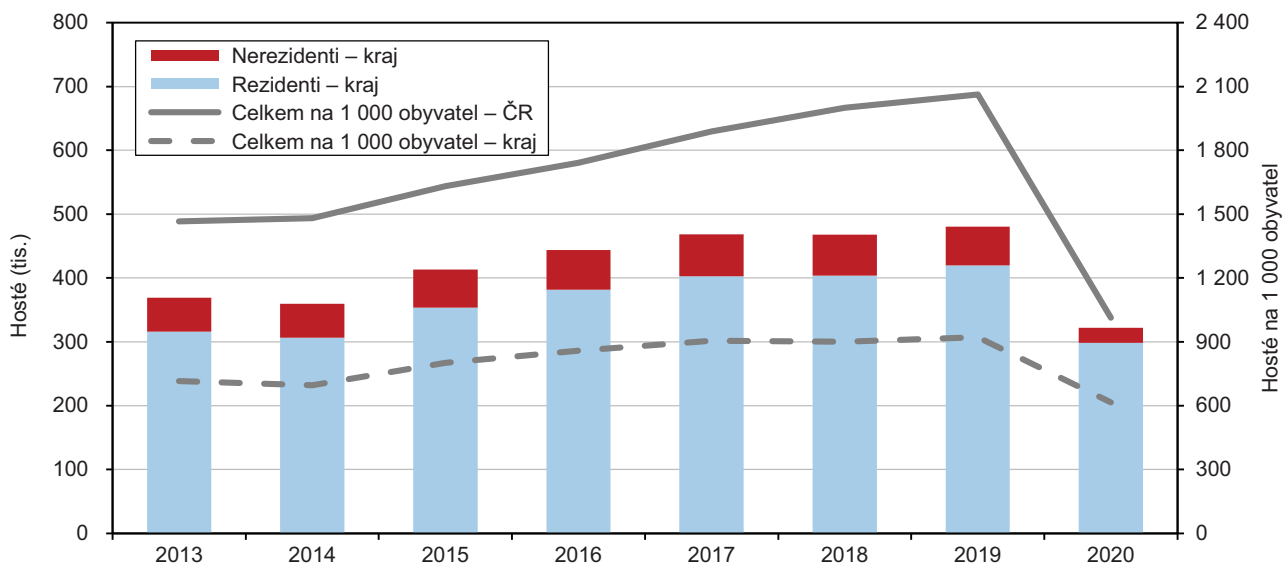
Cestovní ruch

Na cestovní ruch plně dopadla protipandemická opatření; v kraji se v roce 2020 ubytovalo nejméně hostů za posledních deset let.

K nejcitelněji postiženým oblastem pandemií nového koronaviru patří cestovní ruch. Přijatá opatření spojená s uzavřením ubytovacích zařízení i omezením pohybu osob se plnou měrou projevila ve statistikách návštěvnosti. Podle revidovaných definitivních údajů se v hromadných ubytovacích zařízeních cestovního ruchu Pardubického kraje v roce 2020 ubytovalo 322 270 hostů, což byl nejnižší počet za posledních deset let. Počet hostů na 1 000 obyvatel se v roce 2020 v kraji propadl na 616 (zůstal přitom na dlouhodobě čtvrté nejnižší pozici mezi kraji), když se v přechozích třech letech pohyboval kolem 900; v celé ČR byl pokles mnohem výraznější (o polovinu na 1 013).

Graf 3.30 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

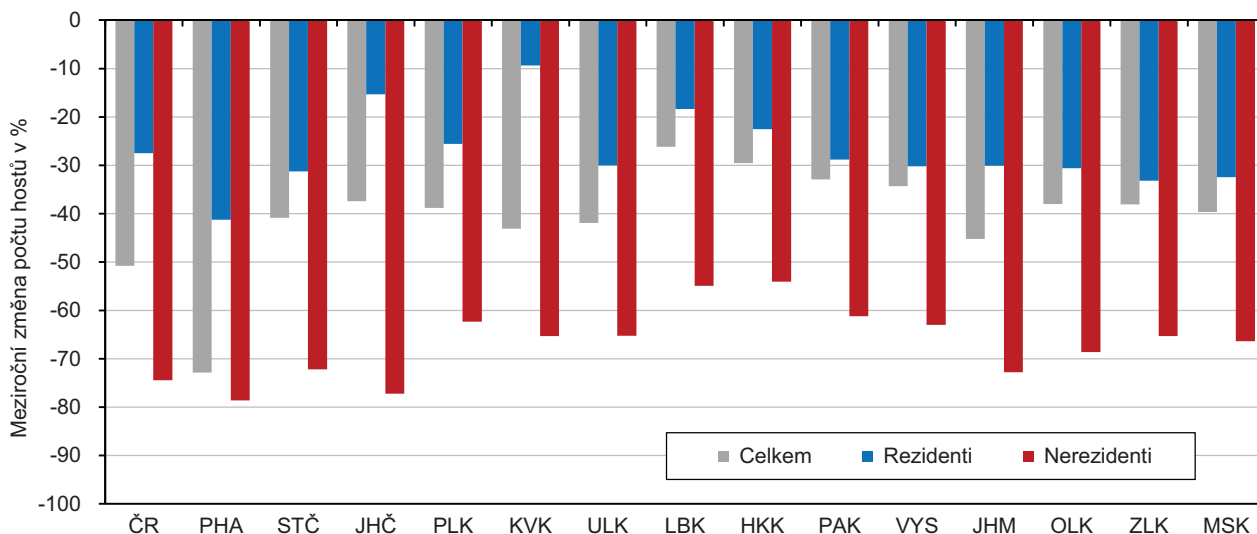

Meziročně klesla návštěvnost kraje o třetinu; tento pokles byl však v mezikrajském srovnání třetí nejnižší.

Oproti roku 2019 se počet hostů v kraji snížil o 32,9 % (při poklesu v celé ČR o 50,7 %). Procentní pokles počtu hostů v Pardubickém kraji byl v mezikrajském srovnání 3. nejnižší (za Libereckým a sousedním Královéhradeckým krajem). Počet hostů z ČR, tzv. rezidentů, v kraji meziročně klesl o 28,8 %, tj. obdobnou měrou jako v celé ČR (o 27,5 %). Zahraničních hostů, tzv. nerezidentů, v kraji ubylo o 61,3 %, tedy méně než v průměru za celou republiku (o 74,4 %). K nevýraznějšímu poklesu počtu hostů došlo v Praze a s odstupem v krajích Jihomoravském a Karlovarském.

Graf 3.31 Meziroční změna počtu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v ČR a krajích v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

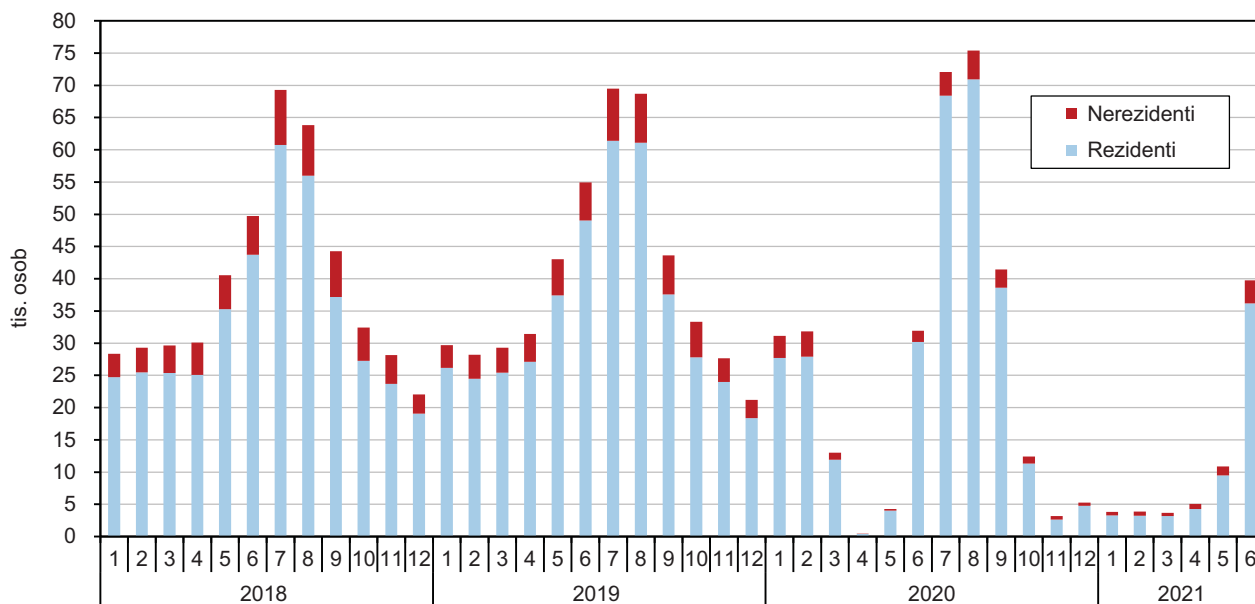

Z pohledu jednotlivých měsíců se zvýšila návštěvnost v kraji pouze v lednu a únoru roku 2020 a následně v průběhu letních prázdnin. Po předchozím útlumu došlo k oživení cestovního ruchu až v pololetí roku 2021.

Návštěvnost v kraji meziročně klesla ve všech měsících roku 2020 s výjimkou ledna a února (kdy ještě neplatila protipandemická opatření) a července a srpna (kdy došlo k rozvolnění, přičemž lidé preferovali častěji pobyt mimo zahraničí, což se v kraji projevilo růstem počtu hostů z ČR, tzv. rezidentů). Počet přenocování na jednoho hosta byl přitom o letních prázdninách v kraji mírně nižší, než je v těchto měsících obvyklé. Nejvýraznější propad počtu hostů byl (v souvislosti s pandemií) v kraji zaznamenán v dubnu, květnu a v celém posledním čtvrtletí loňského roku. Rozvolňování protipandemických opatření od poslední dekády května roku 2021 se následně odrazilo ve zřetelném nárůstu návštěvnosti v průběhu června (viz graf).

Graf 3.32 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Pardubickém kraji podle měsíců

Zdroj: ČSÚ

Z turistických oblastí na území kraje byl zaznamenán nejvyšší propad návštěvnosti na Pardubicku a Českomoravském pomezí.

Dlouhodobě nejvyšší absolutní počet hostů v rámci kraje směřoval do turistické oblasti Pardubicko. Pro cestovní ruch krizový rok 2020 však právě v tomto regionu způsobil meziroční propad návštěvnosti o 41,6 %, tedy relativně nejvíce mezi všemi pěti TO v kraji. Nejvíce hostů v hromadných ubytovacích zařízeních (téměř 78 tis.) bylo tak v roce 2020 v kraji zaznamenáno na Chrudimsku - Hlinecku. Obdobně vysoký meziroční procentní pokles návštěvnosti jako Pardubicko postihl v loňském roce i TO Českomoravské pomezí (o 41,5 %).

Králicko zůstalo nejvíce navštěvované mezi správními obvody v kraji v přepočtu na tisíc obyvatel.

Z pohledu 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností podle počtu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v přepočtu na 1 000 obyvatel zůstalo v roce 2020 na prvních pěti pozicích stejné pořadí jako v roce předchozím. Nejvíce hostů na tisíc obyvatel regionu nadále směřovalo na Králicko, s velkým odstupem následovaly Žambersko, Chrudimsko, Litomyšlsko a Poličsko. Nejméně hostů na tisíc obyvatel v roce 2020 zaznamenalo Českotřebovsko následované Vysokomýtskem, Svitavskem, Holickem a Moravskotřebovskem.

V kraji je evidován nejnižší počet hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu v mezikrajském srovnání (po přepočtu na tisíc obyvatel pak pátý nejnižší počet).

Celkově bylo v roce 2020 v evidenci ČSÚ v Pardubickém kraji 383 hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu (= zařízení s minimálně pěti pokoji a zároveň deseti lůžky), což je v absolutním vyjádření nejnižší počet v mezikrajském srovnání a po přepočtu na obyvatelstvo kraje se jedná o pátou nejnižší hodnotu mezi kraji. Oproti roku 2019 se počet evidovaných HUZ v kraji zvýšil o 32, tedy o 9 % (jde o nejnižší meziroční procentní navýšení mezi kraji). Rozšíření počtu HUZ ve všech krajích lze dát do souvislosti i se žádostmi o čerpání dotací v souvislosti s pandemií nového koronaviru (a s tím spojeným požadavku MMR v nich uvádět identifikaci HUZ z evidence ČSÚ).

4. Životní prostředí

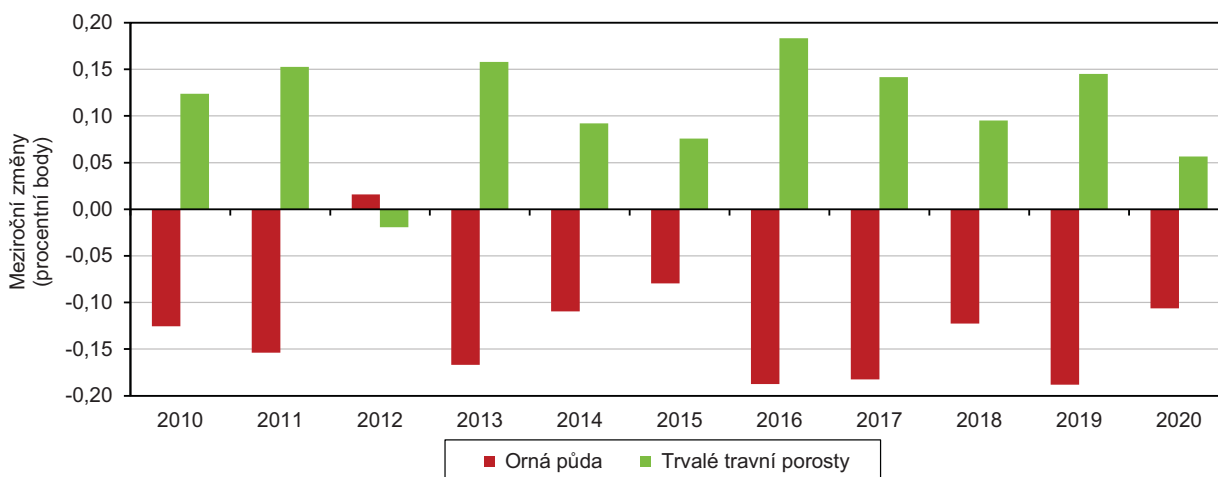
Půdní fond

Podíl zemědělské půdy v kraji je třetí nejvyšší v mezikrajském srovnání.

Z celkové rozlohy Pardubického kraje 451 922 hektarů v roce 2020 připadlo 59,7 % na půdu zemědělskou, což je třetí nejvyšší podíl v republikovém srovnání za Středočeským krajem (60,2 %) a Krajem Vysočina (60,0 %). Mírný pokles podílu zemědělské půdy je trvalým a dlouhodobým jevem, který odpovídá celorepublikovému trendu. Během deseti let ubylo v kraji 2,3 tis. ha zemědělských ploch, výměra trvalých travních porostů se zvýšila o 2,4 tis. ha.

Graf 4.1 Meziroční změny podílů orné půdy a trvalých travních porostů na zemědělské půdě v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: ČÚZK

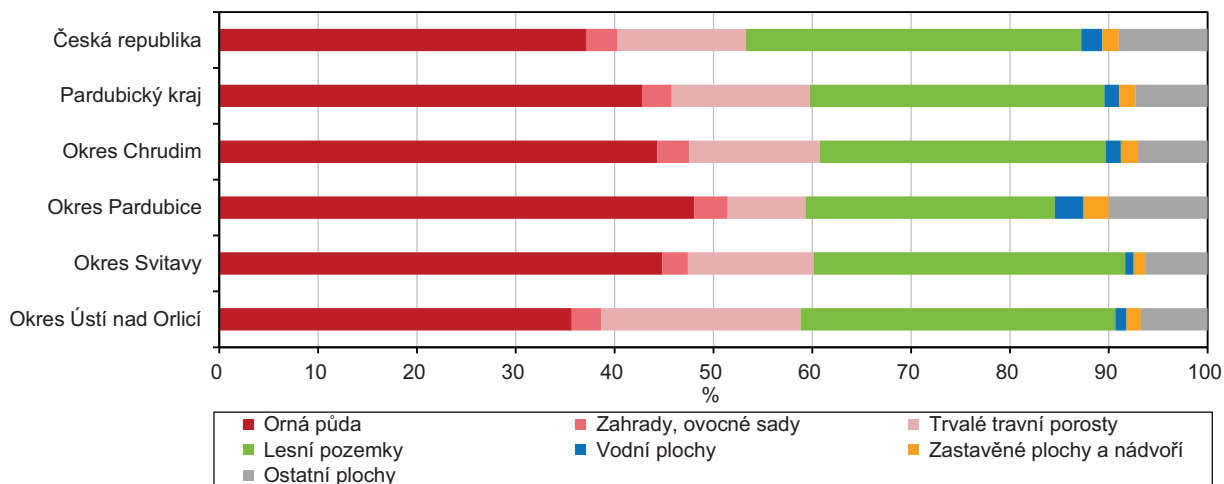

Nejvyšší stupeň zornění je na Pardubicku.

Stupeň zornění (podíl orné půdy z půdy zemědělské) jak v České republice, tak i v Pardubickém kraji postupně klesá, od roku 2010 se snížil shodně o 1,3 procentního bodu. V roce 2020 dosáhl v republice hodnoty 69,8 %, v Pardubickém kraji 71,6 % a byl zároveň šestý nejvyšší v mezikrajském srovnání. Podíl orné půdy na zemědělské je z pohledu jednotlivých okresů nejvyšší na Pardubicku (81,0 %) a Svitavsku (74,6 %), nejnižší na Orlickoústecku (60,6 %). Nejvyšší úbytek orné půdy ve srovnání s rokem 2010, který tvořil téměř polovinu úbytku v celém kraji, byl zaznamenán v okrese Ústí nad Orlicí (o 2,2 tis. ha).

Graf 4.2 Struktura půdy v ČR, Pardubickém kraji a jeho okresech k 31. 12. 2020

Pramen: ČÚZK

Rozšiřují se lesní i vodní plochy v kraji.

Ve struktuře půdního fondu se ve všech okresech kraje příznivě projevuje zalesňování. Mezi roky 2010 až 2020 se nejvýrazněji projevilo v okrese Ústí nad Orlicí (+1,2 %) a dále v okresech Chrudim a Svitavy (shodně +0,9 %). V uplynulých deseti letech se v kraji projevilo i rozšiřování vodních ploch, jejichž výměra se zvětšila o 4,1 %. K nejrozsáhlejšímu rozšíření vodních ploch došlo v okresech Ústí nad Orlicí (+7,2 %) a Svitavy (+6,6 %).

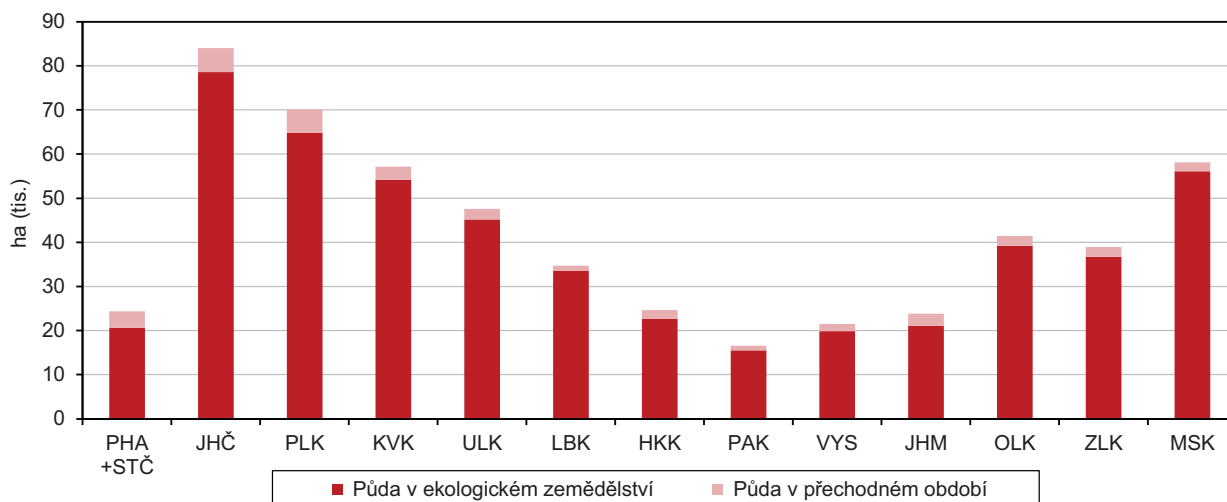
Ekologické zemědělství

Zastoupení ekologického zemědělství v kraji bylo páté nejnižší.

Trendem v oblasti zemědělství je nahrazovat intenzivní zemědělskou výrobu ekologickým zemědělstvím bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů a genetických modifikací. Výměra půdy obhospodařované na ekologických principech v Pardubickém kraji činila na konci roku 2020 podle údajů Ministerstva zemědělství 15,5 tis. hektarů a dalších 1,1 tis. hektarů ploch se nacházelo ve fázi přechodného období. Celkem bylo ekologické zemědělství v kraji provozováno na 6,1 % zemědělské půdy, což je pátý nejnižší podíl mezi kraji. Nejvyšší podíl zaujímaly plochy s ekologickým zemědělstvím v Karlovarském kraji (46,0 %), naproti tomu nejnižší podíl vykazala Praha (0,2 %).

Graf 4.3 Výměra půdy v ekologickém zemědělství v krajích k 31. 12. 2020

Pramen: Ministerstvo zemědělství

Chráněná území

Největší rozloha chráněných území je na Chrudimsku.

Na území Pardubického kraje se podle údajů Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) k 31. 12. 2020 nacházelo celkem 112 zvláště chráněných území, celková rozloha chráněných území činila 44 183 ha a tvořila 9,8 % rozlohy kraje. Rozlohou největší jsou 3 chráněné krajinné oblasti (Orlické hory, Žďárské vrchy a Železné hory), které se rozkládají na 39 tis. ha. Další chráněná území na 225 ha tvoří 2 národní přírodní památky (Kaňkovy hory a Semínský přesyp) a 4 národní přírodní rezervace (Bohdanečský rybník, Králícký Sněžník, Lichnice a Rohová) mají rozlohu téměř 2 tis. ha. V kraji je dále 61 přírodních památek a 42 přírodních rezervací. Uvnitř kraje jsou značné rozdíly v rozloze území, na kterém byla ochrana přírody vyhlášena. Zatímco v okrese Chrudim zaujímají chráněná území 32,9 % celkové rozlohy (32,7 tis. ha), v okrese Svitavy je to 6,0 % (8,2 tis. ha). V okrese Ústí nad Orlicí se ochrana přírody a krajiny vztahuje pouze na 1,8 % rozlohy okresu (2,3 tis. ha) a v okrese Pardubice je to jen 1,1 % (951 ha).

Vodovody a kanalizace

Délka vodovodní sítě se od roku 2015 prodloužila o více než 100 km.

V roce 2020 bylo v Pardubickém kraji zásobováno vodou z veřejných vodovodů celkem 505,4 tisíce obyvatel, od roku 2015 vzrostl jejich počet o více než 1,5 tisíce. Podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů v kraji v roce 2020 dosáhl 96,6 % a byl o 2,0 procentní body vyšší, než činil republikový průměr. Celková délka vodovodní sítě v kraji se od roku 2015 prodloužila o více než 100 km na 4 864 km.

Spotřeba vody v domácnostech se výrazně nemění.

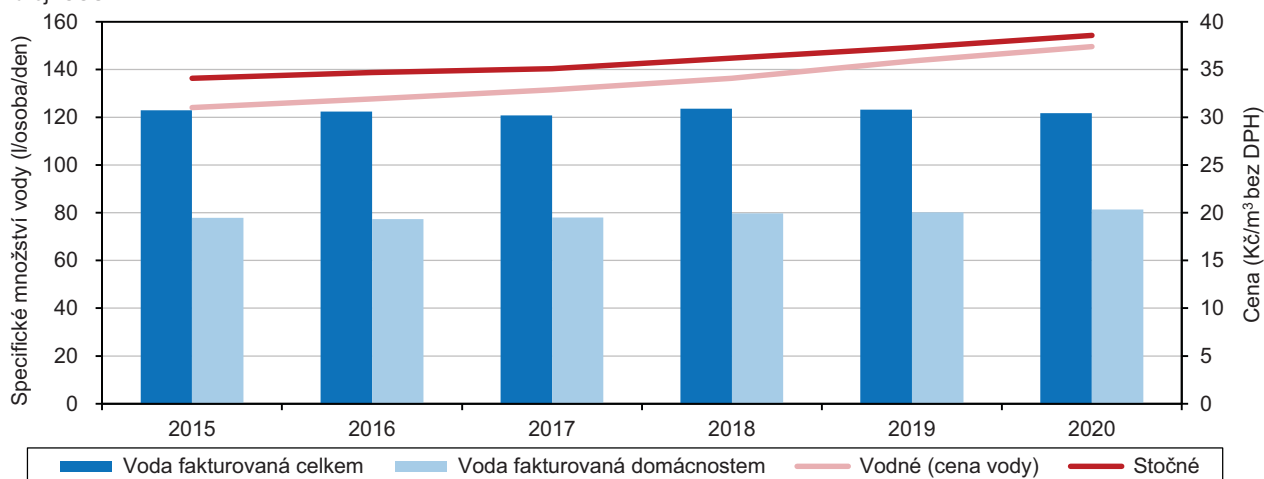
Z dlouhodobého pohledu na množství vyrobené pitné vody je patrný pokles. Snižuje se spotřeba vody celkem, spotřeba vody v domácnostech se výrazně nemění, ale klesá podíl ztrát z vody určené k realizaci. V roce 2020 činila hodnota relativního ukazatele specifické množství fakturované vody celkem v Pardubickém kraji 121,7 litru na osobu a den a meziročně došlo k poklesu o 1,5 l. Specifické množství vody fakturované celkem se meziročně snížilo ve všech krajích ČR s maximem v Hlavním městě Praze (-12,4 l), v Pardubickém kraji byl evidován 2. nejnižší pokles. Množství vody fakturované domácnostem v kraji v roce 2020 dosáhlo hodnoty 81,4 litru na osobu a den a meziročně se zvýšilo o 1,2 l. V mezikrajském srovnání výše vody fakturované domácnostem je Pardubický kraj na třetí nejvyšší pozici po Zlínském kraji (80,0 l) a Kraji Vysočina (80,6 l).

Cena vody v kraji roste, přesto byla třetí nejvyšší v ČR.

Průměrná cena za 1 m³ fakturované vody (cena za pitnou vodu a za službu spojenou s jejím dodáním) bez DPH se v krajích ČR v roce 2020 pohybovala v rozmezí od 35,8 Kč/m³ v Olomouckém kraji po 46,8 Kč/m³ v kraji Ústeckém. Cena vodného v Pardubickém kraji v roce 2020 byla hodnotou 37,4 Kč/m³ třetí nejvyšší v mezikrajském srovnání. Jak naznačuje níže vložený graf, od roku 2015 se v kraji snížilo množství fakturované vody celkem (-1,2 l) a zvýšilo se množství vody fakturované domácnostem (+3,6 l). Průměrná cena vody (vodné) se v kraji během pěti let zvýšila (+6,4 Kč/m³), vzrostlo i stočné (+4,5 Kč/m³).

Graf 4.4 Voda fakturovaná, průměrná cena vody (vodné) a stočné v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Téměř tři čtvrtiny obyvatel kraje bydlící v domech jsou napojeny na kanalizaci.

V domech napojených na kanalizaci žily v roce 2020 bezmála tři čtvrtiny obyvatel Pardubického kraje, přesto se jednalo o druhý nejvyšší podíl ve srovnání krajů (za Libereckým krajem). Počet obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci se ve srovnání s rokem 2015 zvýšil o 10,5 tis. na 391 tis. v roce 2020. V domech napojených na kanalizaci ústící do čistíren odpadních vod (ČOV) žilo více než 386 tisíc osob, což bylo o téměř 17,5 tis. více než před pěti roky. Délka kanalizační sítě se v průběhu pěti let prodloužila o 340 km a v roce 2020 činila 2 605 km. Od roku 2015 se zvýšil počet kanalizačních přípojek o 6,6 tis. na 86 tis. v roce 2020.

Počet čistíren odpadních vod během pěti let vzrostl o 25 zařízení.

V roce 2020 bylo v Pardubickém kraji v provozu 144 čistíren odpadních vod, což řadilo kraj na šestou nejvyšší příčku ve srovnání krajů. Počet ČOV od roku 2015 vzrostl o 25. Celková kapacita ČOV v roce 2020 činila 156,2 tis. m³/den. Všechna zařízení fungují na mechanicko-biologickém principu čištění s následným odstraňováním polutantů. Převažovala zařízení s dalším odstraňováním dusíku a fosforu (47) a s dalším odstraňováním dusíku (41). K neúčinnějšímu čištění docházelo zejména ve formě biologické spotřeby kyslíku (BSK₅) (98,1 %) a nerozpuštěných látek (97,6 %).

Většina domů připojená na veřejnou kanalizaci je zároveň napojená na ČOV.

Přes nízký podíl obyvatel bydlících v domech připojených na veřejnou kanalizaci v Pardubickém kraji na celkovém počtu obyvatel (74,7 %) platilo, že většina domů napojených na kanalizaci měla zároveň připojení na ČOV (98,4 %). Stoprocentně byly odpadní vody čištěné v Hl. m. Praze a v kraji Karlovarském. Naopak nejnižšího podílu čištěných vod bylo dosaženo v kraji Vysočina (89,5 %), Pardubický kraj obsadil v roce 2020 v podílu obyvatel připojených na veřejnou kanalizaci s přípojkou na ČOV čtvrtou nejnižší pozici mezi kraji ČR.

Objem čištěné vody v kraji se zvýšil během roku o čtvrtinu.

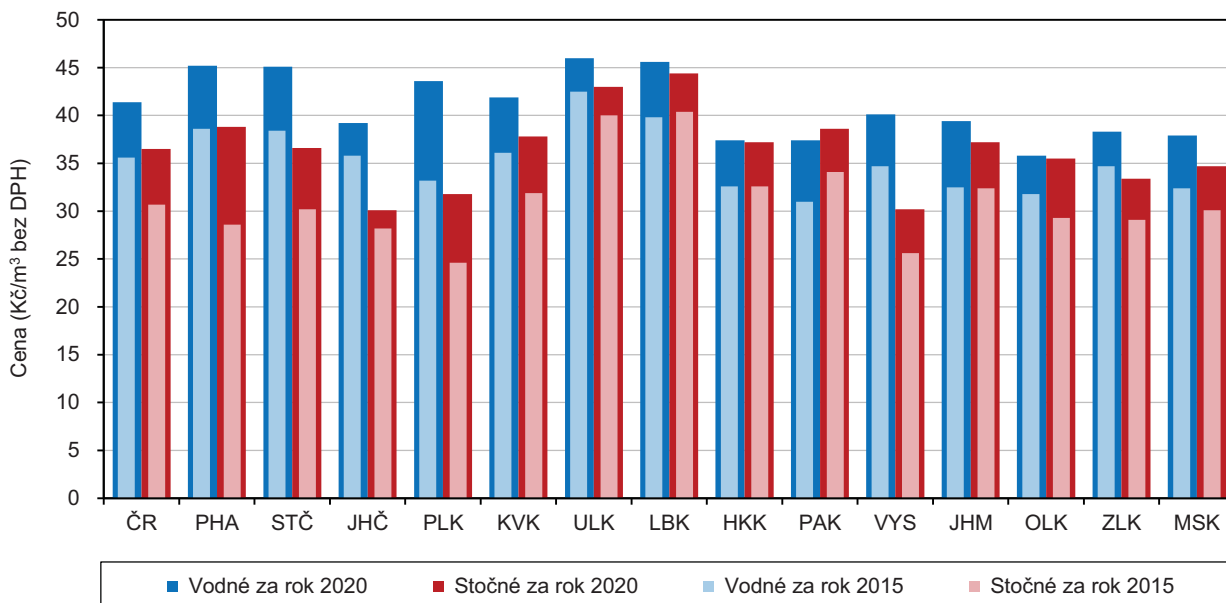
Množství vypouštěných odpadních vod do kanalizace včetně zpoplatněných srážkových vod v roce 2020 v Pardubickém kraji činilo 23,1 mil. m³ a bylo meziročně vyšší o 1,7 %. Objem čištěné vody celkem v kraji v roce 2020 představoval 44,7 tis. m³, byl meziročně o čtvrtinu vyšší a od roku 2015 se zvýšil o 9,2 tis. m³. Nejvyšší podíl z čištěných vod v kraji tvoří vody srážkové (balastní), a to 59,4 %, vody splaškové tvoří 26,4 % a 14,3 % vody průmyslové a ostatní.

Průměrná cena stočného je o více než dvě koruny vyšší, než činí republikový průměr.

Cena služeb spojených s odváděním a čištěním odpadních vod (stočné) byla v kraji v roce 2020 evidována v průměrné výši 38,6 Kč/m³. Cena stočného, obdobně jako vodného, se v kraji během roku zvýšila o 1,3 Kč. Na rozdíl od vodného, které bylo v Pardubickém kraji v roce 2020 třetí nejnižší v mezikrajším srovnání, stočné bylo čtvrté nejvyšší a o 2,1 Kč překonalo průměr ČR. Nejvyšší cenu za stočné zaplatili obyvatelé Libereckého kraje (44,4 Kč/m³), nejméně naopak obyvatelé Kraje Vysočina (30,2 Kč/m³).

Graf 4.5 Průměrná cena vody (vodné) a stočné v krajích v letech 2015 a 2020

Zdroj: ČSÚ

Emise

Znečištění ovzduší v kraji je dlouhodobě nadprůměrné.

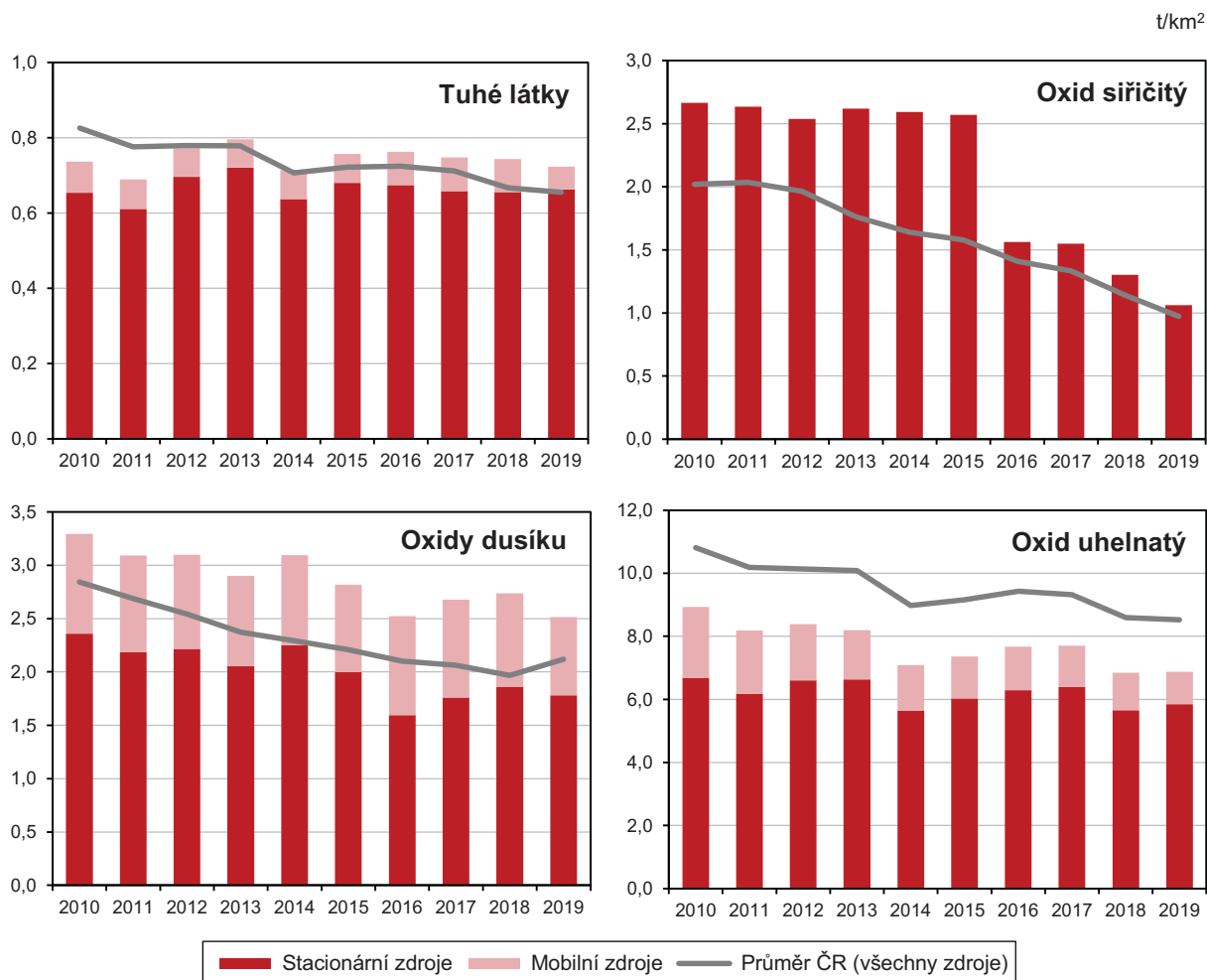
Množství znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší a jejich zdroje eviduje Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO). Producenti znečištění jsou členěni podle velikosti zdrojů znečištění na stacionární (REZZO 1–3; velké, střední a malé) a mobilní (REZZO 4). Pardubický kraj se řadí mezi kraje s nadprůměrnou úrovní znečištění ovzduší (měrné emise REZZO 1–4, tedy ze stacionárních i mobilních zdrojů) s výjimkou emisí oxidu uhelnatého. Kraj měl v roce 2019 (poslední dostupný údaj) v mezikrajském srovnání čtvrté nejvyšší měrné emise oxidů dusíku a tuhých znečišťujících látek a páté nejvyšší emise oxidu siřičitého. Z hlediska znečištění ovzduší oxidem uhelnatým se kraj zařadil až na místo desáté.

Emisní zátěž se snižuje.

Dlouhodobé vývojové trendy byly pozitivní ve směru snižování emisní zátěže, kdy měrné emise základních znečišťujících látek v období od roku 2010 spíše klesaly. Pouze u oxidu uhelnatého došlo v posledním zveřejněném roce 2019 k mírnému zvýšení jeho koncentrace (především u stacionárních zdrojů REZZO 1–3). Měrné emise tuhých látek v kraji kolísají v čase, na začátku sledovaného období byly nižší než celostátní průměr, v posledních letech jsou mírně nad průměrem ČR. Nad celostátním průměrem se v kraji dlouhodobě drží emise oxidu siřičitého a oxidů dusíku, pod republikovým průměrem jsou emise oxidu uhelnatého.

Graf 4.6 Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění v Pardubickém kraji

Pramen: ČHMÚ

Odpady

Produkce odpadu v kraji vzrostla, na úrovni republiky byl zaznamenán pokles.

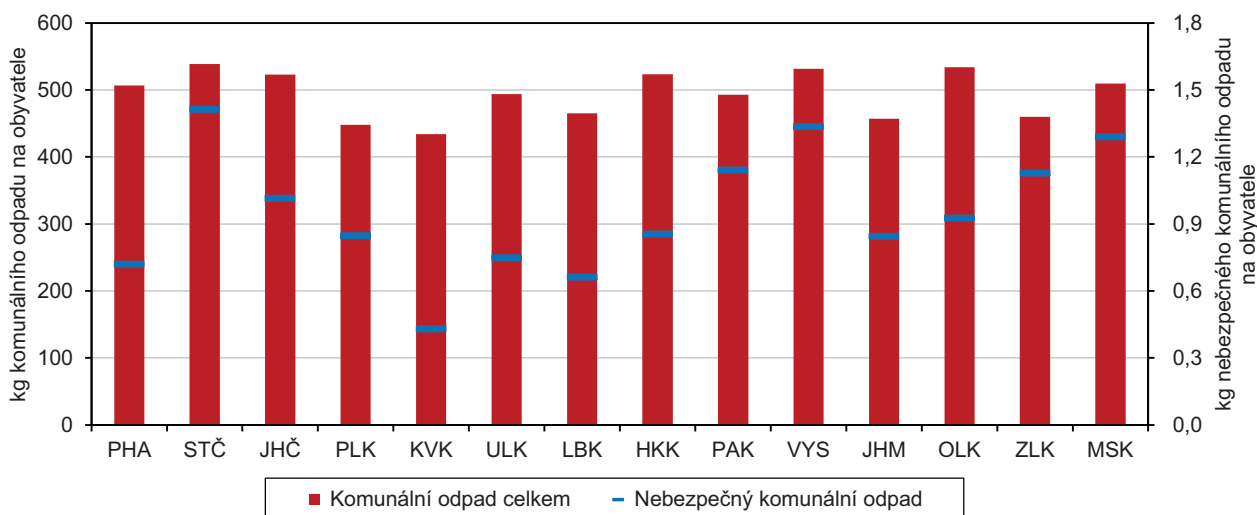
V roce 2019 (poslední dostupná data) bylo celkového odpadu v kraji vyprodukováno 1 631,5 tisíce tun, což byla 5. nejnižší hodnota v krajském srovnání. Na celostátní produkci odpadu se kraj v roce 2019 podílel 4,4 %. Meziročně se zvýšila produkce odpadu v kraji o 10,2 % při poklesu o 1,7 % na úrovni ČR. Produkce odpadu v přepočtu na obyvatele byla v kraji o 341 kg nižší, než činil republikový průměr.

V produkci komunálního odpadu na obyvatele je kraj na šesté nejnižší pozici, v přepočtu nebezpečného odpadu na obyvatele obsadil kraj čtvrtou nejvyšší pozici.

I tempo růstu komunálního odpadu v kraji je rychlejší, než republikové. V roce 2019 představoval komunální odpad v kraji 4,8% podíl (257,7 tis. tun) celkového komunálního odpadu v České republice. Vyšší, a to 5,6% podíl z republikového celku tvořil krajský komunální odpad nebezpečný. Jak naznačuje níže umístěný graf v přepočtu komunálního odpadu na obyvatele je Pardubický kraj v mezikrajském srovnání v roce 2019 na šesté nejnižší pozici, přepočtem nebezpečného odpadu na obyvatele se kraj umístil na čtvrté nejvyšší pozici.

Graf 4.7 Produkce komunálních odpadů podle krajů v roce 2019

Pramen: ČHMÚ

Náklady na ochranu životního prostředí

V kraji bylo na ochranu životního prostředí proinvestováno o 40 % prostředků více.

Výdaje na ochranu životního prostředí meziročně kolísají. V roce 2019 (poslední dostupný údaj) dosáhl objem pořízených investic na ochranu životního podle místa investice v Pardubickém kraji 1 730,8 mil. Kč, což v meziročním srovnání představuje nárůst o 43,0 %. Porovnáním výše pořízených investic na ochranu životního prostředí v letech 2011 až 2019 zjišťujeme, že hodnota z roku 2019 je čtvrtá nejvyšší. V přepočtu na jednoho obyvatele bylo v roce 2019 proinvestováno 3 321,2 tis. Kč, což představovalo třetí nejvyšší hodnotu v mezikrajském srovnání.

Objem pořízených investic na ochranu životního prostředí se blíží ke 2 mld.

Objem pořízených investic na ochranu životního prostředí podle sídla investora vzrostl v Pardubickém kraji v roce 2019 v meziročním srovnání o 83,5 % a činil 1 983,8 mil. Kč. Firmy sídlící v kraji investovaly na ochranu životního prostředí v roce 2019 pátou nejvyšší částku v mezikrajském srovnání.

Nejvíce investic v kraji směřovalo na ochranu ovzduší a klimatu; největší podíl neinvestičních finančních prostředků byl vložen do oblastí nakládání s odpady.

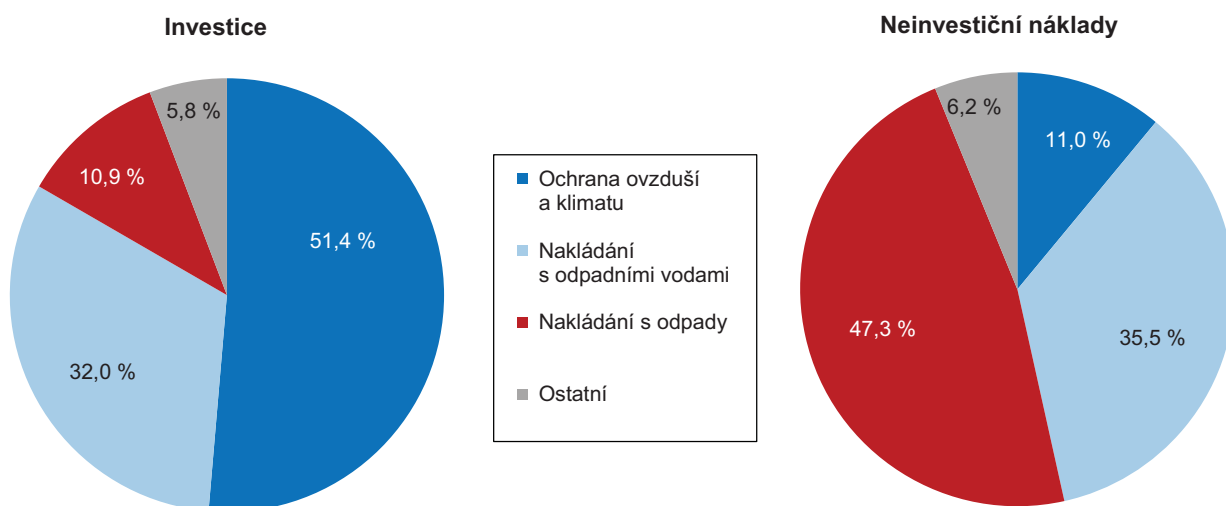
V členění výdajů podle účelu jsou za kraje k dispozici data pouze podle sídla investora. Struktura vynaložených finančních prostředků investory sídlícími v Pardubickém kraji se zásadně liší u investic a neinvestičních nákladů. Z hlediska struktury pořízených investic bylo nejvíce prostředků, jak naznačuje

níže umístěný graf (v Pardubickém kraji v průměru let 2015 až 2019), vloženo na ochranu ovzduší a klimatu (51,4 %), do nakládání s odpadními vodami (32,0 %) a nakládání s odpady (10,9 %). Objem neinvestičních nákladů environmentálního charakteru v kraji směřoval ze 47,3 % na nakládání s odpady a další významný podíl byl určen na nakládání s odpadními vodami (35,5 %).

Graf 4.8 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Pardubickém kraji (průměr let 2015–2019)

Zdroj: ČSÚ

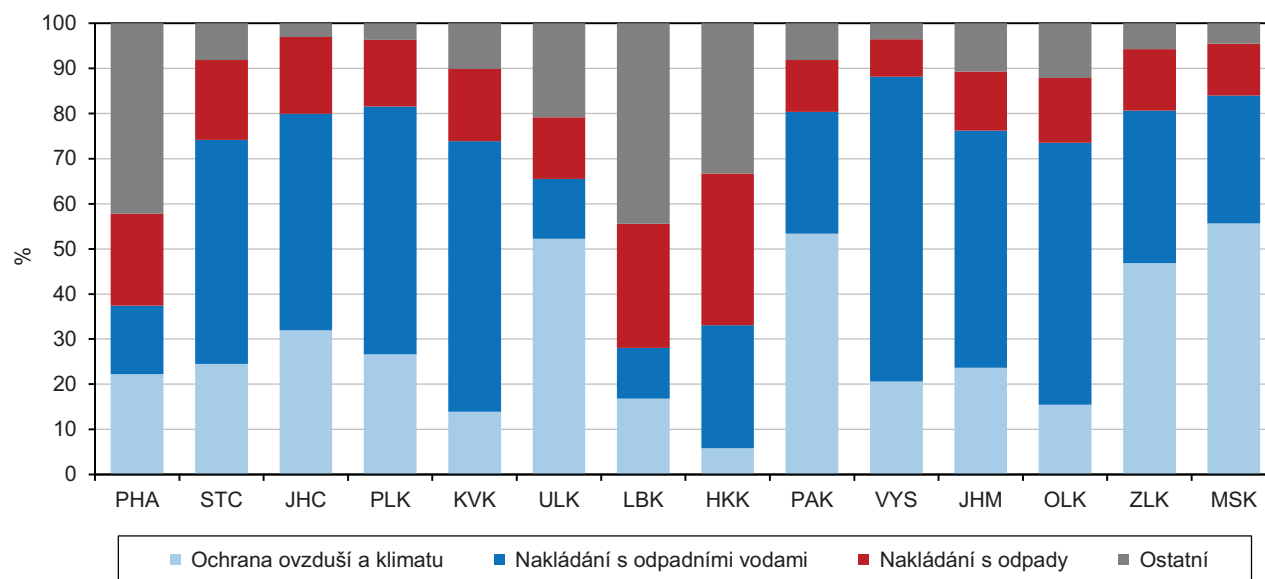

Investice do ochrany ovzduší a klimatu realizované investory se sídlem v kraji patří k nejvyšším.

Z mezikrajského porovnání struktury investic na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora vidíme, že Pardubický kraj se řadí spolu s Ústeckým a Moravskoslezským krajem do skupiny krajů, ve kterých více než polovina prostředků na ochranu životního prostředí byla investována cíleně do ochrany ovzduší a klimatu. Dalších pět krajů v roce 2019 vynaložilo více než polovinu prostředků na nakládání s odpadními vodami.

Graf 4.9 Investice na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (%)															
2015	-0,0	1,9	1,2	-0,5	-0,8	-1,8	-1,1	0,3	-0,5	-0,3	0,3	0,6	-0,8	-0,8	-1,4
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
2017	0,3	2,4	1,5	0,2	-0,3	-2,2	-0,9	0,1	-0,1	-0,0	0,3	1,0	-0,6	-0,5	-1,2
2018	0,1	2,3	0,8	0,1	-0,3	-2,5	-1,5	0,0	-0,6	-0,0	0,3	0,9	-0,4	-0,4	-1,0
2019	-0,0	2,1	1,0	-0,3	-0,6	-2,0	-1,4	0,1	-0,7	0,2	-0,3	1,0	-0,9	-0,9	-1,4
2020	-1,8	0,8	-0,6	-1,9	-0,6	-4,6	-3,5	-1,6	-2,1	-1,8	-2,2	-2,4	-3,4	-3,5	
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (%)															
2015	1,5	4,8	7,6	1,4	3,4	-3,1	-0,3	1,5	0,2	-0,2	-1,2	1,3	-0,8	-0,2	-2,2
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
2017	2,7	8,5	8,7	2,0	4,1	-1,4	0,5	1,4	0,7	2,4	-0,4	2,7	-0,6	-0,6	-2,1
2018	3,6	8,5	11,4	2,9	7,0	-0,2	1,2	2,3	0,5	3,8	0,4	2,9	-0,7	0,2	-1,1
2019	4,1	9,8	10,5	3,4	9,5	1,2	1,6	2,9	1,9	4,3	1,3	2,7	0,1	0,3	-0,9
2020	2,5	7,3	9,9	1,1	3,9	-0,0	-1,4	-1,2	0,6	2,1	0,3	3,8	0,1	-0,8	-3,0
Živě narození mimo manželství (%)															
2015	47,8	41,2	45,7	48,3	49,4	62,6	62,3	53,7	49,7	47,2	42,2	43,1	48,2	40,6	52,2
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
2017	49,0	41,3	47,8	50,6	50,8	60,1	64,5	55,4	50,4	48,8	44,4	43,6	50,2	43,0	52,7
2018	48,5	40,7	47,0	50,3	51,6	61,7	63,4	54,2	49,8	48,9	43,4	43,8	49,8	42,3	51,9
2019	48,2	40,3	46,8	49,3	48,3	59,6	63,5	52,7	51,4	47,2	45,7	42,7	49,4	43,4	52,2
2020	48,5	40,5	46,8	50,6	49,2	62,7	62,8	53,3	51,5	48,6	44,6	43,9	50,0	43,1	51,1
Index stáří k 31. 12. (%)¹⁾															
2015	119,0	123,8	100,5	120,4	125,3	121,9	111,7	115,8	129,3	120,6	124,2	122,0	123,9	128,6	121,5
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
2017	122,1	120,9	102,5	125,0	128,3	129,6	117,5	120,8	134,4	124,9	128,7	123,5	128,1	133,0	126,9
2018	123,2	119,6	103,0	127,0	129,7	132,4	120,1	122,6	136,3	126,5	130,4	123,6	130,2	134,8	128,9
2019	124,6	119,1	103,9	129,3	130,5	134,5	122,7	124,3	138,8	127,8	131,6	124,5	132,5	137,2	131,0
2020	125,5	118,9	104,4	130,8	131,8	136,5	124,2	124,9	140,7	128,7	132,8	125,1	133,7	138,2	132,3
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2015	75,7	77,5	76,0	75,6	76,1	74,4	73,8	75,4	76,5	76,2	76,5	76,3	75,1	75,4	74,1
2016	75,8	77,7	76,1	76,0	76,0	74,6	73,8	75,7	76,8	76,3	77,0	76,4	75,2	75,4	74,2
2017	76,0	78,1	76,3	76,4	76,2	74,4	74,1	75,7	77,2	76,6	77,0	76,5	75,5	75,5	74,5
2018	76,0	78,3	76,1	76,3	76,2	74,5	74,2	75,4	77,2	76,5	76,9	76,3	75,6	75,8	74,5
2019	76,2	78,4	76,3	76,6	76,4	74,9	74,4	76,1	77,2	76,6	76,7	76,6	75,7	75,9	74,5
2020	75,8	78,2	76,2	76,2	76,0	74,5	73,9	76,0	76,8	76,1	75,9	76,3	75,1	75,1	73,9
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2015	81,6	82,4	81,5	81,5	81,4	80,2	79,7	81,4	82,2	82,1	82,6	82,4	81,7	81,8	80,8
2016	81,6	82,5	81,5	81,6	81,4	80,5	79,7	81,5	82,0	82,1	82,4	82,4	81,5	82,2	81,0
2017	81,8	82,7	81,6	82,1	81,7	80,5	79,8	81,7	82,4	82,2	82,7	82,7	81,8	82,3	81,1
2018	81,9	83,0	81,6	82,0	81,6	79,9	80,0	81,7	82,6	82,3	83,0	82,7	81,9	82,4	81,1
2019	82,0	83,0	81,9	82,1	81,9	80,2	80,2	81,7	82,5	82,2	82,7	82,8	82,1	82,6	81,2
2020	81,7	82,9	81,6	81,9	81,9	80,0	79,9	81,5	82,4	81,9	82,3	82,4	81,7	81,9	80,9
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2015	4,4	13,5	4,6	2,6	4,7	6,4	4,0	4,1	2,5	2,3	1,6	3,4	1,6	1,5	2,0
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1
2017	4,9	15,1	5,1	3,0	5,4	6,7	4,3	4,5	2,8	2,9	1,8	3,9	1,8	1,6	2,2
2018	5,3	15,7	5,6	3,3	6,1	7,0	4,5	4,8	3,0	3,4	2,1	4,2	1,9	1,8	2,3
2019	5,5	15,9	5,9	3,6	6,7	7,2	4,7	5,1	3,2	3,7	2,3	4,4	2,1	1,9	2,4
2020	5,9	17,1	6,4	3,7	7,1	7,5	4,8	5,1	3,4	3,9	2,5	4,9	2,2	2,0	2,3

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2015	56,4	60,2	59,0	56,2	58,7	56,8	52,8	55,4	55,4	57,3	54,7	57,1	53,7	56,2	53,2
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	55,2
2017	58,5	63,1	60,2	58,4	59,4	59,3	55,8	56,0	58,4	58,3	57,5	58,0	56,8	56,7	56,6
2018	59,2	64,4	60,9	58,5	59,6	60,4	55,8	56,8	58,0	59,1	58,5	58,5	58,2	57,8	57,6
2019	59,2	64,5	61,4	57,9	60,0	59,7	55,8	56,6	58,6	59,2	58,7	58,9	57,4	57,3	56,9
2020	58,3	62,9	60,7	57,4	59,0	57,1	55,8	56,5	57,1	58,4	58,1	58,3	55,4	56,9	55,9
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2015	6,24	4,20	5,41	5,07	4,62	7,06	8,91	6,36	4,96	5,14	6,22	7,01	7,01	5,98	8,56
2016	5,19	3,35	4,31	4,28	3,56	5,45	7,79	5,17	3,76	4,04	5,17	6,11	5,94	4,92	7,45
2017	3,77	2,34	3,17	3,09	2,55	3,47	5,39	3,76	2,72	2,83	3,80	4,60	4,35	3,43	5,77
2018	3,07	1,93	2,64	2,38	2,12	2,93	4,50	3,18	2,31	2,19	3,02	3,86	3,37	2,61	4,65
2019	2,87	1,90	2,44	2,31	2,33	2,74	3,90	2,95	2,38	2,20	2,70	3,48	2,94	2,43	4,44
2020	4,02	3,51	3,52	3,19	3,36	5,45	5,46	4,06	3,11	2,92	3,31	4,55	4,11	3,22	5,55
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2015	2,68	1,68	2,17	1,57	1,73	3,40	4,59	2,67	1,78	1,71	2,43	3,04	3,09	2,28	4,37
2016	2,08	1,28	1,56	1,18	1,25	2,52	3,72	1,95	1,24	1,12	1,81	2,51	2,34	1,67	3,69
2017	1,37	0,77	1,05	0,75	0,71	1,42	2,40	1,31	0,75	0,64	1,13	1,74	1,57	1,08	2,67
2018	0,88	0,48	0,74	0,43	0,44	0,76	1,49	0,79	0,48	0,26	0,79	1,25	0,88	0,59	1,84
2019	0,65	0,37	0,55	0,30	0,38	0,55	0,96	0,58	0,38	0,23	0,54	0,96	0,54	0,39	1,49
2020	1,01	0,67	0,81	0,55	0,70	1,01	1,55	0,96	0,61	0,44	0,74	1,36	0,93	0,64	2,07
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2015	216,6	283,0	229,1	204,2	221,7	195,8	185,5	201,2	209,6	207,8	209,8	217,4	195,6	207,1	194,5
2016	223,6	298,7	243,5	210,0	221,5	202,9	193,3	209,2	212,3	213,7	216,5	218,7	199,8	207,1	199,7
2017	238,8	339,5	250,9	222,8	235,5	221,2	202,5	218,4	227,8	225,8	228,5	231,0	210,5	218,5	211,8
2018	253,9	355,6	270,2	237,4	244,5	230,4	218,6	231,8	243,5	239,6	246,2	243,8	225,8	231,8	226,6
2019	268,1	364,3	283,8	247,3	265,0	242,8	234,5	245,5	263,4	250,8	261,0	262,0	238,8	247,0	239,3
2020
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2015	23 726	28 677	24 582	22 697	24 135	21 747	22 644	23 946	22 521	22 283	22 600	23 328	21 918	21 770	23 116
2016	24 982	29 906	25 490	24 018	25 388	22 735	24 004	24 764	23 914	23 543	23 953	24 675	23 205	23 242	24 071
2017	26 843	31 878	27 709	25 457	27 879	24 832	25 639	26 752	25 865	25 507	25 783	26 559	24 956	24 814	25 534
2018	29 184	34 338	30 048	27 909	30 055	26 774	27 901	28 882	28 348	27 851	28 211	28 728	27 253	27 398	27 653
2019	31 434	37 602	32 570	29 460	31 985	28 793	30 165	30 936	30 872	29 761	30 262	30 951	29 613	29 164	29 881
2020	33 256	39 233	34 229	31 188	33 735	30 714	32 159	32 726	32 679	31 679	32 289	32 942	31 708	30 863	32 025
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)³⁾ (MPSV)															
2015	11 363	12 172	11 499	11 260	11 308	11 064	11 240	11 269	11 221	11 123	11 079	11 218	11 009	11 122	11 428
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	11 537
2017	11 866	12 691	12 019	11 765	11 811	11 519	11 718	11 750	11 719	11 629	11 594	11 719	11 504	11 638	11 936
2018	12 435	13 299	12 605	12 325	12 380	12 054	12 272	12 301	12 282	12 190	12 164	12 279	12 063	12 207	12 503
2019	13 487	14 384	13 669	13 380	13 423	13 066	13 299	13 349	13 334	13 238	13 231	13 331	13 108	13 261	13 553
2020	14 502	15 439	14 703	14 393	14 434	14 030	14 291	14 343	14 346	14 250	14 248	14 343	14 100	14 279	14 570
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2015	24,8	13,2	21,5	25,9	27,9	27,2	27,5	23,8	25,5	29,5	31,1	23,3	27,8	26,1	28,9
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	29,5
2017	25,8	13,6	22,4	27,4	28,7	28,2	28,3	25,0	26,9	30,8	32,5	24,4	29,2	27,3	30,2
2018	26,3	13,7	22,7	28,0	29,0	28,6	28,6	25,5	27,4	31,2	33,1	24,8	29,8	27,7	30,8
2019	26,7	13,8	23,0	28,7	29,3	29,0	28,9	25,9	27,9	31,8	33,8	25,2	30,4	28,2	31,3
2020	27,3	13,9	23,4	29,6	29,7	29,7	29,3	26,5	28,6	32,5	34,7	25,7	31,2	28,9	32,1

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

²⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, ve jmenovateli data ČSÚ k 31. 12.

³⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

⁴⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí příznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2015	438,7	975,3	391,6	351,9	401,1	287,5	328,4	336,4	372,9	346,8	354,8	415,8	332,1	372,9	358,4
2016	454,0	1 009,8	413,1	360,7	414,5	295,9	326,3	346,7	392,5	360,6	368,0	422,7	345,8	385,6	371,7
2017	482,6	1 061,8	439,3	388,7	439,6	315,1	343,9	369,4	427,5	389,2	393,5	447,2	372,6	411,3	390,4
2018	509,1	1 136,7	450,7	407,5	459,0	324,5	355,6	387,2	447,8	408,4	403,9	480,7	392,5	425,2	415,5
2019	538,8	1 190,6	484,5	438,1	474,3	341,5	386,4	411,4	479,3	422,7	434,0	505,9	418,5	457,4	430,0
2020
Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2015	105,4	106,7	106,0	103,9	104,2	101,3	107,5	104,7	105,8	105,2	102,9	106,0	105,7	103,5	103,5
2016	102,5	102,9	105,4	101,2	102,4	101,8	98,9	102,1	104,1	103,1	102,1	100,4	102,8	102,4	102,9
2017	105,2	104,4	107,1	106,7	105,5	103,0	102,7	106,0	108,6	106,9	105,3	104,4	105,9	105,7	103,4
2018	103,2	105,4	102,4	102,7	102,5	99,1	100,1	102,4	102,9	103,1	99,7	104,9	102,2	101,6	102,7
2019	102,3	101,7	105,1	103,6	100,3	100,6	104,4	102,6	103,6	100,1	103,2	101,6	102,6	103,9	100,0
2020
Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2015	36,8	41,7	29,9	33,8	20,2	35,0	23,0	41,3	45,4	39,1	42,0	36,2	35,8	31,9	
2016	37,9	43,0	31,7	33,0	20,0	35,2	23,4	41,1	46,7	43,2	46,2	36,6	34,8	29,4	
2017	38,0	43,7	32,0	33,6	20,5	34,9	23,2	40,0	49,3	44,5	42,7	37,0	35,5	28,8	
2018	38,6	43,4	33,1	34,4	20,8	33,9	24,7	39,3	50,1	45,2	47,1	35,4	35,9	29,6	
2019 ¹⁾	40,0	45,0	34,4	36,1	21,3	35,5	25,1	40,4	50,8	47,7	48,4	36,8	36,5	31,2	
2020
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2015	806,9	77,5	95,3	47,3	59,7	19,2	52,6	43,4	45,3	46,3	48,1	68,9	44,2	52,0	107,0
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
2017	849,9	80,3	105,9	50,5	61,6	18,8	59,3	45,0	49,7	48,3	50,6	70,7	47,2	53,8	108,1
2018	863,5	81,3	108,8	50,4	61,5	18,4	63,1	47,8	49,0	49,6	50,5	72,1	47,9	55,1	108,0
2019	850,6	80,9	110,7	51,4	59,5	18,0	63,0	47,4	43,9	49,1	49,5	69,0	45,9	54,2	108,1
2020	827,0	78,0	109,5	49,2	57,0	16,9	61,0	44,5	46,7	48,0	47,7	67,5	44,7	51,7	104,7
Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele³⁾ (tis. Kč)															
2015	25,4	42,4	19,4	36,5	22,1	22,7	19,0	20,8	22,4	24,0	23,8	30,6	21,0	15,7	21,6
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
2017	23,0	43,8	19,1	32,4	21,7	18,9	19,5	17,3	19,5	19,1	22,7	23,0	19,3	15,6	15,6
2018	25,8	44,8	21,4	32,3	24,0	24,5	23,4	18,0	22,2	21,5	23,7	27,7	23,7	18,1	20,3
2019	29,3	49,7	27,8	31,3	25,5	23,1	26,3	19,9	24,5	25,3	30,2	31,7	27,4	21,5	22,6
2020 ⁴⁾	29,4	48,0	24,7	29,9	28,4	21,1	26,3	18,6	28,1	31,4	32,9	34,2	28,3	20,4	20,7
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2015	2,4	4,1	3,7	2,0	2,1	1,4	1,0	1,4	1,9	2,1	2,0	2,8	1,7	1,6	1,8
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
2017	2,7	4,5	4,0	2,0	2,8	1,3	1,2	1,5	2,2	2,2	2,0	3,6	2,3	1,7	1,9
2018	3,2	4,1	5,3	2,7	4,2	1,7	1,4	2,4	2,7	3,2	2,8	3,8	2,6	2,2	2,1
2019	3,4	4,6	5,1	3,5	4,6	2,3	1,6	1,9	3,1	3,3	2,9	4,0	3,1	2,7	2,0
2020 ⁴⁾	3,2	4,1	4,9	2,6	4,2	1,9	1,4	1,8	2,7	3,0	3,1	3,7	3,5	2,6	2,3
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2015	4 467	12 608	1 677	5 718	2 983	15 468	1 596	5 859	6 571	2 286	2 358	2 619	2 801	3 438	1 835
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940
2017	5 026	14 034	1 802	6 287	3 194	17 429	1 902	6 520	7 448	2 565	2 711	3 200	3 207	3 609	2 113
2018	5 224	14 026	1 942	6 788	3 493	17 774	2 057	6 744	7 818	2 554	2 877	3 449	3 416	3 821	2 285
2019	5 345	14 050	1 960	6 959	3 628	18 318	2 125	7 156	8 121	2 560	2 854	3 554	3 659	3 899	2 370
2020	2 933	3 694	1 309	5 266	2 537	9 887	1 340	5 665	6 197	1 823	2 143	2 271	2 550	2 767	1 548

¹⁾ semidefinitivní údaje²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu³⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností⁴⁾ předběžné údaje

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2015	1,56	0,57	1,78	0,61	0,85	2,92	6,27	0,41	0,90	2,57	0,29	0,26	0,75	1,09	3,36
2016	1,35	0,45	1,57	0,36	0,58	3,06	5,50	0,40	0,92	1,56	0,29	0,20	0,71	1,03	3,23
2017	1,31	0,47	1,68	0,40	0,55	2,31	5,15	0,39	0,88	1,55	0,29	0,20	0,68	1,17	3,18
2018	1,14	0,53	1,39	0,32	0,51	1,97	4,80	0,33	0,72	1,30	0,25	0,18	0,60	0,80	2,90
2019	0,97	0,55	1,20	0,33	0,47	1,50	3,82	0,34	0,66	1,06	0,26	0,18	0,61	0,60	2,46
2020
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2015	2,49	23,28	2,65	1,08	1,19	2,40	6,70	1,83	1,53	3,03	1,21	2,04	1,73	1,78	4,87
2016	2,35	22,19	2,50	1,05	1,10	2,31	6,12	1,81	1,49	2,58	1,17	1,96	1,62	1,72	4,72
2017	2,34	22,66	2,51	1,09	1,12	2,22	6,06	1,89	1,52	2,77	1,19	1,97	1,62	1,74	4,33
2018	2,23	21,71	2,26	1,04	1,05	2,10	5,95	1,83	1,42	2,82	1,09	1,88	1,54	1,67	4,05
2019	2,12	20,65	2,20	1,00	1,02	1,86	5,74	1,77	1,40	2,51	1,09	1,85	1,49	1,57	3,64
2020
Produkce odpadů celkem na 1 obyvatele (kg)^{1,2)}															
2015
2016
2017	3 240	3 509	3 326	2 885	4 285	2 677	3 486	2 173	2 818	2 787	2 988	3 563	3 591	2 289	3 357
2018	3 537	3 946	3 610	3 304	3 259	3 177	3 506	2 343	3 099	2 844	3 299	4 390	4 147	2 467	3 771
2019	3 463	3 790	3 637	2 997	3 422	2 313	3 548	2 588	2 995	3 121	2 978	4 168	3 459	2 644	3 988
2020
Produkce komunálních odpadů na 1 obyvatele (kg)^{2,3)}															
2015
2016
2017	488	512	528	495	452	429	478	463	509	480	512	439	503	455	501
2018	493	507	527	518	460	433	477	464	514	477	521	447	529	443	513
2019	499	507	539	523	448	434	494	465	523	493	532	457	534	460	510
2020
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)															
2015	87,9	106,0	83,5	85,4	87,6	83,4	89,1	86,5	79,9	77,8	79,3	92,4	82,2	75,6	90,8
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8
2017	88,7	109,3	85,3	84,6	88,6	85,5	89,6	86,8	80,2	78,0	79,1	92,9	83,5	75,9	89,1
2018	89,2	107,5	88,2	84,1	88,4	86,7	91,6	87,5	80,5	79,7	81,2	92,9	83,2	75,7	89,9
2019	90,6	113,1	89,7	82,3	86,9	86,5	93,0	89,2	84,6	80,2	81,4	92,9	84,3	78,7	89,6
2020	91,1	112,5	90,0	82,6	87,3	89,0	93,1	90,5	85,6	81,4	80,6	93,2	83,2	80,0	91,0
Podíl čistěných odpadních vod (v %)															
2015	97,0	100,0	99,8	95,2	94,7	100,0	97,7	97,9	95,2	98,5	88,5	96,6	94,3	94,4	96,8
2016	97,3	100,0	99,7	95,5	95,7	100,0	97,7	98,5	95,0	98,9	88,1	98,5	95,0	93,2	97,3
2017	97,5	100,0	99,7	95,8	96,4	99,9	97,7	98,5	94,8	99,2	90,7	98,5	95,6	92,3	98,0
2018	97,6	100,0	99,6	96,2	95,7	99,9	99,0	98,5	96,6	99,0	90,1	98,8	97,7	92,5	95,8
2019	97,7	100,0	99,7	96,5	95,5	100,0	99,9	97,6	96,0	99,0	90,2	98,8	98,1	93,4	95,5
2020	97,5	100,0	99,7	96,3	95,6	99,9	97,8	97,9	95,6	99,4	91,0	98,9	98,4	93,1	95,0
Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2015	3 804	1 160	3 038	3 176	2 106	2 784	5 168	1 258	2 230	7 983	6 887	5 286	3 879	2 591	5 526
2016	2 411	2 981	1 445	1 170	2 545	2 608	7 610	1 002	1 506	2 391	1 757	1 896	1 270	770	2 986
2017	3 345	3 298	1 605	1 991	1 797	1 109	18 999	2 292	1 378	1 819	2 785	1 612	1 452	958	2 710
2018	2 920	4 498	2 463	3 135	1 943	1 302	5 579	2 327	2 383	2 337	2 484	1 515	1 899	1 994	3 939
2019	2 812	3 076	3 466	3 239	1 988	1 088	2 860	1 369	2 164	3 321	3 033	2 247	1 854	2 451	4 089
2020

¹⁾ v roce 2020 došlo ke změně metodiky zpracování statistiky odpadů; sběr dat výkazem Odp 5-01 částečně nahrazen převzetím údajů z Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) MŽP

²⁾ podle sídla provozovny, data nejsou plně srovnatelná s údaji publikovanými v předchozích letech

³⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá; dříve publikované údaje obsahovaly pouze komunální odpad vykázaný obcemi a podniky zapojenými do obecního systému sběru odpadu

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Pardubického kraje v letech 2001–2020

	Měsíční jednotka	2001	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	507 176	506 024	507 751	511 400	515 185	516 329	517 164	⁶⁾ 516 411
v tom ve věku: 0–14 let		83 924	77 269	76 023	75 354	74 997	75 260	76 015	⁶⁾ 77 030
15–64 let		351 803	355 252	357 121	360 216	362 393	361 150	359 758	⁶⁾ 354 670
65 a více let		71 449	73 503	74 607	75 830	77 795	79 919	81 391	⁶⁾ 84 711
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	38,7	39,8	40,0	40,2	40,4	40,6	40,8	⁶⁾ 41,0
Sňatky		2 515	2 468	2 603	2 765	2 470	2 223	2 166	2 228
Rozvody		1 400	1 417	1 330	1 400	1 292	1 361	1 281	1 258
Živě narození	osoby	4 466	4 909	5 248	5 709	5 752	5 644	5 721	5 312
Zemřelí	osoby	5 053	5 168	5 164	5 134	5 087	5 003	5 320	5 365
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-587	-259	84	575	665	641	401	-53
Přistěhovalí	osoby	3 236	4 996	5 525	7 688	7 120	4 726	4 473	3 927
Vystěhovalí	osoby	3 734	3 998	3 882	4 614	4 000	4 223	4 039	3 723
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-498	998	1 643	3 074	3 120	503	434	204
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-1 085	739	1 727	3 649	3 785	1 144	835	151
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	tis. Kč	120,8	150,9	157,9	168,8	179,3	183,6	181,5	185,6
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	248,3	249,4	251,3	251,3	254,3	254,9	253,4	252,4
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob	174,5	177,8	178,3	182,1	183,4	186,0	187,5	187,2
Míra ekonomické aktivity	%	58,7	58,4	58,5	58,0	58,1	57,8	57,5	57,4
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	osoby	19 911	22 782	19 369	15 417	16 998	26 817	27 359	23 631
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)	%	.	6,11	5,15	4,01	4,51	7,32	7,45	6,51
Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾	Kč	6 661	7 561	7 997	8 545	9 437	9 835	9 913	10 337
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	3,1	3,3	3,3	3,6	3,7	3,8	3,8	3,9
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby								
mateřských škol		14 941	15 235	15 323	15 549	16 074	16 629	17 490	17 994
základních škol		54 344	47 690	45 852	44 046	42 521	41 266	40 955	41 184
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	26 840	26 761	26 435	26 156	25 867	25 062	23 549
Studenti vysokých škol ³⁾ (stav k 31. 12.)	osoby	4 664	7 505	8 333	8 815	9 244	10 063	10 391	10 541
Registrované trestné činy na 1 000 obyv.		20,9	20,3	18,9	20,6	19,6	17,9	17,2	17,7
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	108 194	129 439	142 146	155 847	159 012	154 686	156 224	163 830
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	102,2	105,2	110,5	105,7	101,6	96,4	104,1	104,9
Výdaje na výzkum a vývoj	mil. Kč	.	1 641	1 893	1 958	1 916	1 865	2 136	2 472
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		92 074	103 975	105 304	106 972	109 524	109 449	112 121	114 072
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	.	7 605	7 220	8 355	8 532	7 171	7 296	8 907
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾	fyz. os.	40 629	47 664	46 868	48 621	50 609	42 608	41 752	43 225
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	7 656	11 850	11 945	9 619	13 231	11 121	9 227	8 384
Dokončené byty		1 479	1 400	1 515	1 866	1 847	1 612	1 644	1 274
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	tis. osob	312,8	329,4	353,1	388,2	360,9	321,0	317,1	323,9
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	274 473	273 483	273 283	273 029	272 811	272 430	272 179	271 914
z toho orná půda		201 597	200 100	199 935	199 832	199 532	198 929	198 403	197 792
Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	177 378	178 362	178 576	178 836	179 055	179 433	179 697	179 972
z toho: lesní pozemky		132 553	133 109	133 225	133 319	133 398	133 569	133 692	133 787
zastavěné plochy a nádvoří		7 120	7 183	7 189	7 215	7 234	7 256	7 285	7 320
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	90,9	90,1	87,4	90,6	84,9	84,3	81,8	80,9
Podíl čistěných odpadních vod	%	96,2	94,4	95,0	95,3	93,6	96,9	96,5	95,1
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 709	2 202	2 866	1 329	1 629	2 101	2 235	2 283

¹⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starob. důchodu; data za prosinec³⁾ studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji⁴⁾ průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
516 440	515 985	516 372	516 149	517 087	518 337	520 316	522 662	522 856	Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)
77 616	77 936	78 671	79 315	80 394	81 098	82 063	83 010	83 619	v tom ve věku: 0–14 let
351 073	347 586	344 618	341 189	338 204	335 911	334 475	333 567	331 606	15–64 let
87 751	90 463	93 083	95 645	98 489	101 328	103 778	106 085	107 631	65 a více let
41,2	41,5	41,7	41,9	42,1	42,3	42,4	42,6	42,7	Průměrný věk (stav k 31. 12.)
2 205	2 057	2 232	2 382	2 472	2 450	2 648	2 552	2 184	Sňatky
1 275	1 257	1 330	1 219	1 171	1 327	1 120	1 117	1 012	Rozvody
5 385	5 077	5 410	5 302	5 533	5 372	5 526	5 672	5 454	Živě narození
5 403	5 392	5 123	5 440	5 234	5 389	5 528	5 558	6 383	Zemřelí
-18	-315	287	-138	299	-17	-2	114	-929	Přirozený přírůstek/úbytek
4 304	4 156	4 276	4 190	4 969	5 544	6 539	6 967	6 024	Přistěhovalí
4 257	4 296	4 176	4 275	4 330	4 277	4 558	4 735	4 901	Vystěhovalí
47	-140	100	-85	639	1 267	1 981	2 232	1 123	Přírůstek/úbytek stěhováním
29	-455	387	-223	938	1 250	1 979	2 346	194	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
191,0	191,4	201,1	207,8	213,7	225,8	239,6	250,8	.	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
257,0	263,2	263,3	262,7	264,0	261,7	263,1	263,8	260,9	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
182,2	175,2	174,4	174,7	172,7	174,7	174,1	174,7	178,9	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
58,5	60,0	60,2	60,1	60,5	60,0	60,2	60,2	59,3	Míra ekonomické aktivity
25 264	26 371	21 938	18 075	14 407	10 152	7 914	7 930	10 219	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)
7,03	7,45	6,22	5,14	4,04	2,83	2,19	2,20	2,92	Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)
10 557	10 745	10 853	11 123	11 241	11 629	12 190	13 238	14 250	Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾
3,9	4,0	4,1	3,9	4,0	4,1	4,1	4,1	.	Lékaři na 1 000 obyvatel
18 572	18 976	19 059	18 915	18 562	18 387	18 398	18 391	17 897	Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.) mateřských škol
41 505	42 295	43 155	44 013	44 988	45 746	46 496	47 028	47 454	základních škol středních škol vč. konzervatoří
22 119	21 296	20 987	20 879	20 994	20 956	21 106	21 275	21 710	(denní studium)
10 356	10 276	9 612	8 196	7 415	6 779	6 436	6 333	6 549	Studenti vysokých škol ³⁾ (stav k 31. 12.)
17,4	17,6	16,2	13,2	11,5	11,2	10,7	10,8	9,1	Registrované trestné činy na 1 000 obyv.
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
155 351	158 898	169 181	179 020	186 294	201 307	211 993	220 280	.	Hrubý domácí produkt
92,7	100,4	103,3	105,2	103,1	106,9	103,1	100,1	.	předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)
2 783	2 687	2 727	2 650	2 532	2 775	3 146	3 187	.	Výdaje na výzkum a vývoj
115 333 ⁷⁾	115 116	116 363	117 554	118 810	120 124	121 765	121 219	122 901	Registrované subjekty (stav k 31. 12.)
9 503	9 855	11 322	10 419	10 764	11 428	11 635 ⁸⁾	11 794	.	Produkce zemědělského odvětví
43 092	43 097	44 847	46 321	47 944	48 260	49 598	49 055	47 966	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
8 214	7 499	10 807	12 366	11 168	9 905	11 180	13 174 ⁹⁾	16 413	Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾
1 295	1 021	996	1 096	1 224	1 136	1 671	1 724 ⁹⁾	1 571	Dokončené byty
¹⁰⁾ 366,4	369,2	359,7	413,4	443,7	468,3	467,7	480,5	322,3	Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
271 564	271 146	270 881	270 566	270 348	270 150	270 081	270 000	269 898	Zemědělská půda (stav k 31. 12.)
197 580	196 823	196 335	195 891	195 227	194 592	194 210	193 644	193 284	z toho orná půda
180 325	180 744	181 014	181 330	181 552	181 761	181 834	181 919	182 024	Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)
133 996	134 181	134 324	134 532	134 607	134 650	134 744	134 803	134 859	z toho: lesní pozemky
7 328	7 462	7 457	7 454	7 466	7 463	7 367	7 501	7 404	zastavěné plochy a nádvoří
79,5	77,1	75,7	77,8	77,3	78,0	79,7	80,2	81,4	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
98,5	98,4	98,5	98,5	98,9	99,2	99,0	99,0	99,4	Podíl čistěných odpadních vod
2 947	3 363	3 673	7 983	2 391	1 819	2 337	3 321	.	Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností⁶⁾ údaje od roku 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 podle místa trvalého pobytu⁷⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky⁸⁾ semidefinitivní údaje⁹⁾ předběžné údaje¹⁰⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	516 149	517 087	518 337	520 316	522 662	522 856
v tom: muži		255 159	255 691	256 604	257 948	259 694	259 789
ženy		260 990	261 396	261 733	262 368	262 968	263 067
z toho cizinci (bez azylantů)		12 011	13 305	15 157	17 575	19 248	20 551
Sňatky		2 382	2 472	2 450	2 648	2 552	2 184
Průměrný věk při prvním sňatku: ženichové		31,4	31,5	31,8	31,8	32,0	32,3
nevěsty		28,6	28,8	29,0	29,1	29,5	29,8
Rozvody		1 219	1 171	1 327	1 120	1 117	1 012
Živě narození	osoby	5 302	5 533	5 372	5 526	5 672	5 454
z toho mimo manželství	%	47,2	47,9	48,8	48,9	47,2	48,6
Průměrný věk matky při narození dítěte		30,5	30,5	30,4	30,6	30,5	30,6
prvního dítěte		28,3	28,5	28,3	28,5	28,6	28,8
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,579	1,684	1,673	1,742	1,814	1,773
Potraty		1 492	1 506	1 528	1 339	1 282	1 222
z toho umělá přerušeni těhotenství		758	758	748	689	664	647
Potraty na 100 narozených	%	28,1	27,1	28,4	24,1	22,5	22,3
Zemřelí	osoby	5 440	5 234	5 389	5 528	5 558	6 383
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-138	299	-17	-2	114	-929
Přistěhovalí	osoby	4 190	4 969	5 544	6 539	6 967	6 024
z toho z ciziny		906	1 232	1 832	2 681	3 089	2 231
Vystěhovalí	osoby	4 275	4 330	4 277	4 558	4 735	4 901
z toho do ciziny		406	371	381	541	724	898
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-85	639	1 267	1 981	2 232	1 123
z toho s cizinou		500	861	1 451	2 140	2 365	1 333
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-223	938	1 250	1 979	2 346	194
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	10,3	10,7	10,4	10,6	10,9	10,4
zemřelí	‰	10,5	10,1	10,4	10,6	10,7	12,2
přirozený přírůstek/úbytek	‰	-0,3	0,6	-0,0	-0,0	0,2	-1,8
přistěhovalí	‰	8,1	9,6	10,7	12,6	13,4	11,5
vystěhovalí	‰	8,3	8,4	8,3	8,8	9,1	9,4
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	-0,2	1,2	2,4	3,8	4,3	2,1
celkový přírůstek/úbytek	‰	-0,4	1,8	2,4	3,8	4,5	0,4
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	1,9	1,8	2,0	2,5	1,6	3,5
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	0,8	1,3	1,3	1,8	0,9	2,2
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.) ve věku:							
0–14 let	osoby	79 315	80 394	81 098	82 063	83 010	83 619
%		15,4	15,5	15,6	15,8	15,9	16,0
15–64 let	osoby	341 189	338 204	335 911	334 475	333 567	331 606
%		66,1	65,4	64,8	64,3	63,8	63,4
65 a více let	osoby	95 645	98 489	101 328	103 778	106 085	107 631
%		18,5	19,0	19,5	19,9	20,3	20,6
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	41,9	42,1	42,3	42,4	42,6	42,7
mužů		40,5	40,7	40,9	41,0	41,1	41,3
žen		43,3	43,5	43,7	43,8	44,0	44,1
Index stáří (stav k 31. 12.) ⁴⁾	%	120,6	122,5	124,9	126,5	127,8	128,7
mužů		98,7	100,5	103,2	105,2	106,4	107,3
žen		143,7	145,8	147,9	148,8	150,4	151,3
Index ekonomické závislosti (stav k 31. 12.) ⁵⁾	%	62,7	64,5	66,0	67,5	68,8	70,2
Naděje dožití (dvoutleté období)	roky						
mužů při narození		76,2	76,3	76,6	76,5	76,6	76,1
žen při narození		82,1	82,1	82,2	82,3	82,2	81,9
mužů ve věku 65 let		16,0	16,1	16,4	16,5	16,5	15,9
žen ve věku 65 let		19,7	19,7	19,9	19,8	19,8	19,5

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–19 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 20–64 let

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	437,4	436,7	436,5	437,2	438,5	439,8
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	13,7	14,1	13,3	13,5	13,9	13,3
střední bez maturity	%	38,0	36,8	35,6	35,7	36,0	35,1
střední s maturitou	%	32,9	33,7	34,7	35,3	34,6	35,8
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	15,3	15,5	16,3	15,5	15,5	15,9
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	262,7	264,0	261,7	263,1	263,8	260,9
v tom: zaměstnaní		250,7	254,3	254,6	258,6	259,6	256,7
z toho ženy		109,4	112,2	110,4	114,8	115,7	111,7
nezaměstnaní		12,0	9,7	7,2	4,5	4,2	4,2
z toho ženy		6,3	4,3	3,8	2,7	2,0	2,0
Ekonomicky neaktivní ve věku 15 a více let	tis. osob	174,7	172,7	174,7	174,1	174,7	178,9
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ²⁾	%	84,1	84,8	85,4	85,8	86,5	86,6
zaměstnavatelé	%	3,2	3,1	2,8	3,6	3,1	2,5
pracující na vlastní účet	%	12,1	11,3	11,1	10,3	10,2	10,4
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	252,0	250,3	247,3	251,7	253,5	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	5,0	4,8	4,7	4,7	4,6	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	45,0	44,7	44,3	44,1	43,9	.
terciární (služby)	%	50,1	50,5	51,0	51,2	51,6	.
Míra ekonomické aktivity	%	60,1	60,5	60,0	60,2	60,2	59,3
v tom: muži		68,5	68,8	68,8	67,7	67,6	67,8
ženy		51,9	52,4	51,4	52,9	52,9	51,1
Míra zaměstnanosti	%	57,3	58,2	58,3	59,1	59,2	58,4
v tom: muži		65,8	66,3	67,3	66,9	66,5	66,7
ženy		49,1	50,4	49,7	51,7	52,0	50,2
Obecná míra nezaměstnanosti	%	4,6	3,7	2,7	1,7	1,6	1,6
v tom: muži		3,9	3,7	2,3	1,2	1,5	1,5
ženy		5,4	3,7	3,3	2,3	1,7	1,7
NEZAMĚŠTNANOST (stav k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	18 075	14 407	10 152	7 914	7 930	10 219
z toho: ženy		8 903	7 038	4 878	3 846	3 891	5 052
absolventi škol a mladiství		1 008	767	505	420	410	595
osoby se zdravotním postižením		2 899	2 555	1 993	1 420	1 379	1 620
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		5 769	5 341	4 237	3 921	3 892	4 413
dosažitelní		17 560	13 657	9 485	7 298	7 317	9 685
v tom podle věku:							
do 19 let		654	575	394	325	332	429
20–24 let		1 956	1 352	877	666	733	961
25–34 let		3 655	2 777	1 936	1 569	1 529	1 932
35–44 let		4 245	3 320	2 198	1 704	1 697	2 168
45–54 let		3 847	3 083	2 245	1 762	1 804	2 382
55 a více let		3 718	3 300	2 502	1 888	1 835	2 347
průměrný věk	roky	41,3	42,2	42,8	42,6	42,3	42,3
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		4 742	3 882	2 803	2 150	2 166	2 555
střední bez maturity		7 929	6 317	4 389	3 353	3 354	4 306
střední s maturitou		4 171	3 228	2 267	1 845	1 805	2 561
vyšší odborné vč. nástavbového		194	132	90	72	83	113
vysokoškolské		1 039	848	603	494	522	684
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby	7 438	5 674	3 920	3 186	3 254	4 424
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		2 081	1 621	1 110	921	926	1 260
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		5 357	4 053	2 810	2 265	2 328	3 164
manuální pracovníci	osoby	10 303	8 439	6 033	4 618	4 543	5 662
kvalifikovaní (třídy 6–8)		5 135	3 906	2 887	2 161	2 134	2 751
nekvalifikovaní (třída 9)		5 168	4 533	3 146	2 457	2 409	2 911

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
v tom podle délky evidence:	osoby						
do 3 měsíců		6 689	5 974	4 935	4 651	4 447	4 287
3–6 měsíců		3 079	2 677	1 708	1 500	1 720	2 462
6–12 měsíců		2 473	1 965	1 356	895	994	2 019
od 1 roku do 2 let		1 757	1 291	816	359	482	1 038
více než 2 roky		4 077	2 500	1 337	509	287	413
Průměrný měsíční nárok na podporu v nezaměstnanosti	Kč	5 995	6 213	6 641	7 297	7 744	8 178
Podíl nezaměstnaných osob ³⁾	%	5,14	4,04	2,83	2,19	2,20	2,92
v tom: muži		5,14	4,07	2,89	2,20	2,19	2,87
ženy		5,14	4,00	2,76	2,18	2,20	2,97
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁴⁾	%	1,71	1,12	0,64	0,26	0,23	0,44
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	místa	6 168	9 687	19 953	35 590	24 582	20 563
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	osoby	2,9	1,5	0,5	0,2	0,3	0,5
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	107 263	110 413	116 779	124 357	130 697	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	207,8	213,7	225,8	239,6	250,8	.
průměr ČR = 100	%	95,9	95,6	94,5	94,3	93,5	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁵⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	24 856	26 087	28 006	30 358	32 607	34 775
v tom: muži		27 207	28 317	30 383	32 679	35 111	37 010
ženy		21 627	22 885	24 630	27 103	29 365	31 738
Medián mezd	Kč	22 283	23 543	25 507	27 851	29 761	31 679
v tom: muži		24 205	25 306	27 487	29 606	31 816	33 471
ženy		20 072	21 343	23 240	25 425	27 218	29 136
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		18 915	18 562	18 387	18 398	18 391	17 897
základních škol		44 013	44 988	45 746	46 496	47 028	47 454
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		20 879	20 994	20 956	21 106	21 275	21 710
vyšších odborných škol (denní studium)		927	777	673	493	448	502
Studenti vysokých škol (občané ČR, stav k 31. 12.)	osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		13 915	12 926	12 299	11 927	11 826	12 171
s místem výuky v kraji		8 196	7 415	6 779	6 436	6 333	6 549
z toho v prezenčním studiu	%	81,4	79,6	77,1	78,1	79,4	78,9
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	1 969	1 810	1 662	1 412	1 399	1 306
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	2 038	2 048	2 104	2 103	2 139	.
na 1 000 obyvatel		3,9	4,0	4,1	4,1	4,1	.
Nemocnice ⁶⁾		9	8	8	8	8	.
lůžka		2 534	2 487	2 524	2 525	2 502	.
případy hospitalizace	tis. případů	.	.	.	93,6	89,5	.
průměrná ošetrovací doba	dny	.	.	.	10,8	11,0	.
využití lůžek	dny	.	.	.	269,4	262,9	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	4,261	4,464	4,550	4,688	4,953	5,680
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalendář. dny	42,5	43,8	43,2	40,9	42,2	38,4
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. péstounské péče)	tis. dávek	535,7	505,8	467,5	407,0	380,5	387,8
z toho rodičovský příspěvek		160,4	158,8	162,1	163,5	166,1	185,9
Výdaje na dávky celkem (vč. péstounské péče)	mil. Kč	1 695	1 687	1 673	1 752	1 713	2 412
z toho rodičovský příspěvek		1 085	1 084	1 114	1 185	1 176	1 885
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. péstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 283	3 266	3 234	3 375	3 287	4 609

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (stav k 31. 12.; MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		2 067	2 208	2 103	2 097	2 092	2 053
na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let		21,6	22,4	20,8	20,2	19,7	19,1
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		1 087	1 116	1 108	1 120	1 117	1 170
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postižením		696	660	646	634	631	625
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ⁷⁾	osoby	119 783	120 677	121 313	121 718	121 957	121 248
z toho ženy		73 300	73 405	73 333	73 191	72 948	72 103
Příjemci starobního důchodu sólo ⁸⁾	osoby	88 914	89 896	90 645	91 179	91 604	91 332
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{7,9)}	osoby	35 277	36 395	37 306	38 028	38 815	39 379
z toho ženy		19 817	20 411	20 910	21 300	21 727	22 083
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	29,5	30,2	30,8	31,2	31,8	32,5
v tom: muži		33,3	33,8	34,2	34,5	34,9	35,2
ženy		27,0	27,8	28,5	29,1	29,8	30,6
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ⁸⁾	Kč	11 123	11 241	11 629	12 190	13 238	14 250
v tom: muži		12 221	12 346	12 760	13 361	14 461	15 551
ženy		10 150	10 248	10 597	11 111	12 101	13 022
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ⁸⁾ na mzdovém mediánu	%	49,9	47,7	45,6	43,8	44,5	45,0
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	1 048 117	1 163 863	1 253 602	1 520 453	1 750 301	2 489 124
v tom dávky:							
nemocenské		682 957	768 788	830 807	1 037 146	1 227 045	1 474 338
ošetřovné		48 409	52 803	63 916	75 391	77 062	¹³⁾ 546 738
peněžitá pomoc v mateřství		316 569	342 070	358 658	395 517	426 703	448 603
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		182	202	221	125	108	116
otcovská poporodní péče ¹⁰⁾		.	.	.	10 716	13 707	12 932
dlouhodobé ošetřovné ¹⁰⁾		.	.	.	1 557	5 678	6 396
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		6 812	5 933	5 808	5 558	5 636	4 778
na 1 000 obyvatel		13,2	11,5	11,2	10,7	10,8	9,1
Objasněné trestné činy		4 075	3 791	3 765	3 675	3 613	3 004
Hlášené dopravní nehody		3 482	3 695	3 970	4 348	4 358	4 061
na 1 000 obyvatel		6,7	7,2	7,7	8,4	8,4	7,8
Usmrčené osoby při dopravních nehodách	osoby	46	38	30	33	31	26
Podíl bodovaných řidičů ¹¹⁾ z registrovaných řidičů celkem	%	7,5	7,7	6,7	6,7	6,8	6,4
Požáry		808	660	680	928	768	721
na 1 000 obyvatel		1,6	1,3	1,3	1,8	1,5	1,4
přímá škoda	mil. Kč	124	179	202	178	89	63

1) údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů)

2) zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

3) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

4) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

5) pramen: MPSV (Informační systém o průměrném výděлку) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)

6) nemocnice akutní a následné péče

7) včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

8) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

9) předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

10) dávka otcovské poporodní péče byla zavedena od února 2018, dlouhodobé ošetřovné od června 2018

11) bodovaný řidič se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče

12) některé LDN se staly součástí nemocnic

13) na růst výdajů na ošetřovné mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covid-19 vč. souvisejících legislativních úprav

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	179 020	186 294	201 307	211 993	220 280	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	105,2	103,1	106,9	103,1	100,1	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	346,8	360,6	389,2	408,4	422,7	.
průměr ČR = 100	%	79,0	79,4	80,6	80,2	78,4	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	710,5	744,4	814,0	842,1	869,1	.
průměr ČR = 100	%	79,6	81,7	85,1	84,3	82,1	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	161 208	167 569	180 899	191 041	198 855	.
v tom sektory: primární	%	4,0	3,5	3,8	3,4	3,7	.
sekundární	%	46,3	45,8	45,1	44,2	42,8	.
terciární	%	49,7	50,7	51,2	52,4	53,6	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	49 781	43 423	47 598	48 354	51 414	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	96,4	84,1	92,0	93,1	98,7	.
průměr ČR = 100	%	82,8	74,2	76,5	69,6	69,8	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	251 968	250 258	247 314	251 734	253 450	.
z toho zaměstnanci		219 448	219 310	218 609	223 103	226 308	.
NÁKLADY PRÁCE¹⁾							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	32 392	33 987	36 437	39 342	42 381	.
z toho: přímé náklady (mzdy a náhrady mzdy)		23 473	24 685	26 414	28 563	30 681	.
sociální náklady a výdaje		8 425	8 830	9 458	10 121	11 029	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY²⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	21 134	20 448	22 147	24 586	28 445	30 112
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	20 249	18 373	20 695	24 656	27 813	30 783
z toho: běžné výdaje		14 828	15 339	16 780	18 824	20 899	23 022
kapitálové výdaje		5 421	3 034	3 915	5 833	6 914	7 761
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	2 650	2 532	2 775	3 146	3 187	.
z toho: mzdové		1 300	1 348	1 509	1 695	1 830	.
financované z veřejných zdrojů ČR		497	460	547	607	656	.
Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	2 409	2 353	2 506	2 576	2 711	.
z toho výzkumní pracovníci		1 138	1 141	1 193	1 197	1 292	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE³⁾							
Podíl domácností vybavených počítačem	%	73,6	74,9	74,4	74,2	76,0	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	73,3	75,0	74,9	76,3	78,6	.
ORGANIZAČNÍ STATISTIKA							
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		117 554	118 810	120 124	121 765	121 219	122 901
z toho živnostníci		82 485	83 583	85 838	86 827	88 231	89 365
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		61 512	61 239	62 734	63 521	64 545	65 585
z toho živnostníci		41 236	41 539	42 833	43 222	43 858	44 712
Vzniklé subjekty		3 900	3 985	3 764	3 816	3 918	3 492
z toho živnostníci		2 511	2 692	2 466	2 599	2 721	2 516
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	10 419	10 764	11 428	11 635	⁷⁾ 11 794	.
z toho: rostlinná produkce		4 614	4 989	4 614	4 672	⁷⁾ 4 930	.
živočišná produkce		4 951	5 075	6 047	6 192	⁷⁾ 6 069	.
Obhospodařovaná zemědělská půda (stav k 31. 5.)	ha	229 931	229 524	231 347	232 072	232 077	231 977
z toho orná		175 519	175 553	176 139	176 134	175 529	175 194
Sklizeň: obilovin	t	529 068	544 762	501 048	453 607	501 134	527 653
brambor	t	23 274	36 123	33 451	27 377	31 547	35 458
Hospodářská zvířata (stav k 1. 4.)							
skot	kusy	116 708	117 010	117 506	117 055	115 877	113 308
prasata	kusy	143 772	156 995	160 704	170 218	166 198	163 130
drůbež	tis. ks	3 506	3 553	3 702	4 401	3 779	4 240
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	15 647	15 612	14 499	15 320	14 470	14 434
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	24 831	30 823	30 854	30 452	29 927	30 250
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	46 824	44 864	49 971	53 118	51 934	49 860
Výroba mléka	tis. l	282 611	284 137	287 446	294 347	291 144	296 646
Snáška konzumních vajec	tis. ks	161 478	263 669	390 914	476 846	394 775	477 568

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	935	911	757	777	821	995
Těžba dřeva	m ³ b. k.	797 251	768 662	783 788	995 229	1 284 774	1 552 369
z toho nahodilá hmyzová		52 559	74 361	68 800	304 995	724 476	1 037 826
PRŮMYSL⁴⁾							
Průměrný počet podniků		137	142	135	135	135	140
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnanec	mil. Kč tis. Kč	253 268 5 468	244 023 5 090	248 051 5 140	261 120 5 265	275 411 5 614	276 285 5 760
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	46 321	47 944	48 260	49 598	49 055	47 966
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanec	Kč	26 140	27 472	29 476	31 394	33 075	33 917
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	5 266	4 458	5 523	6 916	5 701	4 208
podíl na ČR	%	6,3	5,4	6,3	7,9	6,6	5,2
Spotřeba elektřiny netto	GWh	2 355	2 404	2 479	2 488	2 468	2 430
podíl na ČR	%	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 335,3	1 364,1	1 388,3	1 374,1	1 386,4	1 444,5
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	353 579	368 895	397 837	374 924	378 932	371 049
podíl na ČR	%	4,7	4,5	4,7	4,7	4,5	4,3
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	911,7	982,3	1 015,4	975,2	925,2	959,8
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁵⁾		27	25	24	24	26	28
Základní stavební výroba ⁵⁾	mil. Kč	7 203	5 865	5 996	7 064	7 945	8 890
na 1 zaměstnanec	tis. Kč	2 298	1 978	2 097	2 337	2 470	2 530
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁵⁾	fyz. os.	3 134	2 965	2 859	3 023	3 217	3 514
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanec ⁵⁾	Kč	27 901	29 065	30 281	32 199	35 216	36 691
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁶⁾	mil. Kč	12 366	11 168	9 905	11 180	13 174	⁸⁾ 16 413
z toho pro veřejné zadavatele		6 010	4 598	5 077	5 710	7 456	.
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	9 491	13 417	13 722	12 880	17 777	15 060
z toho budov (bytových a nebytových)		6 970	10 273	9 563	8 510	13 081	10 771
z toho výstavba nových budov		4 669	6 130	5 962	5 701	9 042	7 594
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 316	3 000	2 993	2 892	3 596	3 023
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty		1 045	1 259	1 504	1 398	1 547	1 664
z toho v nových rodinných domech		674	879	1 032	1 049	1 138	1 161
Dokončené byty		1 096	1 224	1 136	1 671	1 724	⁸⁾ 1 571
z toho v nových rodinných domech		738	802	834	1 063	1 087	⁸⁾ 1 075
Investiční náklady na výstavbu 1 m ² obytné plochy bytu							
v novém rodinném domě	Kč	35 173	33 852	35 594	37 389	37 400	⁸⁾ 38 995
v novém bytovém domě	Kč	47 390	22 874	37 962	37 120	31 988	⁸⁾ 35 455
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových (stav k 31. 12.)		244 604	253 001	263 037	272 776	281 129	287 916
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		341	350	349	354	351	383
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		19 068	19 637	19 535	19 071	19 583	20 194
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	tis. osob	413	444	468	468	481	322
z toho ze zahraničí		60	62	66	64	61	24
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	3,9	3,8	3,8	3,8	3,8	4,0
z toho hostů ze zahraničí		3,7	3,7	3,8	3,9	3,7	3,8

1) podniky se sídlem v kraji

2) souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

3) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2016 je vypočten z dat roku 2015, 2016 a 2017)

4) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

5) podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující stavební činností

6) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

7) semidefinitivní údaje

8) předběžné údaje

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	270 566	270 348	270 150	270 081	270 000	269 898
z toho: orná půda		195 891	195 227	194 592	194 210	193 644	193 284
zahrady a ovocné sady		13 167	13 166	13 267	13 337	13 450	13 579
trvalé travní porosty		61 508	61 955	62 292	62 533	62 907	63 035
Nezemědělská půda (stav 31. 12.)	ha	181 330	181 552	181 761	181 834	181 919	182 024
z toho: lesní pozemky		134 532	134 607	134 650	134 744	134 803	134 859
zastavěné plochy a nádvoří		7 454	7 466	7 463	7 367	7 501	7 404
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	97,6	97,5	97,7	97,4	97,0	96,6
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	77,8	77,3	78,0	79,7	80,2	81,4
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	31,0	31,9	32,9	34,1	35,9	37,4
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	34,1	34,7	35,1	36,2	37,3	38,6
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	73,7	74,4	74,5	74,6	74,8	74,7
na kanalizaci s koncovou ČOV		71,4	72,6	73,2	73,0	73,3	73,8
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	98,5	98,9	99,2	99,0	99,0	99,4
Čistírný odpadních vod (ČOV)		119	120	131	134	139	144
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	154 773	153 735	155 665	155 093	155 374	156 249
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	6 952	7 376	7 539	7 702	7 023	7 227
OVZDUŠÍ (ČHMÚ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	0,74	0,72	0,72	0,72	0,72	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,68	0,66	0,65	0,65	0,66	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	2,57	1,56	1,55	1,30	1,06	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		2,57	1,56	1,55	1,30	1,06	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	3,03	2,58	2,77	2,82	2,51	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		2,22	1,79	1,97	2,05	1,78	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,81	0,79	0,80	0,76	0,73	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	7,31	7,57	7,62	6,80	6,88	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		6,03	6,29	6,39	5,65	5,85	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,28	1,28	1,22	1,15	1,03	.
ODPADY							
Produkce odpadů celkem ^{2,3)}	t	.	.	1 444 715	1 479 843	1 631 475	.
na 1 obyvatele	kg	.	.	2 787	2 844	3 121	.
z toho: nebezpečných	t	.	.	63 449	71 397	68 436	.
na 1 obyvatele	kg	.	.	122	137	131	.
Produkce komunálních odpadů ^{3,4)}	t	.	.	248 711	248 073	257 534	.
na 1 obyvatele	kg	.	.	480	477	493	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	7 983	2 391	1 819	2 337	3 321	.
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	4 122,0	1 253,3	885,8	1 081	1 984	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	59,9	57,1	20,3	33,8	53,4	.
nakládání s odpadními vodami	%	32,6	27,5	47,0	31,8	27,0	.
nakládání s odpady	%	6,5	8,7	19,2	22,1	11,5	.
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	2 078,0	2 107,3	2 258,6	2 379,3	2 511,3	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	10,7	10,9	10,6	11,3	11,5	.
nakládání s odpadními vodami	%	37,4	37,6	35,7	34,0	33,5	.
nakládání s odpady	%	46,3	46,4	47,1	47,4	49,0	.

¹⁾ emise v celé časové řadě nově vypočteny podle mezinárodní metodiky (především zpřesněny odhady emisí z dopravy a emisí ze spalování v domácnostech)

²⁾ v roce 2020 došlo ke změně metodiky zpracování statistiky odpadů; sběr dat výkazem Odp 5-01 částečně nahrazen převzetím údajů z Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) MŽP

³⁾ podle sídla provozovny, data nejsou plně srovnatelná s údaji publikovanými v předchozích letech

⁴⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá; dříve publikované údaje obsahovaly pouze komunální odpad vykázaný obcemi a podniky zapojenými do obecního systému sběru odpadů

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v roce 2019 a 2020

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ						
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	2019	522 662	104 613	175 441	104 333	138 275
	2020	522 856	104 708	176 137	104 000	138 011
z toho cizinci (bez azylantů)	2019	19 248	2 302	10 991	1 889	4 066
	2020	20 551	2 596	11 898	1 952	4 105
v tom ve věku (%):						
0–14 let	2019	15,9	15,7	16,0	15,7	16,0
	2020	16,0	15,8	16,1	15,8	16,1
15–64 let	2019	63,8	63,6	64,1	63,8	63,6
	2020	63,4	63,2	63,7	63,5	63,2
65 a více let	2019	20,3	20,7	19,9	20,4	20,3
	2020	20,6	21,1	20,2	20,7	20,7
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	2019	42,6	42,8	42,5	42,6	42,4
	2020	42,7	42,9	42,6	42,7	42,6
Index stáří (stav k 31. 12.) ¹⁾	2019	127,8	131,9	124,9	130,1	126,7
	2020	128,7	133,6	125,1	131,0	128,1
Index ekonomické závislosti (stav k 31. 12.) ²⁾	2019	68,8	69,7	67,0	69,5	70,0
	2020	70,2	71,2	68,3	70,6	71,5
Živě narození na 1 000 obyvatel	2019	10,9	11,0	11,1	10,5	10,8
	2020	10,4	10,7	10,4	10,2	10,4
Zemřelí na 1 000 obyvatel	2019	10,7	11,2	10,3	10,4	10,9
	2020	12,2	13,0	11,5	13,5	11,6
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel	2019	13,4	15,5	25,4	12,2	12,4
	2020	11,5	15,1	20,2	11,0	11,0
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel	2019	9,1	12,8	14,1	12,9	12,1
	2020	9,4	12,0	15,2	10,9	11,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2019	0,2	-0,1	0,8	0,0	-0,1
	2020	-1,8	-2,2	-1,1	-3,3	-1,2
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2019	4,3	2,7	11,3	-0,7	0,3
	2020	2,1	3,1	5,0	0,1	-0,7
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2019	4,5	2,6	12,1	-0,7	0,2
	2020	0,4	0,9	4,0	-3,2	-1,9
Naděje dožití při narození (v období 2016–2020)						
mužů		.	76,0	77,0	75,3	76,5
žen		.	81,9	82,6	81,8	81,9
SOCIÁLNÍ VÝVOJ						
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	2019	7 930	1 752	2 495	1 914	1 769
	2020	10 219	2 241	3 374	2 210	2 394
z toho (%):						
ženy	2019	49,1	44,5	54,1	45,1	50,8
	2020	49,4	47,6	52,6	45,6	50,3
absolventi škol a mladiství	2019	5,2	5,8	5,7	4,5	4,6
	2020	5,8	7,2	6,1	4,8	5,1
osoby se zdravotním postižením	2019	17,4	17,3	13,4	20,6	19,6
	2020	15,9	15,9	12,4	19,3	17,5
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2019	49,1	50,6	44,6	52,0	50,7
	2020	43,2	44,6	40,2	46,8	42,6

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v roce 2019 a 2020

pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
dosažitelní	2019	92,3	93,8	90,9	93,3	91,6
	2020	94,8	95,7	94,1	95,1	94,6
ve věku do 24 let	2019	13,4	16,3	13,8	11,4	12,2
	2020	13,6	15,1	13,5	12,8	13,1
ve věku 55 a více let	2019	23,1	19,5	21,5	26,1	25,8
	2020	23,0	21,2	22,0	23,8	25,3
evidovaní 12 a více měsíců	2019	9,7	6,2	10,3	12,3	9,5
	2020	14,2	11,3	15,9	14,7	14,1
Podíl nezaměstnaných osob (stav k 31. 12.; %) ³⁾	2019	2,20	2,48	2,04	2,67	1,84
	2020	2,92	3,25	2,84	3,17	2,59
v tom: muži	2019	2,19	2,72	1,81	2,87	1,77
	2020	2,87	3,33	2,60	3,36	2,51
ženy	2019	2,20	2,22	2,27	2,46	1,91
	2020	2,97	3,16	3,09	2,98	2,67
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (stav k 31. 12.; %) ⁴⁾	2019	0,23	0,16	0,23	0,35	0,19
	2020	0,44	0,38	0,48	0,49	0,39
Lékaři na 1 000 obyvatel	2018	4,1	3,5	5,2	4,0	3,1
	2019	4,1	3,5	5,3	3,9	3,2
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	2019	4,953	5,786	4,082	5,538	5,370
	2020	5,680	6,741	4,592	6,281	6,318
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	2019	42,2	46,3	36,4	50,4	42,8
	2020	38,4	42,1	34,1	43,4	38,8
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	2018	20,2	28,4	8,7	26,6	23,4
	2019	19,7	27,7	8,6	25,7	22,9
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ⁵⁾	2019	13 238	13 189	13 417	13 052	13 197
	2020	14 250	14 196	14 422	14 062	14 223
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu; %) ⁶⁾	2019	31,8	29,9	29,6	34,0	34,4
	2020	32,5	30,7	30,3	34,5	35,0
v tom: muži	2019	34,9	33,4	32,2	36,6	37,9
	2020	35,2	34,0	32,6	36,8	38,1
ženy	2019	29,8	27,5	27,9	32,2	32,0
	2020	30,6	28,3	28,8	33,0	32,9
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2019	10,8	9,2	13,7	9,9	9,1
	2020	9,1	7,5	11,0	9,4	7,7
z toho násilné a mravnostní	2019	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0
	2020	0,9	0,9	1,1	0,9	0,6
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2019	8,4	8,2	8,6	7,4	8,9
	2020	7,8	7,9	8,6	6,2	7,7
EKONOMICKÝ VÝVOJ						
Soukromí podnikatelé (živnostníci) na 1 000 obyvatel (stav k 31. 12.)	2019	168,8	172,3	179,1	159,3	160,3
	2020	170,9	173,5	180,7	162,5	162,9
z toho: se zjištěnou ekonomickou aktivitou	2019	83,9	92,7	88,3	77,5	76,6
	2020	85,5	93,8	90,0	79,3	78,2

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v roce 2019 a 2020

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
subjekty vzniklé v roce	2019	5,2	5,4	5,5	5,1	4,9
	2020	4,8	4,5	4,9	4,8	4,9
Zahájené byty na 1 000 obyvatel	2019	3,0	2,6	4,0	2,2	2,4
	2020	3,2	2,2	4,3	2,6	2,9
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2019	3,3	3,6	4,2	2,7	2,4
	2020 ⁷⁾	3,0	2,5	4,0	2,3	2,6
Hromadná ubytovací zařízení	2019	351	81	59	79	132
	2020	383	89	67	79	148
lůžka	2019	19 583	4 270	4 386	4 561	6 366
	2020	20 194	4 734	3 738	4 488	7 234
lůžka na 1 000 obyvatel	2019	37,6	40,9	25,2	43,7	46,1
	2020	38,6	45,2	21,2	43,1	52,3
hosté (tis. osob)	2019	480,5	114,1	132,5 ⁸⁾	79,8	154,1
	2020	322,3	79,6	77,4 ⁸⁾	47,2	118,0
z toho ze zahraničí (tis. osob)	2019	60,7	5,8	26,4 ⁸⁾	13,0	15,5
	2020	23,5	2,7	10,0 ⁸⁾	4,3	6,5
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ						
Podíl na celkové výměře (stav k 31. 12.; %):						
orná půda	2019	42,8	44,5	48,1	44,9	35,7
	2020	42,8	44,3	48,0	44,8	35,7
lesní pozemky	2019	29,8	28,9	25,3	31,6	31,8
	2020	29,8	28,9	25,3	31,6	31,9
zastavěné plochy a nádvoří	2019	1,7	1,7	2,7	1,2	1,4
	2020	1,6	1,7	2,5	1,2	1,4

1) počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

2) počet osob ve věku 0–19 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 20–64 let

3) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

4) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

5) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

6) starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

7) předběžné údaje

8) méně spolehlivý údaj

ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
			Pelhřimov	PE	CZ0633
			Třebíč	TR	CZ0634
			Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031			
České Budějovice	CB	CZ0311	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
Český Krumlov	CK	CZ0312	Blansko	BK	CZ0641
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313	Brno-město	BM	CZ0642
Písek	PI	CZ0314	Brno-venkov	BI	CZ0643
Prachatice	PT	CZ0315	Břeclav	BV	CZ0644
Strakonice	ST	CZ0316	Hodonín	HO	CZ0645
Tábor	TA	CZ0317	Vyškov	VY	CZ0646
			Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeňský kraj	PLK	CZ032			
Domažlice	DO	CZ0321	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Klatovy	KT	CZ0322	Jeseník	JE	CZ0711
Plzeň-město	PM	CZ0323	Olomouc	OC	CZ0712
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Prostějov	PV	CZ0713
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Přerov	PR	CZ0714
Rokycany	RO	CZ0326	Šumperk	SU	CZ0715
Tachov	TC	CZ0327			
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Cheb	CH	CZ0411	Kroměříž	KM	CZ0721
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Sokolov	SO	CZ0413	Vsetín	VS	CZ0723
			Zlín	ZL	CZ0724
Ústecký kraj	ULK	CZ042			
Děčín	DC	CZ0421	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Chomutov	CV	CZ0422	Bruntál	BR	CZ0801
Litoměřice	LT	CZ0423	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Louny	LN	CZ0424	Karviná	KI	CZ0803
Most	MO	CZ0425	Nový Jičín	NJ	CZ0804
Teplice	TP	CZ0426	Opava	OP	CZ0805
Ústí nad Labem	UL	CZ0427	Ostrava-město	OV	CZ0806
Liberecký kraj	LBK	CZ051			
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			

